

Nr 89.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m.; given Stockholms slott den 17 februari 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 februari 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson yttrar här-
efter följande:

I skrivelse den 17 oktober 1921 har generaltullstyrelsen avgivit förslag till reglering av tullverkets utgiftsstater för tiden 1 januari—30 juni 1923.

Innan jag närmare redogör för detta förslag ber jag få erinra om följande förhållanden.

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89).

Med skrivelse den 11 oktober 1920 framlade generaltullstyrelsen förslag till reglering av tullverkets utgiftsstater för år 1922. Detta förslag var, i vad det avsåg avlöningsstaten för generaltullstyrelsen, lokalförvaltningen och gränsbevakningen, grundat på de förslag, som 1914 års tullkommission framlagt i sina den 17 oktober 1917, den 2 november 1918 och den 19 september 1919 dagtecknade betänkanden rörande omorganisation av tullverket, med vissa ändringar och tillägg, vilka av generaltullstyrelsen ifrågasatts i särskilda till Kungl. Maj:t över dessa betänkanden ingivna utlåtanden av respektive den 15 maj 1920, den 15 maj 1920 och den 14 juni 1920. Beträffande åter avlöningsstaten för kustbevakningen vilade statförslaget på 1914 års tullkommissions den 17 oktober 1917 framlagda, av särskilda sakkunniga (»1920 års kustbevakningssakkunniga») sedermera överarbetade förslag i ämnet samt på ett av generaltullstyrelsen däröver avgivet yttrande den 11 oktober 1920.

I anledning av detta statförslag avlät Kungl. Maj:t den 18 mars 1921 proposition (nr 330) till riksdagen angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för år 1922 m. m. Det i propositionen framlagda statförslaget var i vissa delar väsentligen avvikande från det av generaltullstyrelsen avgivna. Så förutsatte detsamma, bland annat, till skillnad från sistberörda förslag allenast en provisorisk reglering av avlöningsförhållandena vid kustbevakningen och ett uppskov med omorganisationen av samma bevakning, intill dess en del förhållanden därstädes blivit föremål för närmare prövning i ändamål att få kustbevakningens effektivitet med visshet säkerställd.

Emellertid anmälde riksdagen i skrivelse den 20 juni 1921 (nr 372), att riksdagen funnit sig icke böra företaga propositionen till slutlig behandling. Riksdagen hade nämligen med hänsyn till den knappa tid, som stått riksdagen till buds, icke varit i tillfälle att ägna det i propositionen framlagda förslaget till omorganisation av tullverket m. m., i fråga om vilket förslag olika meningar kommit till uttryck såväl under den förberedande utredningen av ärendet som motionsvis inom riksdagen, den ingående granskning, vilken i betraktande av ärendets betydelse syntes vara av behovet påkallad. Omorganisationsförslaget hade för övrigt enligt riksdagens förmenande bort omfatta tullverket i dess helhet, sålunda även dess kustbevakning. Riksdagen förutsatte emellertid, att redan vid 1922 års riksdags början ett fullständigt förslag till omorganisation och lönerreglering för tullverket förelades riksdagen.

I avvaktan å detta nya förslag antog riksdagen utgiftsstater för tullverket för år 1922 med utgångspunkt från att verkets dittillsvarande organisation bibehölles. Berörda stater överensstämde i allt väsentligt

med de för år 1921 fastställda; från dessa senare skilde de sig förnäm-
ligast i fråga om beloppen av vissa anslag samt däri, att å extra stat
uppförts ett större antal kammarskrivar- och vaktmästartjänster än de å
sådan stat för år 1921 upptagna. De av riksdagen sålunda antagna
utgiftsstater blevo av Kungl. Maj:t fastställda genom beslut den 22
juni 1921.

Beträffande det nu föreliggande statförslaget fann Kungl. Maj:t
anledning att den 21 oktober 1921 infordra yttrande över detsamma,
i vad det avsåge frågor av löneteknisk natur, från 1902 års lönereg-
leringskommitté, som samtidigt för ärendets behandling förstärktes med
två särskilda ledamöter från tulltjänstemannakåren. För att tagas i över-
vägande vid avgivande av berörda yttrande remitterades sedermera vid
skilda tillfällen till kommittén åtskilliga framställningar från samman-
slutningar och enskilda rörande tullverkets omorganisation och lönereg-
lering. Det sålunda infordrade yttrandet förelåg den 6 december 1921.
Däri anmärkte kommittén bland annat, att kommittén visserligen icke
kunnat undgå att vid granskningen av förslagets lönetekniska sida taga
ståndpunkt jämväl till vissa delar av de föreslagna organisatoriska anordnin-
garna men att den förhållandevis synnerligen begränsade tid, som kunnat
för behandlingen av det föreliggande ärendet åt kommittén anslås, icke
gjort det möjligt för kommittén att medhinna så ingående undersök-
ningar, som varit önskligt, beträffande ifrågavarande delar av den till-
ärnade nya organisationen. Kommitténs ställning till de lönetekniska
frågor, vilka vore nära anknutna till spörsmålen om tullverkets omdaning
i organisatoriskt hänseende, kunde fördenskull, enligt vad kommittén
vidare framhöll, knappast i varje fall anses vara uttryck för ett slut-
giltigt omdöme. För den närmare innebörden av kommitténs förslag
blir jag i tillfälle att i det följande lämna redogörelse.

Behovet av en snar omorganisation av tullverket med samtidigt
tagen hänsyn till arbetets omfång och fördelning, arbetsmetoder samt
personalens utbildning och antal framhölls i statsverkspropositionen till
1914 års lagtima riksdag av dåvarande chefen för finansdepartementet
och underströks ytterligare av departementschefen i det anförande till
statsrådsprotokollet för den 24 juli 1914, som avsåg utverkande av
Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillsätta 1914 års tullkommission. Vid
sistnämnda tillfälle erinrades tillika om, att behövligheten av en snar
omorganisation av tullverket icke mött någon gensaga inom riksdagen,
utan att fastner statsutskottet vid behandlingen av tullverkets utgifts-
stater avvisat väckta förslag om partiella förändringar inom verket under

**Behovet av
omorganisa-
tion.**

hänvisning till den tillämnade fullständigare omorganisationen. För ett skyndsamt avgörande av omorganisationsfrågan uttalade sig på sin tid även 1914 års tullkommission i utlåtande den 13 oktober 1919 över generaltullstyrelsens förslag till reglering av tullverkets utgiftsstater för år 1921; kommissionen gav nämligen uttryck för sin fasta förvissning, att behandlingen av kommissionens då framlagda omorganisations- och löneförslag skulle kunna så påskyndas, att 1920 års riksdag kunde fatta beslut i fråga om dels huvudgrunderna för tullverkets omorganisation, dels ock framför allt en definitiv lönereglering för tullverkets personal, en lönereglering som för övrigt ansågs följa såsom en konsekvens av den vidtagna löneregleringen för kommunikationsverken. Med anmälan, att de ifrågavarande förslagen emellertid icke, såsom kommissionen sålunda förmodat, kunde hinna underkastas en mot deras stora betydelse svarande allsidig och ingående granskning under den tid, 1920 års riksdag vore samlad, ställde i samma års statsverksproposition departementschefen i utsikt, att förslagen skulle komma att framläggas för 1921 års riksdag. Sedan så ock i viss mån skett, anmälde emellertid riksdagen, såsom förut berörts, att riksdagen funnit sig böra uppskjuta förslagens slutbehandling, under antydning likväl att riksdagen önskade redan tidigt år 1922 taga förnyade förslag i omhandlade hänseenden under definitiv omprövning.

*Departements-
chefen.*

Starka skäl synas mig tala för att förevarande omorganisations- och löneregleringsfrågor varda i enlighet med de av 1921 års riksdag i ämnet antydda önskemål i sådan riktning framlagda till avgörande av den nu församlade riksdagen. Till en början synes mig nämligen den bestående organisationen vid tullverket, vilken till sina huvuddrag tillkommit under förutsättningar, som väsentligt avvika från dem, vartill hänsyn numera måste tagas, i flera avseenden medföra ett oekonomiskt utnyttjande av tullverkets tjänstemannakår, ett förhållande, som givetvis bör snarast möjligt förändras. Vidare torde det få anses ur näringslivets synpunkt önskligt, att, såsom den föreliggande omorganisationsplanen åsyftar, de mindre tidsenliga former, under vilka tullverket till följd av gällande stadganden nödgas arbeta, undergå en sådan förenkling, att varuutbytet med utlandet i största möjliga mån undgår av tullverkets förrättningar föranledd omgång och kostnad. Ytterligare lära såväl statsekonomiska som andra intressen påkalla, att de grenar av tullverket, som hava till väsentligt uppdrag att svara för bevakningen av rikets kuster och landgräns, utan tidsutdräkt erhålla en omdaning, som fullt svarar mot de ökade krav, vilka till följd av i vissa avseenden skärpt lagstiftning måste ställas på desamma. Slutligen får det av skilda an-

ledningar anses angeläget, att tillämpningen jämväl vid tullverket av det för statsförvaltningen avsedda gemensamma avlöningssystem, som numera vunnit statsmakternas gillande, icke längre fördröjes.

Den närmare innebörden av de ursprungliga förslagen till den omorganisation och lönereglering, varom jag nu talat, framgår av en sammanfattande översikt, som förekommer i det vid förberörda proposition nr 330 år 1921 fogade statsrådsprotokoll (sid. 5 o. f.). Till denna översikt tillåter jag mig nu hänvisa. Därutöver torde jag beträffande omorganisationen få i största korthet lämna följande sammandrag av huvudgrunderna av 1914 års tullkommissions förslag, som i åtskilliga avseenden på sin tid biträdades av generaltullstyrelsen:

Översikt.

Tullkommissionen åsyftade med sitt förslag till omorganisation av *generaltullstyrelsen* och tullverkets *lokalförvaltning* att åstadkomma ett förvaltningsmaskineri, som fungerade säkert, snabbt och billigt. Detta ansåg kommissionen kunna ske dels genom en vittgående decentralisation av ärenden från generaltullstyrelsen till de lokala tullmyndigheterna, dels genom vissa förändringar i tullagstiftningen och i tjänstgöringsföreskrifterna för tullpersonalen, dels genom en del omläggningar i organisationen av tullförvaltningarna och införande av moderna arbetsmetoder i tullverket, dels ock slutligen genom åtgärder för personalens rekrytering och utbildning i överensstämmelse med tidens krav samt genom ändrade bestämmelser om densammas användning. I syfte att åstadkomma och vidmakthålla en fortlöpande växelverkan mellan generaltullstyrelsen och den trafikerande allmänheten ifrågasatte kommissionen därjämte inrättandet av en tullfullmäktiginstitution. Slutligen fann tullkommissionen, att särskilda distrikthefer borde tillsättas med åliggande att en var inom sitt distrikt utöva kontrollerande och inspekterande verksamhet samt handlägga och besluta i en del ärenden, som icke borde från generaltullstyrelsen överföras ända ned till tullförvaltningarna; från distrikthefernas verksamhetsområden skulle dock vara undantagna de tre största tullförvaltningarna, vid vilka skulle i stället finnas anställda tulldirektörer såsom chefer för respektive förvaltningar och med befogenheter, liknande distrikthefernas.

Vad beträffar tullkommissionens förslag till omorganisation av tullverkets *kustbevakning*, avsåg tullkommissionen att därmed för väsentligt minskade kostnader åstadkomma en fullt effektiv bevakning. Kostnadsminskningen skulle åstadkommas genom en avsevärd personalreduktion och denna i sin ordning möjliggöras genom kustbevakningspersonalens utrustande med moderna tekniska hjälpmedel, framför allt med förbättrad båtmateriell, samt — enligt tullkommissionens förslag, som dock av 1920 års kustbevakningssakkunniga i dessa hänseenden väsentligen modifierats — genom överlåtande av vissa bevakningsuppgifter till den inre bevakningspersonalen samt fyr- och lotspersonalen. Härjämte framställde tullkommissionen förslag bland annat om ändrat system för båtmateriellens anskaffning och underhåll, om särskilda kompetensvillkor för kustbevakningspersonalen samt beträffande omorganisation av chefskapet för kustbevakningen.

Tullkommissionens förslag till omorganisation av tullverkets *gränsbevakning* innebar bland annat ökning av möjligheterna att få förtullningar verkställda vid rikets landgräns, omläggning av dittillsvarande system för anskaffning och underhåll av för gränsbevakningstjänsten erforderliga båtar, cyklar och skidor samt en sådan förändring i chefskapet för de olika delarna av gränsbevakningen, att detsamma komme att i varje fall omhändrhas av vederbörande tullförvaltare.

Det må till sist omnämnas, att tullkommissionen jämväl ifrågasatte nya bestämmelser angående ordnandet vid de olika tullplatserna av bestyret med *handräckning vid tullbehandling*, innebärande bland annat statsanställning i vissa städer av packhuskarlar.

De avvikelser från de ursprungliga förslagen, som min företrädare i ämbetet fann sig böra på sin tid ifrågasätta, återfinnas i nyssnämnda statsrådsprotokoll bland specialredogörelserna för de olika spörsmålen. Min ställning till dessa överensstämmar i åtskilliga fall med den, som bemälda departementschef intagit, och grundar sig då i huvudsak på den motivering, som av honom framlagts. Vid sådant förhållande har jag trott mig i det följande kunna ofta inskränka mitt uttalande i nu berörda ämnen till ett kortfattat omnämnande, att jag biträtt samme departementschefs förslag i desamma, under angivande av de sidor i nyss omförmälda proposition, däri förslagen jämte motiv återgivas. I övriga fall kommer jag givetvis att lämna mera ingående redogörelser.¹ För underlättande av jämförelser med de tidigare gjorda uttalandena i de olika ämnena har jag ansett lämpligt att härefter i stort sett behandla dessa i samma ordning som de förekomma i meranämnda proposition.

Trafikföreskrifter.

Tullfrihet;
tullindring;
restitutioner.

Förslag hava framlagts om överflyttning från generaltullstyrelsen till tullförvaltningarna av ärenden angående: temporär tullfrihet enligt § 8 mom. 1 tulltaxeförordningen (sid. 30); tullindring enligt § 9 mom. 1 samma förordning (sid. 30); tullfritt utlämnande jämlikt § 4 mom. a) och b) tulltaxeförordningen av varor, införda för de kungliga hoven eller främmande makters härvarande sändebud (sid. 31); samt vissa restitutioner (sid. 32). Vidare har föreslagits, att prövningen av ärenden, åsyftande temporär tullfrihet enligt § 8 mom. 2 tulltaxeförordningen, skulle få ankomma på generaltullstyrelsen efter samråd med kommers-

¹ I berörda redogörelser hava inom parentes gjorts hänvisningar dels till 1914 års tullkommissions betänkanden, dels ock till generaltullstyrelsens utlåtanden över desamma, därvid betänkandena angivits allenast med numren A respektive delar (I–IV), medan utlåtandena utmärkts jämväl med bokstaven U (U. I–IV).

kollegium i stället för på Kungl. Maj:ts (sid. 30) ävensom att en del restitutionsärenden skulle få avgöras av vederbörande byråchef utan föredragning inför styrelsen (sid. 32). Slutligen hava ifrågasatts vissa lättnader i fråga om tullkontrollen vid utförsel av restitutionsgods (sid. 35).

I dessa frågor delar jag den uppfattning, som min företrädare i ämbetet uttalat. Till de författningsändringar, som härav må påkallas, har jag för avsikt att senare i dag särskilt framlägga förslag.

*Departements-
chefen.*

Hemställan har gjorts om utvidgning av den genom förordning den 31 maj 1907 (nr 30) medgivna rätt att erhålla för statsverket bindande förhandsupplysningar rörande tullbehandling av varor, avsedda att till riket införas, samt om vidtagande av åtgärder till nedbringande av kostnaderna för införskaffande av sådana upplysningar (sid. 36). I sammanhang därmed har föreslagits inrättande hos tullverket av laboratorier dels i Stockholm, där ett s. k. huvudlaboratorium borde finnas, dels i Göteborg och Malmö.

*Upplysningar
om varas
rubricering;
tulllabora-
torier.*

Även i nu förevarande frågor sammanfaller min ståndpunkt med den av min företrädare i ämbetet intagna. Jag ämnar därför senare i dag framlägga förslag till viss erforderlig ändring av § 3 i nyssnämnda förordning. Om beviljande av medel till anordnande av de ifrågasatta laboratorierna samt till arvoden åt föreståndarna för dessa m. m. kommer jag att i det följande göra framställning.

*Departements-
chefen.*

Det har vidare ifrågasatts, att på lokala tullmyndigheter skulle överlåtas provningsrätten i frågor om rätt att utan hinder av bestämmelserna i respektive § 14 och § 5 tullstadgan få utanför tullplats verkställa lossning ur fartyg, som ankommer från utrikes ort, eller att med fartyg, innehavande utländskt gods, avgå till annan plats än tullplats (sid. 37). Därjämte hava framställts krav på upphävande av det i § 14 tullstadgan givna förbud mot lossning och tullbehandling vid smärre tullplatser av med fartyg inkommande utrikes last av tullpliktig beskaffenhet (sid. 38). Ytterligare hava framlagts förslag om befrielse från skyldighet för tullverket att i fråga om laster av tullfritt gods uppräknat godset till märken och nummer samt kontrollera kollitalet, såvida ej sådant uttryckligen begärts, i vilket fall vederbörande skulle hava att härför erlagga avgift enligt taxa (sid. 38), samt om förbud mot transitförsändning av gods av uppenbarligen tullfri beskaffenhet (sid. 39). Vidare hava föreslagits lindrigare villkor beträffande beskaffenheten av sådana inhägnade områden, som jämlikt § 19 mom. 2 tullstadgan må anses likställda med packhus, samt beträffande tullverkets

*Lossning och
lasning;
transitför-
sändning; be-
vakningsom-
råden; års-
pass; paket-
post; m. m.*

dispositionsrätt över sådana områden (sid. 40); än vidare lättnader i fråga om behandlingen av fartyg i inrikes fart, som medför förpassat gods, ävensom beträffande uttagande och visering av årspass samt expediering av inrikes förpassningar (sid. 41); och slutligen bestämmelser om tullbehandling av paketpost genom postverkets förmedling (sid. 42).

Departements-
chefen.

Vad min företrädare i ämbetet i omförmälda ämnen tillstyrkt biträder jag under de av honom angivna förutsättningar. Avgörandet av frågorna lär icke vara beroende av riksdagens medverkan.

Tullräk-
ningar; depo-
sitionsbevis

Räkningar å tullavgifter hava ansetts böra med posten tillställas vederbörande, som därom en gång för alla gjort framställning, samt få betalas med postremissväxel (sid. 46). Det har vidare i fråga om nedsättande enligt tullstadgan hos tullförvaltning av penningar eller värdehandlingar såsom säkerhet för oguldna umgälder frambållits önskvärdheten av att vid sådan nedsättning depositionsbevis städse och utan kostnad bleve utfärdat (sid. 47).

Departements-
chefen.

Den av min företrädare i ämbetet framlagda uppfattning i dessa ämnen, vilken endast i vissa avseenden innebär ett godkännande av de framförda förslagen, finner jag mig kunna dela. Något riksdagens beslut i föreliggande frågor lär icke vara behövt.

Pantvärde å
nederlags-
gods.

Ansvarigheten för hos tullförvaltning beviljad nederlagskredit har synts böra överflyttas från vederbörande tulltjänsteman till statsverket, samtidigt varmed bestämmandet av vilka varuslag, som skulle få godtagas såsom säkerhet för tullavgift, borde överlätas på generaltullstyrelsen (sid. 48). Tillika hava framförts vissa förslag angående fastställandet av värdet å pantgodset.

Departements-
chefen.

Jag hyser samma åsikt som min företrädare i ämbetet beträffande dessa spörsmål, för vilkas avgörande riksdagens beslut ej torde behöva påkallas.

Handräck-
ning vid tull-
behandling.
Nuvarande
förhållanden.

Utförandet av handräckningsbestyret vid tullbehandling (sid. 49) är för närvarande reglerat genom § 24 mom. 4 tullstadgan, vilket författningsrum enligt kungörelse den 2 december 1910 är av följande lydelse:

»Kostnaden för godsets framförande till tullbehandling samt för dess upp- och återinpackning ävensom för erforderligt handräckningsbiträde vid vägning skall ägaren vidkännas. Därest ej för viss ort är annorlunda förordnat, må varuägare själv utföra eller låta genom lämpligt av honom anskaffat arbetsbiträde ombesörja sagda bestyr; skolan för att få i offentlig tullbehandlingslokal såsom dylikt biträde allmänligen nyttjas erfordras att vara av tullförvaltningen godkänd.»

Inom ramen av dessa bestämmelser bestrides ifrågavarande bestyr-
å de olika tullplatserna sålunda:

I Stockholm, Norrköping, Malmö och Göteborg finnas anställda s. k. packhuskarlslag, vilka anses hava uteslutande rätt till bestyrets ombesörjande mot ersättning enligt fastställda taxor. Lagen bestå av ordinarie medlemmar (»packhuskarlar»), biträdda av extra packhuskarlar (utom i Norrköping) samt i fall av behov tillfälliga packhusarbetare (»legkarlar»). För lagen finnas stadgar, i regel innehållande jämväl bestämmelser om sjuk- och invaliditetsersättning samt pensionsrätt. I Hälsingborg, Åhus, Lund, Landskrona, Ystad och Sundsvall förekomma särskilda dragarlag, påminnande om nyssnämnda packhuskarlslag. Vad angår Hälsingborg, utför dock dragarlaget arbetet i avseende å statens järnvägars gods för därvarande järnvägsförvaltnings räkning efter särskilt avtal med en av järnvägsstyrelsen antagen kommissionär på platsen. I Trälleborg är handräkningsbestyret vid tullbehandlingen av det med ångfärjorna inkomna godset genom tioårigt kontrakt uppdraget åt en på nyssberört sätt antagen kommissionär, vilken har att tillhandahålla härför lämpligt folk i tillräckligt antal. Beträffande annat gods förrättas bestyret av stadsbudsforeningen på platsen eller i fråga om postpaket — här liksom å en del andra gränsorter — av postpersonal. I övrigt utföres handräkningsbestyret å skilda orter: a) av varuägarna själva, av dessas eget folk eller av utav dem för tillfället anskaffat folk; b) av tullvaktmästare; c) av dels varuägarnas eget folk, dels tullvaktmästare; d) av dels fast anställda dragarlag, dels varuägarnas eget folk; e) av järnvägspersonal; f) av dels järnvägspersonal, dels varuägarna själva; samt g) på sätt, som utgöra kombinationer av olika här förut angivna former.

Vid åtskilliga tillfällen hava från näringslivets sida gjorts invändningar mot de grundsatser rörande förrättandet av handräkningsbestyret vid tullbehandling, vilka dittills tillämpats och sedermera kommit till uttryck i tullstadgan, samt framlagts förslag till bestyrets omläggning (IV: sid. 149 o. f.).

*Äldre reform
yrkanden.*

Även från riksdagens sida har frågan om utförande av handräkningsbestyret vid tullbehandling tidigare varit föremål för övervägande. Härom må följande bringas i erinran:

*1909 års
riksdag.*

I en vid 1909 års riksdag inom andra kammaren väckt motion (nr 39) yrkades att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om vidtagande av åtgärder i ändamål, dels att tullverket måtte med egen personal övertaga och utföra det arbete, som nu i en del hamnar ålåge där befintliga packhuskarlslag, dels ock att en för hela riket gällande taxa å avgiften för detta arbete måtte utfärdas. Andra kammaren beslöt i anledning härav, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhänga, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning dels angående på vad sätt tullverket kunde med i dess tjänst anställd personal övertaga och utföra ifrågavarande arbete, dels även huru detta arbete kunde utföras utan särskild kostnad för staten samt att Kungl.

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89.)

Maj:t ville för riksdagen framlägga förslag till de åtgärder, som av utredningen kunde föranledas. Första kammaren biträdde emellertid icke andra kammarens beslut i frågan.

1908 års
tullstats-
kommission.

Vid denna tid hade 1908 års tullstatskommission redan fått sig ålagt att avgiva yttrande rörande organisationen av de i vissa städer befintliga packhuskarlslagen samt dessas åliggande och befogenhet. I sitt yttrande, dagtecknat den 18 november 1911, uttalade tullstatskommissionen såsom sin uppfattning i förevarande avseende följande:

Kostnaden för handräkningsbestyret vid varors tullbehandling (beräknad till omkring 1,400,000 kronor för år) borde, såsom redan då var bestämt i tullstadgan, alltfört drabba varuägaren och således icke överflyttas på statsverket. För utförande av nämnda bestyr borde i envar av städerna Stockholm, Göteborg och Malmö, såsom av ålder varit fallet, finnas ett särskilt under respektive packhusinspektion lydande packhuskarlslag med uteslutande rätt till bestyrets handhavande, likväl med förbehåll för de rättigheter med avseende å behandlingen av vissa varor, som i Stockholm tillkomme det s. k. vindragarelaget, samt för andra liknande privilegier, som till äventyrs kunde vara meddelade. Å andra orter än de nu nämnda städerna borde handräkningsbestyret vid tullbehandling av varor få utföras av varuägaren själv eller genom lämpligt, av honom anskaffat arbetsbiträde; för att få i offentlig tullbehandlingslokal såsom dylikt biträde allmänneligen nyttjas skulle dock erfordras godkännande av vederbörande tullförvaltning. Om förhållandena därtill gäve anledning, borde anordning med för bestyrets utförande särskilt avsedda och därtill uteslutande berättigade arbetslag kunna, efter av Kungl. Maj:t på framställning meddelat beslut, tillämpas jämväl å annan ort än nyssnämnda tre städer. För det av packhuskarlslag verkställda arbetet skulle ersättning utgå enligt taxor, vilka, på förslag av magistrat eller annan vederbörande kommunal myndighet, fastställdes i Stockholm av överståthållareämbetet och å övriga orter av Konungens befallningshavande. Ordinarie eller i tjänstgöring varande extra ordinarie tullpersonal, som, frivilligt eller efter order av vederbörande förman, biträdde med handräkningsbestyr vid tullbehandling, borde icke få av varuägare fordra eller mottaga ersättning härför.

Tullstatskommissionen lät sina uttalanden i packhuskarlsfrågan åtföljas av ett av kommissionen på grundvalen härav upprättat »förslag till kungörelse angående förrättandet av handräkningsbestyret vid tullbehandling».

Generaltull-
styrelsen
år 1912.

Över detta författningsförslag avgav generaltullstyrelsen den 23 mars 1912 utlåtande, varav framgick, att styrelsen icke funnit anledning att beträffande förslaget ifrågasätta annat än en del mindre väsentliga ändringar i dess detaljer.

Kommers-
kollegium
år 1913.

Sedermera yttrade sig kommerskollegium den 23 januari 1913 över samma författningsförslag jämte det av generaltullstyrelsen fram-

lagda ändringsförslaget. Därvid anslöt sig kollegium i huvudsak till det sålunda omredigerade författningsförslaget. Emellertid framhöll kollegium, att åtskilligt syntes kollegium vara att anföra till förmån för det i motionen vid 1909 års riksdag framlagda förslaget, att tullverket skulle övertaga arbetets utförande mot avgift av trafikanterna. Kollegium hölle det också för troligt, att en lösning av frågan i denna riktning förr eller senare komme att visa sig nödvändig. För det dåvarande och särskilt med hänsyn till framkomna invändningar ur kostnadssynpunkt mot detta förslag ville kollegium emellertid icke göra detsamma till sitt. I fråga om den av tullstatskommissionen avsedda möjligheten att, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall meddelad fastställelse, få å andra orter än förenämnda tre städer vid behov anställa uteslutande berättigade arbetslag, gjorde kollegium detta uttalande:

»Kollegium, som anser det angeläget, att systemet med monopolägende packhuskarlslag icke utsträcker till platser, där detsamma ej av ålder förekommit, med mindre synnerligen viktiga skäl skulle förefinnas härför, vill ej avstyrka bifall till förslaget i denna del, dock under den uttryckliga förutsättning, att beslut om fastställande av monopol för arbetslag å ort, där ej redan nu sådan anordning förefinnes, kommer att föregås av en synnerligen noggrann prövning av alla på frågan inverkan omständigheter under medverkan av intresserade handelskretsar.»

I samband härmed föreslog kollegium ändrad lydelse av de bestämmelser i tullstatskommissionens förslag, som rörde dels fastställandet av taxa å ersättning för handräckningsbestyret dels ock bestämmandet av packhuskarlslagens medlemsantal, allt i syfte att bereda inflytande åt handelns representanter jämväl i dessa avseenden.

Sedan enligt Kungl. Maj:ts beslut den 31 december 1918 handlingarna i ärendet överlämnats till 1914 års tullkommission för att tagas under övervägande vid fullgörandet av det kommissionen lämnade uppdrag, avgav sistnämnda kommission den 19 september 1919 förslag i ämnet. Detta var av i huvudsak följande innebörd:

1914 års tullkommission.

Med bibehållande av de trafikerandes skyldighet att bestrida kostnaden för sådan handräckning, skulle bestyret därmed förrättas, på de *största* tullplatserna av i tullverkets tjänst anställda packhuskarlar, vilkas anlåtande skulle vara obligatoriskt, på *medelstora* tullplatser efter trafikanternas fria val antingen av deras eget folk eller genom stadsbudskår eller bärarlag, med vilket tullmyndigheten träffat avtal om bestyrets förrättande mot viss av tullverket utgående ersättning, och slutligen på de *minsta* tullplatserna likaledes efter fritt val antingen av de trafikerandes eget folk eller av tullverkets uppsyningsmän (de nuvarande vaktmästarna). — Vare sig handräckningen lämnades av packhuskarlar, stadsbudskårer, bärarlag eller uppsyningsmän, skulle

ersättning därför av de trafikerande utgöras och inbetalas till tullverket efter en av Kungl. Maj:t fastställd, för hela riket gemensam taxa.

Generaltull-
styrelsen
år 1920.

I utlåtande häröver den 14 juni 1920 instämde generaltullstyrelsen i kommissionens mening, att kostnaden för handräckningen borde fortfarande drabba trafikanterna; i övrigt förklarade styrelsen sig icke kunna biträda kommissionens förslag. I stället hänvisade styrelsen till ett av styrelsen uppgjort nytt förslag till författningsbestämmelser i ämnet (U. IV: sid. 161 o. f.), vilkas huvuddrag voro följande:

Någon statsanställning av packhuskarlar skulle icke förekomma; på de tullplatser, där privilegierade packhuskarlslag nu funnes, skulle dessa bibehållas. På andra tullplatser skulle det stå befintliga handelskamrar eller andra sammanslutningar av representanter för handeln fritt att anordna packhuskarlslag eller anställa packhuskarl med uteslutande rätt till bestyrets handhavande; skedde icke detta, skulle de trafikerande äga rätt att ombesörja bestyret med eget folk eller ock arbetet få utföras på annat lämpligt sätt, dock icke av tullpersonal annat än i undantagsfall och på order av förman och då utan ersättning. Skulle det härvid visa sig, att ordningen i packhusen bleve störd eller arbetet försenades, skulle generaltullstyrelsen under viss förutsättning — nämligen att anmaning till på platsen befintlig handelskorporation, som nyss avsetts, att gå i författning om inrättande av packhuskarlslag eller anställande av packhuskarl bleve utan avsedd påföljd — äga att förordna om en sådan åtgärd. Taxa å ersättning för av packhuskarlslag eller packhuskarl utförd handräckningsbestyr skulle för varje ort på förslag av magistrat eller annan kommunal myndighet å orten fastställas av kommerskollegium efter samråd med generaltullstyrelsen.

I övrigt innehöll förslaget en del bestämmelser om packhuskarlslagens avlöningsförhållanden, sammansättning och organisation m. m. samt om vederbörande tullmyndigheters befogenhet gentemot packhuskarlslagen.

Frihamns-
myndigheter.

Över tullkommissionens förslag utlät sig på sin tid jämväl tullförvaltningen i Stockholms frihamn, som därvid framhöll, att den ordning för handräckningsarbetet i frihamnen, som rådde enligt av Kungl. Maj:t den 23 september 1919 fastställt reglemente för denna (nr 628), nämligen att rätten till sådant arbete vore i huvudsak förbehållen frihamnsinnehavaren, visat sig ändamålsenlig och därför icke borde förändras. I enahanda riktning uttalade sig beträffande särskilt Malmö blivande frihamn styrelsen för Malmö frihamnsaktiebolag i en till vederbörande departementschef ställd skrift, dagtecknad den 16 november 1920. Från båda hållen betonades tillika önskvärdheten av en uttrycklig bestämmelse, att den nuvarande monopolrätten för packhuskarlslagen i respektive städer icke skulle gälla handräckningsarbetet inom frihamnarna.

Slutligen hemställde järnvägsstyrelsen i skrivelse den 20 november 1920 i anledning av tullkommissionens förslag i frågan, det Kungl. Maj:t ville förklara, dels att för utförande av sådant dragare- och packhusbestyr, som enligt artikel 10 i internationella fördraget angående gods-befordring å järnväg (Svensk författningssamling nr 38 år 1908) åläge statens järnvägar, järnvägsstyrelsen skulle äga att anlita egna tjänstemän eller andra personer, som efter styrelsens framställning bleve av tullmyndigheten godkända att förrätta arbete inom tullpackhus och tullområde, dels ock att i särskild ordning fastställd taxa för packhuskarlar icke skulle äga tillämpning på sådant gods i statens järnvägars trafik, beträffande vilket järnvägsstyrelsen enligt vad nyss angivits skulle sörja för att gällande tullförordningar iakttoges.

Järnvägs-
styrelsen.

Det förslag, som sålunda av tullkommissionen framlagts, blev jämte däröver av generaltullstyrelsen och övriga nämnda myndigheter avgivna yttranden föremål för en förberedande granskning av vederbörande departementschef vid behandlingen av ärendet angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för år 1922. Vid berörda ärendes föredragning anförde departementschefen, att denna granskning skänkt honom det allmänna intryck, att en omläggning av ordningen för förrättandet av handräckningsbestyret vid tullbehandling av så genomgripande art, som tullkommissionen föreslagit, kunde för statsverket medföra ekonomiskt ogynnsamma följder eller för de trafikerande ökade kostnader. Innan en sådan omläggning eventuellt verkställdes, syntes det departementschefen därför böra tagas under noggrant övervägande, huruvida icke det uppslag i frågan, som givits av generaltullstyrelsen och som förefölle att vara av beskaffenhet att icke draga med sig för statsverket ökade utgifter, skulle kunna leda till en lösning, vilken vore för allmänheten minst lika tillfredsställande som den av kommissionen föreslagna. I sådant syfte ämnade departementschefen medverka till, att i saken intresserade sammanslutningar av representanter för näringarna bereddes tillfälle att yttra sig över vad generaltullstyrelsen ifrågasatt, därvid utlåtande syntes böra få avgivas jämväl över tullkommissionens berörda förslag. Ett uttalande i sistnämnda avseende från näringslivets sida förefölle honom att kunna bliva av så mycket större intresse som de från detta håll hittills framförda önskningsmålen om förstärkandet av packhuskarlsinstitutionen enligt uppgift hade i många fall vilat på den föreställningen, att de trafikerande skulle genom en dylik omorganisation komma att bliva befriade från varje avgift för ifrågavarande handräckningsbestyrs utförande, ett anspråk, som jämväl kommerskolle-

Departementets-
chefen
år 1921.

gium funnit böra avvisas. Förrän allmänhetens ställning till frågan i dess dåvarande läge blivit sålunda klarlagd, vore departementschefen alltså icke beredd att taga slutlig ståndpunkt till densamma.

Närings-
sammanslut-
ningar.

I överensstämmelse härmed anbefallde Kungl. Maj:t den 15 juli 1921 kommerskollegium att efter vederbörande näringskorporationers hörande avgiva utlåtande över tullkommissionens och generaltullstyrelsens förslag i packhuskarlsfrågan. På grund därav anmodade kommerskollegium envar av rikets tolv auktoriserade handelskamrar att till kollegium inkomma med yttrande i frågan, varjämte kollegium beredde Sveriges köpmannaförbund, kolonialvaruengrossisternas riksförbund och kooperativa förbundet tillfälle att uttala sig i densamma: och inkommo sedermera yttranden från samtliga handelskamrar, på ett undantag när, ävensom från Sveriges köpmannaförbund. En översikt av innehållet i dessa yttranden må här lämnas:

Vederbörande ansluta sig, i stort sett, till det av generaltullstyrelsen nu framlagda förslaget i ämnet. Stockholms handelskammare, Skånes handelskammare, Västernorrlands och Jämtlands handelskammare samt Östergötlands och Södermanlands handelskammare ävensom Sveriges köpmannaförbund uttala sig visserligen principiellt för handräckningsmanskapets anställande i tullverkets tjänst och tullverkets övertagande av kostnaderna härför men finna sig dock under förhandenvarande omständigheter icke böra påyrka genomförande av en dylik princip i den ifrågasatta lagstiftningen. Även handelskammaren för Örebro och Västmanlands län betonar önskvärdheten av att tullverket bekostar packhuskarlsarbetet men förklarar tillika, att den, om en dylik omläggning finnes ej kunna ske, ville tillstyrka den nuvarande organisationens bibehållande tills vidare. Handelskammaren i Göteborg, Västergötlands och Norra Hallands handelskammare samt Norrbottens och Västerbottens läns handelskammare giva till och med företräde åt en motsatt princip. För bibehållande av den nuvarande ordningen i vissa av de största städerna uttala sig Stockholms handelskammare samt Sveriges köpmannaförbund ävensom Norrbottens och Västerbottens läns handelskammare, vilken senare dock anser medgivande kunna lämnas större trafikanter att vid sidan av den för de mindre och tillfälliga trafikanterna avsedda packhuskarlsinstitutionen utföra arbetet med eget folk, således i viss överensstämmelse med vad 1914 års tullkommission föreslagit ifråga om de s. k. medelstora tullplatserna. Östergötlands och Södermanlands handelskammare finna på angivna grunder ej någotdera av de båda framlagda förslagen tillfredsställande men anser dock generaltullstyrelsens förslag avgjort vara att föredraga. Göteborgs handelskammare förfäktar, under framhållande, att det icke kunnat uppvisas, att packhuskarlslagens privilegier vila på någon rättslig grundval, sin tidigare i ämnet uttalade åsikt, att handräckningsarbetet vid de större tullplatserna bör få utföras av arbetare, anställda av en för detta ändamål särskild bildad sammanslutning av de närmaste i saken intresserade trafikanterna. — De bestämmelser i generaltullstyrelsens förslag, som av handelskamrarna mottagits med någon större tvekan, äro de, som beröra ordnandet av ifrågakvarande

angelägenhet å de medelstora och minsta tullplatserna. I detta avseende framföras av Norrbottens och Västerbottens handelskammare betänkligheter mot att anställandet av packhuskarlslag eller packhuskarl skulle kunna framtvingas vid en medelstor tullplats i strid mot den mening härom, som kunde hysas av handelsns representanter på platsen. Härvid åberopar handelskammaren, att vederbörande tullmyndighets uppfattning om behovet av dylik anordning, på grund av att ordning och säkerhet i packhuset äventyrades eller arbetet i allmänhet fördröjdes, kunde vara beroende på förhållanden, som även utan en sådan anordning lätteligen kunde undanröjas. Generaltullstyrelsens förslag i syfte att inskränka användningen av tullpersonal å tullplatser, där packhuskarlsinstitutionen ej införts, har föranlett några handelskammare till yttranden av den innebörd, att olägenheter av en dylik användning icke för sports utan att densamma varit för trafikanterna tjänlig. Handelskammaren i Gävle samt Västergötlands och Norra Hallands handelskammare påyrka därför, att hithörande bestämmelser i styrelsens förslag måtte utgå ur detta, och Skånes handelskammare uttalar sig uttryckligen för fastställande av rätt till ersättning för av tullpersonal utfört handräckningsarbete. — Frågan om taxor för packhuskarlslagen beröres i främsta rummet av handelskammaren i Göteborg, som, med betonande av nödvändigheten av att ifrågavarande taxor smidigt anpassas efter de lokala förhållandena å varje särskild ort, påyrkar, att dylika taxor måtte fastställas av vederbörande länsstyrelse efter hörande av vederbörande handelskammare och lokala tullförvaltning. Skånes handelskammare understryker i detta avseende vikten av att taxorna förbli lokala men uttalar sig icke om vilken myndighet, som skulle hava att fastställa desamma.

Under hänvisning till dessa yttranden har nu kommerskollegium i utlåtande den 14 oktober 1921 för egen del i ärendet till en början anfört följande:

*Kommers-
kollegium
år 1921.*

»Vad i ärendet förekommit sedan collegium den 23 januari 1913 avgav sitt utlåtande i anledning av 1908 års tullstatskommissions betänkande har endast kunnat ytterligare stärka collegium i den uppfattningen, att ett bibehållande av den varuägaren nu åliggande skyldigheten jämlikt § 24 mom. 4 i tullstadgan att vidkännas alla i samband med handräckningsbestyret uppkommande kostnader torde vara ofrånkomligt.

Redan med hänsyn till att frågan om tullverkets övertagande av handräckningsarbetet icke kommit i annat läge än den befann sig vid tidpunkten för avgivandet av kollegii nämnda utlåtande finner collegium, att ej heller nu några åtgärder i riktning mot avskaffandet av den privilegierade packhuskarlsinstitutionen i Stockholm, Göteborg och Malmö böra ifrågasättas, och att, i anslutning härtill, även det monopolägende packhuskarlslag, som numera tillkommit i Norrköping, må bibehållas.

I dessa avseenden får collegium följaktligen uttala sin anslutning till det av generaltullstyrelsen nu i ämnet framlagda förslag.

Vad angår ordnandet av handräckningsbestyret å platser, där monopolägende packhuskarlslag icke finnes, har i generaltullstyrelsens förslag beaktats den av collegium i dess ovanberörda utlåtande framhållna angelägen-

heten av medverkan av intresserade handelskretsar vid inrättande av monopoläggande packhuskarlslag. I fråga om den befogenhet, som av generaltullstyrelsen på denna punkt föreslagits för handelskammare eller annan sammanslutning av representanter för handeln, har kollegium ej annan erinran, än att den bör förbehållas de auktoriserade handelskamrarna. Dessa torde förfoga över insikter, erfarenhet och auktoritet, som erbjuda nödig garanti för en ändamålsenlig lösning av förevarande spörsmål på de olika orterna.

Då förhållandena på en eller annan ort kunna undergå sådan förändring, att förutsättningarna för ett bibehållande på orten av en anordning med privilegierat packhuskarlslag eller packhuskarl bortfalla, torde vederbörandes befogenhet att förordna om anställande av dylika böra begränsas för varje fall antingen att avse viss tid eller att gälla endast tills vidare; och torde jämväl, när fråga uppkommer om upphörande av en dylik, tills vidare på obestämd tid genom beslut av generaltullstyrelsen åvägabragt anordning, tillfälle beredas vederbörande auktoriserade handelskammare att före frågans avgörande yttra sig.»

Efter att i fortsättningen hava ifrågasatt ett par smärre kompletteringar i generaltullstyrelsens författningsförslag samt förklarat sig anse, att förslagets föreskrifter angående handräckning av tullpersonal närmast reglerade en fråga om tullverkets inre organisation, som därför icke föranledde kommerskollegium att ingå på ett bedömande av samma fråga, har kommerskollegium vidare utlatit sig sålunda:

»Ehuru vissa skäl otvivelaktigt tala för att taxorna för det av packhuskarlar i enlighet med den föreslagna kungörelsen utförda arbete fastställas av någon central myndighet, finner dock kollegium, i anslutning på denna punkt till vad handelskammaren i Göteborg uttalat, det än mer angelägna syftet att erhålla efter de lokala förhållandena å olika orter anpassade taxor kunna med minsta omgång och ändå väl lika gott resultat vinnas genom att fastställandet av ifrågavarande taxor får ankomma för Stockholm på överståthållarämbetet och för övriga platser på vederbörande länsstyrelser, efter medverkan i den av generaltullstyrelsen angivna ordning av vissa lokala myndigheter och sammanslutningar, med iakttagande att i varje särskilt fall tillfälle att yttra sig beretts vederbörande auktoriserade handelskammare. Ett uppdrag åt centralmyndighet att fastställa dylika taxor lärer ej heller komma att fritaga respektive länsstyrelser från att, åtminstone i form av yttrandes avgivande, taga befattning med ärendena rörande taxornas fastställelse.

Bestämmelsen om författningens ikraftträdande synes kollegium böra, till förekommande av varje tvekan på denna punkt, fullständigas med uttryckligt stadgande i den riktning, att redan före den dag, då författningen i allmänhet skulle bliva gällande, vederbörande äga vidtaga de i författningen föreskrivna åtgärder för åstadkommande av de nya taxor, som äro avsedda att från och med nämnda dag ersätta de i förslaget till övergångsbestämmelser omnämnda taxor.

I övrigt har kollegium ingen erinran att framställa mot innehållet av ifrågavarande, av generaltullstyrelsen framlagda förslag.»

Från innehållet i detta utlåtande har föredraganden i ärendet inom kommerskollegium hyst en i viss mån avvikande mening, i det han i Reservation. angiven reservation anfört följande:

»Vad angår ordnandet av ifrågavarande handräckningsbestyr å platser, där monopolägende packhuskarlslag icke finnes, är det enligt min mening ej tillrådligt att härvid gå så långt som generaltullstyrelsen i fråga om den befogenhet, som av generaltullstyrelsen på denna punkt föreslagits för handelskammare eller annan sammanslutning av representanter för handeln. Särskilt rikets numera auktoriserade handelskammare besitta visserligen en sådan fond av insikter och erfarenhet även på ifrågavarande område, att ett tillgodogörande därav måste bliva ett synnerligt viktigt bidrag till lösningen av förevarande spörsmål på de olika orterna. Men då frågan här gäller inrättande av ett slags monopol — varom meningarna kunna vara nog så delade ej blott principiellt, utan kanske än mera bland intressenterna å vederbörande ort — finner jag, i anslutning till kollegii i dess underdåniga utlåtande av den 23 januari 1913 hävdade ståndpunkt, att det icke bör få ankomma ens på en sammanslutning av den kvalifikation, en auktoriserad handelskammare besitter, att, med fullt bindande verkan för ortens hela trafik och utan möjlighet till appell däremot, bestämma om inrättande av monopolägende packhuskarlslag eller tillsättande av packhuskarl, utan synes mig avgörandet härutinnan böra tillhöra offentlig myndighet. Enligt min mening erbjuda stadgandet i § 3 mom. 2 andra stycket i generaltullstyrelsens förslag samt ett mom. 3 i samma § 3 i viss mån svarande stadgande tillräckliga medel för att tillfredsställande ordna frågan vid de olika tullplatserna. Under ärendets handläggning inom kollegium har visserligen framkastats tanken på att, med bibehållande av varuägarens rätt att själv eller genom lämpligt biträde verkställa handräckningsgöromålen, dessa, om varuägaren så önskade, fakultativt skulle kunna utföras av packhuskarlslag eller packhuskarl, tillsatta av vederbörande handelskammare eller möjligen annan sammanslutning av representanter för handeln samt bundna av fastställda taxor. Ett genomförande av en sådan anordning synes emellertid stöta på det avgörande hinder, som ligger i ovissheten för ett under dylik förutsättning anställt packhuskarlslag eller ensam packhuskarl att erhålla det för ernåendet av tillräckliga inkomster erforderliga arbetet såsom motsvarighet till skyldigheterna gentemot trafikanterna, när dessa kunde finna för gott att begagna sig av lagets eller packhuskarlens tjänster.

Enda framkomliga och lämpliga vägen till en lösning av nu omhandlade spörsmål synes mig vara ett genomförande i huvudsak av de ursprungligen av 1908 års tullstatskommission angivna grunder i sådant syfte med den skillnad, att, av hänsyn till strävandena till decentralisation inom statsförvaltningen, generaltullstyrelsen skulle vara beslutande myndighet efter att hava berett tillfälle att yttra sig åt den auktoriserade handelskammare, inom vars distrikt orten i fråga är belägen.»

Den utredning, vars resultat jag nu framlagt, giver otvetydigt vid handen, att något mera allmänt intresse för förstatligandet av packhuskarlsinstitutionen icke i närvarande stund föreligger hos dem, för vilka Departements-
chefen.

frågans lösning kan vara av direkt betydelse. Endast under den förutsättning, att med ett sådant förstatligande skulle följa befrielse för de trafikerande från varje avgift för packhuskarlsarbetets utförande, synes den ifrågavarande omläggningen hava att påräkna tillstyrkan från detta håll. En dylik avgiftsbefrielse kan emellertid enligt mitt förmenande icke gärna förekomma. Liksom å flera andra områden, där motsvarande åtgärder påkallas för uttagande av allmän avgift, måste nämligen staten anses kunna fordra, att den vara, som skall beskattas, blir på vederbörande ägares bekostnad framlagd i sådant skick, att skatten kan bestämmas. Mot medgivande av befrielsen, vilket med avseende å förutberörda beräkningar av 1908 års tullstatskommission möjligen skulle innebära en årlig merutgift för statsverket av bortåt två miljoner kronor, tala för övrigt särskilt i närvarande stund jämväl statsfinansiella skäl. Under sådana förhållanden torde frågan om statsanställning av handräckningsbiträdena vid tullbehandling icke längre kunna med fog betecknas såsom ett särskilt önskemål från allmänhetens sida; och för statsverket självt kan knappast en dylik omläggning vara att anse såsom något eftersträfvansvärt. Förutom de stora ekonomiska förpliktelser, som därigenom skulle åsamkas tullverket såväl i form av avlönings- och pensionsförmåner som ock beträffande ersättningsplikt för gods, vilket må lida skada vid handräckningsarbetets utförande, skulle också uppstå svårigheter att inpassa packhuskarlarna i den blivande löneplanen och i organisationen av tullverkets personal i övrigt.

Huvudsakligen av de nu anförda skälen kan jag icke tillråda genomförande av systemet med statsanställda packhuskarlar. Vid framläggandet i det följande av förslag till tjänsteförteckning och utgiftsstater för tullverket kommer jag följaktligen icke heller att medtaga de kategorier av föreslagna tulltjänstemän, som av 1914 års tullkommission betecknats med »packhuskarl» och »packhuskarlsförman».

Till frågan om en normering i viss mån av anordningarna för förrättandet av handräckningsarbetet vid tullbehandlingarna hos de olika tullförvaltningarna i riket torde jag i sinom tid få återkomma.

Provvägning.

Framställningar hava gjorts om viss utsträckning av den i § 2 mom. 2 tulltaxeunderrättelserna omförmälda rätten att genom provvägning eller dylikt fastställa vikten av tullpliktig vara (sid. 55).

Departements-
chefen.

Den sålunda ifrågasatta utsträckningen finner jag i likhet med min företrädare i ämbetet vara av natur att bära genomföras. Om den härav påkallade ändringen i nyssnämnda författningsrum kommer jag senare i dag att göra direkt hemställan.

Administrativa anordningar.

1914 års tullkommission har ifrågasatt, att distriktförvaltningar ånyo skulle inrättas inom tullverket (sid. 56). Föreståndarna för dessa förvaltningar, inalles tre distriktchefer, skulle var inom sitt distrikt dels övervaka tullförvaltningarnas handläggning av ärendena, dels ock självständigt handlägga ärenden av sådan beskaffenhet, att desamma syntes icke böra överlåtas åt tullförvaltningarna. Härjämte skulle distriktcheferna utöva inspektionsverksamhet och handlägga vissa personalärenden.

— En ledamot av tullkommissionen har avgivit reservation i ämnet.

**Distrikt-
chefer.**

Generaltullstyrelsen har ansett inrättandet av distriktförvaltningar i tullverket icke vara av verkligt behov påkallat och icke heller komma att till nyttan motsvara därmed förenade kostnader. Enligt styrelsens mening skulle en sådan åtgärd till och med direkt medföra vissa icke önskvärda följder.

Min uppfattning i denna fråga framgår av vad jag härefter kommer att anföra vid behandlingen av ett förslag om inrättande av en ny byrå inom generaltullstyrelsen.

**Departements-
chefen.**

De uppgifter, som tullkommissionen velat tilldela distriktcheferna, har generaltullstyrelsen ansett kunna i stället fördelas mellan tullförvaltningarna och generaltullstyrelsen. En sådan uppdelning skulle enligt generaltullstyrelsens åsikt innebära, att bland annat en ökad inspektionsverksamhet och befattning med personalärenden skulle ankomma på styrelsen. Detta förutsatte ett särskilt organ hos denna för ändamålet. Generaltullstyrelsen har därför föreslagit anordnandet hos styrelsen av en personalbyrå, för vilket ändamål erfordrades en ny byråchefsbefattning för inspektionsverksamhet och personalärenden samt två nya andra befattningar, likställda med nuvarande byråassistenttjänster, vilkas innehavare skulle utväljas ur var sin av de bägge tjänstemannagrupperna. Det vore enligt styrelsens åsikt högeligen önskvärt, att i och för organisationen av personalbyrån samt för utförandet av vissa i samband därmed stående synnerligen maktpåliggande och för en praktiskt lycklig lösning av detaljfrågorna om personalregistreringen särdeles betydelsefulla förarbeten byråchefsbefattningen finge tillsättas någon tid, exempelvis fyra månader, innan den nya staten trädde i kraft.

**Generaltull-
styrelsen.**

Ny byrå

Till det vid 1921 års proposition fogade statsrådsprotokollet (sid. 59)* anförde dåvarande departementschefen beträffande nu ifrågavarande spörsmål i huvudsak följande:

**Departements-
chefen år 1921.**

»Vid granskning av de framförda skälen för och mot återinförande av distrikthefsinstitutionen i tullverket har jag funnit de senare mest vägande. Jag kan därför icke biträda tullkommissionens förslag i ämnet. De fördelar, kommissionen tydligen åsyftat, kunna enligt mitt förmenande vinnas med en för statsverket betydligt mindre kostnad och utan olägenheter för trafiken eller tullpersonalen i allmänhet på den väg, som generaltullstyrelsen anvisat, nämligen genom anordnande av en personalbyrå inom styrelsen och överlåtande på tullförvaltningarna av bestämmanderätten i en del frågor. Till detta senare förslag får jag alltså uttala min anslutning. Även vidkommande den åsyftade byråns personal finner jag mig böra understödja generaltullstyrelsens förslag — — —.

Den utsträckning av tulldirektörs tjänstgöringsområde, som från något håll ifrågasatts i stället för nyanställning av distrikthefer, synes mig icke vara att tillråda, enär tulldirektör därigenom i alltför väsentlig mån skulle dragas från den sysselsättning, för vilken han, enligt vad jag sedermera kommer att närmare beröra, ansetts oundgängligen erforderlig.»

Löneregleringskommittén.

Det av generaltullstyrelsen föreslagna anordnandet av en ny byrå inom styrelsen har vidare föranlett 1902 års löneregleringskommitté att i sitt förberörda yttrande den 6 december 1921 utlåta sig sålunda:

»Av vad kommittén inhämtat rörande omfattningen av den arbetsbörda, som vilar och även framdeles skulle komma att vila å styrelsen, har kommittén känt sig övertygad, att en förstärkning av den personal, som har sig ålagt ansvaret för berörda arbetes handläggning, icke kan utan allvarliga olägenheter undvikas, särskilt som en skärpt tillsyn å tullpersonalens utnyttjande och fullgörande av sina tjänstställiganden blivit ifrågasatt.

Att åstadkomma en dylik förstärkning, på sätt generaltullstyrelsen föreslagit, nämligen genom inrättande av en ny byrå inom styrelsen med en byråchef i 20:de lönegraden och två byråinspektörer i 15:de lönegraden, synes kommittén dock icke för närvarande oundgängligt och med hänsyn till ovissheten om den arbetsfördelning mellan de olika föredragandena inom styrelsen, som efter den nya organisationens genomförande skall varda lämpligast, ej heller ur finansiell synpunkt tillrädligt.

I stället anser kommittén, att den erforderliga förstärkningen bör lämnas i form av tillskott till någon av byråerna, förslagsvis kanslibyrån, av vederbörligen kvalificerad personal sålunda, att där såsom byråchefens närmaste man och med föredragningskyldighet i de ärenden, som åt honom anförtros, anställas en byrådirektör i 18:de lönegraden, biträdd av två byråinspektörer i 15:de lönegraden.

De ärenden, som i första rummet skulle ankomma på byrådirektörens föredragning, kunde lämpligen fastställas till sådana, som enligt styrelsens förslag borde handläggas å den nya personalbyrån; men därjämte kunde tydligen, i mån som detta arbete till äventyrs visade sig vid något tillfälle icke helt kräva byrådirektörens arbetskraft, på honom överlätas föredragning av andra ärenden.

Av en sådan anordning är emellertid frågan om kvalifikationerna hos

byrådirektörens närmaste arbetsbiträden uppenbarligen avhängig; därför vill kommittén — som ej funnit anledning föreligga från kommitténs sida att taga ställning till det av generaltullstyrelsen framlagda förslaget, att de båda byråinspektörerna borde utväljas ur var sin av de bägge särskilda tjänstemannagrupperna (den högre och den lägre) — fästa uppmärksamheten å vikten av att vid blivande vidare behandling av frågan om byråinspektörs tillsättande även beaktas önskvärdheten av att vederbörande överordnad jämväl för andra än personalärenden kan av byråinspektörerna påräkna nöjaktig arbetshjälp.»

Reserva-
tioner.

En av kommitténs särskilda ledamöter har — med tillkännagivande av sin anslutning till generaltullstyrelsens förslag om en personalbyrå framför såväl tullkommissionens förslag om distriktchefer som lönerregleringskommitténs förslag om anordnande av en underavdelning under någon av nuvarande byråer med en byrådirektör såsom föreståndare — i afgiven reservation förmenat, att sistberörda anordning icke borde förekomma, då byrådirektören genom sitt subordinationsförhållande till chefen å den byrå, dit han skulle hänföras, varken erhöle den självständiga ställning inför styrelsen eller den auktoritet gentemot de lokala tullmyndigheterna, som vore i hög grad önskvärda i betraktande av vikten av de ofta grannliga personal- och organisationsfrågor, vilkas handläggning skulle åligga honom. — I denna reservation har den andre av kommitténs särskilda ledamöter instämt under betonande likväl, att han därigenom icke velat uttala sig om fördelarna eller nackdelarna för tullverket av distriktchefsinstitutionens införande.

Särskild
utredning.

Frågan, huruvida den sålunda av generaltullstyrelsen och lönerregleringskommittén nödig befunna förstärkningen av antalet avdelningar inom generaltullstyrelsen bör åstadkommas genom inrättande av en ny byrå eller en ny avdelning undernågon av de hittillsvarande byråerna, har, efter vad nyss sagts, av nämnda kommitté i viss mån ställts i samband med den omständigheten, att uppgifter om ärendenas blivande närmare fördelning inom de olika byråerna icke förelåge. Med föranledande härav hava under hand från generaltullstyrelsen meddelats uppgifter i berörda hänseende.

Enligt dessa uppgifter skulle till *personalbyrån* komma att höra: ärenden angående tjänstetillsättningar och avsked, utom vad beträffade de övriga byråerna inom styrelsen; ärenden angående förordnanden, tjänstledighet och semester, i den mån sådana ärenden icke tillhörde annan byrå eller lokal tullmyndighet; ärenden, som anginge rätt att i tjänstgöring inkalla aspiranter och extra ordinarie personal, personalens fördelning å de olika tjänstgöringsorterna samt temporär förflyttning av tjänstemän från en till annan tjänstgöringsort; ärenden angående antagning av

aspiranter och dessas befordran till extra ordinarie tjänstemän samt rörande befrielse för aspiranter och extra ordinarie tjänstemän från dem åliggande tjänstgöringsskyldighet, i den mån rätt att medgiva sådan befrielse icke tillkomme lokal tullmyndighet; ärenden angående tjänstefel av styrelsen underlydande personal, i den mån sådana ärenden icke tillhörde annan byrå; samt förandet av register över tullverkets personal. Det skulle vidare åligga personalbyråchefen samt de å personalbyrån anställda byråinspektörerna att efter styrelsens förordnande företaga tjänsteresor till de lokala tullmyndigheternas tjänstgöringsorter i syfte att genom inspekterande verksamhet övervaka göromålens allmänna handläggning samt i största möjliga mån inhämta kännedom om å de särskilda tjänstgöringsorterna rådande arbetsförhållanden, å varje ort behöfelig personal och den å orten stationerade personalens lämplighet för därstädes förekommande göromål. Till *kameralbyrån* åter skulle hänföras: ärenden, som avsåge uppbörden inom tullverket, granskningen av underlydande redogörares medelsredovisning och övriga till kameralbyrån ingående räkenskaper, upprättande av tullverkets huvudbok med balansräkning över tullverkets tillgångar och skulder samt övriga till medelsförvaltningen hörande räkenskaper ävensom av förslag till de för Kungl. Maj:t avsedda berättelser om närmast föregående års uppbörd, avkortningar och omkostnader m. m.; samt vidare alla ärenden angående: assignering av medel från riksbanken; utfärdande av anordningar, varvid vore att iakttaga, att, om på föredragning av annan ledamot än föredragande för kameralärenden beslut fattats om anordning av medel, beslutet skulle delgivas kameralbyrån för anordningsutfärdande; förskotters översändande till underlydande tullförvaltningar, i den mån sådana erfordrades för utgifters bestridande; tillämpningen av de för tullverket gällande utgiftsstater; uppställningen av och formen för tullverkets räkenskaper; tullverkets fasta och lösa egendom samt inköp av de för tullverket erforderliga förbrukningsartiklar, som anskaffades genom styrelsens försorg; anmärkningar vid underlydande redogöras till byrån ingående räkenskaper samt avskrivnings- och balansmål; tullstatens enskilda pensionsinrättning; samt tillsättning av tjänster inom byrån ävensom avsked, tjänstledighet och semester för samt tjänstefel av därstädes anställd personal. Därjämte skulle det i fråga om uppbörden tillhöra kameralbyrån att på behöriga tider från riksbanken låta avhämta attester över de av tullverkets redogörare där gjorda penninginsättningar å tullverkets räkningar och, efter granskning av därom från redogörarna ingående reversal, meddela kvitton å sålunda levererade medel. Så ofta styrelsen bestämde skulle kameralbyråchefen för

styrelsen framlägga kalkyl över tullverkets behållning å räkning i riksbanken, varefter, om leverering till statsverkets giroräkning beslötes, kameralbyrån hade att ombesörja, att de av styrelsen sålunda anvisade medel bleve å sistnämnda räkning insatta, varom uppgift skulle av byrån tillställas statskontoret. När medel eljest av styrelsen anvisades till utbetalning, skulle anvisningarna, därest utbetalningen borde verkställas i Stockholm, av kameralbyrån mot kvitto tillställas därvarande tulldirektör men i annat fall mot kvitto avlämnas till riksbanken för medlens avsändning till den ort, där utbetalningen skulle äga rum. På *revisionsbyrån* skulle handläggas ärenden, som anginge: restitution av och befrielse från tull eller andra avgifter, som uppbyres av tullverket; tillämpningen i övrigt av gällande författningar rörande avgifter, som uppbyres av tullverket, dock med undantag av tulltaxan och taratariffen; bärgade varor och sjöfynd; formen för och uppställningen av tullförvaltningarnas journaler samt av andra uppgifter och förteckningar, som ej vore av beskaffenhet att ingå till kameralbyrån; statistiska meddelanden till Kungl. Maj:t eller ämbetsmyndigheter; anmärkningar i följd av den inom byrån verkställda granskning av tullförvaltningarnas journaler; samt tillsättning av tjänster inom byrån ävensom avsked, tjänstledighet och semester för samt tjänstefel av därstädes anställd personal. Vidare skulle till *tullbehandlingsbyrån* höra ärenden, som rörde: tillämpning av tulltaxan, tulltaxeunderrättelserna och taratariffen; upplysning, huru tulltaxan och taratariffen skulle tillämpas å varor, avsedda att införas till riket; utfärdande av varuförteckning och därvid sammanhörande ärenden samt frågor om ändringar i tulltaxan, tulltaxeunderrättelserna och taratariffen; tullverkets laboratorier; utbildningskurser i tullverket; samt tillsättning av tjänster inom byrån ävensom avsked, tjänstledighet och semester för samt tjänstefel av därstädes anställd personal. På tullbehandlingsbyråchefen och de å byrån anställda byråinspektörerna skulle därjämte ankomma att efter styrelsens förordnande företaga tjänsteresor till de lokala tullmyndigheternas tjänstgöringsorter i huvudsakligt syfte att övervaka tullbehandlingsarbetet å varje ort och verka för allmän likformighet i fråga om varors tullbehandling; i sammanhang därmed borde tillses, att befintliga provsamlingar hölles i behörigt skick. Beträffande slutligen *kanslibyrån* skulle där behandlas alla ärenden, som icke, enligt vad förut sagts, tillhörde personal-, kameral-, revisions- eller tullbehandlingsbyrån. Dit skulle alltså komma att hänföras ärenden angående: brott mot tullstadgan och lagen om oriktig ursprungsbeteckning m. fl. tullförfattningar; tullverkets åtgärder till förhindrande av smittsamma sjukdomars införande i riket; inskränkningar

i rätten att in- eller utföra vissa varuslag; nederlag, transitupplag, provianteringsfrilager, frilager och frihamn; förslagen till utgiftsstater för tullverket; samt en mångfald andra ärenden av skiftande beskaffenhet.

*Departements-
chefen.*

Genom återinförande i tullverket av distriktchefsinstitutionen synes man hava avsett att i främsta rummet underlätta en decentralisation av ärenden samt att därjämte åstadkomma en skärpt inspektionsverksamhet över de lokala tullmyndigheterna. Såvitt jag kunnat finna, är emellertid den framlagda planen för decentralisationen icke tillfredsställande. Bland de ärenden, vilka angivits böra överflyttas till distriktcheferna (II:sid. 112 o. f.), lär nämligen en del utan olägenhet eller risk kunna överlåtas till tullförvaltningarna, medan vissa andra åter synas icke böra, även om distriktchefsbeslutningar inrättas, undandragas generaltullstyrelsens avgörande; återstoden torde utan nämnvärd ökning av göromålen hos generaltullstyrelsen kunna kvarbli därstädes. Vad angår inspektionsverksamheten, förefaller det mig som om större enhetlighet vore att förvänta till gagn för trafiken och ärendenas handläggning i allmänhet, därest inspektionen, i stället för att utövas av skilda myndigheter över var sitt antal tullförvaltningar, omhänderhades av ett enda centralt organ, generaltullstyrelsen, beträffande samtliga tullförvaltningar i riket. Jag är således av den uppfattning, att de framlagda huvudsakliga skälen för en återgång till anordningen med distriktchefer icke äro bärande. Då härtill kommer, att kostnaderna för distriktchefsinstitutionen måste bli ganska betydande, har jag all anledning att ställa mig avböjande mot förslaget om införande ånyo vid tullverket av sagda institution.

Med denna ståndpunkt har jag sökt utröna, huruvida den fördelning av ärendena mellan tullförvaltningarna och generaltullstyrelsen, varom jag nyss talat, skall kunna anses nödvändiggör förstärkning av antalet avdelningar inom styrelsen. Därvid har jag kommit till den uppfattning, att, därest såsom jag anser angeläget inspektionerna skola erhålla ökad omfattning och personalfrågorna få den mera ingående behandling, som statsverkets, trafikens och personalens intressen fordra, en dylik förstärkning måste anses oundviklig. Även andra skäl tala emellertid enligt mitt förmenande för en sådan åtgärd. Såsom generaltullstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 november 1916 framhöll, hade redan då göromålen inom styrelsen nått en sådan omfattning, att vederbörande byråchefer måst för beredande av mera krävande ärenden beviljas partiell tjänstledighet i en utsträckning, som ej kunde anses lämplig. Denna utväg för att få de till styrelsen inkomna ärendena vederbörligen behandlade har ändock sedan allt vidare måst anlitas i

ej mindre omfattning. Antalet nummer i styrelsens diarium över inkommande ärenden, vilket, enligt vad jag inhämtat, utgjort 9,744 år 1908 — det första året efter den fjärde byråns tillkomst inom styrelsen — har nämligen ytterligare stegrats från 11,834 år 1916 till 13,459 år 1921. Härvid är därjämte att märka, att vissa grupper av likartade ärenden upptagits under ett gemensamt, en gång för hela året upplagt samlingsnummer, i följd varav och då sådant sammanförande av likartade ärenden under de senare åren lär ha vidtagits i större utsträckning än tidigare varit vanligt såväl antalet inkomna ärenden i och för sig som även ökningen därav i själva verket varit större, än vad nyss angivna siffror utvisa. Den minskning i antalet inkommande ärenden, som må kunna föranledas av den förutberörda decentralisationen, synes, med avseende å de från styrelsens handläggning därigenom avskilda ärendenas vanligen mindre svårartade natur, knappast kunna bliva i betydande mån kännbar.

Av den nyss återgivna planen för den tilltänkta uppdelningen på byråer av de hos generaltullstyrelsen förekommande ärenden liksom ock av vad jag kunnat inhämta angående omfattningen och beskaffenheten av åtskilliga bland de uppräknade ärendena har jag fått den uppfattning, att icke blott envar av de nuvarande byråernas arbetsbörda komme att bliva tillräcklig utan även den av styrelsen begärda nya byrån finge sig tillmätt en arbetskvantitet, som ej skall komma att understiga någon annan byrå. På grund härav och då det synes mig synnerligen angeläget, att den, på vilken närmaste ansvaret för den behöriga handläggningen av de till sistberörda byrå hänfödda betydelsefulla ärenden skulle vila, erhåller en ställning, fullt motsvarande detta ansvar, anser jag mig böra tillstyrka generaltullstyrelsens förslag, att i huvudsak de angivna personalärendena avskiljas från de hittillsvarande administrativa ärendena och behandlas å en fristående byrå, personalbyrån, med en byråchef såsom föreståndare. Den merutgift å ej fullt 1,000 kronor för år — bortsett från dyrtidstillägg — som skulle följa av att ifrågavarande avdelning erhöles en byråchef såsom föreståndare i stället för en byrådirektör, synes mig mer än väl uppvägas av de fördelar, som stå att vinna genom att avdelningens chef tilldelas den självständiga ställning, som tillkommer en byråchef och som särskilt för en personalchef måste vara av stor betydelse. Beträffande personalbehovet för den blivande byrån, vilken, efter vad förut nämnts, i viss omfattning komme att handlägga ärenden, som tidigare tillhört kanslibyrån,

synes detta kunna delvis tillgodoses genom överflyttning av tjänstemän från sistnämnda byrå. Sålunda torde av två för denna byrå av generaltullstyrelsen beräknade notarier den ena böra tillföras personalbyrån, varjämte ett antal kvinnliga biträden ävensom amanuenser och andra icke-ordinarie befattningshavare, som hittills å kanslibyrån sysselsatts med personalärenden, komme att framdeles i stället behöva användas i tjänstgöring å personalbyrån. För kontorsarbetet å den nya byrån skulle på detta sätt tillräcklig personalstyrka redan stå till förfogande. Att för de till byråns uppgifter jämväl hörande inspektionsgöromålen avse flera än en tjänsteman i byråinspektörsställning finner jag under sådana förhållanden och med hänsyn till att även byråchefen skulle utöva inspektionsverksamhet åtminstone tills vidare icke oundgängligen erforderligt. I fråga om kompetenskraven för denna av mig sålunda tillstyrkta byråinspektör torde han i regel böra utväljas ur den nuvarande högre tjänstemannagruppen. Skulle omständigheterna i framtiden i något fall göra en befordran till byråinspektörsbefattningen direkt från den lägre tjänstemannagruppen önskelig, lär Kungl. Maj:ts dispens i det särskilda fallet kunna utverkas.

Emellertid delar jag generaltullstyrelsens uppfattning om önskvärdheten av att personalbyråchefsbefattningen tillsättes fyra månader före den dag, då tullverkets omorganisation träder i kraft, och kommer i enlighet därmed att senare i dag hemställa, att för sådant ändamål måtte å tilläggsstat för år 1922 uppföras erforderliga medel.

**Tull-
fullmäktige.**

Enligt tullkommissionens av generaltullstyrelsen biträdda förslag (sid. 60) skulle inom generaltullstyrelsen finnas så kallade tullfullmäktige, avsedda att utgöra en lekmannarepresentation för tillvaratagande av näringarnas intressen.

Enligt statsrådsprotokollet för finansärenden för den 18 mars 1921 ansåg dåvarande departementschefen, att anställande av tullfullmäktige för sådant ändamål icke vore av oundgängligt behov påkallat.

I anledning härav yrkades motionsvis vid 1921 års riksdag (A. K. nr 331) bifall till tullkommissionens berörda förslag.

Generaltullstyrelsen har nu förklarat, att styrelsen visserligen hade den meningen, att en tullfullmäktiginstitution kunnat vara i vissa avseenden gagnelig, men att, enär något oavvisligt behov därav icke kunde sägas föreligga och en om också mindre betydande besparing föranleddes av att institutionen icke komme till stånd, styrelsen dock ansåge sig icke böra för närvarande vidhålla sitt förslag i ämnet.

I likhet med min företrädare i ämbetet och på de av honom anförda skäl avstyrker även jag för närvarande den ifrågavarande institutionens inrättande.

*Departements-
chefen.*

Tullkommissionen har framlagt förslag om att benämningen å generaltullstyrelsens nuvarande tullbehandlings- och upplysningsbyrå måtte förändras till »taxebyrå» (sid. 59); att generaltulldirektören måtte tillsättas medelst förordnande av Kungl. Maj:t för en tid av sex år i sänder mot årligt arvode av 20,000 kronor men särskild ställföreträdare för honom ej utses (sid. 61, 192); att en extra föredragande inom styrelsen för vissa revisionsärenden, vilkas handläggning framdeles komme att decentraliseras, skulle indragas (sid. 61); att de direkt till styrelsen redovisande tullförvaltningarna borde få större befogenhet att bestrida utgifter för tullverkets räkning (sid. 62); att årsinventeringsförfarandet enligt kungörelse den 15 december 1905 (nr 76) måtte upphöra (sid. 63); samt att beslutanderätten i en hel del smärre ärenden av kameral natur, vilka nu handläggas av generaltullstyrelsen, måtte i närmare angiven mån överflyttas på kameralbyråchefen i styrelsen eller undantagsvis annan befattningshavare (sid. 63). Vidare har tullkommissionen föreslagit, att sifferrevisionen av tullförvaltningarnas till generaltullstyrelsens revisionsbyrå ingående journaler borde verkställas allenast medelst systematiska stickprov (sid. 65); samt att generaltullstyrelsen måtte åläggas att, i regel en gång varje år, taga initiativ till erforderliga ändringar i tulltaxan av formell art (sid. 66). Dessutom har tullkommissionen gjort vissa uttalanden i fråga om tjänstetillsättningar, tjänstledigheter och bestraffning (sid. 66), varjämte kommissionen förmenat, att den Kungl. Maj:t för närvarande tillkommande beslutanderätten rörande inrättande eller indragning av tullexpeditioner och gränsstationer måtte i stället tilläggas generaltullstyrelsen (sid. 67).

*Namn å by-
råer; general-
tulldirek-
tören; arbets-
ordning; m. m.*

I dessa ämnen har generaltullstyrelsen, utom beträffande namnförändringen å en av dess byråer (som i stället borde benämnas »tullbehandlingsbyrå»), sifferrevisionen och behandlingen av bestraffningsärendena, i stort sett intagit samma ståndpunkt som tullkommissionen; dock har styrelsen i skrivelsen den 17 oktober 1921 biträtt ett dåmera föreliggande förslag om sänkning till 19,000 kronor av generaltulldirektörens arvode. Emellertid har styrelsen härjämte ansett (sid. 158), att den administrativa avdelningen inom styrelsen borde såsom tidigare varit förhållandet benämnas »kanslibyrå».

För min del anmäler jag min anslutning till de principuttalanden i dessa frågor, som min företrädare i ämbetet gjort, bortsett från spørsmålet om namnförändringen å tullbehandlings- och upplysnings-

*Departements-
chefen.*

byrån, vilken byrå jag, i likhet med generaltullstyrelsen, anser böra benämnas »tullbehandlingsbyrå». För frågornas avgörande erfordras icke riksdagens särskilda beslut i vidare mån än som avser bestämmande av avlönings- och pensionsförhållandena för generaltulldirektören med hänsyn till de föreslagna förändrade anställningsvillkoren för denne. Härom blir jag emellertid i tillfälle att i annat sammanhang närmare yttra mig.

**Lokalför-
valtningen.
Chefskap och
avdelningar
i Stockholm,
Göteborg och
Malmö.**

Tullverkets lokala förvaltning i Stockholm, Göteborg och Malmö handhaves av tullförvaltningar med särskilda avdelningar, som handlägga var sin klass av de vid andra fullständiga tullförvaltningar (tullkamarar) förekommande göromål. I vardera av städerna Stockholm och Göteborg äro avdelningarna till antalet sex samt benämnas tullkammare, uppbördskontor, konfiskations- och kassörskontor, packhusinspektion, nederlagskontor och tullbevakningsinspektion. I Malmö äro avdelningarna däremot på grund av rörelsens något mindre omfattning endast fyra, nämligen tullkammare (som handlägger även nederlagsgöromål), uppbörds- samt konfiskations- och kassörskontor, packhusinspektion och tullbevakningsinspektion. Tullkammare och packhusinspektion hava utom i Malmö under sig ett slags avdelningskontor. Lokaltullförvaltningsavdelningarna i sagda tre städer lyda omedelbart under generaltullstyrelsen, i Göteborg och Malmö dock med den modifiering, att en tulldirektör i vissa avseenden utgör högsta tullmyndigheten på platsen. Till tulldirektör förordnas för en tid av högst fem år i sänder och med bibehållande av egen tjänst någon bland föreståndarna för tullförvaltningsavdelningarna därstädes mot ett årligt tilläggsarvode ej överstigande 1,000 kronor. Föreståndarskapet vid tullförvaltningsavdelningarna utövas vid tullkammarna av tullförvaltare och överkontrollör gemensamt, vid packhusinspektionerna av överinspektor och överkontrollör gemensamt, vid tullbevakningsinspektionerna av överinspektor samt vid övriga tullförvaltningsavdelningar av tullförvaltare. De underlydande avdelningskontoren förestås av förste kontrollör, kontrollör eller kammarskrivare.

Mot denna organisation har tullkommissionen funnit anledning till erinringar, till viss del stödda på anmärkningar från näringslivets och tulltjänstemannasammanslutningarnas sida (sid. 67). Så har kommissionen funnit önskvärt, att bristen på gemensamt chefskap avhjälpes genom anställande i envar av ifrågavarande tre städer av en tulldirektör, som icke tillika vore avdelningschef, att antalet tullförvaltningsavdelningar inskränktes till tre på varje plats, att ett antal nya avdelningskontor inrättades, att det dubbla chefskapet vid vissa avdelningar upphörde samt

att i en del fall föreståndarskapet för dylika kontor anförtröddes åt tjänstemän i något högre ställning än för närvarande. Tulldirektören borde tillsättas av Kungl. Maj:t efter förslag av generaltulldirektören och hava en på två avdelningar (kansli och kassa) fördelad expedition, benämnd tulldirektörsexpeditionen.

I dessa frågor synes generaltullstyrelsens uppfattning i allt huvudsakligt överensstämma med tullkommissionens. Emellertid har styrelsen, med anledning av de omfattande organisationsgöromål, som måste förekomma vid inrättandet av tulldirektörsexpeditionerna samt i och för den ifrågasatta inskränkningen i antalet avdelningar vid tullförvaltningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö, funnit det synnerligen önskvärt, att tulldirektörerna finge träda i funktion någon tid, exempelvis tre månader, innan den nya staten för tullverket trädde i kraft.

Min företrädare i statsrådsämbetet tillkännagav på sin tid sin avslutning i väsentliga delar till generaltullstyrelsens uppfattning i nu berörda ämnen. De skäl, som därvid av honom åberopades och anfördes, synas mig övertygande, varför även jag finner mig kunna förorda de förslag, vilka sålunda vunnit tillstyrkan. Jag biträder följaktligen jämväl förslaget om ett tidigare besättande av tulldirektörstjänsterna och kommer därför att anhålla om utverkande å tilläggsstat för år 1922 av härför nödiga medel.

*Departements-
chefen.*

Det må här omnämnas, att jag i överensstämmelse med min företrädares förslag till benämningar å de olika huvudavdelningarna vid tullförvaltningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö i fortsättningen kommer att upptaga dessa avdelningar såsom »tullbevakningsinspektion», »tullbehandlingsinspektion» och »tullkameralkontor».

Tullkommissionen har på förekommen anledning föreslagit (sid. 73), att debitering, uppbörd och redovisning av skeppsumgälder, såväl inkommande som utgående, samt vissa bestyr med måtbrev måtte, i olikhet med vad hittills varit förhållandet, i rikets tre största städer ankomma på tullbevakningsinspektionen ävensom att utklarering av fartyg måtte i sin helhet ske hos nämnda inspektion. Dessa förändringar har även generaltullstyrelsen funnit i stort sett lämpliga.

*Tullbevak-
nings-, tull-
behandlings-
och uppbörds-
göromål.*

Vidare har tullkommissionen hemställt (sid. 74) om en del jämkningar i gällande bestämmelser angående i vilken mån tjänsteman, som verkställer tullbehandling, därvid bör vara biträdd av annan tjänsteman. I dessa jämkningar har generaltullstyrelsen önskat närmare angiven utökning.

Slutligen har samma kommission framfört en del önskemål be-

träffande uppbördsbestyrens handläggande vid tullkamrarna och i sådant avseende ifrågasatt (sid. 76), att till uppbördsman skulle kunna förordnas jämväl tjänsteman av nuvarande lägre grad, att uppbörds mannen ensam skulle hava att gå i författning om uppbördens insättande i bank samt att uppbörds mannen borde bestrida alla en kassörs funktioner och i sammanhang därmed benämnas »kassör». Mot det första och det sista av berörda förslag har generaltullstyrelsen icke haft något annat att erinra, än att styrelsen ansett sig icke böra biträda det ifrågasatta genomgående utbytet av benämningen »uppbördsman» mot benämningen »kassör», enär en dylik titel borde komma till användning endast i särskilda fall, där uppbördsbestyren helt krävde sin man. Vad beträffar förslaget, att uppbörds mannen ensam skulle hava att insätta uppbördsmedlen i bank, har styrelsen icke funnit anledning föreligga till en dylik bestämmelse, vilken enligt styrelsens åsikt ej skulle medföra något större mått av kontroll å uppbördsmedlen.

I sistberörda avseende har Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening i till Kungl. Maj:t ingivna skrifter den 9 december 1920 och den 3 november 1921 uttalat en motsatt uppfattning.

På det hela taget var vid dessa frågors behandling den 18 mars 1921 dåvarande chefen för finansdepartementet ense med generaltullstyrelsen i nu föreliggande ämnen; dock ansåg han, att lindringarna i bestämmelserna om deltagande i tullbehandlingsförrättning kunde än vidare utsträckas, nämligen i fråga om tullbehandlingarna av brännvin och sprit samt tobak.

Departements-
chefen.

Även jag har på de av min företrädare anförda grunder ansett mig kunna biträda generaltullstyrelsens omförmälda förslag med den mindre förändring, som min företrädare i ämbetet sålunda haft skäl att förorda. Därjämte ber jag få fästa uppmärksamheten därå, att behov av förrättningsbiträde vid tullbehandlingar av tobak numera kan så mycket mindre anses föreligga, som Kungl. Maj:t i kungörelse den 12 september 1921 (nr 545) med stöd av stadgande i under riksdagens medverkan tillkommen kungörelse den 29 juni 1921 (nr 497) medgivit speciella lättnader i tullbehandlingen av oarbetad sådan vara och tobaksmjöl, inkommande för aktiebolaget svenska tobaksmonopolets räkning.

Tullkammar-
distrikt.

På grund av uttalanden från vissa tullmyndigheter har tullkommissionen haft under omprövning frågan om en förändring av de nuvarande tullkammardistrikten från att i regel omfatta vissa strandremsor till att utgöra ytdelar av riket (sid. 77). Emellertid har kommissionen, som funnit svårigheter vara förbundna med åstadkommandet av en dylik

förändring, kommit till den slutsats, att den nuvarande distriktsindelingen borde, frånsett vissa gränsregleringar, bibehållas tills vidare. Generaltullstyrelsen har i princip haft samma åsikt i frågan som tullkommissionen.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 3 februari 1921 dagtecknad skrift har Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund hemställt om bland annat sådan ändring av gränsen mellan Lysekils och Strömstads tullkammardistrikt, att Hunnebostrandsdistriktet och hela Bottnafjorden bleve hänfödda till ett och samma tullkammardistrikt.

Vid föredragningen av denna fråga den 18 mars 1921 anförde dåvarande departementschefen, med tillstyrkande av de av generaltullstyrelsen förordade mindre jämkningarna i dittillsvarande tullkammardistrikt, att han ansåge önskvärt, att en närmare plan för förändrad begränsning av tullkammardistriktet till ytdelar av riket inom den närmaste tiden försöksvis komme till utförande, i all synnerhet som den alltmer ökade lufttrafiken, över vilken tullverket redan fått sig särskild tillsynsplikt författningsmässigt ålagd, syntes göra vissa inlandsgränser nödiga såväl för tullkamrar, vilka redan ägde tullkammardistrikt som framför allt för sådana, vilka vore i avsaknad därav.

Det nuvarande systemet för begränsandet av tullkammardistriktet förefaller även mig ur flera synpunkter mindre tillfredsställande. Ehuru vissa svårigheter givetvis måste bli förbundna med utstakandet av distriktgränserna enligt den här berörda nya principen, vill jag dock hålla för sannolikt, att en genomgående förändring av systemet i sådan riktning knappast skall kunna undgås, icke minst på grund av tullverkets växande befattning med lufttrafiken. Det synes därför även mig önskligt, att en närmare utredning i sådant ändamål företages under medverkan av i saken intresserade. Under förutsättning, att min ståndpunkt i denna fråga vinner vederbörligt godkännande, har jag för avsikt att snarast möjligt gå i författning om åstadkommande av ett förslag till uppdragning av nya distriktgränser samt införskaffa de ytterligare utlåtanden i ämnet, som må erfordras, sedan förslaget om tullkammardistriktens bestämmande till ytdelar av riket sålunda tagit fastare form. I avvaktan på resultatet härav synes jämväl mig lämpligt, att de smärre regleringar av vissa nuvarande tullkammardistrikt, som generaltullstyrelsen, enligt vad jag nyss nämnt, tillrätt eller som eljest prövas oavvisliga, komma till utförande. Riksdagens beslut härutinnan lär icke vara erforderligt.

*Departements-
chefen.*

Med stöd av införskaffade uppgifter angående rörelsens omfattning vid de olika tullkamrarna har tullkommissionen föreslagit indragning av

*Indragning av
tullkamrar.*

tullkamrarna i Mem, Vadstena och Marstrand samt att i Mem och Marstrand måtte i stället inrättas tullstationer, lydande under tullmyndighet i respektive Norrköping och Göteborg (sid. 79). En av kommissionens ledamöter har i avgiven reservation förklarat sig icke biträda förslaget om indragning av tullkammaren i Marstrand.

Tullkamrar.

Över förslagen till förändring av tullförvaltningarna i Marstrand och Mem lämnades på sin tid därvarande tullkamrar tillfälle att yttra sig. Därvid instämde tullkammaren i Marstrand i nyssberörda reservation samt sökte därjämte visa, att förändringen av tullkammaren skulle ur skeppsmätningssynpunkt med största sannolikhet föranleda ökade kostnader för statsverket (U. II: sid. 180 o. f.). Tullkammaren i Mem förklarade däremot, att hinder icke syntes möta mot att förändra tullkammaren därstädes till tullstation (U. II: sid. 179 o. f.).

Stadsfullmäktige i Söderköping år 1919.

I en till generaltullstyrelsen ställd, den 15 november 1919 dagtecknad skrivelse gjorde emellertid stadsfullmäktige i Söderköping framställning, i syfte att tullkammaren i Mem måtte bibehållas i varje fall under några år i avvaktan på de erfarenheter angående trafikens omfattning, som under de närmaste åren kunde vinnas. Till stöd härför anfördes i huvudsak, att, ehuru väl trafiken vid tullkammaren i Mem under de senare åren varit i avtagande, vilket emellertid berott på temporärt stillastående i företagsverksamheten under krigstiden, det dock med all säkerhet vore att räkna med, att en livlig industriverksamhet i Söderköping skulle uppkomma, sedan staden dåmera reserverat tomter för industriändamål, samt att indragningen av tullkammaren i Mem skulle i stället för besparing medföra ökade kostnader för statsverket (U. II: sid. 180).

Generaltullstyrelsen år 1920.

I utlåtande till Kungl. Maj:t den 15 maj 1920 över tullkommissionens förevarande förslag erinrade generaltullstyrelsen i anledning av den ifrågasatta indragningen av tullkammaren i Vadstena, att stapelstadsrätt icke beviljats denna stad för längre tid än till utgången av år 1920 samt att från och med ingången av år 1921 stapelstadsrätt i stället tilldelats staden Motala. I övrigt tillstyrkte styrelsen förslaget om tullkammarens i Mem förändring till tullstation men avstyrkte samma åtgärd beträffande tullkammaren i Marstrand (U. II: sid. 181 o. f.).

Mot generaltullstyrelsens förslag om förändring av tullkammaren i Mem avgåvo stadsfullmäktige i Söderköping i en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse av den 15 september 1920 sin protest, under framhållande att staden därigenom skulle berövas sina sedan århundraden tillbaka erhållna stapelstadsrättigheter, vilka år 1727 blivit av Kungl. Maj:t förnyade. I skrivelsen betonade stadsfullmäktige tillika, att såväl in- som utrikes- trafiken och skeppsmätningarna vid Mem vore avsevärt större än före kristiden (sammanlagda antalet in- och utklarerade fartyg hade under 1920 års seglationstid uppgått till nära 200 och därigenom mångdubbelt överstigit antalet för varje föregående år), samt anförde därutöver i huvudsak följande:

Stadsfullmäktige i Söderköping år 1920.

»Stadsfullmäktige äro av den bestämda uppfattning, att tullkammarens vid Mem sortering under Norrköping kommer att i många hänseenden verka menligt på trafiken i Söderköpings distrikt. Vid de ofta påkommande skeppsmätningarna skulle exempelvis skeppsmätare från Norrköping tillkallas, vilket skulle avsevärt fördröja fartygen, intill dess alla fartygshandlingar blivit slutgiltigt utfärdade i Norrköping. Missförhållandena vid en sådan förändring ökas även därigenom, att en av stadens affärsmän planerad provianteringsfrelagersrörelse icke kan komma till stånd, därest icke stadens stapelsrätt blir bestående. — — —

Stadsfullmäktige för sin del hålla slutligen före att det är ytterst olämpligt, att Sveriges viktigaste trafikled — Göta kanal — vid sin ändpunkt berövas sin tullkammare, då det numera visat sig, att trafiken betydligt ökats samt otvivelaktigt komme att få ett storartat uppsving genom avsevärd utlandstrafik, därest ifrågasatt förslag om nuvarande Göta kanals utvidgning för större fartyg vinner Eders Kungl. Maj:ts bifall. Mot åtnjutande av tolagsmedel har staden på sin tid vid Mem låtit uppföra och underhåller för förtullning avsedda byggnader, vilka genom den föreslagna åtgärden för staden bliva så gott som värdelösa.»

Vidare framhöllo stadsfullmäktige i Marstrand i skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 december 1920 en del skäl, som enligt deras mening talade för bibehållande av tullkammaren därstädes. Sälunda gjorde stadsfullmäktige, efter anförande dels att den av tullkommissionen beträffande Marstrand föreslagna förändringen otvivelaktigt skulle leda till att tullärendena därefter ej kunde komma att behandlas vare sig säkert, snabbt eller billigt, något som vid all tullbehandling syntes vara ett berättigat önskemål, dels ock att någon besparing för statsverket icke syntes uppstå genom förändringen på grund av storleken å kostnaderna för resor vid tullbehandlingar och skeppsmätningar, följande uttalande:

Stadsfullmäktige i Marstrand.

»Stor olägenhet skulle för Bohusläns fiskeflotta uppstå, om särskild tjänsteman skulle behöva avvaktas från Göteborg för att t. ex. en fiskebåt här-
Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89).

städes undergått en mindre förändring, som medför skyldighet att därefter ommäta båten.

Då nu genom privat företagsamhet ett bolag startats med ändamål att i Marstrand åt fiskare försälja skeppsproviant, som här skulle tillhandahållas från frilager, skulle det vara ett egendomligt förhållande om detta under många år framhållna önskemål genom statens åtgärder skulle omöjliggöras eller försvåras.

Då Marstrand på sista tiden tyckes stå under en glädjande utveckling såsom avsättningsort för västkustens fiske, och betydande industriföretag inom denna gren härstädes påbörjat nybyggnader för att bättre kunna bedriva sin rörelse, så vore det på det högsta beklagligt, om minskade möjligheter för en sådan utveckling nu skulle uppstå genom tullkammarrens indragning.»

Stadsfullmäktige fäste dessutom uppmärksamheten å de inom tullkommissionen reservationsvis uttalade skäl för bibehållande av nuvarande anordning med tullkammare i Marstrand samt hänvisade till vissa vid stadsfullmäktiges skrivelse närlagda särskilda yttranden i ämnet från tullförvaltaren i Marstrand, exportören Alex. Qvirist, Göteborg, samt byrådirektören å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå fil. doktorn K. A. Andersson (sid. 83 o. f.).

*Departements-
chefen år 1921.*

Enligt det vid propositionen den 18 mars 1921 (nr 330) fogade statsrådsprotokoll sammanfattade vederbörande departementschef sin ställning till de ifrågasatta förändringarna med undantag av den, som åsyftade den dåmera redan indragna tullkammaren i Vadstena, sålunda, att han ansåge, att tullkammaren i Marstrand borde bibehållas, dock endast så länge rörelsen vid densamma icke i en närmare framtid visade stillastående eller tillbakagång, samt att tullkammaren i Mem borde förändras till tullstation, lydande under tullkammaren i Norrköping, i samband varmed Söderköpings stapelstadsrätt borde förklaras vilande tills vidare, en åtgärd, vilken icke syntes kunna anses träda den rätt, staden Söderköping lagligen kunde äga, på något sätt för nära. I motiveringen härtill (sid. 84 o. f.) anförde departementschefen beträffande tullkammaren i Marstrand bland annat, att han ansett dess förändring för närvarande icke böra tillstyrkas med avseende å de väsentliga olägenheter, som, enligt vad visat blivit, skulle tillskyndas särskilt sjöfarten, för den händelse en dylik åtgärd vidtoges. Ytterligare skäl för förordande av uppskov med avgörandet av frågan om tullkammarrens i Marstrand vara eller icke vara vore, att tullkammaren hade att tämligen jämnt om än icke i alltför stor skala tillgodose trafiken inom så gott som samtliga de huvudområden, över vilka en tullkammarrens verksamhet sträckte sig. I fråga om tullkammaren i Mem hade de omständigheter, som tullkommissionen, generaltullstyrelsen och tullkammaren i orten angivit såsom bestämmande

för sin ståndpunkt i saken, i och för sig varit för departementschefen av avgörande betydelse; dock ville departementschefen i anledning av Söderköpings stadsfullmäktiges sedermera gjorda framställning av den 15 september 1920 göra följande ytterligare erinringar, delvis anslutande sig till en av departementschefen företedd poängtabell över vissa tullkamrars huvudsakliga göromål under år 1912 och tiden den 1 juli 1919 —den 30 juni 1920:

»I berörda framställning har till stöd för behovet av tullkammarens i Mem bibehållande till en början anförts, att ett uppsving i trafiken på nämnda plats vore att förvänta, i det att sammanlagda antalet in- och utklarerade fartyg redan under 1920 års seglation ökats ända till 200, därmed mångdubbelt överstigande varje föregående år. Den sålunda framhållna ökningen hänförs sig, att döma av den av mig framlagda poängtabellen, i vad den avser året intill den 1 juli 1920, förnämligast till inrikestrafiken, och det expeditionsarbete, som för tullverkets del av denna härflutit, kan, såvitt primäruppgifterna till tabellen utvisa, sägas hava utgjort uteslutande utfärdande eller påtecknande av årspass. Detta arbete, som fortfarande skulle i lika utsträckning få utföras vid Mem, även sedan ortens tullförvaltning nedflyttats till tullstation, torde kunna på ett för trafiken lika nöjaktigt sätt utföras av en dylik mindre förvaltning. Vad den utrikes fraktfarten rör, har enligt tabellen densamma sedan år 1912 ökats med 42 fartyg, därav 33 inkommande och 9 utgående. Att de tullbehandlingsbestyr, som härav förorsakats, ej varit av nämnvärd omfattning, bestyrkes i tabellen av de låga poängsiffrorna för direkta förtullningen m. m. ävensom för uppbörden, i vars poängtal naturligen till väsentlig del ingå talen för fartygsumgälderna till kronan. Till belysande av förhållandet mellan tull- och fartygsavgiftsuppbörden vid tullkammaren i Mem kan jag meddela, att enligt officiella uppgifter för tiden den 1 januari — den 31 december 1920 den debiterade uppbörden av tull därstädes utgjort 283 kronor 60 öre, medan motsvarande uppbörd av fartygsumgälder belöpt sig till 8,080 kronor 5 öre, därav 6,020 kronor 93 öre fyr- och båkavgifter samt 2,059 kronor 12 öre lastpenningar. Uppbördssiffran för tull, vilken avser endast 16 varuposter, synes mig för övrigt ej mindre bestyrka det antagande, att antalet fall, då tjänsteman skulle behöva på tullverkets bekostnad eftersändas från Norrköping för förrättande av tullbehandling, icke gärna kan bli betydande, än även giva stöd åt den förväntan, att de näringsidkare, som hittills anordnat sin import över Mem, icke skola kännbart beröras av därvarande tullkammares förändring till tullstation, där, även om det av mig i annat sammanhang understödda förslaget om utsträckt tullbehandlingsbefogenhet för sådan tullförvaltning ej skulle vinna beaktande, redan enligt § 14 tullstadgan lossning och tullbehandling av helt tullfria laster tillåtas. Beträffande vidare vad stadsfullmäktige andragit om uppstående olägenheter med hänsyn till skeppsmätningen, läser härät ej kunna tillmätas någon större vikt i betraktande av de goda förbindelser med grannstaden Norrköping, som Mem måste anses äga, samt av den begränsning i skeppsbyggeriverksamheten, som sannolikt måste någon tid framåt göra sig gällande. Det av stadsfullmäktige framlagda ytterligare skäl för

tullkammarens fortvaro, att en av Söderköpings stads affärsmän planerad provianteringsfrilagersrörelse icke kunde komma till stånd, om den ifrågasatta förändringen, varmed följde stapelstadsrättens vilande, vidtoges, synes mig än mindre förtjänt av beaktande, då det varken styrkts, att någon sådan åtgärd för denna plans förverkligande redan vidtagits, som föranlett ekonomisk uppgiffring för bemälda affärsmän, eller ens gjorts sannolikt, att behovet av dylikt lager på platsen vore så allmänt, att en framställning till Kungl. Maj:t om rätt för staden Söderköping att erhålla provianteringsfrilagersrätt kunde skäliggen anses hava utsikt att bliva bifallen. Gentemot stadsfullmäktiges påvisande, att staden mot åtnjutande av tolaggersättning låtit på sin tid vid Mem uppföra och underhålla för förtullning avsedda byggnader, vilka genom tullkammarens utbytande bleve för staden så gott som värdelösa, tillåter jag mig slutligen, utan att närmare vilja försöka pröva riktigheten av berörda taxering, allenast fästa uppmärksamheten därå, att enligt uppgift, som av generaltullstyrelsen lämnats i dess utlåtande över 1914 års tullkommissions förslag i ämnet, staden åtminstone icke tillhandahåller tullverket de lokaler, i vilka tullkammaren är inrymd, och att staden följaktligen synes hava av statsverket gynnats med befrielse från en icke oväsentlig del av den byggnads- och underhållsskyldighet, som av ålder ansetts åligga stad, vilken åtnjuter förmånen av tolaggersättning.»

*Motion vid
1921 års
riksdag.*

Emellertid föreslogs i en vid 1921 års riksdag inom andra kammaren väckt motion (nr 313), att tullkammaren måtte bibehållas i Mem.

Till stöd härför anfördes bland annat, att enligt de av Kungl. Maj:t för Göta kanalbolag utfärdade privilegier, detta bolag tillförsäkrats oinskränkt nederlags-, transit- och omlastnings- samt tullbehandlingsrätt i Mem ävensom att, därest tullkammaren utbyttes mot tullstation, nämnda rätt skulle på grund av tullstadgans bestämmelser bortfalla och därmed, till skada för trafiken å kanalen, intrång göras i de förmåner, som tillförsäkrats bolaget.

*Generaltull-
styrelsen år
1921.*

Med anledning härav har nu generaltullstyrelsen i skrivelsen den 17 oktober 1921 angående tullverkets utgiftsstater för tiden 1 januari—30 juni 1923 yttrat som följer:

»Generaltullstyrelsen får till en början erinra, att styrelsen i sitt utlåtande II (sid. 191) över tullkommissionens betänkanden föreslagit, att lossning och tullbehandling av från utrikes ort ankommande gods skulle få äga rum vid tullstationer i en utsträckning, vilken under alla omständigheter lärers få anses tillräcklig för tillgodoseende av det behov av tullbehandlingsrätt, som kan antagas förekomma i Mem. Någon nederlags- eller transitupplagsrätt har däremot icke ifrågasatts för tullstationer, utan skulle beträffande sådan rätt fortfarande gälla tullstadgans bestämmelse, att densamma skall tillkomma allenast stad, där tullkammare finnes inrättad. Då emellertid något hinder icke lärers föreligga för att nederlags- och transitupplagsrätt undantagsvis tiller-

kännes även annan tullplats än sådan stad, under förutsättning, vad transitupplagsrätten beträffar, att transitupplagsmagasin tillhandahålles tullverket, torde de Göta kanalbolag tillerkända privilegier kunna genom ett sådant, av Eders Kungl. Maj:t lämnat förklarande upprätthållas, även om tullkammaren i Mem förändras till tullstation. Med hänsyn till den ringa omfattning, vari nederlags- och transitupplagsrätt hittills kommit till praktisk användning i Mem, och sannolikheten för att detta förhållande icke inom den närmaste framtiden komme att ändras, kunna några betänkligheter mot lämnande av dylik rätt åt en blivande tullstation i Mem icke anses möta.»

I överensstämmelse härmed har generaltullstyrelsen, med uttalande att styrelsen icke heller av övriga för tullkammarens bibehållande anförda skäl funnit anledning frågå förslaget om tullkammarens i Mem utbytande mot en tullstation, hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes förklara, att nederlags- och transitupplagsrätt utan hinder av eljest gällande bestämmelser finge åtnjutas vid tullstationen i Mem, under förutsättning, vad transitupplagsrätten beträffade, att transitupplagsmagasin fortfarande funnes där tillgängligt.

Till utrönande av, i vad mån trafiken vid tullkamrarna i Marstrand och Mem undergått förändring under senare tiden, har jag under hand införskaffat uppgifter rörande omfattningen av tullbehandlingen samt uppbörden av tull och fartygsumgälder därstädes dels under tiden januari—november 1920, dels ock under motsvarande tid år 1921.

*Departements-
chefen.*

Uppgifterna te sig i sammanställning sålunda:

Tullförvaltning	J a n u a r i — n o v e m b e r				
	tullbehandling			uppbörd	
	antal förekomna			tull	fartygs- umgälder
	varuposter	olika tulltaxerubriker			
		för tull- pliktigt gods	inalles		
				kronor	kronor
<i>Marstrand:</i>					
1920	149	61	70	3,515	840
1921	271	47	55	4,512	1,475
<i>Mem:</i>					
1920	206	11	16	284	8,075
1921	29	9	17	591	2,859

Att döma av dessa uppgifter har icke i trafikens omfattning vid de ifrågavarande platserna inträtt sådan förändring, som synes mig kunna rubba den uppfattning i ämnet, vilken min företrädare i stats-

rådsämbetet uttalat. Jag biträder fördenskull förslagen, såväl i vad de avse bibehållande av tullkammaren i Marstrand tills vidare, så länge rörelsen därstädes icke i en närmare framtid visar stillastående eller tillbakagång, som ock beträffande tullkammarens i Mem förändring till tullstation. Vidkommande sistberörda förändring är även jag av den mening, att densamma icke kan anses på något sätt träda den rätt för nära, som staden Söderköping lagligen må äga. Vad angår den i förut omförmälda motion förmenta inskränkning i Göta kanalbolag förunnade privilegier, som skulle föranledas av tullförvaltningens i Mem omläggning, föranleda mig de härutinnan gjorda uttalandena till följande erinringar.

De åberopade privilegierna hava, såvitt jag hunnit utröna, meddelats alldeles oavsett, huruvida tullkammare under tullförvaltares överinseende bleve förlagd till Mem eller icke. Sådan förläggning skedde nämligen först efter Kungl. Maj:ts beslut den 7 november 1832. Beträffande den nederlagsrätt, som kanalbolaget genom privilegierna erhölet, förklarade också Kungl. Maj:t den 27 juli 1833, att densamma icke vore lämnad såsom en förmån för staden Söderköping. Redan i Kungl. Maj:ts förordning om nederlag och vad därvid iakttagas bör den 19 december 1827 (nr 73), sattes för övrigt omhandlade nederlagsrätt i direkt samband med kanaltrafiken. Vad vidare angår transiteringsrätten för bolaget, kan denna så mycket mindre anses hava förutsatt villkor, att tullkammare under tullförvaltares överinseende skulle vara inrättad i orten, som den med privilegierna lämnade transiteringsmöjlighet synes hava haft i viss mån annan innebörd än den stapelstäder sedermera förunnade transitupplagsrätt. Då den transitupplagsinstitution, som för närvarande icke må förekomma annorstädes än i stad med tullkammare, först genom kungörelse den 21 mars 1854 (nr 18) infördes i vårt land, gjordes nämligen uttrycklig åtskillnad mellan denna rätt (»transitupplags- och omlastningsrätt»), vilken tills vidare inskränktes till städerna Stockholm, Göteborg och Malmö, samt den »transitorätt», som medgivits för trafiken på Göta kanal genom kungörelser den 7 november 1832 och den 11 juni 1836. Emellertid synes den i § 112 tullstadgan omförmälda rätten till omedelbar transitförsändning mellan städer med transitupplagsrätt, vilken tillkom först genom en Kungl. Maj:ts kungörelse den 23 juli 1869 (nr 40), hava delvis genomförts med transiteringsrätten vid kanaltrafiken såsom förebild.

Det förefaller mig alltså, som om Göta kanalbolags privilegier icke skäligen kunde åberopas såsom stöd för bibehållande av tullkammare i Mem. Frågan om på vad sätt ett fortsatt tillgodonjutande av

de med privilegierna tillförsäkrade förmåner, som beröra tullförhållanden, skall möjliggöras, lärer därför böra särskilt för sig komma under omprövning. En utväg härför har generaltullstyrelsen, som nämnts, anvisat, nämligen lämnande av visst förklarande, varigenom den enligt tullstadgan städer med tullkammare tillkommande nederlags- och transitupplagsrätt komme att få åtnjutas vid Mem, änskönt allenast tullstation vore anordnad därstädes. En lösning av frågan i denna riktning synes mig lämplig. Jag torde framdeles bliva i tillfälle att till Kungl. Maj:ts prövning och avgörande framlägga närmare förslag till sakens ordnande.

För en med tullverkets omorganisation icke direkt samhörig fråga om eventuell förflyttning av tullkammaren i Riksgränsen till Kiruna kommer jag att vid behandlingen av avlöningsstaten för lokaltullförvaltningen under förra halvåret 1923 i det följande redogöra.

Den yttre skillnaden mellan tullinspektioner, tullstationer och tull-expeditioner är för närvarande den, att de förstnämnda förestås av tjänstemän av högre grad (i det följande även benämnda »tjänstemän av grupp I»), tullstationerna av tjänstemän av lägre grad (»grupp II») och tullexpeditionerna av personer utom tullverket. Till grund för en tullförvaltnings hänförelse till den ena eller den andra av ifrågavarande tre klasser är lagd en uppskattning av arten och omfattningen av därstädes förekommande trafik.

Omorganisa-
tion av vissa
smärre tull-
förvaltningar.

Förslag har nu framställts av tullkommissionen (sid. 88), dels att samtliga tullinspektioner måtte förändras till tullstationer och förestås av tjänstemän av grupp II, dels ock att tullstationerna måtte, såsom för närvarande är fallet, uppdelas i två klasser.

Mot förslaget om tullinspektionernas förändring hava från flera håll framställts erinringar. Generaltullstyrelsen har dock funnit sig kunna tillstyrka förslaget i dess helhet, vilket även på sin tid understöddes av vederbörande departementschef. Denne uttalade emellertid sig vid frågans förevarande den 18 mars 1921 mot ett ovillkorligt utestängande av tjänstemännen av grupp I från de ifrågavarande befattningarna; det syntes likväl departementschefen önskligt, att tjänstemännen av grupp II i regel finge företräde vid besättande av dessa, i den mån de kunde anses vederbörligen kvalificerade.

Den av min företrädare i statsrådsämbetet sålunda hysta upp-
fattning delas även av mig.

Departements-
chefen.

Tullkommissionen har till behandling förehaft frågor om inrättande av nya tullstationer och tullexpeditioner samt om indragning eller förflyttning av förut befintliga smärre tullförvaltningar (sid. 90).

Antalet
mindre tull-
förvaltningar.

Över de förslag, som kommissionen härutinnan framlagt, hava yttranden den 15 maj och den 11 oktober 1920 avgivits av generaltullstyrelsen, som därvid i en del fall biträtt i andra åter avstyrkt, vad som föreslagits. I sin nu föreliggande skrivelse den 17 oktober 1921 har styrelsen vidtagit vissa jämkningar i vad styrelsen sålunda ifrågasatt.

Sedermera har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 oktober 1921 Mölle hamnstyrelse, under hänvisning till vad som i avgivna förslag till omorganisation av tullverkets kustbevakning förekommer angående tullstationen i Mölle, hemställt, att vid genomförandet av sagda omorganisation tullstationen — som för närvarande förestås av kustuppsyningsmannen å Mölle tulljakt mot ett mindre arvode av Mölle kommun — måtte bibehållas i oförändrat skick utan särskilda kostnader för Mölle samhälle eller dess invånare. Vidare har i en till generaltullstyrelsen den 1 november 1921 inkommen, den 24 oktober 1921 dagtecknad skrift aktiebolaget Kullabergs natur i Mölle anhållit att därvarande tullstation måtte på grund av dess stora betydelse för ortens turisträfik få i samma omfattning som hittills bibehållas.

Över dessa framställningar har generaltullstyrelsen den 17 november 1921 i skrivelse till Kungl. Maj:t yttrat sig samt därvid, under hänvisning till ett i framställningarna förekommande uttalande, att den tidigare under badsäsongerna förhållandevis mycket livliga utrikestrafiken på Mölle icke kunde förväntas bli återupptagen, med mindre tullstation fortfarande funnes på platsen, anfört bland annat följande:

»Även generaltullstyrelsen är av den uppfattning, att bibehållandet av Mölle i egenskap av tullplats är ett villkor för återupptagande av den utrikes trafiken därstädes, något som torde vara av mycket stor betydelse för samhället. Den nuvarande anordningen av tullstationen läser emellertid med hänsyn därtill, att kustbevakningspostereringen i Mölle, som nu består av en kustuppsyningsman och tre kustroddare, skulle reduceras till en tvåmansposterering, icke kunna för framtiden bibehållas. Då det på grund av den förväntade utländska trafikens beskaffenhet och begränsning till en del av året icke synes kunna ifrågasättas, att en tullstation på statsverkets bekostnad skulle inrättas i Mölle, men det å andra sidan torde vara sannolikt, att skyldighet för Mölle samhälle att bekosta en tullstation därstädes av samma beskaffenhet som de i Norrland anordnade tillfälliga tullstationerna skulle bli alltför betungande för samhället, synes icke någon annan utväg återstå, än att anordna en tull-expedition därstädes. Denna bör emellertid, enligt styrelsens — — — mening, icke lämpligen förestås av en helt och hållet utom verket stående person, avlönad av samhället, utan torde, vid ovanberörda förhållande att uppdraget icke kan lämnas åt någon av den kustbevakningspersonal, som skulle förläggas i Mölle, till föreståndare böra utses någon pensionerad tulltjänsteman. Styrelsen har anledning antaga, att saken för Mölles vidkommande lätt skall kunna ordnas på nu nämnda sätt och att trafikens skötande skall åtminstone tills vidare kunna ombesörjas av föreståndaren för tullexpeditionen, biträdd,

vid särskild tillströmning av trafiken, såsom å sön- och helgdagar, av från Hälsingborg till Mölle beordrad personal. Det torde icke heller vara uteslutet, att vid vissa tillfällen något biträde skulle kunna lämnas tullexpeditionsföreståndaren av kustbevakningsposter i Mölle.»

Ytterligare har generaltullstyrelsen i en till chefen för finansdepartementet ställd skrivelse den 13 december 1921 på anmälan från tullkammaren i Kalmar meddelat, att styrelsen funnit inrättande av den tidigare föreslagna tullstationen i Degerhamn tills vidare obehövt, enär den utrikes sjöfarten därstädes dämera så gott som upphört till följd av inställandet av driften vid därvarande cementfabrik.

Med iakttagande härutöver, att Kungl. Maj:t den 7 oktober 1921 på hemställan av generaltullstyrelsen förordnat, dels att tullexpeditionen i Mörbylånga och tullstationen i Timmernabben skulle från och med den 31 oktober 1921 indragas, dels ock att från och med den 1 november 1921 skulle i Mörbylånga tills vidare inrättas en tullstation samt där anställas en uppsyningsman av klass 3, skulle enligt generaltullstyrelsens slutgiltiga förslag finnas på statsverkets bekostnad inrättade:

tullstationer av klass 1: i Dalarö, Sandhamn, Furusund, Herräng, Mem, Bergkvara, Kylløy, Slite, Malmö-Limhamn, Höganäs, Smögen, Saltbacken, Ljusne och Nederkalix;

tullstationer av klass 2: i Regarn, Öregrund, Hävringe, Arkö, Valdemarsvik, Barösund, Mörbylånga, Mönsterås, Figeholm, Kappelshamn, Fårösund, Katthammarsvik, Ljugarn, Rone, Burgsvik, Klinte och Sikeå; samt

tullexpeditioner: i Vaxholm, Norrtälje, Östhammar, Borgholm, Båstad, Torekov, Mölle, Skanör och Kungälv.

I detta sammanhang har generaltullstyrelsen jämväl hemställt om bifall till ett tullkommissionens förslag om tilldelande åt styrelsen av befogenhet att inrätta tillfälliga tullstationer och förordna om deras klassindelning.

De i föreliggande frågor av generaltullstyrelsen slutligt framlagda eller tillstyrkta förslag finner jag skäl förorda, i mån som Kungl. Maj:ts åtgärd i anledning av desamma påkallas. Vad angår de ifrågasatta tullexpeditionerna ber jag få erinra därom, att jag redan biträtt ett förslag, att beslutanderätten i fråga om inrättande eller indragning av detta slag av tullförvaltningar skulle överflyttas från Kungl. Maj:t till generaltullstyrelsen.

*Departements-
chefen.*

Tullverkets talan i tullmål (sid. 93) föres av tullfiskal, föreståndare för den tullförvaltning, på vilken målets redovisning ankommer, eller tullverkets ombudsman. Tullfiskal — stationerad i envar av städerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Haparanda — är inom honom tilldelat tjänstgöringsdistrikt, åklagare i sådana tullmål, som skola upptagas vid rådstuvurätt i Stockholm och Göteborg eller domstol inom Malmöhus, Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89).

*Åklagarskapet
i tullmål.*

*Nuvarande
förhållanden.*

Kristianstads eller Norrbottens län samt dessutom, såtillvida och i den mån generaltullstyrelsen förordnar därom, i andra tullmål. I övrigt åtalar vederbörande tullförvaltningsföreståndare, där icke tullverkets ombudsman efter av generaltullstyrelsen i särskilt fall erhållen anmodan i stället förer talan. Utöver vad nyss nämnts har tullfiskal en del särskilda åligganden, såsom att enligt förordnanden bevaka och utföra tullverkets talan i tvistemål och ekonomiska ärenden, att å stationeringsorten utöva viss kontroll å tulluppbörden, att verkställa åtskilliga inventeringsförrättningar, att utföra en del bestyr för tillvaratagande av det allmännas intressen vid anmäld överträdelse av lagen om oriktig ursprungsbeteckning m. m. Tullfiskal åtnjuter avlöning å tullverkets ordinarie stat samt därjämte s. k. aktoratsprovision (tolv procent av kronans andel i beslagsmål, som han bevakar vid underrätt).

Tulltjänstemannaföreningen år 1915.

Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening gjorde i en under år 1915 till tullkommissionen ingiven skrift det uttalande, att tullfiskalstjänsterna syntes kunna utan olägenhet indragas och att den tullfiskalerna åliggande åtalsskyldigheten i tullmål kunde, liksom å andra orter än där tullfiskaler utförde sådana åtal, utövas av vederbörande tullförvaltningsföreståndare, vilka dock i svåra fall borde medgivas rätt att anlita juridiskt biträde (II: sid. 311).

1914 års tullkommission.

Under hänvisning härtill föreslog tullkommissionen med framhållande att tullfiskalerna under normala tider hade ytterst obetydlig sysselsättning i sin åklagarverksamhet, att tullfiskalstjänsterna måtte indragas, men förklarade sig anse, att åklagarskapet i allmänhet i tullmål därvid borde överflyttas på allmänna åklagarna — i regel stadsfiskalerna — och att tullfiskalernas övriga åligganden kunde övertagas av andra tulltjänstemän (II: sid. 311 o. f.).

Lokala tullmyndigheter.

I till generaltullstyrelsen avgivna yttranden häröver ställde tullfiskalerna sig avstyrkande mot indragningsförslaget (U. II: sid. 210 o. f.). Övriga lokala tullmyndigheters uppfattning i ämnet var växlande (U. II: sid. 211 o. f.).

Generaltullstyrelsen år 1920.

Generaltullstyrelsen avvisade i utlåtande den 15 maj 1920 efter en omfattande motivering (U. II: sid. 212 o. f.) med bestämdhet tullkommissionens förslag i ämnet. I motiveringen bemötte styrelsen närmare påståendet, att tullfiskalernas åklagargöromål vore av så oväsentlig omfattning, att tjänsternas tillvaro icke skulle vara berättigad samt påvisade

en del, nämnda göromål ej vidkommande skäl, som enligt styrelsens mening starkt talade för tullfiskalstjänsternas bibehållande. I sistnämnda avseende upplyste styrelsen bland annat, att dittills vid åtskilliga, icke så sällsynta tillfällen kunnat åt vederbörande tullfiskal lämnas i uppdrag att verkställa utredning och förhör i uppkomna vidlyftigare ärenden rörande tjänsteförseelser eller andra förhållanden, som påkallat ingripande från styrelsens sida, varvid tullfiskalernas egenskap att vara på en gång jurister och tullmän varit av väsentligt gagn. Beträffande frågan om åklagarskapets i tullmål överflyttande till stadsfiskalerna fann styrelsen denna förlora det mesta av sin betydelse, därest i enlighet med styrelsens mening tullfiskalstjänsterna bibehölles. Emellertid avstyrkte styrelsen, för den händelse så icke skulle bliva förhållandet, uttryckligen även denna del av förslaget dels av anledning, att all utredning i ämnet saknades, dels ock av de skäl, som i sådant hänseende anförts i vissa av de inkomna yttrandena i ämnet.

Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening vidhöll i en till Kungl. Maj:t ingiven skrift den 9 december 1920 sin tidigare ståndpunkt i frågan.

Tulltjänstemannaföreningen år 1920.

Vid föredragning den 18 mars 1921 av denna del av föreliggande ärende yttrade dåvarande chefen för finansdepartementet, efter att hava omnämnt en statistisk utredning angående vid vissa domstolar under nära förfluten tidsperiod avdömda tullmål, vilken utredning enligt ett generaltullstyrelsens uttalande icke kunde sägas obetingat stödja den förmodan, att de egentliga tullmålen antal skulle, då normala tider inträdde, stegras i mera väsentlig grad:

Departementschefen år 1921.

»Även om tullfiskalens göromål uteslutande inskränkte sig till handläggning av tullmål, finner jag det för min del synnerligen vanskligt att på en sådan omständighet, som att antalet dylika mål ej alltför kraftigt vuxit under någon jämförelsevis kort tidsperiod, tillstyrka indragningen av tullfiskalstjänsterna såsom obehövlige. Erfarenheten har nämligen upprepade gånger visat, att enbart en plötslig åtstramning i tillgången inom landet av någon begärlig vara, som jämförelsevis lätt åtkommes inom grannländerna, kan vara tillräcklig för en lika snabb som betydande stegring av tullmålen mängd. Här till kommer, att enligt mitt förmenande en nedgång under viss tid i antalet avdömda mål ingalunda behöver innebära en minskning i tullfiskalernas arbetsbörda, enär de till slutlig åtgärd sålunda befordrade målen kunna hava handlagts vid flera rättegångstillfällen och krävt större ansträngningar för åstadkommande av bindande bevisning än motsvarande antal mål under den tid, som uppställts till jämförelse.

Om alltså redan den omständigheten gör mig betänksam i frågan, att det tillgängliga statistiska materialet måste anses vara alltför osäkert för att

grunda ett beslut om tullfiskalsinstitutionens avskaffande, bringa dessutom andra förhållanden mig i tvekan om lämpligheten av den föreslagna åtgärdens vidtagande. Jag syftar härmed på dels den försämring i enhetlighet och effektivitet vid åklagarmaktens utövande i tullmål, som befarats skola inträda, därest denna befogenhet tilldelades personer utom tullverket, dels ock den olägenhet för antingen tullrättegångsmålen eller övriga tullgöromåls handläggning, som utan tvivel komme att uppstå, därest de, såvitt jag inhämtat, ofta redan nu strängt sysselsätta, med åklagarrätt ej utrustade tullförvaltningsföreståndarna komme att påläggas åtalsbestyr.

Med hänsyn till det nu anförda och då därjämte, såvitt jag kan finna, icke föreligger tillräckligt grundad anledning till den förväntan, att någon besparing skall genom den ifrågasatta indragningen tillgodoföras statsverket, allraminst om dessutom, såsom Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening förutsatt, rätt att för gång anlita särskilt juridiskt biträde utom tullverket skulle kunna medgivas tullförvaltningsföreståndarna, finner jag mig böra till väsentliga delar biträda generaltullstyrelsens uppfattning i ämnet samt sålunda i stort sett förorda bibehållande av såväl den nuvarande tullfiskalsinstitutionen som även i övrigt det system för åklagarskapets vid tullverket omhänderthavande, vilket hittills tillämpats. Dock anser jag tullfiskalstjänsterna lämpligen böra till sin beskaffenhet sålunda förändras, att de hädanefter bliva arvodesbefattningar, uppehållna av juridiskt utbildade personer inom eller utom tullverket. Årsarvodet vid varje tjänst läser i så fall med avseende å tullfiskalernas nuvarande löneställning kunna bestämmas till högst 5,000 kronor samt under denna gräns i varje särskilt fall avpassas efter göromålen allmänna omfattning samt stationeringsortens placering i dyrortshänseende.»

*Motion vid
1921 års
riksdag.*

Med föranledande av detta förslag om tullfiskalstjänsternas förändring till arvodesbefattningar yrkades i motion vid 1921 års riksdag (A. K. nr 329) — med betonande att under förhandenvarande förhållanden tullfiskalstjänsterna borde vara avlönade och i övrigt inrättade på ett sådant sätt, att vederbörandes huvudsakliga tid kunde ägnas åt dessa tjänster, vilket icke kunde bliva fallet vid ett arvode av högst 5,000 kronor om året — att de fyra tullfiskalstjänsterna måtte i enlighet med generaltullstyrelsens då avgivna förslag uppföras som ordinarie befattningar med placering i 12 lönegraden.

*Generaltull-
styrelsen år
1921.*

Däremot har generaltullstyrelsen i sin föreliggande skrivelse den 17 oktober 1921 funnit den ifrågasatta förändringen tilltalande, ehuru styrelsen emellertid haft invändningar att göra mot begränsningen i det för tullfiskalerna avsedda arvodet. Sålunda har styrelsen anfört:

»Vad — — — angår frågan om tullfiskalerna och deras ställning, torde det icke kunna bestridas, att anställande av dessa tjänstemän på förordnande kan, med hänsyn till beskaffenheten av deras åligganden och nödvändigheten att i fråga om dem avstå från det eljest gällande anspråket på att statens

tjänstemän skola ägna hela eller åtminstone den ojämförligt största delen av sin tid och sin arbetskraft åt statstjänsten, vara lämpligt och befogat. Å andra sidan lär det emellertid icke heller kunna förnekas, att det ifrågasatta jämförelsevis låga arvodet i och för sig och utan förening med de övriga fördelar, som utom lönen medfölja å stat upptagen tjänst, svårigen kan lämna tillräcklig garanti för att personer med för befattningarna erforderliga kvalifikationer alltid skola finna med sin fördel förenligt att söka eller att, så länge som i tullverkets intresse är önskligt, kvarstå vid tullfiskalsbefattning. Ytterligare en svårighet i fråga om dessa befattningars tillsättande och bestämmandet av avlöning eller arvode vid dem ligger däri, att arbetets myckenhet och beskaffenhet växlar i synnerligen hög grad. Sedan en tid tillbaka har av kända anledningar den olovliga varuinförseln visat en oroväckande tendens att växa; och arbetet med utförande av åtal för sådana och andra förseelser mot tullstadgan är, åtminstone vid vissa av tullfiskalstjänsterna, för närvarande så betungande, att icke ens de nuvarande avlöningsförmånerna och än mindre det i propositionen ifrågasatta arvodet kunna anses utgöra sådant vederlag därför, som rimligtvis betingas av arbetets natur och ifrågavarande tjänstemäns kvalifikationer. Någon väsentlig förändring härutinnan lär knappast kunna förväntas, så länge den nu gällande lagstiftningen angående införsel av rusdrycker och tobaksvaror bliver bestående. På grund av dessa förhållanden synes det styrelsen i hög grad önskligt, att arvodet vid tullfiskalstjänsterna måtte, med vederbörlig hänsyn jämväl till de fordringar, som måste ställas på innehavarnas utbildning och kompetens, kunna på ett så smidigt sätt som möjligt anpassas efter beskaffenheten och myckenheten av det arbete, som under viss tidrymd eller å viss plats är förenat med varje sådan tjänst. Styrelsen föreställer sig, att möjlighet härför skulle vinnas därigenom, att tullfiskalerna ansåges tillhöra de icke-ordinarie befattningshavare, som omnämnas i 34 § av avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, av den 22 juni 1921 (nr 451), och för vilka grunderna för avlöningsförmånerna såsom regel skulle fastställas av Eders Kungl. Maj:t. Avlöningen skulle sålunda utgå av det förslagsanslag till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., som lär böra uppföras å avlöningsstaten. Då emellertid de nuvarande innehavarna av tullfiskalstjänsterna efter all sannolikhet komma att med bibehållen tjänstgöringskyldighet överföras på övergångsstat och å sådan stat åtnjuta sin nuvarande avlöning, torde man icke behöva räkna med att något särskilt arvode till tullfiskaler skall bliva erforderligt under den budgetsperiod, varom nu är fråga.

I likhet med generaltullstyrelsen och på de av styrelsen sålunda anförda skäl har 1902 års löneregléringskommitté i sitt yttrande den 6 december 1921 förklarat sig vara av den uppfattning, att tullfiskalerna böra anses hänförliga till de icke-ordinarie befattningshavare, som omnämnas i 34 § av avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. och för vilka grunderna för avlöningsförmånerna såsom regel fastställas av Kungl. Maj:t.

Löneregléringskommittén.

Departements-
chefen.

Den anordning i fråga om tullfiskalsbefattningarna, vilken min företrädare i statsrådsämbetet ifrågasatt och som även eljest vunnit understöd, finner jag ur flera synpunkter välbetänkt. Jag tillstyrker alltså, att dessa befattningar hädanefter givas karaktären av icke-ordinarie beställningar. Då jag utgår ifrån att storleken av avlöningen åt dessa icke bör angivas i tullverkets stat, kommer — för så vitt avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen varder, såsom jag förutsätter, förklarat tillämpligt jämväl å tullpersonalen — 34 § i samma reglemente att bli gällande jämväl för tullfiskalerna och grunderna för avlöningsförmånerna åt dessa följaktligen att få fastställas av Kungl. Maj:t.

Kustbevak-
ningen.

Nuvarande
organisation.

Tullverkets kustbevakning, vars uppgift är, enligt § 6 i tjänstgöringsreglementet för tullverket, att å rikets kuster söka förhindra och upptäcka olovlig varuinförsel och andra brott mot tullförfattningarna ävensom överträdelser av övriga författningar, vilkas efterlevnad det tillhör tullverket att övervaka, är för närvarande anordnad på följande sätt:

Kustbevakningen bestrides dels till lands, dels — och huvudsakligen — till sjöss. För bevakningen till lands äro anställda kustvakter ävensom en kustöveruppsyningsman, vilken utövar förmanskap för de å Öland posterade kustvakterna samt i övrigt bestrider vanlig kustvakttjänstgöring. Patrulleringen till lands förrättas, förutom till fots, även till häst eller medelst åkdon eller velociped. I den mån dylika särskilda fortskaffningsmedel eller tjänstebåtar anses för landposteringarna behövliga, har vederbörande personal att själv anskaffa och underhålla desamma mot åtnjutande av årlig gottgörelse, benämnd »hästlega», »resekostnader» eller »båtlega». Denna gottgörelse, som jämlikt § 10 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning den 18 juni 1910 (nr 78) till beloppen bestämmes av generaltullstyrelsen, utgår av det å tullverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget »till jakt- och båtlega samt hästlega och resekostnader». Bevakningen till sjöss åter bestrides av kustöveruppsyningsmän, kustuppsyningsmän och kustroddare. De båda förstnämnda slagen befattningshavare äro befälhavare, kustroddarna besättning å kustbevakningens tjänstefarkoster. Dessa utgöras av motorbåtar samt jakter och andra seglande båtar. Härjämte komma roddbåtar till användning. Att anskaffa och underhålla dessa farkoster åligger desammas befälhavare mot årlig av generaltullstyrelsen enligt nyss åberopade § 10 bestämd gottgörelse, utgående av förut nämnda legoanslag. Kostnaden för bränsle till motorbåtarna bestrides särskilt av ett å tullverkets omkostnadsstat uppfört förslagsanslag. Inom Haparanda tullkammardistrikt är förlagd en kustbevakningsångare, »Gripen», vilken är tullverkets egendom. Denna ångares befälhavare benämnes överuppsyningsman och besättningen vaktmästare. Kostnaderna för ångarens underhåll och drift utgå jämväl av sistberörda förslagsanslag. I den mån två eller flera tulljakter eller tullbåtar äro förlagda inom ett och samma tullkammardistrikt, innehar efter generaltull-

styrelsens bestämmande befälhavaren å en av dessa kustöveruppsyningsmans grad och utövar förmanskap för den eller de övriga farkosternas befälhavare. I några tullkammardistrikt med större kustbevakningspersonal äro flera kustöveruppsyningsmän anställda, vilka likaledes efter generaltullstyrelsens bestämmande utöva förmanskap var för sin kustöveruppsyningsmansavdelning. Slutligen är chefskapet över kustbevakningspersonalen organiserat på följande sätt. I Skåne och Blekinge finnes särskild kustbevakningschef anställd, så ock i Hallands samt Göteborgs och Bohus län. Å övriga delar av kusten utövas befälet över kustbevakningen inom ettvarit tullkammardistrikt av därvarande tullförvaltare (inom Stockholms tullkammardistrikt av överinspektoren vid tullbevakningsinspektionen i Stockholm). Inom sådana tullkammardistrikt, där kustbevakningspersonalen lyder under särskild kustbevakningschef, äro emellertid vissa ekonomiska bestyr rörande nämnda personal uppdragna åt tullförvaltarna.

Tullkommissionen har såsom sin åsikt uttalat, att kustbevakningen borde såsom hittills utövas såväl till sjöss som till lands, samt därvid uppdragit vissa grundlinjer, som kommissionen ansett lämpliga att följa vid valet av den ena eller andra bevakningsformen (I: sid. 10). För beskaffenheten av den båtmateriell, kommissionen tänkt sig böra komma till användning vid kustbevakningen, må lämnas följande redogörelse:

**Bevaknings-
system och
båtmateriell.**

*1914 års tull-
kommission.*

Båtmateriellen skulle bestå av dels tulljakter av typ I och typ II, de förra av 16 meters längd och med 10 knops fart, de senare av 12 meters längd och med minst 9 knops fart, dels tullbåtar av tre olika storlekar och typer, typ I med inombordsmotor, typ II i regel med sådan motor och typ III med utombordsmotor, dels ock slutligen mindre farkoster, snipor och ekor, med eller utan utombordsmotor. Av nämnda farkoster skulle tulljakterna byggas av stål samt de tre olika slagen av tullbåtar ävensom sniporna och ekorna av furu på spant av ek eller furu. Såsom motortyp för tulljakterna förordade kommissionen dieselmotorn, särskilt därför att den ställde sig billigast i drift.

1920 års kustbevakningssakkunniga hava beträffande kustbevakningens anordnande såsom antingen sjö- eller landbevakning allenast anført (U. I A: sid. 49), att de för varje kustbevakningsposterings ifrågasatt det slag av bevakning, som med hänsyn till alla på frågan inverkan omständigheter prövats vara lämpligast. Angående beskaffenheten av båtmateriellen hava de sakkunniga föreslagit följande (U. I A: sid. 50 o. f.):

*1920 års kust-
bevaknings-
sakkunniga.*

Tulljakterna borde för att bli lämpligare för bordning av fartyg ävensom mera beboeliga och billigare i underhåll byggas av trä i stället för av stål. De skulle vara av två närmare angivna typer, därav en mera snabbgående och sjövärdig samt avsedd för stora öppna distrikt; av dessa beräknades typ I, 14 meter lång och 3.2 meter bred, komma att, försedd med en 72 hästkrafters pentamotor, göra något över 10 knops fart, medan typ II, 12.25 meter lång och 2.0 meter bred, beräknades, försedd med en 48 hästkrafters pentamotor,

uppnå en fart av omkring 9 knop. Vidkommande den föreslagna motortypen hava de sakkunniga förordat pentatypen (explosionsmotor), vilken enligt de sakkunnigas mening framför förbrännings- och tändkulemotorerna besutte fördelen av snabb igångsättning och tyst gång. Vad härefter angår kommissionens förslag till tullbåtar hava de sakkunniga ansett den ifrågasatta typen III kunna utgå och föreslagit två typer, betecknade såsom typ I och typ II; tullbåten av typ I skulle bli 8.5 meter lång och 2.15 meter bred samt, försedd med en 10 hästkrafters pentamotor, få en fart av något över 7 knop, varemot tullbåten av typ II skulle göras 7 meter lång och 1.5 meter bred samt, försedd med en 5 hästkrafters pentamotor, uppnå en fart av omkring 6 knop. Till skärpande av åtgärderna mot smugglingsförsök i Stockholms skärgård hava de sakkunniga ifrågasatt anskaffande av en särskild, med sterlingmotor försedd bevakningsfarkost, görande 13.5 knops fart. Utöver nu angivna farkoster hava de sakkunniga funnit mindre båtar, såsom snipor eller ekor, lämpligen avpassade efter bruket i skilda orter, erforderliga. — En av de sakkunniga har i anledning av förslaget om en synnerligen snabbgående farkost för Stockholms skärgård såsom särskild mening uttalat, dels att utöver denna farkost borde till en början anskaffas ytterligare en liknande med Öresund såsom huvudstationeringsområde men avsedd att vid behov insättas i patrulleringstjänst jämväl i bohuslänska skärgården, dels ock att verksamheten för den uteslutande för Stockholms skärgård ifrågasatta farkosten borde utsträckas sålunda, att farkosten vid påkommande tillfällen skulle hava att tillgodose behovet av särskild skärpt sjöbevakning här och var vid norrlandskusten.

Generaltull-
styrelsen år
1920.

Generaltullstyrelsen har, under hänvisning till ett av särskilda sakkunniga vid flottan på styrelsens begäran avgivet yttrande, i utlåtande den 11 oktober 1920 över de kustbevakningssakkunnigas förslag till jakter och båtar för kustbevakningens behov förklarat sig icke hava någon anledning att betvivla, att de föreslagna typerna till dessa farkoster vore för sitt ändamål lämpliga, men dock betonat, att praktisk erfarenhet av den föreslagna båtmaterialen, särskilt av de dyrbara jakterna, syntes styrelsen högeligen önskvärd, innan anskaffning av desamma skedde i större utsträckning.

Generaltull-
styrelsen år
1921.

Emellertid har generaltullstyrelsen i sin nu föreliggande skrivelse den 17 oktober 1921 omförmålt, att styrelsen, i anledning av vad vederbörande departementschef den 18 mars 1921 anförte till statsrådsprotokollet vid föredragning av den del av ärendet angående tullverkets utgiftsstaten för år 1922, som avsåg kustbevakningen, företagit en förnyad prövning i görligaste mån av frågan om kustbevakningens omorganisation. Därvid hade styrelsen ägnat särskild uppmärksamhet åt vissa förhållanden, som på en senare tid inträtt såsom en följd av den skärpta rusdrycks- och tobakslagstiftningen samt de nyligen vidtagna förhöjningarna i åtskilliga tullsatser. Styrelsen syftade härvid i synnerhet på

den systematisering av smuggeltrafiken, som vid ofta upprepade tillfällen kunnat påvisas och de alltmier tilltagande försöken av besättningarna å vissa främmande länders i normal fraktfart gående fartyg att för avyttring ilandsmyga särskild kontroll eller hög tull underkastade varor. Till belysande av nu berörda förhållanden har styrelsen omnämnt följande:

»I början av detta år (1921) anmäldes hos generaltullstyrelsen, att å olika platser utefter skånska kusten olovlig införsel till riket av spritvaror från utlandet under senare tiden bevisligen förekommit i avsevärd omfattning. Med anledning härav blevo närmare undersökningar i saken anställda genom en till detektiv utbildad person. Denne lyckades få uppgifterna om den ansehlige spritsmugglingen bekräftade samt utröna bland annat följande. Den olovligen införda spriten hade härlett sig från lager i Danmark och Tyskland, vilka ägdes av i utlandet bosatta personer. På order av dessa hade lagrens föreståndare levererat spritpartier till olika smugglingsfarkoster, vilka avhämtat sina laster å lagerorterna. Huvudköpare hade varit en dansk undersåte, som, sedan svenska andrahandsköpare erhållits, i för ändamålet särskilt anskaffade, eljest för fiske avsedda farkoster låtit transportera de inköpta spritpartierna till ställen utanför svenska kusten, där de omlastats i mindre båtar och först närmare land. På lämpliga platser hade spritpartierna, tappade på smärre kärl, lagts i sjön och i sinom tid efter överenskommelse med kustbefolkningen halats i land med vid kärlen fästade linor, vilkas fria ända förts till stranden medelst till farkosterna hörande jollar. Spritpartierna hade sedermera antingen omedelbart borttransporterats med i beredskap hållna åkdon eller gömts å platser i närheten av stranden i avvaktan på bortforsling. Den ilandsmugglade spriten hade försålts till personer i skilda delar av riket. Liknande smugglingsförsök hade företagits i Danmark; smugglarna hade dock där i stor utsträckning blivit störda av den danska kustbevakningens snabbgående tulljakter. Vid den ifrågasatta ökningen av kaffetullen i Sverige hade de danska smugglarna träffat förberedelser för insmuggling hit av kaffe. I spritsmugglingarna till Skåne hade varit inblandade, å dansk sida 33 och å svensk sida 52 personer. Smuggling eller försök därtill hade förekommit vid ett tiotal skilda platser; på andra orter planlagda sådana hade på grund av skärpning av kustbevakningen i trakten uteblivit. De bevisligen insmugglade partiernas sammanlagda storlek syntes hava uppgått till åtminstone omkring 30,000 liter under den jämförelsevis korta tid undersökningarna omfattat. — Enligt uppgifter, som från tullmannahåll i Danmark kommit undersökningsmannen tillhanda, hade vidare under så kort tid som en vecka från en plats därstädes utklarats i för smuggling lämpade kolli omkring 4,500 liter visky, 1,000 liter konjak, 100 liter punsch och 44,000 liter sprit, vilka varor enligt sagesmannens mening med största sannolikhet vore avsedda att efter omlastning vid Lybeck i andra farkoster forslas norrut och insmugglas. I detta sammanhang må omnämnas, att till vederbörande svenska tullmyndigheter vid ofta inträffande tillfällen direkte ingått rapporter från tullmyndigheter i olika främmande länder om inlastningar i avsevärd mängd av sprit- och andra varor i där liggande fartyg i uppenbart syfte att få lasterna olovligen införda till olika platser i Sverige.

Vad beträffar smuglingarna genom fartygsbesättningar, hava dessa av mycket att döma numera fått en synnerligen stor omfattning, änskönt kontrollen i hamnarna blivit avsevärt skärpt. Från vissa skärgårdstrakter hava sålunda exempelvis försports klagomål över att från därstädes liggande utländska fartyg avyttrats spritvaror till personer i land i en utsträckning, som ofördelaktigt inverkat på ordningen i orten. Från andra platser hava ingått meddelanden om fullbordade insmuglingar från fartyg av tobaksvaror m. m.»

I anslutning till dessa upplysningar har generaltullstyrelsen vidare utlätit sig som följer:

»Vad sålunda och jämväl i övrigt inträffat har bibragt generaltullstyrelsen den uppfattning, att, även om, såsom styrelsen finner tillrädligt, det av 1914 års tullkommission avgivna samt av 1920 års kustbevakningssakkunniga och styrelsen tidigare överarbetade förslag till organisation av kustbevakningen i princip godtages, detsamma icke längre kan till alla delar anses tillfredsställande. Vid förslagets uppgörande lär nämligen stor hänsyn hava tagits bland annat till, hurvida beskaffenheten av kusten vore sådan, att från utlandet kommande fartyg lämpligen kunde angöra därstädes, huruvida avståndet till främmande land vore stort eller icke o. s. v., omständigheter, som, enligt vad nyss anförts, i verkligheten visat sig föga inverka på smuggeltrafiken. Dessutom synes man hava förutsatt, att en hastighet å kustbevakningens största båtmateriell, som med någon knop överstiger den för fiskefarkoster i allmänhet normala, skulle vara tillfyllest, en förutsättning, vilken emellertid redan befunnits vara ohållbar. Upplysningsvis må i detta avseende anföras, att icke blott för smugling organiserade sammanslutningar utan jämväl enskilda, som befattat sig med olovlig varuinförsel, visat sig vid sina olagliga förrättningar använda farkoster, vilka på grund av dessas höga fart icke kunnat upphinnas ens av tillfälligt anskaffade tulljakter med en hastighet, överstigande den av 1920 års kustbevakningssakkunniga föreslagna. Såsom exempel torde förtjäna omnämnas, att den förnämligast i södra Sverige opererande smugglarligan enligt uppgift i smuggelsyfte inköpt en danska tullverket tidigare tillhörig farkost, lastande omkring 11 ton, vilkens fart kan uppdrivas till 14 knop. Slutligen må meddelas, att, efter vad styrelsen erfarit, hos svensk firma i dagarna avgivits anbud om inköp för norska tullverkets räkning av sterlingmotorer om 180—200 hästkrafter för användning i norska kustbevakningens farkoster.»

Vid övervägande härefter av vilka förändringar, som med hänsyn till vunnen erfarenhet oundgängligen behövde vidtagas i tullkommissionens överarbetade förslag till kustbevakningens organisation, har generaltullstyrelsen kommit till det resultat, att de tidigare föreslagna tulljakterna av typ I och typ II måste ersättas med ett visst antal synnerligen snabbgående farkoster, i det följande benämnda »tulljagare», så konstruerade att de kunde gå fram i åtminstone lika hög sjö som snabbgående smuggelfarkoster i allmänhet kunde färdas i, ävensom att posteringarnas antal och sammansättning samt smärre tekniska hjälpmedel

borde å vissa kuststräckor i någon mån förändras. I förstnämnda hänseende har generaltullstyrelsen låtit samma specialist i konstruktion av motorbåtar, vilken anlitats av såväl 1914 års tullkommission som 1920 års kustbevakningssakkunniga, uppgöra förslagsritning till en lämplig typ av tulljagare.

Båtmateriellen vid kustbevakningen komme alltså enligt generaltullstyrelsens senaste förslag att utgöras av tulljagare, tullbåtar av typ I och typ II samt snipor. Tullbåtarna och sniporna skulle, fränsett några smärre förbättringar, vara av enahanda beskaffenhet, som 1920 års kustbevakningssakkunniga ifrågasatt. Beträffande tulljagarna liksom ock i fråga om berörda förbättringar har styrelsen — som tillika i en särskild översikt meddelat bland annat, att det nuvarande anskaffningspriset utgjorde för en tullbåt av typ I 8,500 kronor och av typ II 4,950 kronor allt med tillbehör — lämnat dessa upplysningar:

Tulljagarna skulle hava en längd av 16.75 meter, en bredd av 2.0 meter samt ett displacement av omkring 8.0 kubikmeter; deras fart, som vid normal drift kunde hållas vid 11.2 knop, skulle vid fall av behov kunna med säkerhet uppdrivas till väsentligt högre, närmare angivet antal knop. Enligt infordrade anbud skulle varje sådan tulljagare med tillbehör betinga en total anskaffningskostnad av högst 50,800 kronor, medan inköpspriset för de senast ifrågasatta tulljakterna av typ I och typ II jämte tillbehör för närvarande skulle uppgå till respektive 54,000 kronor och 40,700 kronor. Med avseende å tullbåtarna av typ I (U. IA: bilaga 5) ville styrelsen anmärka, att styrelsen efter hörande av båtarnas konstruktör funnit det böra tagas under omprövning, huruvida icke båtarna borde till vinnande av ökad sjöduglighet i så måtto omkonstrueras, att sittrumsutrymmet avsevärt minskades samt båtarna möjligen försåges med fast barlast; kostnaden härför liksom ock för ett par smärre ur praktisk synpunkt önskvärda ytterligare anordningar på ifrågavarande båtar, nämligen anbringande av propellerskadda samt bogserlevang med krok, hade inbegripits i uppgifterna i oförmälda översikt.

Härutöver har i fråga om tulljagarnas byggnad konstruktören särskilt framhållit i huvudsak följande, som åberopats av generaltullstyrelsen:

»Farkosterna hade gjorts synnerligen sjödugliga bland annat genom motorns placering djupt ned i skrovet, drivtankarnas förläggning å omsorgsfullt utvalda ställen och järnköls anbringande å farkosterna. Därigenom att från motorn anordnats särskild avgasledning med mynningen under vattnet, kunde, där så önskades, farkosterna till och med vid forcering framdrivas praktiskt taget ljudlöst; användes den normala avgasledningen kunde farkosterna framföras minst lika tyst som de tulljakter, vilka förut ifrågasatts. Rummen för förvaring av bränsleförrådet hade för undvikande av eldfara icke blott konstruerats fullt täta utan även försetts med goda ventilationsanordningar till

däck. Genom väl avvägd undervattensprofil hade farkosterna gjorts synnerligen manöverdugliga såväl i som utom skärgård. Roderanordningar hade anbringats dels i särskild styrhytt, dels ock till ökande av sikten för rorsmannen fritt å däck bakom sagda hytt, dit bekväm tillgång för övrigt anordnats; till styrhytten hade även för undvikande av ständig påpassning i maskinrummet och för möjliggörande av snabbare manövrar, motorns alla manöveranordningar uppdragits. För gång i is hade farkosterna i vattenlinjen garnerats med kopparplåt. Segelytan hade så beräknats, att farkosterna skulle med seglet kunna tillfredsställande framdrivas med vinden samt vid svårt väder erhålla nöjaktig stöttnng. För att få minsta möjliga vikt ovan däck hade jollen, som merendels icke lämpligen kunde släpas och därför borde medföras ombord, förfärdigats av mahogny. Uppvärmning av salong och skans hade tänkts böra ske medelst fotogenkaminer.»

Generaltullstyrelsen har vidare i sin föreliggande skrivelse redogjort för huru styrelsen tänkt sig tulljagarnas blivande tjänstedistrikt och stationeringsorter. Av denna redogörelse inhämtas följande:

Enligt generaltullstyrelsens mening borde inom varje kustbevakningsdistrikt med undantag av dem, som omfattade Öland och Gottland, finnas en tulljagare med verksamhet över hela distriktet, varförutom ett antal tulljagare, lämpligen bestämt till två, borde ligga i reserv, en å ostkusten och en å västkusten. Distriktet skulle därvid i regel vara avgränsade så, som de kustbevakningssakkunniga föreslagit (U. IA: sid. 139 o. f.); det av de kustbevakningssakkunniga föreslagna adertonde kustbevakningsdistriktet (från Falsterborev till Kullabergs udde) borde emellertid för vinnande av erforderlig skärpt kontroll över Öresundstrafiken uppdelas i två distrikt, med gränsen dem emellan dragen vid Lundåkra bäcks utlopp, samtidigt varmed gränsen mellan det sjuttonde och det adertonde kustbevakningsdistriktet borde dragas över Fredshög till undvikande av påvisade stora olägenheter ur bevakningssynpunkt därav, att tillsynen å det smala Kämpingenäsets båda stränder ålades tullpersonal inom olika distrikt. De orter, varest distriktens största tulljakter enligt de kustbevakningssakkunnigas förslag borde vara stationerade, förefölle styrelsen lämpliga även såsom förläggningssorter för de nya tulljagarna; i det nytillkomna kustbevakningsdistriktet ansåges Skanör bliva en tillfredsställande stationeringsort. Med iakttagande härav skulle en tulljagare bliva förlagd å envar av följande orter, nämligen: Salmis, Trundö (eller Rosvik), Kåge (eller Kallholmen), Holmsund, Ulvö, Juniskären, Axmars bruk, Gässtens redd, Sandhamn, Sägstens hamn, Spårösund, Ekenäs, Tärnö, Skillinge, Smyge, Skanör, Viken, Torekov, Träslöv, Hönö Klova (Fotösund), Mollösund och Havstenssund.

Tulljagarnas antal komme således, om jämväl de två reservjagarna medräknas, att utgöra 24.

Genom övergång till systemet med tulljagare och genom skärpning jämväl i övrigt av kustbevakningens effektivitet skulle enligt generaltullstyrelsens förslag den för kustbevakningen uteslutande avsedda båtmateriellen i jämförelse med tullkommissionens och de kustbevaknings-

sakkunnigas förslag till sådan materiell undergå den förskjutning i antal m. m., som framgår av här framlagda tabell:

Farkosttyper	Antal farkoster enligt förslag av		
	tullkommissionen	kustbevakningssakkunniga	generaltullstyrelsen
Tulljagare.....	—	—	24
Racer.....	—	1	—
Tulljakter:			
av typ I	13	9	—
av typ II	13	20	—
Tullbåtar:			
av typ I	12	21	28
av typ II	10	15	18
av typ III.....	2	—	—
Snipor	65	69	84
Summa	115	135	154

I jämförelse med tullkommissionens och de kustbevakningssakkunnigas förslag skulle generaltullstyrelsens förslag således innebära en minskning i de större farkosternas antal av respektive 2 och 6, ändock att de förstnämnda båda förslagen till skillnad mot generaltullstyrelsens icke upptaga reservfarkoster, men en ökning i tullbåtarnas antal av respektive 22 och 10 och i snipornas av 19 och 15.

Den framlagda översikten utvisar jämväl, enär antalet snipor torde kunna sägas i stort sett motsvara antalet landposter, åtminstone vad angår de kustbevakningssakkunnigas och generaltullstyrelsens förslag, att dessa senare förslag icke lämna nämnvärt företräde åt något av de sedan äldre tider omstridda båda systemen sjöbevakning eller landbevakning.

I detta sammanhang må slutligen erinras därom, att inom riksdagen förekommit uttalanden för ett frångående av det nu tillämpade systemet med företrädesvis sjöbevakning. Sålunda yrkades i en vid 1909 års riksdag väckt motion (A. K. nr 234) utredning, i syfte »att kustbevakningens patrullering genom segling och rodd å vissa av våra kuster måtte helt eller delvis upphöra, samt att i ersättning för den eventuellt indragna, dyrare sjöpatrulleringen måtte, om så anses nödigt, å mera trafikerade platser anställas kustuppsyningsmän för bevakningens

Riksdags-
motioner.

upprätthållande»; motionen föranledde dock ej någon riksdagens åtgärd. Vidare framskymtade i en vid 1913 års riksdag väckt motion (A. K. nr 175) om utredning, huruvida och i vad mån den yttre kustbevakningen skulle kunna betydligt reduceras, vissa önskemål om utsträckt användning av landbevakning. I motionens motivering, ifrågasattes nämligen förslagsvis bland andra åtgärder till nedbringande av kostnaderna för kustbevakningen, dels om det icke på vissa håll möjligen »skulle vara tillfyllest med blott en extra lantbevakning å sträckor, om vilka man äger den kännedom, att den inkomst, staten kunde förvänta sig av införseln därstädes, icke skulle uppväga utgifterna för en ordnad tullbevakning», dels ock om icke »en minskning i arbetspersonalens antal kunde även ske på det sättet, att den yttre och den inre bevakningen i trakter, där trafiken icke är av större dimensioner, kunde med en klok arbetsfördelning anförtras åt samma personer». Ifrågavarande motion ledde till, att riksdagen i skrivelse den 30 maj 1913 angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel (nr 7: punkt 52) anhöll, det Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om en utredning sådan som den ifrågasatta. Berörda skrivelsepunkt finnes återopad i statsrådsprotokollet rörande tillsättandet av 1914 års tullkommission.

Departements-
chefen.

Såsom av generaltullstyrelsens redogörelse framgår har den olovliga varuinförseln vid rikets gränser, särskilt vid Skånes kuster, på senare åren tilltagit i oroväckande grad. De metoder, som smugglarna tillämpa, framtvinga ovillkorligen snabba motåtgärder. I den mån smugglarna använda farkoster med högt uppdreven fart, måste även tullpersonalen utrustas med sådana farkoster. Efter den utredning av på området förfarna personer, som föregått fastställandet av de olika farkosttyper, vilka generaltullstyrelsen slutligt förordat, saknar jag anledning ifrågasätta ändring i styrelsens förslag i sådant avseende. Jag tillstyrker därför och med hänsyn bland annat därtill, att kustbevakningens skyndsamma modernisering måste anses vara en angelägenhet av största betydelse, ett omedelbart godkännande i huvudsak av dessa typer. Om anskaffningen och underhållet av materiellen blir jag senare i dag i tillfälle att närmare yttra mig.

Även beträffande kustbevakningsposteringsarnas allmänna organisation med hänsyn till de olika systemen sjö- och landbevakning synes mig generaltullstyrelsens slutliga förslag vara förtjänt av beaktande. Av den redogörelse för detta spörsmål, som jag haft att tillgå, har jag nämligen fått den uppfattning, att förslaget framvuxit efter noga övervägande i varje särskilt fall av föreliggande skilda omständigheter, som ansetts kunna inverka på frågan om en posterings hänförande till

det ena eller andra slaget bevakning, och således icke med utgångspunkt från att visst slag av bevakning borde erhålla en förhärskande ställning. För övrigt har genom förslaget tillika blivit tillgodosett ett av de önskemål, vilka, enligt vad nyss sagts, antytts i den motion, som låg till grund för den av 1913 års riksdag till Kungl. Maj:t avlätna skrivelsen om utredning angående reducering av den yttre kustbevakningen, nämligen om utsträckt användning av landbevakning.

På sätt förut nämnts åligger det för närvarande vederbörande kustbevakningstjänstemän att mot lega av tullverket anskaffa och underhålla för tjänsten erforderliga farkoster. Detta system har tullkommissionen funnit medföra mindre gynnsamma verkningar, i det att vederbörande legotagare skulle, enligt kommissionens uppgift, hava i vissa fall, för att kunna tillgodogöra sig besparingar å legan, anskaffat farkoster av otillfredsställande beskaffenhet samt över hövan begränsat underhållskostnaderna för desamma. Kommissionens flertal har därför hemställt (I: sid. 19), att kustbevakningens båtmateriell i dess helhet måtte anskaffas genom tullverkets egen försorg för att ställas till vederbörandes förfogande i tjänsten, att kostnaderna för underhållet av sagda materiell jämväl måtte direkt bestridas av tullverket samt att i sammanhang härmed de till tjänstemän vid kustbevakningen nu utgående jakt- och båtlegorna måtte bortfalla.

Båtmaterialens anskaffning och underhåll.

Mot detta förslag har en ledamot av kommissionen avgivit sin reservation i så måtto, att han biträtt förslaget allenast i fråga om tulljakterna men ansett, att i fråga om övrig båtmateriell det nu tillämpade legosystemet borde, såsom ägnat att framkalla större omvårdnad och aktsamhet om materiellen än det föreslagna systemet, bibehållas (I: sid. 163 o. f.). I samband därmed har reservanten framhållit, att det sätt, varpå hittillsvarande legosystem i regel fungerat, ej syntes giva berättigad anledning till anmärkning.

De kustbevakningssakkunniga hava funnit sig böra i allmänhet fasthålla vid det av kommissionen framlagda förslaget men ansett, att för hållande av de minsta farkosterna (sniporna), vilkas omhändertagande av statsverket skulle medföra alltför omfattande administrativa anordningar, borde utgå legor med av generaltullstyrelsen i varje särskilt fall bestämda belopp, avpassade efter amorterings- och de sannolika underhållskostnaderna.

Generaltullstyrelsen slutligen, som i sitt utlåtande den 11 oktober 1920 över de sålunda framkomna förslagen uttalat sig för att allenast de största farkosterna, tulljakterna, skulle anskaffas och underhållas direkt

av staten, har nu i princip vidhållit detta uttalande sålunda, att styrelsen ansett att endast tulljagarna borde utgöra statsegendom, för tjänstebruk tillhandahållen vederbörande tulltjänstemän, varemot annan materiell borde inköpas och underhållas av tjänstemännen själva mot legor.

Departements-
chefen.

Lika med samtliga dem, som sålunda haft tillfälle att yttra sig i detta spörsmål, anser jag det icke kunna komma i fråga, att de föreslagna största kustbevakningsfarkosterna, beträffande vilka inköps- och underhållskostnaderna ställa sig så jämförelsevis höga, skola mot legor hållas av enskilda tjänstemän. I enlighet härmed kommer jag därför också att i annat sammanhang hemställa om utverkande av medel för byggande och underhållande av tulljagarna på statsverkets bekostnad.

Vidkommande den övriga båtmateriellen finner jag även skäl kunna anföras för en liknande anordning beträffande denna. Då emellertid efter allt att döma en dylik omläggning av de hittills tillämpade principerna i omhandlade hänseende skulle under närmaste tiden åsamka statsverket en avsevärd engångskostnad såväl för nyinköp av ytterligare materiell som även för inlösen mot belopp, betydligt högre än nuvarande årslegor, av en ansenlig del av kustbevakningspersonalens tjänstebåtar utan större möjlighet för statsverket att genom återförsäljning av dessa betinga sig skäligen gottgörelse, synes mig åtminstone tills vidare beträffande nu åsyftade båtmateriell ett frångående av systemet med legor av statsfinansiella skäl uteslutet. Jag förutsätter dock, att vid beräkning av berörda legor beloppen därav bliva med synnerlig noggrannhet för de särskilda fallen för varje år avvägda efter den å vederbörande materiell belöpande amorteringskostnaden och de sanna utgifterna för dess underhåll. Om beviljande av erforderligt anslag till dessa legor ämnar jag likaledes senare i dag göra framställning.

Förbrukningsartiklar
för motordriften.

Av förbrukningsartiklar för motordriften vid kustbevakningen tillhandahåller tullverket för närvarande icke smörjolja. Tullkommissionen har hemställt om sådan ändring därutinnan, att hädanefter samtliga sådana förbrukningsartiklar bekostades av tullverket (I: sid. 19).

Häri har generaltullstyrelsen instämt.

Departements-
chefen.

Även jag biträder tullkommissionens ifrågavarande förslag.

Tulljakternas
patrullering.

För tillbörligt utnyttjande av den för kustbevakningen föreslagna båtmateriellen har tullkommissionen ansett nödvändigt, att tulljakterna av typ I hölles i gång i medeltal 8 å 9 timmar dagligen. Ett dylikt intensivare utnyttjande av såväl personal som materiell förutsatte emeller-

tid enligt kommissionens mening införandet av en ny avlöningsform, kostbidrag, till varje å tulljakt av typ I tjänstgörande kustbevaknings-tjänsteman, ordinarie eller extra ordinarie, att utgå av ett särskilt förslagsanslag å omkostnadsstaten (I: sid. 23 o. f.). Sedermera har kommissionen ifrågasatt, att rätten härtill skulle fastslås genom ett allmänt stadgande i det blivande avlöningsreglementet för tjänstemän vid tullverket av innehåll, att tjänsteman ägde för sådana regelbundet eller ofta återkommande resor, som innefattades i hans vanliga tjänstutövning, åtnjuta ersättning eller annan förmån enligt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser (IV: sid. 20, 91).

Denna fråga har icke vidrörts av de kustbevakningssakkunniga.

Däremot har generaltullstyrelsen uttalat sig för den föreslagna nya avlöningsformens införande. Dock har styrelsen ansett, att kostbidraget hellre borde inbegripas bland s. k. tjänstgöringstraktamenten, vilka enligt kommissionens förslag till avlöningsreglemente skulle kunna efter av Kungl. Maj:t bestämda grunder utgå till tjänsteman under tjänstutövning å annan ort (U. I A: sid. 111). De av kommissionen åsyftade ersättningsbestämmelserna i avlöningsreglementet borde emellertid ändock kunna tillämpas — likväl icke samtidigt med kostbidrags tilldelande — under patrullering, som utsträcktes till någon mera avsevärd tid (U. IV: sid. 43).

De tulljagare, vilka jag ansett böra ersätta tulljakterna, hava på grund av sin höga fart beräknats icke behöva hållas i gång så många timmar dagligen som tilltänkts för tulljakterna. För att utbytet av tulljagarna skall bli det största möjliga och till förebyggande av att driftkostnaderna skola onödigtvis ökas genom eljest icke påkallade fram- och återresor till stationeringsorten har jag emellertid förutsatt, att jagarna ändock skola befinna sig under längre tider på patrulleringsfärder utom stationeringsorten. Vid sådant förhållande och då därigenom jagarnas befälhavare och besättning tydligen komma att åsamkas extra kostnader för mathållning ombord, synes även mig med billighet överensstämmande, att berörda personal beredes särskild gottgörelse för dessa kostnader i anslutning till vad förhållandet är med vissa befattningshavare vid kommunikationsverken. Därest, såsom jag anser tillrådligt, avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. förklaras tillämpligt jämväl å tullverket, lärers ifrågavarande gottgörelse, exempelvis under den föreslagna benämningen kostbidrag, kunna anses närmast hänförlig till den i 26 § 2 mom. av detta reglemente omförmälda ersättning »för sådana regelbundet eller ofta återkommande resor, som innefattas i tjänstemans

*Departements-
chefen.*

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89).

vanliga tjänstutövning» och grunderna för gottgörelsen således kunna bestämmas av Kungl. Maj:t. I princip biträder jag alltså den av tullkommissionen hysta uppfattningen i ämnet.

Landbevak-
ningens
posterings-
poster.

Vad beträffar landbevakningen vid kusten har tullkommissionen ur kostnadssynpunkt i allmänhet anslutit sig till systemet med enmansposter.

De kustbevakningssakkunniga hava visserligen ansett enmansposter i vissa fall kunna vara tillfyllest men dock i åtskilliga fall funnit ofrånkomligt att hemställa om tvåmansposter.

Denna uppfattning har icke givit generaltullstyrelsen anledning till något särskilt yttrande.

Departements-
chefen.

Ej heller från min sida synes något principiellt uttalande i frågan vara påkallat.

Tillsynings-
män.

Såsom förut nämnts förestås för närvarande vissa smärre tullförvaltningar av personer utom tullverket, så kallade tullexpeditionsföreståndare. Dessa, vilka jämlikt § 20 i instruktionen för generaltullstyrelsen tillsätts av styrelsen utan ansökning, äro tullverkets ombud för tillsyn över tullförfattningarnas efterlevnad m. m. och uppbära härför smärre årliga arvoden, som enligt § 21 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning bestämmas av Kungl. Maj:t efter förslag av generaltullstyrelsen.

En liknande anordning har tullkommissionen tänkt sig försöksvis få införd även vid kustbevakningen och detta efter mönster jämväl från Danmark (I: sid. 25 o. f.). Sålunda skulle vid sidan av landposteringsmännen med fast anställda kustbevakningstjänstemän anställas »tillsyningsmän» med huvudsakligt uppdrag att hålla utkik över kusten och, om något anmärkningsvärt förekomme, bringa detta till den fasta kustbevakningspersonalens kännedom. Tillsyningsmännen skulle tillsättas i samma ordning som tullexpeditionsföreståndarna och åtnjuta arvode av ett å tullverkets stat uppfört förslagsanslag.

De kustbevakningssakkunnigas majoritet, som ansett det ligga i sakens natur, att denna nya klass av bevakningspersonal ej kunde komma att i fråga om bevakningens effektivitet motsvara vad därmed avsetts, har för sin del avstyrkt anställandet av biträden av ifrågavarande slag till och med på försök, under det att en reservant förmenat, att kustbevakningen på Öland borde försöksvis anordnas med användande av tillsyningsmän jämte ett mindre antal verkliga kustbevakningstjänstemän (U. I A: sid. 59, 99).

Den ställning till frågan, som reservanten sålunda intagit, har han sedermera i motion till 1921 års riksdag (A. K. nr 323) vidhållit.

Generaltullstyrelsen har förklarat sig avgjort biträda den av de kustbevakningssakkunnigas majoritet uttalade uppfattning (U. I A: sid. 111), under framhållande att det ifrågasatta systemet med tillsyningsmän vid kustbevakningen lede liksom systemet med tullexpeditionsföreståndare vid lokaltullförvaltningen av åtskilliga närmare angivna brister (U. II: sid. 193 o. f.). Att på försök inrätta tillsyningsmän kunde styrelsen icke finna vare sig behövt eller tillrådligt, då enligt upplysningar av tullmyndigheter, som måste förutsättas äga god kännedom om förhållandena i Danmark, där ett liknande system tillämpades, detta utfallit på ett otillfredsställande sätt.

I likhet med de kustbevakningssakkunnigas flertal samt general-tullstyrelsen anser jag det icke lämpligt att vid tullverkets kustbevakning införa den av tullkommissionen ifrågasatta tillsyningsmansinstitutionen. Den lösa ställning och låga avlöning, som skulle följa med tillsyningsmansbefattning, måste nämligen enligt min mening, även om vid fråga om tillsättande av sådan befattning utsikt städse funnes att för denna förvärva personer, vilka kunde antagas vara lämpliga för dylikt uppdrag, ur statsverkets synpunkt otvivelaktigt medföra risker dels i så måtto, att kustbevakningsgöromålen bleve såsom oväsentliga bisaker eftersatta för annan verksamhet, varav vederbörande för sin utkomst vore beroende, dels ock sålunda, att känslan av tjänstemannaansvar sannolikt ej i varje fall komme att nöjaktigt yttra sig, där det gällde att väga tullverkets krav mot enskildas intressen. Vad angår det reservationsvis framförda förslaget om försök med tillsättande av dylik personal å Öland, anser jag icke heller ett sådant försök böra företagas. Redan anställda mera stadigvarande försök med liknande slags tillsyningsmän utomlands, där på grund av gällande lagstiftning i stort sett mindre anledning till brott mot tullförfattningarna torde kunna sägas föreligga, hava, såsom redan omnämnts, givit ett resultat, som icke manar till utveckling av tillsyningsmanssystemet.

*Departements-
chefen.*

Enligt tullkommissionens förslag skulle landbevakningens tekniska hjälpmedel bestå av båtar, motorcyklar — dock endast i ett enda fall mera försöksvis — cyklar och på ett par ställen hästar. Dessa hjälpmedel borde, fränsett hästarna, anskaffas och underhållas genom tullverkets försorg, för vilket ändamål skulle i staten uppföras ett förslagsanslag; för hästarnas vidkommande skulle lämpligen det nuvarande legosystemet bibehållas. Då sådant erfordrades, borde det vidare stå kust-

*Landbevak-
ningens tek-
niska hjälp-
medel.*

bevakningstjänstemän öppet att använda andra fortskaffningsmedel än nyss nämnts; men för dylika fall borde ej såsom nu utgå resekostnadsanslag med visst belopp för år, utan borde vederbörande få tillgodoräkna sig ersättning för varje särskild tjänsteresa. Då vissa restriktioner i avseende å resereglementets tillämpning i fråga om kustbevakningen syntes påkallade, borde generaltullstyrelsen erhålla bemyndigande att utfärda allmänna föreskrifter, genom vilka kustbevakningens rätt till rese- och traktamentsersättning inskränktes (I: sid. 26 o. f.).

Dessa förslag hava icke föranlett de kustbevakningssakkunniga till andra erinringar än att de dels ifrågasatt, om icke försök kunde göras att tilldela vardera av två kustbevakningsförmän å Gottland och Öland mindre automobiler i stället för eljest behöfliga motorcyklar, därvid de sakkunniga förutsatt, att generaltullstyrelsen komme att utfärda erforderliga föreskrifter innebärande garantier mot att automobilerna bleve föremål för missbruk, dels ock ansett frågan om att hålla hästar såsom hjälpmedel åt kustbevakningen böra förfalla (U. I A: sid. 60). En av de sakkunniga har framhållit, att han icke kunnat undgå att finna samma omständighet, som föranlett de sakkunniga att föreslå anskaffande av tjänstesnipor på personalens bekostnad mot lega, föreligga även beträffande anskaffningen av cyklar för tulltjänsten, men ändock ansett sig med hänsyn till önskvärdheten av att söka vinna likformighet vid skilda statens verk med avseende å tillhandahållandet av cyklar icke böra underlåta att biträda de sakkunnigas förslag även i den del, det avsåge sådan tjänstemateriell (U. I A: sid. 102).

Från tullkommissionens förslag om tillhandahållande av tjänstemateriell för landbevakningen avviker generaltullstyrelsens uppfattning sålunda, att styrelsen ansett vederbörande personal böra anskaffa och underhålla all materiell mot legor (U. I A: sid. 108). Vad de kustbevakningssakkunniga anfört i ämnet, har däremot icke givit anledning till annat yttrande från generaltullstyrelsens sida, än att styrelsen förklarat sig anse den väckta frågan om användande av automobiler för bevakningstjänsten på Öland och Gottland böra anstå, åtminstone till dess erfarenhet vunnits om lämpligheten av de alternativt ifrågasatta motorcyklarna (sid. 112).

Departements-
chefen.

Jag har tidigare såsom min ståndpunkt i frågan om tillhandahållande av för sjöposteringsarna vid kustbevakningen erforderlig smärre båtmateriell angivit, att sådan materiell bör av statsfinansiella skäl åtminstone tills vidare bekostas och underhållas av vederbörande tjänstemän själva mot åtnjutande av legor från tullverket. Enahanda system synes mig nu böra av samma skäl tillämpas i fråga om landposteringsarnas vid kust-

bevakningen hela tjänstemateriell, vilken icke lär komma att innefatta redskap av särskilt kostsam slag. Härutinnan är jag således i saken med generaltullstyrelsen, vilkens uppfattning i fråga om automobilers användning vid kustbevakningen jag för övrigt även delar. Givet är, att i fall, där person vid sjöpostering ålägges att jämväl förrätta tjänstgöring, som påkallar användning av cykel, även denna materiell bör i likhet med landbevakningens cyklar bekostas och underhållas av personalen mot lega.

Vad angår den av tullkommissionen väckta frågan om rätt för kustbevakningstjänstemän att i sådan egenskap i särskilda fall anlita även andra fortskaffningsmedel än de för kustbevakningstjänsten anskaffade anser även jag, att en dylik rätt bör till fromma för denna tjänst en gång för alla under vissa förutsättningar tillerkännas dem. Likaledes är jag av den mening, att reseersättningen därvid bör kunna sättas lägre än enligt gällande resereglemente. Dock finner jag i fråga om fastställandet av bestämmelser härom skäl icke föreligga för avvikelse från den ordning, som i 26 § 1 mom. av avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. är för motsvarande fall bestämd, eller att Kungl. Maj:t skall innehåva prövningsrätten i förevarande avseende.

Tullkommissionen har föreslagit ett mera allmänt införande vid kustbevakningen av telefon såsom ett mycket värdefullt hjälpmedel för denna och har i sådant syfte framlagt en kostnadsberäkning (I: sid. 195 o. f.). De av en sådan åtgärd uppkommande engångskostnader skulle enligt kommissionens förslag täckas genom ett särskilt anslag; och för de årliga abonnemangsavgifterna skulle å omkostnadsstaten uppföras ett förslagsanslag »till årskostnader för tullverkets tjänstetelefoner».

Telefon.

Generaltullstyrelsen har emellertid funnit vissa skäl tala för, att frågan om kustbevakningens allmänna förseende med telefon upptoges och löstes först sedan den nya organisationen trätt i kraft och i den mån posteringarnas förläggningsorter blivit definitivt bestämda (U. I A: sid. 112; U. I: sid. 42).

Det av generaltullstyrelsen sålunda ifrågasatta uppskovet finner jag lämpligt, i synnerhet som tillförlitliga kostnadsberäkningar icke kunna, även av andra skäl än att posteringsorterna ej ännu äro slutligt fastställda, i närvarande stund åstadkommas.

Departements-
chefen.

I frågan om den medverkan vid kustens bevakande, som bör lämnas av den inre bevakningspersonalen, har tullkommissionen såsom allmän regel föreslagit (I: sid. 31 o. f.), att bevakningen av område när-

Inre bevak-
ningspersona-
lens med-
verkan vid
kustens beva-
kande.

mast hamn, varest inre bevakningspersonal funnes förlagd, skulle uppdragas åt denna personal, samt förty i åtskilliga fall räknat med en konstant patrulleringsskyldighet för den inre personalen. Någon personalförstärkning för de nya bevakningsuppgifternas övertagande skulle enligt kommissionens uppfattning endast i ett par undantagsfall bliva behöfelig.

Mot den princip, tullkommissionen sålunda uttalat, hava de kustbevakningssakkunniga (U. I A: sid 61) förklarar sig så mycket mindre hava något att erinra, som densamma i det väsentliga överensstämde med grunderna för redan gällande författningsbestämmelser. De sakkunniga hava emellertid ansett det mindre lämpligt, att större patrulleringsskyldighet till sjöss än som nu vore den inre bevakningspersonalen påbjuden ålades densamma, särskilt som flertalet av dithörande personal finge förutsättas sakna därför erforderlig förfarenhet i hantering av båtar m. m. Därför hava de sakkunniga hemställt, att jämväl till vissa platser, där inre bevakning vore stationerad, måtte förläggas kustbevakningsposter, vilkas uppdrag då bleve att övervaka redde samt de på något längre håll från respektive platser befintliga kuststräckorna.

I vad de kustbevakningssakkunniga sålunda anført har generaltullstyrelsen instämt (U. I A: sid. 112).

Departements-
chefen.

I § 17 av gällande tjänstgöringsreglemente för tullverket är i avseende å den allmänna bevakningens ordnande vid tullplats bestämt bland annat, att patrulleringar skola, där så anses erforderligt, verkställas dels med tullbåt i hamnen och å närgränsande vatten, dels till lands vid omgivande stränder, landnings- och lossningsställen. En vidsträcktare tillsyn vid kusten än vad i anledning av denna bestämmelse för närvarande utövas, synes icke heller mig böra åläggas den inre tullbevakningen, vilken, även om den mot förmodan i regel kunde anses skickad att utöva verklig kustbevakning, knappast bör dragas från sina egentliga väl så viktiga göromål, så mycket mindre som genom en dylik åtgärd personalökning vid den inre bevakningen icke lär kunna undvikas.

Lots- och fyr-
personalens
medverkan
vid kustens
bevakande.

Mellan tull- och lotsverken skall för närvarande samarbete äga rum i följande avseenden:

Nuvarande
förhållanden.

Enligt § 4 tullstadgan skall kronolots, som befinner sig ombord å fartyg, där tullbetjänt ej är tillstädes, hava tillsyn därå, att något gods ej föres från eller till detsamma, att de lås och sigill, som till kronans säkerhet kunna vara fartygets tillgångar åsatta, ej olovligen brytas och att olaga landgång ej äger rum. Vidare skall enligt § 2 tullstadgan å fartyg varande kronolots

lämna tulltjänsteman för ombordgång å fartyget i tjänstärende erforderligt biträde. Å andra sidan äger kronolots jämlikt § 58 lotsförordningen att vid utövningen av sin tjänst av tullbetjänt påkalla det biträde och den handräckning, som denne är i tillfälle att lämna. Än vidare må jämlikt § 39 tullstadgan, som innefattar bestämmelser om kontrollåtgärder vid utförsel av oförtullat gods m. m., kronolots i visst fall avgiva intyg rörande den å dylikt gods anbragta förseglingens eller plomberingens orubbade beskaffenhet vid ankomsten till öppen sjö eller vid det tillfälle, då lotsen lämnar fartyget, för vilket ersättning emellertid plägar erhållas från ett å tullverkets omkostnadsstat uppfört anslag »till gratifikationer åt krono- och lots- samt kanalbetjante, som utmärka sig genom nitisk tillsyn och kontroll mot överträdelse av tullförfattningarna». Ytterligare finnes i § 40 av tjänstgöringsreglementet för lotsverket den 23 december 1914 (nr 442) intagen en erinran om, att lots har att ställa sig till noggrann efterrättelse vad till förekommande av lurendrejeri eller tullförsnillning är i tullstadgan föreskrivet. Slutligen äro enligt § 32 mom. 9 och § 53 i samma reglemente lotsförmän och fyrmästare pliktiga att ofördröjligen hos vederbörande lotskapten göra anmälan, bland annat därest fartyg inkommit genom förbjuden farled.

Tullkommissionen, som ansett, att från lots- och fyrapersonalens sida borde kunna erhållas ett värdefullt biträde ej endast såsom nu i och för den inre bevakningen utan även för kustbevakningen, har härom underhandlat med lotsstyrelsen. Denna har i skrivelse den 27 februari 1917 meddelat bland annat, att lots- och fyrapersonal syntes kunna, utöver vad hittills vore bestämt, till närmaste tullposter (tullstation) inrapportera, om något misstänkt av densamma iakttoges till sjöss eller i skärgården, samt, där så kunde anses önskvärt, lämna meddelande om fartyg, som inpasserade från sjön (I: sid. 33). Härjämte har lotsstyrelsen framhållit, att vid platser, där både lots- och tullpersonal vore stationerade och ständig utkik skulle hållas, ett samarbete i fråga om utkiks hållande syntes kunna ordnas till fördel för både lotsverket och tullverket. Däremot har lotsstyrelsen uttalat vissa betänkligheter mot en av kommissionen ifrågasatt generell bestämmelse om rättighet för lotsverkets personal att verkställa visitation å fartyg.

*Lotsstyrelsen
år 1917.*

I anslutning till vad lotsstyrelsen sålunda meddelat har tullkommissionen föreslagit (I: sid. 34 o. f.), att lots- och fyrapersonalen å vissa närmare angivna platser (å 58 av rikets 107 lotsplatser och å 13 fyrplatser) måtte förpliktas att, i den mån andra tjänstegörörmål ej därför utgjorde hinder, hålla utkik för övervakande av synfältet ur tullbevaknings-synpunkt. Enahanda utkik skulle enligt kommissionens förslag hållas från i gång varande lotsbåtar, tillhörande nyss avsedda lotsplatser. Vad anmärkningsvärt, som iakttoges under denna utkik, skulle, helst telefonledes, inberättas till vederbörande kustbevakningstjänsteman. Därjämte

*1914 års tull-
kommission.*

har kommissionen, i ändamål att inbespara tullbevakning å fartyg, som med kronolots ombord inpasserar från inloppsstation, hemställt, att antingen ett i 1862 års reglemente för lotsverket förekommande men numera ej gällande förbud för lots att efter verkställd lotsning lämna fartyget, förrän tulltjänsteman infunnit sig ombord, måtte återinföras eller ock tullbevakningen i bestämmelseorten måtte i förväg erhålla besked telefonledes om orten och om möjligt även om den beräknade tiden, då lotsen komme att lämna fartyget, detta för att sättas i tillfälle att utsända bevakning för att möta och avlösa lotsen. Under sådan förutsättning borde enligt kommissionens åsikt allmän bestämmelse utfärdas därom, att inpasserande fartyg med kronolots ombord icke skulle behöva fördes med tullbevakning.

*Lotsstyrelsen
år 1918.*

I avgivna yttranden hava såväl tull- som lotsmyndigheter i stort sett motsatt sig kommissionens förevarande förslag (U. I A: sid. 30 o. f.). Lotsstyrelsen har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 31 maj 1918 närmare utvecklat de skäl, som från lotsverkets sida förelegat för ett dylikt avstyrkande. Därvid har lotsstyrelsen till en början upplyst, att styrelsen redan i förut åberopade skrivelse den 27 februari 1917 framhållit för kommissionen bland annat, att vid en del lotsplatser utkik ej hölles under mörker, att vid alla lotsplatser inträffade, att hela personalen stundom vore borta från platsen i tjänståligganden, att vid fyrplatser någon egentlig utkik ej hölles, att vid fyrplats, där endast en eller två man voro anställda, något övervakande av synfältet sannolikt icke kunde ske, att lotsens hemresa efter slutad lotsning mången gång skedde med skjuts, ångbåt eller järnvägståg, för att han skyndsammast möjligt måtte återkomma till lotsplatsen och att därav framginge, att det biträde vid tullbevakningen, som ifrågasattes att lämnas av lots- och fyrpersonalen, skulle bliva långt ifrån effektivt. Härefter har lotsstyrelsen anfört bland annat följande:

»Utöver vad sålunda redan framhållits får lotsstyrelsen fästa uppmärksamhet därå, dels att vid en del lotsplatser vid norrlandskusten och även vid ett par lotsplatser vid smålandskusten lotspersonalen lämnar under nämnda lotsplatser hörande uppassningsställena vintertid eller då till följd av isförhållanden så måste ske, varvid är att märka, att lotspersonalen måste lämna vissa av uppassningsställena, medan ännu sjöfart pågår vid och i närheten av desamma dels att vid en del lotsplatser — dock endast ett fåtal — icke mera än 2 eller 3 man äro anställda, dels att den utkik, som lotspersonalen håller för att i tid kunna lämna lots åt lotssökande fartyg, icke är så ständig och ej heller av den art, som av kommissionen föreslagits för synfältets övervakande ur tullbevakningssynpunkt, dels att, även om utkik hölles från i gång varande lotsbåt, lotspersonalen mången gång till följd av sin lotstjänst icke torde kunna

vare sig närmare undersöka misstänkta fall eller i så god tid avgiva rapport om något misstänkt iakttagits, att rapporten härom skulle kunna leda till beivrande av förekommande förseelse mot tullförfattningarna, dels ock att fyrpersonalen, som under den del av dygnet, då fyring äger rum, håller vakt i fyrtorn eller fyrhus och, där mistsignalering sker, under tjoek eller disig luft även sköter mistsignaleringsapparaten, har att under den övriga delen av dygnet, förutom åtnjutande av behövlig vila, utföra dels en del arbeten med rengöring m. m. av fyr- och mistsignaleringsapparater, dels ock en del målnings- och underhållsarbeten å hus och byggnader, vartill för fyrmästare eller fyrvaktare med uppbörd kommer skrivgöromål med förande av fyrdagbok och redovisningsjournaler m. m.

Av de 13 fyrplatser, från vilka biträde ifrågasättes, utgöres personalen vid 4 platser av 2 man, vid 1 plats av 1 man, vid 1 plats (Gotska Sandön) av 5 man, och vid de övriga 7 platserna äger mistsignalering rum.

Lotsstyrelsen anser sig därför böra ytterligare betona att det ifrågasatta biträdet av lots- och fyrpersonal vid kustbevakningen icke torde kunna bliva av vidare värde och långt ifrån effektivt.

Skulle, oaktat vad sålunda anförts rörande effektiviteten av det biträde vid kustbevakningen, som ifrågasättes av lots- och fyrpersonal, detta biträde anses tillfyllest vid den ifrågasatta omorganisationen av tullverkets kustbevakning, uppstår frågan, huruvida nuvarande personal vid lotsverket kan befinnas vara skyldig att utan ersättning biträda vid kustbevakningen i större utsträckning än som anges i det å sid. 33 i betänkandet intagna utdraget ur lotsstyrelsens ovannämnda skrivelse till kommissionen. Hållandet av sådan utkik, som kommissionen föreslår, skulle äga rum genom lots- och fyrpersonal. innefattar en helt annan tjänstgöring för tullverkets räkning än verkställande utan arvode av den rapportering, som av lotsstyrelsen i meromnämnda skrivelse till kommissionen angivits. Lotsstyrelsen angav, att nämnda personal torde kunna inrapportera till närmaste tullpostering (tullstation) om något misstänkt av personalen iakttoges till sjöss eller skärgården, således under utövande av lotsverkets tjänst och utan hållande av någon sorts utkik i tullverkets intresse, då däremot kommissionen föreslår att utkik, avseende att övervaka synfältet ur tullbevakningssynpunkt, skall, i den mån andra tjänstegöromål ej härför utgöra hinder, hållas.

Skulle lotspersonalen förpliktigas att under de förhållanden, som av kommissionen föreslagits — i den mån andra tjänstegöromål ej härför utgjorde hinder — hålla utkik, avseende att övervaka synfältet ur tullbevakningssynpunkt, bleve nämnda personal förhindrad att, oaktat sjöfarten vid och utanför platsen upphört för vinterperioden, lämna under platsen hörande upppassningsställen och inflytta till sin boningsort. Kvarstannandet å upppassningsställena under sådana förhållanden skulle då icke föranledas av tjänsten vid lotsverket utan för fullgörandet av tjänst för tullverkets räkning. Byggnaderna å en del upppassningsställen äro icke av den beskaffenhet att personalens kvarstannande därstädes under vintern låter sig göra, varför nybyggnad eller ändring av byggnaderna i dessa fall bleve erforderliga. Kostnaderna härför torde i så fall böra bekostas av tullverket.

Lots- och fyrpersonalens biträde vid kustens bevakning i den utsträckning förslaget innebär torde icke kunna åläggas nuvarande personal såsom tjänsteuppdrag. Däremot torde denna personal kunna åläggas att, om under utövande av lotsverkets tjänst något misstänkt av personalen iakttages till sjöss eller i skärgården, inrapportera detta till närmaste tullposter (tullstation) utan åtnjutande av arvode eller annan ersättning än den, som erfordras till täckande av personalen eventuellt åsamkad kostnad i och för denna rapportering.

Från lotsstyrelsens sida möter emellertid icke något hinder för nämnda personal att mot ersättning och i den mån tjänsten vid lotsverket det medger samt efter prövning i varje särskilt fall åtaga sig att i övrigt biträda vid kustbevakningen. Lotsstyrelsen anser sig dock böra uttala, att lotsverkets tjänst i varje fall och utan avseende å följderna för kustbevakningen först och främst måste fullgöras.

Vid platser, där både lots- och tullpersonal skulle finnas stationerade, synes såsom lotsstyrelsen i sin ovannämnda skrivelse till kommissionen redan framhållit ett samarbete särskilt i fråga om utkiks hållande kunna ordnas mellan de två verkens personal till fördel för bada verken och för personalen vid dylika platser.

Rörande frågan om undvikande av dubbel bevakning å fartyg genom såväl tull- som lotspersonal får lotsstyrelsen avstyrka bifall till kommissionens förslag om återinförande i tjänstgöringsreglementet för lotsverket av ovannämnda i 1862 års reglemente för lots- och fyrstaterna förekommande bestämmelse rörande förbud för lots i vissa fall att efter verkställd lotsning lämna fartyget, förr än tullbetjänt infunnit sig ombord. Denna fråga var vid behandling av det lotsstyrelsens förslag till nytt tjänstgöringsreglemente för lotsverket, som låg till grund för år 1881 utfärdat dylikt reglemente, föremål för noggrann utredning, som resulterade i att något mot ovannämnda bestämmelse svarande stadgande icke inflöt i 1881 års reglemente. De olägenheter, som då anfördes mot bibehållande av ifrågavarande bestämmelse, föreligga fortfarande.

Beträffande av kommissionen subsidiärt förordad anordning att i de fall, då kronolots åtföljde från inloppsstation inpasserande fartyg, tullbevakningen i bestämmelseorten måtte i förväg erhålla besked telefonledes om orten och om möjligt även den beräknade tiden, då lotsen komme att lämna fartyget, för att sättas i tillfälle att utsända bevakning för att möta och avlösa lotsen får lotsstyrelsen meddela, att styrelsen, oaktat lotsens åligganden i bevakningshänseende härigenom skulle kunna ökas och försvåras, anser sig kunna gå med på denna anordning i sådana fall, då säkerhet föreligger, att lotsen icke kommer att i och för fartygets bevakning uppehållas ombord efter fullgjord lotsning, dock under förutsättning att det skall åligga tullbevakningen å inloppsstationen att efter samråd med lotsen underrätta den tullbevakning, som skall ombestyras lotsens avlösning av tullbevakningstjänsteman. Skulle däremot fartygets bestämmelseort ligga så långt avlägsen från tullbevakningens förläggningssort, att den tullman, som skall avlösa lotsen, icke kan hinna infinna sig vid fartygets ankomst till fartygets bestämmelseort, anser lotsstyrelsen, att

den ifrågasatta anordningen icke bör komma till användande, enär i sistnämnda fall följden annars skulle bli densamma som om förenämnda bestämmelse i 1862 års reglemente återinfördes. Huruvida bevakning skall medfölja från inloppsstation bör därför prövas i varje särskilt fall. Lotsstyrelsen får därför avstyrka bifall till kommissionens förslag om utfärdande av allmän bestämmelse därom, att fartyg, som inpasserar från inloppsstation, skall, om det har kronolots ombord, icke behöva förses med tullbevakning.»

I fortsättningen av skrivelsen har lotsstyrelsen bland annat påvisat tullverkets blivande kostnader för telefonförbindelser till de lots- eller fyrplatser, från vilka ifrågasatt biträde skulle lämnas. Slutligen har styrelsen funnit det kunna ifrågasättas, huruvida icke, för den händelse vid platser, där både lots- och tullpersonal skulle finnas stationerade och ständig utkik skulle hållas, ett samarbete mellan de båda verkens personal komme till stånd, tullverket borde lämna bidrag till täckande av kostnader för uppförande av nya eller för underhåll av äldre utkikshus eller utkiksställningar, där dessa vore erforderliga för hållande av utkik, avseende att övervaka synfältet ur tullbevaknings-synpunkt.

De kustbevakningssakkunniga hava, med hänsyn till vad sålunda förekommit och då de i varje fall ansett sig icke kunna såsom följd av en sådan medverkan, varom fråga är, vidtaga någon minskning av kustbevakningspersonalen, funnit sig icke böra upptaga kommissionens förslag sådant det utformats (U. I A: sid. 62). I stället hava de sakkunniga ansett, att samverkan mellan tull- och lotsverken kunde ordnas på ett sätt, som närmare anslöte sig till det hittills praktiserade. Gällande föreskrifter i ämnet vore därför i huvudsak tillräckliga för att bereda tullverket det biträde från lots- och fyrpersonalens sida, som skäligen borde fordras; dock syntes ytterligare böra utfärdas en föreskrift av ungefär följande innehåll:

1920 års kust-
bevaknings-
sakkunniga.

»Om i tjänstgöring stadd lots- eller fyrpersonal iakttagit seglationsbrott eller annan överträdelse av författning, vars efterlevnad tullverket har att övervaka, eller överhuvud förhävanden, som synas ägnade att förbereda eller främja sådana brott, skall anmälan därom ofördröjligen göras till närmaste tullmyndighet.»

Samarbetet i fråga om utkiks hållande — vilket på vissa håll redan förekomme — syntes de sakkunniga smidigast kunna ordnas under hand genom de lokala befälsmyndigheternas försorg, varför några författningsbestämmelser i ämnet icke borde ifrågakomma. På frågan om undvikande av dubbel bevakning genom såväl lots- som tullpersonal under fartygs inpasserande från inloppsstation hava de sakkunniga icke inlåtit sig.

Generaltull-
styrelsen.

Generaltullstyrelsen har instämt i de sakkunnigas uttalande rörande tullkommissionens förslag om åläggande för lots- och fyrpersonal att i viss större utsträckning än för närvarande vore föreskrivet medverka vid kustens bevakande och i enlighet därmed hemställt, att föreskrift i den av de sakkunniga angivna riktning måtte utfärdas (U. I A: sid. 112). Det av tullkommissionen ifrågasatta utfärdandet under viss förutsättning av en allmän bestämmelse om, att inpasserande fartyg med kronolots ombord icke skulle behöva förses med tullbevakning, har styrelsen av följande skäl ansett icke tillrädligt (U. I A: sid. 42). Förhållandena kunde, även om i vissa fall tullbevakning ombord skulle kunna ersättas genom lotsens bevakning, dock ofta vara sådana, att detta icke ur synpunkten av tullverkets säkerhet borde ske. Då lotsen vore ansvarig för fartygets manövrering, måste givetvis hans uppmärksamhet i främsta rummet vara riktad härpå, och bevakning av fartyget ur tullsynpunkt komma i andra hand. I mörker och dålig väderlek bleve därför icke den tillsyn å vad som försigginge å exempelvis ett större ångfartyg, som lotsen skulle kunna prestera, av något vidare stort värde.

Departements-
chefen.

Givet är, att lotsverkets personal i många fall har möjlighet att giva kustbevakningspersonalen värdefullt bistånd i tjänsten; och, även om plikt att lämna sådant måhända redan kan anses vara genom allmänt giltiga föreskrifter i författningarna ålagd, synes det mig ändock ej ur vägen att särskilt för lots- och fyrpersonalens förhållande i tullhänseende fastslå vissa skyldigheter härutinnan på i huvudsak det sätt, som de sakkunniga anvisat och generaltullstyrelsen tillstyrkt. Efter samråd med chefen för handelsdepartementet biträder jag därför förslaget om utfärdande av en föreskrift angående skyldighet för lots- eller fyrpersonal att till närmaste tullmyndighet ofördröjligen inrapportera under tjänstgöring iakttagna tullförseelser. En dylik föreskrift lär kunna tillkomma utan riksdagens medverkan.

Beträffande härefter frågan om lotspersonalens biträde åt den inre tullbevakningen finner jag på huvudsakligen de av lots- och generaltullstyrelserna i saken åberopade skäl ett skärpt stadgande angående omfattningen av den medverkan härutinnan, som för närvarande lämnas, icke lämplig. Den enkla tillsyn, som hittills av lotspersonalen pläгат utövas vid utförsel av vanligen i smärre poster utgående oförtullat utländskt gods har nämligen, såvitt jag inhämtat, i allmänhet kunnat på ett för alla parter tillfredsställande sätt försiggå med de bestämmelser i ämnet, som redan förefinnas i tullstadgan. Vidare kan en föreskrift om, att tullbevakning ej skulle åsättas fartyg, som från inloppsstation inpasserade med kronolots ombord, måhända i vissa fall bliva till nack-

del antingen för sjösäkerheten eller för tullverkets intressen. I sistnämnda avseende förefaller mig vad som för närvarande gäller enligt § 203 i tjänstgöringsreglementet för tullverket och som icke blott tillstodder allenast lotsbevakning utan också möjliggör samtidig tullbevakning, där så behövs, utgöra en bättre avvägd författningsföreskrift. Denna föreskrift, vilken alltså synes mig böra åtminstone i huvudsak bibehållas, innefattar, att vid inloppsstation skall å från utrikes ort ankommande annat än seglande fartyg anställas tullbevakning, därest icke fartyget har förut åsatt bevakning eller kronolots ombord eller dess luckor och övriga lasttillgångar redan blivit förseglade eller fartyget utgör passagerarångfartyg, som efter förut kungjord turlista gör regelbundna resor, eller bevakningsförmän eljest finner fartyget kunna få passera utan särskild tillsyn från tullverkets sida.

I övrigt vill jag uttala önskvärdheten av och har jag all anledning förvänta, att vederbörande verks styrelser vidtaga åtgärder, varigenom det allmänna samarbetet i de dagliga göromålen för lots- och tullpersonalen skall i praktiken, såsom hittills mångenstädes lärt varit förhållandet, kunna ordnas å samtliga platser, där personal av båda slagen förefinnas. Häri inbegriper jag även åliggandena att hålla utkik för lots- och tullverkens räkning. Att, därest en dylik fördelning av utkiksvakterna varder mera regelbundet anordnad, lots- och tullverken böra, såsom lotsstyrelsen ifrågasatt, gemensamt gälda kostnaderna för nybyggnad eller underhåll av för vakterna avsedda utkikshus eller utkiksställningar, finner jag rimligt.

Kustbevakningsposteringsarna å vissa platser i Bohuslän, nämligen: Invisitations-
Hättan inom Marstrands, Mollösund, Karingön, Gullholmen, Gravarne rätt.
och Hunnebostrand inom Lysekils samt Dyngö och Grebbestad inom Nuvarande
Strömstads tullkammardistrikt, hava av generaltullstyrelsen medgivits så förhållanden.
kallad invisitationsrätt. Innebörden därav är denna:

Från utrikes ort ankommande, till platser inom vederbörande tullkammardistrikt destinerade fartyg må, för så vitt de äro barlastade eller hava last av vissa tullfria varor, efter vid dylik kustbevakningspostering undergången invisitation avsegla direkt till bestämmelseorten utan att sålunda behöva, på sätt i § 5 tullstadgan i allmänhet föreskrives, angöra tullplats. Invisitationen skall verkställas av bevakningsförmannen vid posteringen. Då fartygen innehava last ävensom då barlastade fartyg ej kunna vid invisiteringsplatsen undergå en emot underslev fullt betryggande visitation, skola fartygen från invisiteringsplatsen till destinationsorten åtföljas av erforderlig, av vederbörande beordrad bevakning, som jämväl skall övervaka lossningen och förrätta kölvisitation å fartygen, varom allt attester böra avlämnas till vederbörande. Inklarering skall verkställas av vederbörande tull-

kammare, för vilket ändamål fartygshandlingarna jämte nyssnämnda attester skola genom bevakningsförmannens försorg insändas till tullkammaren.

1914 års tull-
kommission.

Tullkommissionen har, under anförande att ifrågavarande bestyr måste verka i hög grad störande för kustbevakningsgöromålens behöriga fullgörande, föreslagit (II: sid. 307), att berörda invisitationsrätt måtte helt och hållet avskaffas och att tullexpeditioner måtte inrättas på samtliga de ställen, där sådan rätt hittills utövats. Dessutom skulle tullexpeditioner inrättas i Bovallstrand inom Lysekils och i Skärhamn å Tjörn inom Marstrands tullkammdistrikt. Samtliga dessa tullexpeditioner skulle bekostas av statsverket och förestås av personer utom tullverket.

Lokala tull-
myndigheter.

Tullkamrarna i Marstrand och Lysekil ävensom kustbevakningschefen i Hallands samt Göteborgs och Bohus län hava med anledning av omförmälda förslag med skärpa framhållit, bland annat, att det på flera av ifrågavarande platser vore så gott som omöjligt att erhålla någon utom tullverket stående lämplig person till tullexpeditionsföreståndare, att det för övrigt vore fullkomligt otänkbart, att en enda person skulle kunna, ofta i hårt väder, borda och visitera fartyg, att de föreslagna tullexpeditionerna icke skulle kunna ersätta den nuvarande anordningen samt att ett sådant system rent av skulle inbjuda till lagöverträdelser.

1920 års kust-
bevaknings-
sakkunniga.

De kustbevakningssakkunniga hava i denna fråga endast uttalat, att invisitationsrätten skäligen icke borde borttagas, med mindre sjöfarten tillgodosåges genom andra för densamma lika förmånliga anordningar (U. II: sid. 75). Enligt de sakkunnigas förslag skulle vid samtliga ifrågavarande platser, med undantag av Hättan, finnas kustbevakningsposter. Vid Hättan skulle dock enligt de sakkunnigas åsikt poster kunna undvaras endast under förutsättning, att tullstation därstädes inrättades, enär Hättan enligt tullstadgan utgjorde inloppsstation till Uddevalla.

Generaltull-
styrelsen
år 1920.

Generaltullstyrelsen har i sitt utlåtande den 11 oktober 1920 i anledning av de kustbevakningssakkunnigas omorganisationsförslag i denna fråga anfört huvudsakligen följande (U. I A: sid. 124):

Styrelsen hade också funnit den nuvarande anordningen med kustbevakningsposteringsarnas invisitationsrätt icke kunna, därest den ifrågasatta starka reduceringen av posteringsarnas personalantal bleve genomförd, för framtiden tillämpas. Styrelsen vore emellertid bestämt övertygad om olämpligheten av tullexpeditioner i allmänhet och i ifrågavarande trakter i synnerhet. Någon annan utväg återstode därför icke än att på de platser, där behovet av lätt-

nader i seglationshänseende vore starkast framträdande, tillgodose detta behov medelst inrättande av tullstationer. I enlighet därmed ville styrelsen föreslå, att tullstationer måtte inrättas, förutom vid Hättan i Marstrands tullkammardistrikt, jämväl i Mollösund och Gullholmen i Lysekils tullkammardistrikt samt i Fjällbacka och Grebbestad inom Strömstads tullkammardistrikt. Härigenom skulle visserligen den nuvarande invisitationsrätten upphöra vid fyra platser, men styrelsen hade av närmare omnämnda skäl ansett, att några större olägenheter därav icke behövde befaras.

I anledning av förslaget om invisitationsrättens upphörande i Hunnebostrand hava i en till Kungl. Maj:t den 25 januari 1921 inkommen skrift Joh. A. Larsson m. fl. personer eller firmor i Hunnebostrand och Ulebergshamn hemställt om inrättande av tullstation jämväl å förstnämnda plats, under åberopande av den tidsförlust och de ökade kostnader vid fartygsklareringar, som eljest skulle förorsakas trafiken därstädes, särskilt i fråga om utklareringar, vilka för framtiden måste ske vid den avlägset belägna Strömstads tullkammare. En liknande hemställan har den 3 februari 1921 gjorts av Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund, vilket funnit såväl Smögen som Fjällbacka mycket olämpliga såsom invisitationsplatser för fartyg, bestämda till Hunnebostrand, Ulebergshamn och Bovallstrand för lastning av stor- och kantsten, Smögen med hänsyn till det mellanliggande farliga farvattnet Soten samt Fjällbacka på grund av den tidspillan, som invisitationsresor dit skulle åsamka de mindre fartygen, av vilka det stora flertalet komme söderifrån.

Enskilda personer och firmor m. fl.

Vid framläggandet den 17 oktober 1921 av sitt statförslag för 1923 har generaltullstyrelsen emellertid ansett sig böra tills vidare frånträda sitt tidigare förslag i detta spörsmål. Härom har styrelsen yttrat som följer:

*Generaltullstyrelsen
år 1921.*

»Ehuru styrelsen fortfarande anser det principiellt riktigt, att invisitationsbestyret och vad därmed sammanhänger omhänderhaves av personal, tillhörande lokaltullförvaltningen, alltså av tullstationer, har styrelsen dock, med hänsyn till den ofta framhållna nödvändigheten att så mycket som möjligt inskränka kostnaderna för tullverket, funnit sig böra nu föreslå, att invisitationsrätten tills vidare bibehålles hos kustbevakningspostererna och att alltså med förenämnda stationers inrättande måtte någon tid anstå. Den ökning av kustbevakningspersonalen i dessa trakter, som med anledning härav är nödvändig och varom styrelsen vid behandling — — — av staten för kustbevakningen väcker förslag, medför nämligen mindre utgiftsökning än den besparing, som skulle vinnas å lokaltullförvaltningens stat genom indragning av sagda tullstationer. Styrelsen tillåter sig emellertid starkt betona den provisoriska karaktären av denna anordning.»

Departements-
chefen.

Änskönt jag hyser den åsikt, att varje uppdrag, som kan medföra, att kustbevakningstjänsteman med bibehållen tjänstgöringsskyldighet såsom sådan drages för längre eller kortare tid från sina egentliga uppgifter och fästes vid arbete å viss bestämd plats, vilken kan av allmänheten noga angivas, måste bliva till förfång för den allmänna tillsynen å kusten, vill jag på det av generaltullstyrelsen senast framlagda skäl icke i närvarande stund yrka på en omläggning i det hittillsvarande systemet med rätt för vissa kustbevakningsposterings att utöva omförmälda invisitationsrätt.

Vid sådant förhållande saknar jag också för närvarande anledning att ingå i prövning av huruvida de platser, varest i fall av nämnda rätts indragning tullförvaltning skulle anordnas, äro för ändamålet lämpligt valda eller vilka slag av tullförvaltningar, som böra där inrättas.

Kustbevak-
ningsinspek-
tör m. m.

1914 års tull-
kommission.

För att tillhandagå de blivande cheferna vid kustbevakningen med råd och upplysningar i dithörande tekniska spörsmål ävensom för att åstadkomma en sakkunnig och enhetlig tillsyn å den båtmateriell, som skulle tillhandahållas kustbevakningspersonalen genom tullverkets försorg, har tullkommissionen föreslagit, att, lämpligen inom generaltullstyrelsens kameralbyrå, måtte utan fast föredragningsskyldighet inför styrelsen anställas en särskild tjänsteman med titeln »kustbevakningsinspektör». Denne tjänsteman, vilkens blivande åligganden närmare angivits, skulle efter förslag av generaltullstyrelsen tillsättas av Kungl. Maj:ts medelst förordnande, gällande för en tid av tre år i sänder, samt åtnjuta ett årligt arvode av 10,000 kronor (I: sid. 41 o. f.; IV: sid. 62).

1920 års kust-
bevaknings-
sakkunniga.

Tillsättandet av en sådan tjänsteman har tillstyrkts av de kustbevakningssakkunniga.

Generaltull-
styrelsen.

Även generaltullstyrelsen har i sitt utlåtande den 11 oktober 1920 biträtt detta förslag liksom ock vad kommissionen ifrågasatt rörande ordningen för kustbevakningsinspektörsbefattningens tillsättande och arvodet åt innehavaren av densamma (U. I A: sid. 118). Emellertid har styrelsen, med hänsyn till att redan under året näst före införandet av den nya organisationen av kustbevakningen viss båtmateriell syntes styrelsen böra anskaffas och ett krävande arbete med fastställande av legor för kustbevakningspersonalens tjänstefarkoster bleve erforderligt, ansett det synnerligen önskvärt och behöfligt, att kustbevakningsinspektören finge träda i funktion åtminstone fyra månader, innan den nya staten för tullverket trädde i kraft.

Den ståndpunkt, generaltullstyrelsen sålunda intagit, har styrelsen i sin förevarande skrivelse den 17 oktober 1921 i huvudsak vidhållit; dock har styrelsen förklarat sig anse det icke vara lämpligt, att frågan om kustbevakningsinspektörens föredragningskyldighet nu företages till avgörande.

I särskilda motioner vid 1921 års riksdag (A. K. nr 323 och 337) har anställandet av en kustbevakningsinspektör mot förenämnda arvode tillstyrkts.

*Motioner vid
1921 års
riksdag.*

Även 1902 års löneregleringskommitté har i sitt förutnämnda yttrande den 6 december 1921 biträtt förslaget om tillsättande hos generaltullstyrelsen av en kustbevakningsinspektör på förordnande (vare sig, såsom föreslagits, på tre år eller, såsom inom kommittén varit ifrågasatt, på sex år) mot ett årligt arvode av 10,000 kronor. Tillika har kommittén påvisat, att bestämmelse om detta arvode borde vid tillämpning å tullverket av avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. få inflyta i 5 § 1 mom. av sagda reglemente.

*Löneregleringskom-
mittén.*

Det må i detta sammanhang omförälas, att generaltullstyrelsen den 2 november 1921 funnit sig böra till Kungl. Maj:t avlämna ett förslag till ändrad lydelse av 2 § i kungörelsen den 29 juni 1921 (nr 456) med bestämmelser för vissa tjänstemän vid statsdepartement och andra till den civila statsförvaltningen hörande verk i fråga om rätt till pension. Vid framläggandet av detta förslag framhöll generaltullstyrelsen, att kustbevakningsinspektören, som skulle tillsättas genom förordnande på viss tid (tre år), borde upptagas i 5 § 1 mom. av avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl., i följd varav föreskrifter om hans pensionsrätt borde meddelas i 2 § av nyssnämnda kungörelse den 29 juni 1921. Vidare uttalade styrelsen sin anslutning till ett av 1914 års tullkommission framlagt förslag, att pensionsunderlaget för kustbevakningsinspektören måtte bestämmas till 6,000 kronor, samt anförde bland annat, att den rätt till avkortad pension, som vore medgiven enligt 2 § 1 mom. andra stycket i sagda pensionskungörelse, även borde under omständigheter, motsvarande de där angivna, tillkomma kustbevakningsinspektör med i sådant fall 5,000 kronor.

Jämväl häröver har 1902 års löneregleringskommitté, i anledning av remiss den 11 november 1921, avgivit yttrande den 8 december 1921, varvid kommittén gjort följande uttalande beträffande kustbevakningsinspektörens pensionsrätt:

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89.)

»För den händelse att den föreslagna befattningen såsom kustbevakningsinspektör varder inrättad och befattningen skall tillsättas genom förordnande på viss tid, anser kommittén sig ej heller böra göra någon erinran mot vad styrelsen föreslagit om pension till bemälda befattningshavare av tullmedel till belopp av 6,000 kronor, om han under minst tolv år innehaft befattningen eller om han, oavsett tjänstetidens längd, på grund av olycksfall i tjänsten blivit oförmögen till nöjaktig vidare tjänstgöring.

Skulle emellertid, såsom tillänt är, förordnandet å befattningen komma att meddelas allenast för tre år, anser kommittén stora betänkligheter möta mot godkännande av generaltullstyrelsens förslag, i vad angår rätt för kustbevakningsinspektören att uppbära avkortad pension å 5,000 kronor, därest han före uppnådd tolv års tjänstetid i befattningen avgår från tjänsten, antingen på grund av att förordnandet upphör utan att efterföljas av förnyat förordnande eller på grund därav, att han till följd av sjukdom, som ej föranletts av olycksfall i tjänsten, befunnits oförmögen till nöjaktig vidare tjänstgöring, så ock därest han 'eljest före berörda tid utan egen begäran nödgas avgå från sin befattning'.

Enligt kommitténs mening borde den avkortade pensionen icke få uppbäras av en avgående kustbevakningsinspektör utan att han åtminstone sex år varit innehavare av befattningen.

Desutom synes det kommittén, att, även om verksef må kunna få komma i åtnjutande av avkortad pension under de omständigheter beträffande avgång från befattningen, som kunna innefattas under uttrycket 'eljest före berörda tid utan egen begäran nödgas avgå från sin befattning', detta näppe-ligen med fog torde kunna göras gällande i avseende å kustbevakningsinspektör.»

Departementis-
chefen.

Det synes mig icke vara med det allmännas intresse förenligt, att den särskilt på senare tiden betydelsefulla kustbevakningen är i avsaknad av en enhetlig ledning och tillsyn. Med avseende härå och då därjämte en i sjötekniska ämnen särskilt erfaren person enligt mitt förmenande icke längre kan undvaras av generaltullstyrelsen, tillstyrker även jag inrättandet av den från åtskilliga håll förordade befattningen såsom kustbevakningsinspektör.

Det föreslagna sättet för anställande av kustbevakningsinspektören finner jag lämpligt. Dock anser jag mig med hänsyn till vad löne-regleringskommittén hemställt i fråga om sådan befattningshavares rätt till pension, vilken hemstallan jag anser förtjänt av beaktande, böra ifrågasätta utsträckning av den till tre år föreslagna tiden för varje förordnandes längd till samma tid, som skulle gälla såsom minimitid för erhållande av avkortad pension, eller till sex år. Det förefaller mig nämligen eljest vara att befara, att svårigheter skola kunna uppstå med erhållande av fullt lämpliga sökande till ifrågavarande befattning, enär en person, anställd i annan tjänst, med vilken pensionsförmån är för-

bunden, icke gärna kan antagas eftersträva en anställning, vilken han ställes inför möjligheten att efter tre år få lämna utan erhållande av någon som helst pension. Även ur statsverkets synpunkt torde det bli lämpligt med den längre anställningsperioden, enär alltför täta personombyten kunna ofördelaktigt inverka på utförandet av de med befattningen förenade uppgifter.

Mot storleken av det föreslagna arvodet för kustbevakningsinspektören, 10,000 kronor, har jag däremot ej anledning till erinran. Enahanda är förhållandet i fråga om förslaget rörande denna befattnings tillsättande fyra månader före den nya organisationens ikraftträdande i övrigt. Jag tillstyrker alltså, att förstnämnda belopp bestämmes att ingå bland avlöningarna till ordinarie tjänstemän hos generaltullstyrelsen; vad angår de för sistberörda ändamål erforderliga medel kommer jag att i det följande hemställa om utverkande av dessa å tilläggsstat för år 1922.

Vad angår den närmare omfattningen av göromålen för kustbevakningsinspektören, torde icke föreligga skäl att redan nu fastslå en arbetsordning för honom sådan som tullkommissionen förslagsvis framlagt. Det synes mig sålunda icke uteslutet, att beträffande åtminstone vissa slags frågor ett onödigt uppskov skulle föranledas av att, efter vad kommissionen avsett, kustbevakningsinspektören icke skulle hava ständig föredragningsskyldighet. Vidare är det tänkbart, att de kontorsgöromål, som kommissionen velat pålägga kustbevakningsinspektören, kunna finnas vara av alltför stor omfattning för att möjliggöra en fullständig och effektiv inspektion av kustbevakningen. Först framdeles, efter det erfarenhet i saken vunnits, synes mig därför en noggrannare avgränsning av kustbevakningsinspektörens arbetsuppgifter böra företagas.

I det föregående har erinrats om de olika principer i fråga om chefskapet över kustbevakningen, som för närvarande tillämpas i rikets västra och södra delar å ena sidan och på ostkusten å andra sidan. Tullkommissionen har nu framlagt (I: sid. 36 o. f.) följande förslag, i avsikt att åstadkomma enhetlighet i sådant hänseende:

Det lokala
chefskapet.

1914 års tull-
kommission.

Med indragning av de nuvarande två kustbevakningschefstjänsterna skulle chefskapet över kustbevakningen uppdragas inom ettvarit tullkammardistrikt åt därvarande tullförvaltare, dock skulle inom Stockholms, Göteborgs och Malmö tullkammardistrikt sagda chefskap utövas av överinspektören vid tullbevakningsinspektionen i respektive stad. I de enligt kommissionens förslag ej sällan förekommande fall, då kustbevakningsdistrikten sträckte sig över flera än ett tullkammardistrikt, skulle vederbörande kustöveruppsynings-

man eller kustuppsyningsman egentligen lyda under den tullförvaltare, inom vilkens tullkammardistrikt han hade sin förläggningssort, men under patrullering inom annat, till kustbevakningsdistriktet hörande tullkammardistrikt vara skyldig att, såvitt anginge förhållandena inom detsamma, ställa sig till efterrättelse de befallningar, som meddelades honom av därvarande tullförvaltare.

Såsom motivering för detta förslag har kommissionen anfört i huvudsak följande:

Det syntes framför allt angeläget att söka åstadkomma ett verkligt samarbete mellan den yttre och den inre bevakningen. För ernående av detta mål vore det oundgängligen erforderligt, att bägge de ifrågavarande bevakningsgrenarna stode under enhetligt befäl, i följd varav inom kommissionens organisationsförslag icke kunde beredas något rum för särskilda kustbevakningschefer. Systemet med sådana chefer, särskilt om det genomfördes över hela kusten, skulle för övrigt medföra ganska betydande kostnader. Det hade därjämte uppgivits, att kustbevakningschefstjänsterna visat sig icke på långt när bereda innehavarna tillräcklig sysselsättning, en uppgift, som kommissionen hade all anledning antaga vara riktig. Kommissionen — som vidare till bemötande upptagit några erinringar, vilka av åtskilliga kustöveruppsyningsmän på västkusten gjorts mot lämpligheten av en organisation av chefskapet sådan som den av kommissionen tilltänkta (I: sid. 215) — ville beträffande en av dessa anmärkningar, nämligen att tullförvaltarna skulle vara i saknad av tillräcklig sakkunskap i rent sjötekniska frågor, medgiva, att densamma teoretiskt sett ägde ett visst berättigande; denna brist hade emellertid kommissionen tänkt få neutraliserad genom tillsättande av den förutnämnda kustbevakningsinspektören.

1920 års kust-
bevaknings-
sakkunniga.

Inom de kustbevakningssakkunniga har enighet ej uppnåtts i denna fråga (U. I A: sid. 63 o. f.).

En av de sakkunniga har sålunda vänt sig mot anordningen med tullförvaltare såsom chefer jämväl för kustbevakningen samt i övrigt haft denna uppfattning:

Ett system med särskilda kustbevakningschefer för de olika delarna av rikets kuster borde konsekvent genomföras. Samtidigt skulle de lokala tullförvaltningarna befrias från samtliga dem nu åliggande handläggningar av frågor rörande kustbevakningspersonalen. Dessa — såväl de kamerala som de administrativa — borde övertagas av bemälda chefer, å vars expeditioner skulle såsom biträde få anställas någon kammarskrivare eller tullassistent. För nedbringande av de av tullkommissionen med rätt eller orätt såsom alltför betydande ansedda avlöningskostnaderna kunde möjligen cheferna placeras i allenast kontrollörs grad, varigenom för övrigt yppades utsikter att städse få ifrågavarande chefsplatser besatta med yngre personer, som för vinnande av högre befordran inom tullverket bemödade sig att fylla sin uppgift vid kustbevakningen på bästa sätt. Dessa kontrollörer, förslagsvis benämnda *kustbevakningskontrollörer*, syntes på försök böra till antalet begränsas till tre samt

få följande tjänstgöringsdistrikt, nämligen: en västkusten till Falsterborev (kustbevakningsdistrikten 18—23); en ostkusten söderifrån till gränsen mellan Södermanlands och Östergötlands län ävensom Öland (kustbevakningsdistrikten 11—13 och 15—17); samt en norrlandskusten från skäret Björn (kustbevakningsdistrikten 1—7). Återstoden av svenska kusten, d. v. s. sträckan från gränsen mellan Södermanlands och Östergötlands län till skäret Björn ävensom Gottlands kust (kustbevakningsdistrikten 8—10 och 14), borde åtminstone tills vidare stå under motsvarande chefskap av kustbevakningsinspektören, som å sin expedition likaledes skulle få anställt erforderligt arbetsbiträde.

Det sålunda framlagda förslaget måste till skillnad från kommissionens förslag kunna medföra en systematisk och intensiv kontroll av kustbevakningen, ur det allmännas intresse så mycket mera önskvärd, som dess personalantal i hög grad hade måst inknappas och dyrbara tekniska hjälpmedel avsåges att tillhandahållas personalen av staten. Vad kostnaden för de ifrågasatta kontrollörsexpeditionerna beträffade, syntes denna realiter knappast bli högre än den, som statsverket finge vidkännas i avlöningar, därest tullförvaltarna omhändertog chefskapet för kustbevakningspersonalen; i åtskilliga fall komme nämligen med all sannolikhet tullförvaltarna att nödgas avdela särskild personal vid tullkammaren för handhavandet av kustbevakningsbestyren eller arbetet med dessa i allmänhet att vara av den omfattning, att arbetskraft, motsvarande en tjänstemans oavbrutna sysselsättning under flera dagar i månaden, för ändamålet åtginge.

En aunan av de kustbevakningssakkunniga, vilken jämväl funnit det mindre tillfredsställande, att chefskapet över kustbevakningen inom respektive tullkammardistrikt uppdroges åt tullförvaltarna, som förut vore till fullo upptagna av mångskiftande göromål och i regel till åren komma, har i stället tänkt sig följande lösning av frågan:

Kustbevakningsdistrikten (vilkas omfattning angivits i U. IA: sid. 147 o. f.) borde förenas till grupper med i allmänhet några distrikt i varje. Exempelvis kunde första gruppen utgöras av kustbevakningsdistrikten 1—4, andra gruppen 5—7, tredje gruppen 8—10, fjärde gruppen 11—13 och 15, femte gruppen 14, sjätte gruppen 16 och 17, sjunde gruppen 18, åttonde gruppen 19 och 20, nionde gruppen 21, tionde gruppen 22 och 23. Varje sådan grupp skulle bilda ett *inspektionsdistrikt* under chefskap av någon kontrollör eller kammarsskrivare inom distriktet, vilken av generaltullstyrelsen därtill särskilt förordnades och som hade att, i mån hans tid ej upptoges av göromål för kustbevakningen, sköta sin innehavande tjänst. För att hans intresse för kustbevakningen skulle ökas, borde han för bestridandet av ifrågavarande chefsplats erhålla lämpligt extra arvode utöver den ordinarie lönen.

Fördelarna med den på detta sätt föreslagna organisationen kunde sammanfattas i följande punkter: kustbevakningens effektivitet bleve större än enligt tullkommissionens förslag; skapandet av nya befattningar undvekes; kostnaderna bleve mindre än enligt förutnämnda sakkunniges förslag; mindre antal distrikt lades under respektive högre befäl än enligt samma förslag; bättre tillgodoseende av kustbevakningens intressen vid samarbetet mellan inre

och yttre bevakningen erhöles än enligt tullkommissionens förslag; och kustöveruppsyningsmännens intresse för tjänsten ökades genom att dessa finge en mera självständig ställning. Den sakkunnige ville emellertid medgiva, att det nyss återgivna förslaget av en annan av de sakkunniga ginge fram efter renare och enklare linjer än hans; dock ansåge han det förra vara svårare att få genomfört än sitt eget förslag.

Den tredje av de sakkunniga har slutligen biträtt den uppfattning i ämnet, som uttalats av tullkommissionen. För honom tedde sig saken sålunda:

Det grundläggande momentet i organisationen vore uppdelningen i vissa *kustbevakningsdistrikt*, vart och ett under ledning av en väl utbildad kustöveruppsyningsman, som stode i ansvar för bevakningen inom distriktet och vars ställning borde göras så stark som möjligt. Ett viktigt led i organisationen bildade härjämte den från alla håll förordade kustbevakningsinspektören, vilken representerade enhetlighetssynpunkten. Utöver vissa närmare angivna inspektioner av kustbevakningsinspektören och kustöveruppsyningsmännen hade kustbevakningsposteringsarna att motse inspektionsbesök av generaltulldirektören, byråcheferna och vederbörande distriktschef — om befattningar av detta slag komme till stånd — samt av vederbörande tullförvaltare. Skulle, med indragning av tullförvaltarnas mindre omfattande inspektion, tillskapas särskilda nya organ med inspektion till huvuduppgift, kunde befaras, att det bleve för mycket ej drivas så, att den inkräktade på nödig arbetsro. Inrättandet av en kustbevakningskontrollörsinstitution skulle därför innebära en överorganisation, varförutom det nära samarbetet mellan den yttre och den inre bevakningen kunde befaras komma att genom en sådan åtgärd äventyras.

Generaltull-
styrelsen
år 1920.

Generaltullstyrelsen har i utlåtandet häröver den 11 oktober 1920 anmält, att styrelsen vid valet mellan de båda huvudalternativen delat chefskap mellan tullförvaltningarna och kustbevakningen eller särskilt chefskap för kustbevakningen obetingat anslutit sig till det senare och ansett att detta borde konsekvent genomföras i hela riket utan undantag för någon del av kusten (U. I A: sid. 112 o. f.). Denna sin ståndpunkt har styrelsen ingående motiverat, i samband varmed styrelsen bemött de gjorda invändningarna mot systemet med odelat chefskap. Av vad styrelsen i sådant avseende anfört må följande sammandrag lämnas:

Beträffande tullkommissionens förväntan, att tullförvaltarnas brist på tillräcklig kunskap i sjötekniska frågor skulle bli neutraliserad genom inrättandet av en kustbevakningsinspektörsbefattning, har styrelsen dragit i tvivelsmål, huruvida de mångskiftande övriga göromål, som enligt tullkommissionens förslag skulle tillkomma kustbevakningsinspektören, kunde medgiva honom att åt en över hela rikets långsträckta kust utspridd personal och densamma tjänstemateriell ägna den oavslåtlige och ingående uppmärksamhet, som härför måste förutsättas. Styrelsen har vidare påvisat de olägenheter, som

enligt dess mening skulle vid tullförvaltarnas omhänderhavande av chefskapet uppstå därigenom, att kustbevakningsdistrikten ofta omfattade mera än ett tullkammardistrikt (U. IA: sid. 43 o. f.). Därvid har styrelsen erinrat, att enligt tullkommissionens förslag såsom allmän regel skulle gälla, att tullförvaltarna skulle utöva chefskap över kustbevakningen inom respektive tullkammardistrikt; då emellertid enligt samma förslag befälhavaren och personalen å en jakt, vars distrikt omfattade mera än ett tullkammardistrikt, skulle lyda under tullförvaltaren i det tullkammardistrikt, inom vilket jakten hade sin station, men under patrullering inom annat till jaktens distrikt hörande tullkammardistrikt vara skyldig att, såvitt anginge förhållandena inom detta, ställa sig till efterrättelse de befallningar, som meddelades av därvarande tullförvaltare, syntes däri ligga ett frö till förvecklingar och stridigheter mellan tullförvaltarna, minst lika menliga för bevakningens effektivitet och i allmänhet för ett gott samarbete, som de olägenheter, kommissionen velat undvika genom borttagandet av kustbevakningschefstjänsterna och befälets uppdragande åt respektive tullförvaltare. Vad angår det av kommissionen andragna positiva skäl för chefskapets utövande av tullförvaltarna, att ett verkligt samarbete mellan den inre och den yttre bevakningen kunde ernås endast därigenom, att bägge de ifrågavarande bevakningsgrenarna stode under enhetligt befäl, har styrelsen på angivna grunder bestritt befogenheten av detta påstående (U. IA: sid. 115). I fortsättningen har styrelsen vänt sig mot det uttalandet av den ledamot bland de sakkunniga, vilken anslutit sig till kommissionens förslag i förevarande hänseende, att tillskapandet av särskilda nya organ med inspektion till huvuduppgift skulle innebära en »överorganisation», varigenom kunde befaras, att inspektionen bleve alltför ofta påkommande, så att den komme att inkräkta på nödig arbetsro. Därvid har styrelsen framhållit, dels att enligt dess förslag några distriktschefer icke skulle finnas, dels ock att den inspektion av kustbevakningen, som kunde förrättas av generaltulldirektören och byråcheferna, med all säkerhet komme att inskränka sig till besök vid varje postering med ett eller annat års mellanrum. Någon fara för att genom denna inspektion nödig arbetsro skulle äventyras kunde nog ej förefinnas. Även den inspektion, som kustbevakningsinspektören vid sidan av sina övriga mångfaldiga och omfattande åligganden komme i tillfälle att utöva, syntes knappast ägnad att kunna störa kustbevakningens arbetsro. Skulle överorganisation i något fall kunna med fog befaras, vore det enligt styrelsens förmenande snarare genom inrättande av de utav kommissionen ifrågasatta distriktschefsbefattningarna.

Sedan generaltullstyrelsen sålunda anmält sin principiella uppfattning om anordnandet av chefskapet över kustbevakningen, har styrelsen angivit sin ställning till de två förslag, som inom de sakkunniga framställts beträffande den närmare organisationen av det särskilda chefskapet, vara den, att styrelsen ansåge förslaget om särskilda, uteslutande för kustbevakningen avsedda chefstjänster vara det, som ensamt borde komma i fråga. I detta hänseende har styrelsen vidare anfört huvudsakligen följande:

Den ledamot av de sakkunniga, som framlagt förslaget om befälets utövande av vid lokaltullförvaltningen anställda tjänstemän, hade själv erkänt, att det förslag, som sedermera av generaltullstyrelsen tillstyrkts, ginge fram efter renare och klarare linjer än hans eget. Detta omdöme vore också enligt styrelsens uppfattning riktigt. Ett hälftenbruk av tjänstemän å verksamhetsområden av vitt skild beskaffenhet, sådant som det av tullkommissionen ifrågasatta, kunde nämligen icke vara förmånligt för någotdera av dessa områden. Vad kostnaden beträffade, syntes någon alltför stor skillnad mellan de olika alternativen icke behöva förekomma. — I övrigt ville styrelsen i förevarande ämne återropa vad som anförts av den ledamot av de sakkunniga, vilken föreslagit chefskapets överlåtande på särskilda kustbevakningskontrollörer.

Kustbevakningskontrollörerna borde även enligt styrelsens mening vara tre till antalet men deras distrikt emellertid omfatta följande kustbevakningsdistrikt enligt de sakkunnigas förslag (U. IA: sid. 147 o. f.), nämligen: det första kustbevakningsdistriktet 1—11 och 14, det andra kustbevakningsdistriktet 12, 13 samt 15—18 och slutligen det tredje kustbevakningsdistriktet 19—23. Härigenom skulle kustbevakningsinspektören icke få för sig avdelat något distrikt samt andra och tredje kontrollörsdistriktet komma att bestå av i det närmaste samma antal posteringar och omfatta ungefär samma antal tjänstemän; det första distriktet skulle däremot omfatta ett mindre antal posteringar och tjänstemän men i stället sträcka sig över så mycket större del av rikets kust. Kustbevakningskontrollörerna syntes styrelsen lämpligen kunna stationeras i Stockholm, Malmö och Göteborg och få en kammarskrivare var till biträde.

*Motioner vid
1921 års
riksdag.*

I tvenne motioner vid 1921 års riksdag (A. K. nr 323 och 337) vidrördes även detta spørsmål. En av motionerna innefattade tillstyrkande av tullkommissionens förslag, medan i den andra yrkades, dels att såväl det administrativa som det kamerala chefskapet över kustbevakningen vid gränsen mot Finland måtte fortfarande omhänderhavas av tullförvaltaren i Haparanda, dels att för utövande av motsvarande chefskap inom skilda områden av rikets kust i övrigt måtte, med indragning av de nuvarande två kustbevakningschefstjänsterna, anställas ett lämpligt antal kustbevakningskontrollörer, dels ock slutligen att envar av dessa kontrollörer måtte, huvudsakligen för utförande av kontorsgöromål för kustbevakningens räkning, såsom biträde erhålla en kammarskrivare.

*General-
tullstyrelsen
år 1921.*

Vid framläggande den 17 oktober 1921 av sitt nu förevarande förslag till utgiftsstater för tullverket för förra halvåret 1923 har generaltullstyrelsen tillkännagivit, att styrelsen saknade skäl till frångående av det förslag i denna fråga, till vilket styrelsen den 11 oktober 1920 anslutit sig. Endast en jämkning i förslaget har synts styrelsen möjligen

kunna förordas till stärkande av detsamma. Denna jämkning avser undantagande av kustområdet vid gränsen mellan Sverige och Finland från kustbevakningskontrollörs befälsdistrikt och hänförande av nämnda område under tullförvaltarens i Haparanda chefskap. Skälen för styrelsens förordande av sistberörda ändring hava angivits sålunda:

»Med hänsyn till de ökade fordringarna på kustbevakningen finner styrelsen en minskning av distriktet för den i Stockholm stationerade kustbevakningskontrollören önskelig. En sådan minskning torde med minsta kostnad kunna ske sålunda, att nyssnämnda kustområde vid finska gränsen inordnas under chefskap av föreståndaren för Haparanda tullkammare, vilken till skillnad från övriga likabenämnda tullförvaltningar i riket redan nu utgör huvudsakligen en kust- och gränsbevakningsexpedition. Styrelsen tillstyrker en sådan omläggning så mycket hellre som det antagligen skulle komma att möta stora svårigheter i att avskilja gräns- och kustbevakningsområdena i dessa trakter från varandra.»

Kontrollörsdistrikten skulle efter denna omläggning te sig på följande sätt:

första kontrollörsdistriktet (chefskap av tullförvaltaren i Haparanda): första kustbevakningsdistriktet;

andra kontrollörsdistriktet (chefskap av en kustbevakningskontrollör med expedition i Stockholm): andra—elfte samt fjortonde kustbevakningsdistrikten;

tredje kontrollörsdistriktet (chefskap av en kustbevakningskontrollör med expedition i Malmö): tolfte, trettonde samt femtonde—nittonde kustbevakningsdistrikten; samt

fjärde kontrollörsdistriktet (chefskap av en kustbevakningskontrollör med expedition i Göteborg): tjugonde—tjugufjärde kustbevakningsdistrikten.

Gränserna för de kustbevakningsdistrikt, vilka innefattas i nu nämnda kontrollörsdistrikt, komma att i det följande angivas.

Slutligen har 1902 års löneregleringskommitté i sitt förut åberopade yttrande den 6 december 1921 förklarat sig icke hava kunnat underlåta att ägna särskild uppmärksamhet åt de framkomna olika förslagen om ordnandet av chefskapet för de olika delarna av tullverkets kustbevakning, vid det förhållande att frågan om handhavande av berörda chefskap stode i visst samband med spørsmålet om tullförvaltar-tjänsternas placering i lönegrader. Därvid har kommittén gjort detta uttalande:

»Kommittén har funnit sig kunna ansluta sig till det av generaltullstyrelsen tillstyrkta förslaget om anställande av särskilda, uteslutande för kustbevakningen avsedda tjänstemän i chefställning, s. k. kustbevakningskontrollörer, vilka skulle, biträdda av en kammarskrivare, var inom sitt distrikt hand-

Löne-
reglerings-
kommittén.

hava, förutom chefskapet, samtliga de lokala tullförvaltningarna nu åliggande ärenden rörande kustbevakningen, således både de kamerala och de administrativa.

Genom en dylik anordning skulle enligt kommitténs åsikt ernås ett mera planmässigt och intensivt arbete till förhindrande och upptäckande av de, enligt bekräftade uppgifter, i stegrad omfattning förekommande brott mot stadgandena om olovlig varuinförsel, än vid genomförande av förslagen om kustbevakningschefsgöromålens överlåtande på tjänsteman, jämväl sysselsatt med annat från kustbevakningsbestyr skilt arbete.

Dessutom skulle anordningen med all sannolikhet leda till besparing av statsverkets utgifter dels till följd av noggrannare tillsyn å användningen av tullverkets till bruk vid kustbevakningen tillhandahållna tjänstemateriell, dels ock, indirekt, bland annat därigenom att krav må kunna förekommas från åtskilliga tullförvaltare eller andra vederbörande tullförvaltningstjänstemän att på grund av ökat arbete med kustbevakningen erhålla förbättrad löneställning antingen medelst uppflyttning å löneskalan eller genom tillerkännande av, såsom från tjänstemannahåll redan i något fall förutsatts, särskilt tillägg till ordinarie avlöningen liksom tidigare medgivits (1900 års tullstatskommittés betänkande, sid. 193 o. f.).

Det av generaltullstyrelsen föreslagna antalet kustbevakningskontrollörer och biträden (kammarskrivare), tre av vardera slaget befattningshavare, förefaller kommittén vara lämpligt.»

Översikt.

En översikt av de mera väsentliga uttalandena i frågan, huruvida tullverkets kustbevakningspersonal bör ställas under ett med den inre tullpersonalen delat chefskap eller ett särskilt sådant, utvisar, att 1914 års tullkommission, en av 1920 års kustbevakningssakkunniga samt Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening ställt sig på den ståndpunkt, att chefskapet bör omhänderhavas av tullförvaltarna samtidigt med föreståndarskapet vid tullkammaren, medan 1908 års tullstatskommission, pluraliteten av 1920 års kustbevakningssakkunniga, 1902 års lönereglingskommitté, generaltullstyrelsen samt åtskilliga kustöveruppsyningsmän, som tidigare tjänstgjort vid kustbevakningen under tullförvaltares chefskap men numera äro underordnade särskild kustbevakningschef, uttalat sig till förmån för det särskilda chefskapet. Åt det senare alternativet synes ock i princip hava lämnats företräde av statsmakterna vid tvenne tidigare tillfällen (U. I A: sid. 64 o. f.). Sveriges tullmannaförening har till en början bestämt talat för ett chefskap av tullförvaltare (II, 2: sid. 77) men sedermera intagit en mera oviss hållning (U. I A: sid. 33).

Departements- chefen.

Vid en närmare granskning av de omfattande yttranden, som sålunda framlagts, har jag funnit obestridda fördelar vara att ernå med såväl det ena som det andra av systemen liksom ock att vissa icke oväsentliga olägenheter vidlåda ettvar av dem. Under sådana förhål-

landen och då samtliga i saken hörda uppenbarligen måste anses hava tagit ställning till frågan först efter omsorgsfull prövning av på densamma inverkan omständigheter, torde det vara förklarligt, att jag hyser en viss tveksamhet vid valet mellan de ifrågavarande båda systemen. Då jag stannar vid det, som innebär chefskapets överlåtande på personer, vilka icke tillika utöva annat chefskap, är den vägande anledningen därtill den, att såväl generaltullstyrelsen som löneregleringskommittén ansett berörda system ur allmän organisatorisk synpunkt äga företräde framför det andra systemet.

På grundvalen av det av mig sålunda föredragna systemet hava, såsom nämnts, två skilda förslag uppbyggts. Enligt det ena skulle chefskapet för kustbevakningspersonalen å respektive orter utövas av vid tullförvaltning samtidigt sysselsatt person i underordnad ställning, enligt det andra av en enbart för kustbevakningen anställd person (kustbevakningskontrollör). Av dessa förslag torde enligt mitt förmenande det senare äga de större förutsättningarna för åstadkommande av en ekonomisk och planmässig verksamhet inom kustbevakningen. Förnämligast med hänsyn därtill anser jag mig böra i princip förorda detta förslag.

Gentemot de invändningar, som på enskilda punkter gjorts mot sistberörda förslag tillåter jag mig i huvudsak åberopa, vad till stöd för detsamma anförts såväl av förslagsställaren (U. I A: sid. 63 o. f.) som av generaltullstyrelsen (U. I A: sid. 116) och 1902 års löneregleringskommitté. Härutöver ber jag få särskilt framlägga följande synpunkter.

I några fall hava uttalats farhågor för, att den tilltänkta anordningen med utom tullkamrarna stående chefer för kustbevakningspersonalen skulle leda därhän, att samarbetet mellan denna personal och den inre förvaltningen upphörde. Jag tror emellertid, att sådana farhågor icke skola behöva besannas. Ett stöd för denna förmodan vill jag finna i den omständigheten, att, enligt vad som upplysts mig, ett dylikt samarbete även inom till kustbevakningstjänst uteslutande hänförliga arbetsområden utan svårighet redan nu försiggått på flera platser, där kustbevakningspersonalen varit underordnad särskilda kustbevakningschefer. Berörda samarbete lär ytterst hava vilat å stadganden i tjänstgöringsreglementet för tullverket, däri ålagts dels i allmänhet tullverkets tjänstemän att vid ansvar såsom för tjänstefel tillhandagå varandra inbördes med det biträde, som i tjänsten äskas och de äro i tillfälle att lämna, dels särskilt vederbörande bevakningschefer att vid enahanda ansvar, då omständigheterna påkalla omedelbar samverkan mellan bevakningspersonal, tillhörande olika befälsområden, i

samråd träffa för ändamålet nödiga anstalter. Att dessa stadganden, vilka synas mig alltvärdare böra bibehållas, i varje fall komma att iakttagas, sedan tillämpningen av systemet med särskilda chefer eventuellt blivit utsträckt, bör bliva en särskild angelägenhet för generaltullstyrelsen att draga försorg om. Jag har därför all anledning förvänta, att styrelsen för såväl kustbevakningskontrollörerna som vederbörande tullförvaltningschefer inskräpper vikten av att ett verkligt samarbete upprätthålles mellan den yttre och inre tullbevakningen samt, i mån som närmare stadganden för detta ändamål må finnas behöfliga, går i författning om utfärdande av sådana. Det synes mig därjämte i hög grad önskligt, att uttrycklig föreskrift meddelas jämväl därom, att kustbevakningsinspektören skall åligga att med särskild uppmärksamhet tillse, det berörda stadganden om samarbete ej i något fall varda åsidosatta. Vad i synnerhet rör förhållandet härutinnan vid strandningstillfällen, synes tullförvaltningspersonalen så mycket hellre kunna förväntas deltaga i därvid uppstående göromål som dessa göromål enligt min åsikt till väsentligaste del måste komma att författningsmässigt påläggas samma personal. På kustbevakningspersonalen borde allenast bero att inrapportera timad strandning förutom till kustbevakningskontrollör, även till närmaste tullkammare, som skulle hava att, i mera krävande fall efter samråd med kustbevakningskontrollören, till strandningsstället beordra den tullkammaren underlydande bevakningspersonal, som kunde anses behöflig till betryggande av kronans rätt. I avvaktan härå borde kustbevakningspersonal, i mån som detta vore behöfligt, utöva tillsyn på platsen och påbörja förtecknandet av det gods, som skulle ilandföras, allteftersom det lossades. En sådan anordning finnes för övrigt redan bestämd i § 115 i tullstadgan och § 103 i tjänstgöringsreglementet för tullverket, ehuru hittills i flera fall kustbevakningstjänstemän lära hava använts för dylik med bevakning vid lossning utom tullplats jämförlig och således inre bevakningspersonal principiellt tillhörig tjänstgöring. Tullverkets bestyr i anledning av strandningarna synas mig därför icke få inverka på frågan, huruvida tullförvaltarna skola handhava chefskapet för kustbevakningspersonalen inom sitt jämte ett eller flera närliggande tullkammardistrikt eller icke. Ty under alla omständigheter måste såväl den speciella bevakningstillsyn som den journalisering och redovisning, vilken påkallas av inträffad strandning, vara — på grund av dessa göromåls karaktär — att i likhet med varje annan bevakning och bokföring, som föranledes av rätt att lossa å annan ort än tullplats, hänföra till förrättningar, ankommande på huvudtullförvaltningen inom det tullkammardistrikt, där det strandade fartygets lossning äger rum.

Vidkommande härefter den närmare organisationen av det lokala chefskapet vid kustbevakningen kan utan tvivel hysas viss betänklighet mot att åt kustbevakningskontrollörerna tilldela så vidsträckta tjänstgöringsdistrikt som generaltullstyrelsen ifrågasatt. Särskilt gäller detta beträffande det av styrelsen föreslagna andra kontrollörsdistriktet, sträckande sig från trakten av Nederkalix i Norrbottens län till Uthammaren mellan Västervik och Oskarshamn samt omfattande jämväl Gottland, även om detta distrikt innehåller avsevärt mindre antal posteringar (28) i jämförelse med de två södra distrikten (62 och 50). Med utgångspunkt från att en minskning av kontrollörsdistrikten genom ökning av en kustbevakningskontrollörsbefattning utöver de av styrelsen tillstyrkta icke bör ifrågakomma, har jag emellertid trott mig kunna i viss mån undanröja förberörda betänkligheter genom att utsträcka det kontrollörsdistrikt, vars chef skulle bli tullförvaltaren i Haparanda, längre söderut, nämligen till gränsen mellan Norrbottens och Västerbottens län, eller med andra ord till att innefatta Haparanda, Luleå och Piteå tullkammardistrikt. Skulle det efter införandet av ifrågavarande institution befinnas, att något av kontrollörsdistrikten erhållit otillfredsställande avgränsning, läser Kungl. Maj:t kunna bestämma om erforderlig förändring av gränserna för detsamma. — I övrigt anser jag mig icke böra för närvarande förorda annan avvikelse från vad generaltullstyrelsen i sådant avseende senast ansett lämpligt, än att jag med hänsyn därtill, att föreliggande organisationsfråga varit föremål för synnerligen stridiga uppfattningar hos dem, som handhaft den förberedande utredningen av detsamma, finner ifrågavarande kustbevakningskontrollörsbefattningar böra tills vidare, intill dess tillräcklig erfarenhet om den nya chefsinstitutionens lämplighet må hava vunnits, upptagas allenast på extra stat. Om utverkande av för sistberörda ändamål erforderliga medel för förra halvåret 1923 kommer jag senare i dag att göra särskild hemställan.

Jag tillstyrker nu alltså, att för närmaste omhändertagande av de administrativa och kamerala göromålen vid kustbevakningen, i vad denna är förlagd utom Haparanda, Luleå och Piteå tullkammardistrikt, tillsättas tre kustbevakningskontrollörer å extra stat med var sin kammar-skrivare såsom biträde, att inom berörda tre distrikt motsvarande göromål åläggas tullförvaltaren i Haparanda samt att stationeringsorterna och distrikten för nyssnämnda kontrollörer bestämmas — fränsett den gränsförskjutning, som föranledes av mitt nyssnämnda förslag om tullförvaltarens i Haparanda kontrollörsdistrikt — på av styrelsen angivet sätt.

Kustbevak-
ningsdistrikt
och -poste-
ringar.

Enligt tullkommissionens och de kustbevakningssakkunnigas förslag (I: sid. 167 o. f.; U. I A: sid. 139 o. f.) skulle kustbevakningsdistriktens antal bli respektive 20 och 23 samt kustbevakningsposteringsarnas, bortsett från kustbevakningsbestyren för den inre tullbevakningen, 117 och 127.

Generaltullstyrelsen, som i utlåtandet den 11 oktober 1920 (U. I A: sid. 119 o. f.) föreslagit motsvarande antal till 23 och 128 men sedermera i skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 november 1920 (sid. 122) på förekommen anledning hemställt om ändring häri till 23 och 127, har nu i sin skrivelse den 17 oktober 1921 ifrågasatt, att antalen måtte i stället bestämmas till respektive 24 och 142 samt att distriktens utsträckning och posteringsarnas förläggningsorter borde bli som följer; dock har styrelsen beträffande de senare uttryckligen betonat, att uppgifterna om dessa icke kunde i varje fall vara att anse såsom slutgiltiga samt att styrelsen därför förutsatt, att styrelsen skulle i en del fall få efter närmare undersökning av de lokala förhållandena avgöra, vilken plats som erbjöde de största fördelarna såsom förläggningsort:

första kustbevakningsdistriktet: från riksgränsen mot Finland till rålinjen mellan Nederkalix och Råneå socknar; posteringsar vid Hanhinkari och Salmis;

andra kustbevakningsdistriktet: från nämnda rålinje till gränsen mellan Norrbottens och Västerbottens län; postering vid Trundö (eller Rosvik);

tredje kustbevakningsdistriktet: från nämnda länsgräns till och med Bjuröklubb; posteringsar vid Kåge (eller Kallholmen) och Bjuröklubb;

fjärde kustbevakningsdistriktet: från Bjuröklubb till gränsen mellan Västerbottens och Västernorrlands län; posteringsar vid Ratan, Halågen (eller Bergviken) och Holmsund;

femte kustbevakningsdistriktet: från nämnda länsgräns till gränsen mellan Angermanland och Medelpad; posteringsar vid Skag och Ulvö;

sjätte kustbevakningsdistriktet: från nämnda landskapsgräns till Långvinds bruk och dess lastageplats; posteringsar vid Juniskären och Saltvik;

sjunde kustbevakningsdistriktet: från och med Långvinds bruk och dess lastageplats till södra sidan av skäret Björn; posteringsar vid Axmars bruk, Karlholm och Fågelsundet;

åttonde kustbevakningsdistriktet: från södra sidan av skäret Björn till Arholma; posteringsar vid Gåststens redd och Grisslehamn;

nionde kustbevakningsdistriktet: från och med Arholma till linjen Dalarö—Huvudskär; posteringsar vid Arholma, Tjockö (södra hamn), Sandhamn och Smådalarö;

tionde kustbevakningsdistriktet: från linjen Dalarö—Huvudskär till gränsen mellan Södermanlands och Östergötlands län; posteringsar vid Utö och Sågstens hamn;

elfte kustbevakningsdistriktet: från nämnda länsgräns till Uthammaren och Fläskskären; posteringsar vid Källskär och Spårösund;

tolfte kustbevakningsdistriktet: från Uthammaren och Fläskskären till Sandhamnsviken på östra sidan av Torhamnsudde; posteringar vid Svartö, Ekenäs och Kristianopol;

trettonde kustbevakningsdistriktet: Öland; posteringar vid Byxelkrok, Högby, Gärdslösa, Gräsgård och Mörbylånga;

fyrtionde kustbevakningsdistriktet: Gottland; posteringar vid Fårö (Nors), Botvaldavic, Heligholmen (Hoburg), Vaktudden och Lummelunda;

femtonde kustbevakningsdistriktet: från och med Sandhamnsviken till och med Listershuvud och Hanö; posteringar vid Sandhamnsviken, Torhamn (eller Östra Hästholmen), Hasslö, Dragnäs (eller Ekön), Järnavik, Tärnö, Gonnö, Pukavik, Djupakås, Hörvik och Hanö;

sextonde kustbevakningsdistriktet: från Listershuvud och Hanö till Sandhammaren; posteringar vid Nordersund, Hällevik, Falkvik, Landön, Revhaken, Yngsjö, Furuboda, Knäbäck, Kivik, Vik, Baskemölla, Brantevik och Skillinge;

sjuttionde kustbevakningsdistriktet: från Sandhammaren till Fredshög; posteringar vid Sandhammaren, Kåseberga, Nybro, Svarte, Abbekås, Skateholm, Beddinge, Smyge, Gislöv och Skåre;

adertonde kustbevakningsdistriktet: från Fredshög till Lundåkra bäcks utlopp; posteringar vid Kämpinge, Skanör, Lilla Hammarsnäs, Gässie, Malmö, Lomma, Vikhög och Barsebäck;

nittionde kustbevakningsdistriktet: från Lundåkra bäcks utlopp till Kullabergs udde; posteringar vid Landskrona, Ven, Borstahusen, Alabodarna, Kopparverket, Tinkarp, Hittarp, Domsten, Viken, Lerberget, Nyhamn och Mölle;

tjugonde kustbevakningsdistriktet: från Kullabergs udde till gränsen mellan Kristianstads och Hallands län; posteringar vid Arildsläge, Rekarekroken, Skälderviken (Ängelholms hamn), Vejby, Ramsjö, Torekov, Kattvik och Båstad;

tjugoförsta kustbevakningsdistriktet: från nämnda länsgräns till Näskroken; posteringar vid Mällby (eller Snapparp), Laxvik, Halmstad, Tyludden, Särö, Grimsholmen, Falkenberg, Glommen, Träslöv och Bua;

tjuguandra kustbevakningsdistriktet: från Näskroken till och med Nordre älv och Rörö; posteringar vid Gottskär, Råö (Öckerösund), Skallahamn, Särö, Vrångö, Styrsö Tånge, Klevafjorden (östra kusten), Långedrag, Hönö Klova (Fotösund), Rörö och Nordre älv;

tjugutredje kustbevakningsdistriktet: från Nordre älv och Rörö till linjen Soteskär—Sotehuvud; posteringar vid ort söder om Marstrand, Hättan, Klädesholmen, Skärhamn, Mollösund, Kärningön, Gullholmen, Malmö (eller Stora Kornö), Gravarne och Raneberg; samt

tjugufjärde kustbevakningsdistriktet: från linjen Soteskär—Sotehuvud till gränsen mellan Sverige och Norge vid Svinesund; posteringar vid Hunnebostrand, Hamburgsund, Dyngö, Grebbestad, Havstensund, Råssö (hamn), Nordkoster, Ledsund, Hålviken, Lunnevik och Lervik.

Den plan, som sålunda åstadkommit, synes mig, särskilt om den ställes i samband med vad slutligt föreslagits angående båtmateriell och personalstyrka vid de olika posteringarna, vara utförd med iakttagande av de direktiv i fråga om kustbevakningens omorganisation, som blivit

*Departements-
chefen.*

lämnade, då den förberedande utredningen i ämnet anbefalldes, och med beaktande i fråga om varje posterings förläggning av tillgängliga uppgifter om lokala förhållanden. Jag anser mig därför kunna utgå från att ifrågavarande plan till sina huvuddrag skall bliva tillfredsställande och tillstyrker förty generaltullstyrelsens förslag i dess föreliggande skick. Denna tillstyrkan är likväl icke att fatta så, att jag anser posteringsantal eller förläggning böra ovillkorligen bibehållas enligt nämnda förslag; tvärtom finner jag varje sådan ändring härutinnan, som vid närmare undersökning kan utan att förrycka de principer, vilka legat till grund för kustbevakningens omorganisation, med visshet antagas leda till fördelar för statsverket och personalen, också böra vidtagas. En dylik ändring lär generaltullstyrelsen, i mån som ändringen ej föranleder ökning i fastställd avlöningsstat få anses vara befogad att själv åstadkomma.

Gränsbevakningen.

Nuvarande organisation.

Tullverkets gränsbevakning, vars ändamål är att utöva enahanda uppsikt å trafiken vid rikets landgräns, som, efter vad förut nämnts, utmed kusten åligger kustbevakningspersonalen, är för närvarande organiserad sålunda:

Ordinarie gränsbevakning är anordnad längs norska gränsen till Lappland samt längs finska gränsen till Soppero och Muonionalusta; utmed Lapplands gräns mot Norge finnes endast provisorisk gränsbevakning, nämligen i Tärna och Arjeplog samt inom västra delen av Jukkasjärvi socken. Den ordinarie gränsbevakningen bestrides av gränsridare, vilka, fördelade på poster, förträtta patrullering dels till lands, dels ock till sjöss. I övrigt utgöres den ordinarie gränsbevakningspersonalen av en gränsöveruppsyningsman och gränsuppsyningsmän såsom underbefäl. Patrullering till lands verkställas till häst eller till fots eller medelst åkdon eller velociped. För patrullering till sjöss begagnas motorbåt eller annan farkost. Vederbörande personal åtnjuter av det vid behandlingen av kustbevakningen omnämnda förslagsanslaget »till jakt- och båtlega samt hästlega och resekostnader» efter generaltullstyrelsens bestämmande dels årliga legor för anskaffning och underhåll av tjänstefarkoster och hästar, dels ock årliga resekostnadsanslag, avsedda såväl för anskaffning och underhåll av tjänstevolocipeder som för bestridande i övrigt av utgifterna för erforderliga tjänsteresor. Motorbåtsbränsle bekostas direkt av tullverket på enahanda sätt som vid kustbevakningen. Chefskapet över gränsbevakningspersonalen utövas inom Strömstads tullkammardistrikt av tullförvaltaren i Strömstad, inom Dalsland, Värmland och Dalarna av en särskild gränsbevakningschef, inom Jämtland av tullförvaltaren i Östersund samt vid gränsen mot Finland av tullförvaltaren i Haparanda. Beträffande gränsbevakningen i Dalsland, Värmland och Dalarna omhänderhava dock tullförvaltarna i Karlstad och Falun vissa ekonomiska bestyr för denna.

I detta sammanhang må lämnas en del upplysningar rörande de nuvarande förtullningsförhållandena vid landgränsen:

Utmed gränsen mot Norge äro förlagda dels fyra tullkamrar, nämligen vid järnvägsstationerna i Mon, Charlottenberg, Storlien och Riksgränsen, dels två gränsinspektioner, i Medskogen och Funäsdalen, dels ock ett större antal gränsstationer. Vid gränsen mot Finland finnes ej någon annan tullförvaltning än tullkammaren i Haparanda. Samtliga dessa förvaltningar äga oinskränkt förtullningsrätt; deras olika benämning härrör av omfattningen av arbetet vid desamma. Liksom tullkamrarna, vilkas föreståndare äro tullförvaltare, förestås gränsinspektionerna, vid vilka chefskapet utövas av gränsinspektorer, av tjänstemän av högre grad uppförda på ordinarie stat. Såsom föreståndare för gränsstationerna äro gränsridare förordnade av generaltullstyrelsen jämlikt § 20 i instruktionen för styrelsen. Dessa åtnjuta jämte lönen vid sina gränsridartjänster, som de hava att fortfarande bestrida, av Kungl. Maj:t bestämda arvoden för berörda uppdrag, varmed dock följer skyldighet att tillhandahålla erforderliga expeditionslokaler och magasin. Arvodena utgå av det å tullverkets avlöningsstat uppförda förslagsanslaget »till arvoden åt tullexpeditions- och gränsstationsföreståndare». Gränsinspektionen i Funäsdalen redovisar direkt till generaltullstyrelsen, gränsinspektionen i Medskogen samt gränstationerna däremot genom någon av tullkamrarna i Strömstad, Karlstad, Falun och Östersund.

I avseende å förtullningen vid landgränsen gäller härutöver enligt § 44 mom. 2 tullstadgan, att, för den händelse vid gränsen mot Norge å ställe, där förtullning icke får äga rum, yppar sig mer eller mindre tillfälligt behov att införa kreatur, för vilka skall erläggas tull, och under förutsättning att stället är så beläget, att synnerlig svårighet möter för kreaturens införande över plats, varest förtullning får ske, tullbehandlingen må, sedan före införseln anmälan därom skett hos närmaste tullförvaltning och säkerhet för tullavgiften blivit där nedsatt, efter generaltullstyrelsens bestämmande ombesörjas av gränsridare i trakten eller, där sådan icke finnes, av kronobetjäningen. Dessutom har särskilt vid finska gränsen vid sidan om författningarna utbildat sig den praxis, att, där gränstullförvaltning är avlägsen, vilken som helst gränsridare verkställer förtullningar. I båda fallen redovisas uppbörden till närmast befintliga tullförvaltning inom distriktet.

Enligt tullkommissionens uttalade åsikt bör icke för den närmaste tiden ifrågakomma att mera allmänt införa gränsbevakning i Lappland.

Lapplands
gränsbevak-
ning.

Denna uppfattning, som delats av generaltullstyrelsen (U. I: sid. 38), har vid denna frågas behandling den 18 mars 1921 även biträttats av vederbörande departementschef (sid. 125).

Det synes även mig, som om det för den närmaste tiden icke behövde ifrågakomma ett mera allmänt införande av gränsbevakning i nämnda landskap. Om viss bevakning i trakten av riksgränsbanan kommer jag emellertid att längre fram i ett annat sammanhang yttra mig.

Departements-
chefen.

Bevaknings-
styrkan.

I skrivelse den 30 maj 1913 angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel (punkt 52) anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa undersökning, huruvida det förefunnes behov av ett så stort antal tulltjänstemän och betjänte vid gränsen mot Norge som det nuvarande, samt att, om så icke vore förhållandet, Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för att snarast möjligt få de obehövlige tjänsterna indragna.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt generaltullstyrelsen att i anledning härav inkomma med det yttrande och förslag, vartill omständigheterna kunde föranleda, överlämnade styrelsen med skrivelse den 20 november 1913 till Kungl. Maj:t åtskilliga från vederbörande lokala tullmyndigheter infordrade yttranden i ämnet samt hemställde för egen del av anförda skäl, att någon indragning av vare sig nu befintlig gränsbevakningspersonal eller för närvarande anordnade gränsstationer icke måtte vidtagas.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 23 oktober 1915 överlämnades handlingarna i detta ärende till tullkommissionen för att tagas i övervägande vid fullgörande av det kommissionen meddelade uppdrag. I anledning härav anförde kommissionen i sitt utlåtande den 17 oktober 1917 (I: sid. 116 o. f.) i huvudsak följande:

Vid verkställda undersökningar hade det befunnits, att den nu utposterade bevakningsstyrkan vore — bortsett från några undantagsfall, inalles 11 man av 71 ordinarie och extra ordinarie gränsridare i Bohuslän, Dalsland och Värmland — oundgängligen behövlig för att en effektiv bevakning skulle kunna upprätthållas. Kommissionen hade därför samt med hänsyn dels till det nuvarande systemet med höga tullar, dels till vikten av ett praktiskt genomförande av sådana ifrågasatta reformer som brännvinslagstiftningens skärpande funnit sig icke kunna föreslå någon nämnvärd minskning av den nu använda personalen; de flesta i tjänstgöring ständigt inkallade extra ordinarie gränsridarna skulle i stället överflyttas på ordinarie stat.

Generaltullstyrelsen har motsatt sig den sålunda föreslagna personalminskningen (U. I: sid. 38 o. f.) under betonande bland annat därav, att under flera år, då normal rörelse och trafik varit rådande, förstärkning av den ordinarie gränsridarpersonalen i nyssnämnda landskap befunnits oundgängligen nödvändig för upprätthållande av en effektiv bevakning. Anledningen, att icke av styrelsen framställning gjorts om denna förstärknings uppförande å ordinarie stat, hade enligt styrelsens utsago uteslutande varit hänsynen till det pågående omorganisationsarbetet samt, vad Bohuslän beträffade, den dittills i viss mån svävande frågan, huruvida gränsbevakningen där borde utbytas mot kustbevakning.

Lika med min företrädare i ämbetet finner jag, med hänsyn huvudsakligen till vad generaltullstyrelsen i ämnet upplyst, föga välbetänkt att för närvarande vidtaga någon reducering av den gränsbevakningspersonal, som visat sig under senare tider vara erforderlig. Jag kan därför icke biträda tullkommissionens förslag om indragning av gränsbevakningspersonal inom de ifrågavarande gränslandskapen.

Departements-
chefen.

Vad beträffar den av generaltullstyrelsen berörda frågan, huruvida gränsbevakningen i Bohuslän borde utbytas mot kustbevakning, får den numera genom utfärdande den 19 december 1919 av Kungl. Maj:ts kungörelse angående ändrad lydelse av §§ 5 och 46 i tullstadgan (Svensk författningssamling nr 860 år 1919) anses avgjord sålunda, att dylik förändring tills vidare ej bör ske.

Vid bestämmande av gränsbevakningsposteringsarnas ur effektivitet- och trafiksynpunkt lämpligaste förläggning lära stundom hava yppat sig vissa svårigheter, bestående däri, att personalen, som själv har att sörja för bostäders anskaffande, icke alltid kunnat påräkna tillmötesgående från befolkningens sida vid försök att hyra bostad eller anskaffa sig egna hem. På grund härav har tullkommissionen funnit det kunna ifrågasättas, huruvida icke bostäder borde tillhandahållas gränsbevakningstjänstemännen genom statens försorg; av kostnadshänsyn borde sådant dock icke ifrågakomma såsom allmän regel, utan skulle det ankomma på generaltullstyrelsen att i särskilda fall, när omständigheterna sådant påfordrade, göra vederbörlig framställning i berörda syfte.

Posterin-
garnas för-
läggning.

Mot detta uppslag, vilket på sin tid vunnit anslutning av såväl generaltullstyrelsen som min företrädare i statsrådsämbetet (sid. 128), har icke heller jag någon erinran att göra.

Departements-
chefen.

I fråga om gränsbevakningens tekniska hjälpmedel (sid. 128) har tullkommissionen framlagt förslag av denna innebörd:

Tekniska
hjälpmedel.

Tjänstemateriellen borde bestå av farkoster i överensstämmelse med framlagt närmare förslag, vidare av cyklar och hästar till visst antal för gränsbevakningen i dess helhet samt slutligen av skidor i vissa trakter, framför allt vid gränsen mot Finland. Hästar skulle dock vid riksgränsen mot Norge, där patrulleringen i regel lämpligen kunde verkställas till fots, endast i undantagsfall efter generaltullstyrelsens särskilda beprövande förekomma. Kostnaden för anskaffning och underhåll av båtar, cyklar och skidor skulle bestridas av tullverket, varemot hästar skulle såsom nu fortfarande hållas av vederbörande tjänstemän mot lega. Beträffande gränsbevakningspersonalens rätt att vid tjänsteresor använda andra fortskaffningsmedel än de nämnda

samt kostnaden för sådana resor skulle gälla detsamma, som i berörda avseenden anförts i fråga om kustbevakningen.

Mot förslaget om tjänstemateriellens anskaffning och underhåll har en av tullkommissionens ledamöter avgivit reservation, under yrkande att det hittills tillämpade legosystemet borde bibehållas jämväl i fråga om gränsbevakningens båtar, cyklar och skidor.

Generaltullstyrelsen har såsom sin uppfattning framhållit, att någon förändring i nuvarande system för erforderliga båtar, cyklars och skidors anskaffning och underhåll åtminstone icke nu borde företagas, samt vidare förklarat sig icke kunna helt biträda tullkommissionens uppfattning, att hästar skulle vara i stort sett umbärliga för posteringarna vid gränsen mot Norge, euär för vissa posteringar svårigheter skulle föreligga att annorledes än med häst hemförskaffa livsmedel m. m.; enligt inhämtad uppgift skulle tjugu hästlegor behövas inom Dalsland, Värmland och Dalarna. — Mot kommissionens nyssnämnda förslag rörande tjänsteresor har styrelsen däremot icke funnit anledning till erinran.

Enligt statsrådsprotokollet för den 18 mars 1921 (sid. 129) synes dåvarande departementschefen hava principiellt haft den mening, att den materiell, som vore behövlig för gränsbevakningstjänstens utövande, borde, i den mån kustbevakningens omorganisation ej komme att till annat föranleda, fortfarande anskaffas och underhållas av vederbörande tjänstemän mot legor. I fråga om hästarna delade departementschefen generaltullstyrelsens uppfattning, att sådana komme att behövas till större antal än tullkommissionen tänkt sig. Beträffande slutligen de omförmälda tjänsteresorna fann departementschefen föreskrifter i önskad riktning böra komma till stånd men utfärdas av Kungl. Maj:t.

Departements-
chefen.

Den nu ifrågavarande tjänstemateriellen anser jag böra tills vidare anskaffas och underhållas på samma sätt som jag tidigare förordat i fråga om landbevakningens vid kusten motsvarande materiell, således av tjänstemännen själva mot legor. Även vad angår de berörda tjänsteresorna bör enligt mitt förmenande komma att gälla vad jag för motsvarande fall föreslagit för befattningshavare vid kustbevakningen. Vidkommande slutligen det för gränsbevakningen behövlige antalet hästar finner även jag antagligt, att detsamma skall för ändamål, som generaltullstyrelsen angivit, behöva i viss mån utökas, utöver vad tullkommissionen ansett nödigt, och att legorna för sådana alltså måste lämpas därefter. Prövningen, när lega bör utgå, skulle emellertid såsom hittills ankomma på generaltullstyrelsen, varför något direkt beslut av statsmakterna i denna angelägenhet icke lär vara påkallat.

Jämväl för gränsbevakningen har tullkommissionen ansett telefon vara ett högst värdefullt hjälpmedel och därför under hänvisning till en ombesörjd utredning tillstyrkt, att de olika posteringarna vid denna bevakning måtte förses därmed (sid. 130); därjämte har kommissionen förordnat anställande av försök med portativ telefon.

Telefon.

Även generaltullstyrelsen har funnit anskaffandet av telefoner för nämnda bevakning önskvärt men ansett, att frågan om gränsbevakningens i dess helhet förseende därmed borde upptagas och lösas först sedan den nya organisationen trätt i kraft och i den mån posteringarnas förläggningsorter blivit bestämda; de av kommissionen ifrågasatta försöken med portativ telefon kunde emellertid under tiden verkställas.

Jag delar generaltullstyrelsens, jämväl av min företrädare i statsrådsämbetet biträdda uppfattning, att frågan om utförande av nya telefonanläggningar för gränsbevakningens behov bör tills vidare anstå, synnerligast som tillförlitliga kostnadsberäkningar därå icke kunna för närvarande uppgöras. Mot förslaget att redan under närmaste tiden anställa försök i mindre skala med portativ telefon har jag ej något att erinra.

*Departements-
chefen.*

I det föregående har omnämnts, att förtullningar av gods vid gränsen för närvarande äga rum, förutom vid gränstullkamrar, gränsinspektioner och gränsstationer, även hos en del gränsridare, som icke innehava uppdrag såsom gränsstationsföreståndare, samt att de förtullningar, som bemälda gränsridare ombesörja, merendels verkställas endast på grund av praxis.

**Tullbehand-
lingar vid
gränsen.**

Denna praxis har tullkommissionen ansett böra legaliseras (sid. 131) därigenom, att samtliga gränsridare erhöles förtullningsrätt jämte rätt att handlägga förpassningar å varor, som över Norge sändes från en svensk tullplats till en annan eller från kreditupplag i Norge till Sverige eller från en norsk tullplats till en annan över Sverige. I sammanhang härmed skulle en betydande inskränkning av gränsstationernas hittillsvarande antal vidtagas, de nuvarande gränsinspektionerna i Funäsdalen och Medskogen förändras till gränsstationer samt befogenhet tillerkännas generaltullstyrelsen att besluta om inrättande eller indragning av gränsstationer och disponera över det till arvoden åt tullexpeditionsoch gränsstationsföreståndare avsedda anslaget. Under förutsättning att förtullningsrätt tillades samtliga gränsridare, borde dessa beredas lämplig undervisning genom kurser vid tullverkets undervisningsanstalt.

Generaltullstyrelsen har, under framhållande att den av tullkommissionen omförmälda praxis icke förekomme i på långt när den omfattning, kommissionen syntes förmoda, avstyrkt förslaget om allmän förtullningsrätt och rätt att handlägga förpassningar för samtliga gränsridare ävensom förslaget om indragning av flertalet nu befintliga gränsstationer. Såsom huvudskäl härför har anförts, att det syntes kunna betvivlas, att gränsridarkåren, såsom helhet betraktad, innehade eller ens, innan en allmän utbildningskurs för gränsridare kommit till stånd, kunde bibringas erforderlig kompetens. Däremot har styrelsen hemställt om bemyndigande för styrelsen att på platser, där sådant vore önskligt och lämpligen kunde ske, tilldela gränsridare, vilken innehade erforderlig kompetens, rätt att för viss tid eller tills vidare verkställa förtullning. Med tillkännagivande att ej något vore att erinra mot gränsinspektionernas i Funäsdalen och Medskogen förändring till gränsstationer eller mot tullkommissionens förslag rörande rätt för styrelsen att inrätta eller indraga gränsstationer — något som borde innefatta även befogenhet att flytta sådana — men med avstyrkande av ett av Sveriges tullmannaförening framlagt förslag om uppförande på ordinarie stat av gränsstationsföreståndartjänsterna har styrelsen slutligen hemställt, att benämningen »gränsstation» måtte utbytas mot »gränstullstation».

Enligt statsrådsprotokollet till 1921 års proposition (sid. 132) anslöt dåvarande chefen för finansdepartementet sig till generaltullstyrelsens uppfattning i fråga om vanskligheten i att tilldela samtliga gränsridare förtullnings- och förpassningsrätt. Dessutom fäste departementschefen uppmärksamheten å att en sådan anordning sannolikt skulle leda till ökade kostnader för statsverket. Styrelsens hemställan om befogenhet att vid behov tilldela kompetenta gränsridare omhandlade rätt tillstyrktes emellertid liksom ock förslaget om gränsinspektionernas förändring till gränsstationer. Även i övriga här berörda frågor biträdde departementschefen styrelsens mening.

Departements-
chefen.

Jag hyser också för min del samma uppfattning som generaltullstyrelsen i dessa spörsmål och förordar således bland annat, att gränsridarnas allmänna förtullnings- och förpassningsrätt skall bero av generaltullstyrelsens beslut om tilldelande i de särskilda fallen av sådan rätt för viss tid eller tills vidare ävensom att styrelsen, med iakttagande att de nuvarande gränsinspektionerna utbytas mot gränstullstationer, bemyndigas att bestämma om inrättande, förflyttande eller indragande av gränstullstationer, där trafiken sådant föranleder. Lämnandet av befogenheter, som nu avses, lärer ankomma på Kungl. Maj:t.

Det torde här förtjäna omnämnas, att, för den händelse, såsom jag kommer att tillstyrka, tullkammaren i Riksgränsen blir förflyttad till Kiruna, en gränstullstation, lydande under sistnämnda tullkammare, förutsättes varda under erforderlig del av året anordnad i Abiskojoek.

Vidkommande chefskapet över gränsbevakningen har tullkommis- sionen föreslagit (I: sid. 129 o. f.), att det system, som för närvarande gäller i Bohuslän och Jämtland samt vid Riksgränsen mot Finland, eller att vederbörande tullförvaltare utöva sagda chefskap, måtte tillämpas även beträffande gränsbevakningen i Dalsland, Värmland och Dalarna, i vilka landskap chefskapet, såsom förut nämnts, handhaves av gränsbevakningschefen, vilkens tjänst alltså skulle indragas. Motiveringen härför innehåller i väsentliga delar följande:

Chefskapet.
1914 års tull-
kommission.

Nuvarande organisationsform för chefskapet över gränsbevakningen i Dalsland, Värmland och Dalarna ledde till en dualism i så måtto, att de gränsridare, som tillika vore gränsstationsföreståndare, i sin egenskap av gränsridare lydde under gränsbevakningschefen men i sin egenskap av gränsstationsföreståndare under vederbörande tullkamrar, vilka även handlade vissa gränsbevakningspersonalen vidkommande ekonomiska bestyr. Berörda förhållande, som redan nu finge anses mindre tillfredsställande, bleve detta i än högre grad, därest, i enlighet med kommissionens förut omförmälda förslag, samtliga gränsridare erhöle förtullningsrätt och sålunda i visst hänseende komme att lyda under tullförvaltare. För övrigt vore det lämpligt, att chefskapet över gränsbevakningen organiserades i samma form, som av kommissionen föreslagits för kustbevakningens del. Det finge slutligen nämnas, att gränsbevakningschefstjänsten icke kunde anses bereda sin innehavare tillräcklig sysselsättning.

De tullförvaltare, vilka sålunda skulle utöva chefskap över gränsbevakningen, borde enligt tullkommissionens förslag till biträden därvid erhålla gränsbevakningsförmän, nämligen i större distrikt gränsöveruppsyningsmän och gränsuppsyningsmän, i mindre distrikt endast gränsuppsyningsmän.

Övervägande antalet gränsbevakningstjänstemän i Dalsland, Värmland och Dalarna, nämligen två gränsuppsyningsmän och femtioen gränsridare, hava i en till generaltullstyrelsen ställd, tullkommissionen delgiven skrift (I: sid. 218 o. f.) gjort särskild framställning om bibehållande av gränsbevakningschefstjänsten men tillika ifrågasatt, att även gränsstationerna måtte läggas helt under gränsbevakningschefen.

*Lokala tull-
myndigheter
m. fl.*

Tullkommissionens förslag rörande gränsbevakningschefstjänsten

har vidare avstyrkts av tulldirektören i Göteborg, gränsbevakningschefen, tullförvaltaren i Falun och Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening (U. I: sid. 23 o. f.). Sveriges tullmannaförening har ansett sig, då särskild framställning från gränsbevakningspersonalen i ämnet föreläge, sakna anledning yttra sig i frågan. Kommissionens förslag har däremot tillstyrkts av tullförvaltarna i Karlstad och Östersund.

*Generaltull-
styrelsen år
1920.*

I sitt utlåtande den 15 maj 1920 över tullkommissionens förslag till omorganisation av gränsbevakningen förklarade generaltullstyrelsen sig på i huvudsak följande grunder (U. I: sid. 51 o. f.) icke övertygad om lämpligheten av den av kommissionen föreslagna överflyttningen på tullförvaltarna av det chefskap, som nu i Dalsland, Värmland och Dalarna utövades av en särskild gränsbevakningschef:

Den isolerade och självständiga ställning, som gränsbevakningspersonen intoge, samt de säregna förhållanden, vilka vore utmärkande för gränstrafiken, gjorde det till en nödvändighet, att chefen stode i livlig beröring med personalen och besatte största möjliga, på personlig iakttagelse grundade erfarenhet och kännedom om sagda förhållanden. Likformighet i avgörandet av uppkommande frågor angående gränstrafiken och enhetlighet i organisatoriska åtgärder vore ock av stor betydelse. För nämnda ändamål erfordrades emellertid, att chefskapet över gränsbevakningen vid ifrågavarande del av gränsen fortfarande utövades av en utav andra — och från vederbörandes synpunkt sett säkerligen viktigare — tjänstegöromål obunden tjänsteman. Vad beträffade tullkommissionens uttalande, att den nuvarande organisationen innebure en dualism, som redan för närvarande vore mindre tillfredsställande och under viss förutsättning bleve detta i än högre grad, saknade styrelsen kännedom om någon olägenhet av betydenhet, som skulle kunna tillskrivas nuvarande organisation av chefskapet, vilken länge ansetts erforderlig och även visat sig vara av stor nytta. Det av kommissionen vidare återopade skäl för sitt förslag, att därigenom skulle vinnas överensstämmelse med den organisationsform, som kommissionen föreslagit för kustbevakningen, kunde styrelsen icke finna tillräckligt bärande. Kommissionens ytterligare uttalande, att gränsbevakningschefstjänsten icke kunde anses bereda sin innehavare tillräcklig sysselsättning, hade visserligen av en tillförordnad gränsbevakningschef uppgivits vara oriktigt; men styrelsen hölle dock för troligt, att uttalandet i viss mån kunde vara med verkligheten överensstämmande. Styrelsen hade därför också haft under övervägande, huruvida icke gränsbevakningschefens verksamhetsområde skulle kunna utvidgas, och därvid funnit att även gränsbevakningen i Bohuslän kunde läggas under gränsbevakningschefens befäl; en ytterligare utsträckning kunde knappast lämpligen ske. Någon förändring i annan riktning av nuvarande chefskap över återstående delar av rikets landgräns ville styrelsen icke heller ifrågasätta med hänsyn till det obetydliga an-

talet posteringar därstädes och den jämförelsevis ringa omfattningen av vederbörande tullförvaltares tullkammargöromål. — Vad den ekonomiska sidan av saken beträffade förmenade styrelsen, att gränsbevakningschefstjänstens bibehållande komme att medföra snarare besparing än ökad utgift. En av kommissionen föreslagen gränsöveruppsyningsmanstjänst i andra distriktet kunde nämligen då undvaras och två gränsuppsyningsmän i samma distrikt utan olägenhet erhålla skyldighet att tjänstgöra även såsom gränssidare, varjämte eljest sannolikt erforderlig förstärkning av personalen vid tullkamrarna, åtminstone den i Karlstad, borde kunna inbesparas.

Mot generaltullstyrelsens nyssnämnda förslag att inordna gränsbevakningen i Bohuslän under gränsbevakningschefens i Dalsland, Värmland och Dalarna chefskap uttalade sig extra kommunalstämma i Lommelanda den 10 september 1920. Enligt ett till Kungl. Maj:t den 29 september 1920 inkommet utdrag ur därvid hållet protokoll hade följande synpunkter varit avgörande för stämmans ståndpunkt till den sålunda föreslagna anordningen:

*Kommunal-
stämma i
Lommelanda.*

»En dylik anordning bleve opraktisk och komme att förorsaka den trafikerande allmänheten stora olägenheter. Att i denna kommun, som ligger mitt för Fredrikshald, är stor trafik med Norge framgår därav, att tullverket inom kommunen har åtta tulltjänstemän posterade på olika platser. Och då kommunen har direkta telefonförbindelser med Strömstad, är det nu lätt att vid tulltjänstemäns och trafikanter ofta olika tolkningar av tullförfattningarna hänvända sig till tullförvaltaren i Strömstad. Att telefonledes vända sig till gränsbevakningschefen i det avlägsna Karlstad komme att taga för lång tid i anspråk. Dessutom torde det dröja länge, innan en chef, boende så långt borta, kan bli insatt i de säregna trafikförhållandena (blandad sjö- och landsvägstrafik) vid Svinesund och Idefjorden.»

Kommunalstämman uttalade med hänsyn till det anförda såsom sin önskan, att gränsbevakningen i Bohuslän fortfarande måtte få lyda under tullförvaltaren i Strömstad.

Sedermera framhöll Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening i en till Kungl. Maj:t ingiven skrift av den 9 december 1920 såsom sin åsikt, att, huru än gränsbevakningen organiserades — vare sig chefskapet anförtröddes, såsom tullkommissionen föreslagit, åt respektive tullförvaltare eller, på sätt generaltullstyrelsen ansett lämpligt, åt en gränsbevakningschef — det borde noga tillses, att full enhetlighet i fråga om chefskapet över densamma genomfördes.

*Tulltjänste-
mannaföre-
ningen.*

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 18 mars 1921 av ärendet angående tullverkets utgiftsstater för år 1922 m. m. framlade dåvarande *Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89.)*

*Departements-
chefen år
1921.*

chefen för finansdepartementet ett nytt förslag i detta ämne, i det han hemställde, att chefskapet över gränsbevakningen måtte utövas i fråga om gränsbevakningen i Dalsland, Värmland och Dalarna av en särskild gränsbevakningschef men beträffande gränsbevakningen i övrigt av vederbörande tullförvaltare; att på bemälda gränsbevakningschef måtte från respektive tullkamrar överflyttas såväl de kamerala bestyren för gränsbevakningspersonalen som ock alla de göromål, som kunde härflyta av vissa gränsridares tjänstgöring såsom gränsstationsföreståndare; samt att gränsbevakningschefen måtte, med indragning av det honom tillhandahållna arvodet till skrivbiträde ävensom av en av kammarskrivartjänsterna vid tullkammaren i Karlstad, såsom biträde erhålla en kammarskrivare.

Till detta förslag fogade departementschefen, sedan han redan från början framhållit, att han icke vore böjd för att tillstyrka ett förslag, som avsåge att på tullförvaltare överflytta omfattande göromål, vilka fölle utom den egentliga tullkammarverksamheten, denna motivering:

»Vad som vid gränsbevakningsorganisationens uppbyggande måste ytterst eftersträvas, är att i möjligaste mån öka bevakningens intensitet; och vid sådant förhållande finner jag det ur allmän organisatorisk synpunkt riktigast att anförtro handhavandet av uppsikten å gränsbevakningen åt en från ovidkommande göromål helt befriad, fackutbildad person, vilken har möjlighet att oförtövat och med på erfarenhet grundad sakkunskap ingripa, därest bevakningsförhållandena icke noga anpassas efter inträffande förändringar i trafiken över gränsen.

Denna grundsats borde enligt mitt förmenande helst tillämpas beträffande rikets hela gränsbevakning liksom i stort sett ifrågasatts vad angår kustbevakningen. Särskilda omständigheter föranleda mig emellertid att åtminstone icke för närvarande yrka på en anordning med särskilt chefskap annorstädes, än där ett dylikt system nu tillämpas, nämligen i Dalsland, Värmland och Dalarna, varest en särdeles livlig gränstrafik lär försiggå. I fråga om gränsbevakningen i Strömstads tullkammardistrikt synas sådana säregna gränsförhållanden vara rådande inom distriktet, att det åtminstone icke ur enhetlighetssynpunkt kan anses vara av särskilt värde att, såsom generaltullstyrelsen satt i fråga, få sagda gränsbevakning underordnad gränsbevakningschefen i berörda landskap. Att åter hänföra bevakningen inom distriktet under ett allenast för denna avsett chefskap måste bliva alltför oekonomiskt med avseende därå, att enligt vad jag inhämtat bevakningsstyrkan vid ifrågavarande del av gränsen består av endast elva smärre posteringar, sammanträngda inom ett jämförelsevis litet område. Det återstår alltså ej annat än att låta annan tulltjänsteman omhändervarva chefskapet i distriktet vid sidan om sin huvudsakliga sysselsättning. Med avseende därå, att kommunikationerna utmed bohuslänska gränsen lära vara så pass bekväma, att, såsom erfarenheten visat, tullförvaltaren i Strömstad kan, utan att övriga med hans tjänst förenade

åligganden behöva eftersättas, utöva en ganska effektiv tillsyn å bevakningspostererna vid nämnda gräns, synes mig hinder icke böra ovillkorligen möta för hans bibehållande tills vidare vid sitt hittillsvarande chefskap över gränsbevakningen inom Strömstads tullkammardistrikt. Vad vidare angår chefskapet över gränsbevakningen i Härjedalen, när sådan blir erforderlig, samt i Jämtland och södra Lappland, synes utövandet av detta kunna på liknande sätt fortfarande uppdragas åt tullförvaltaren i Östersund. Därest särskild gränsbevakningschef för dessa landsdelar anställdes, skulle nämligen denne få en till antalet alltför ringa personal under sitt befäl; om åter gränsbevakningschefen i Dalsland, Värmland och Dalarna finge övertaga chefskapet jämväl över bevakningen vid ifrågavarande nordligare delar av gränsen, komme denne uppenbarligen att till följd av tjänstgöringsområdets väl stora utsträckning hindras från att ägna den stora gränsbevakningsstyrkan i de sydligare landskapen den oavsläppliga tillsyn, som den livligare trafiken och den större risken för statsverkets intressen därstädes måste påkalla. Här ifrågakomna chefskap bör av tullförvaltaren i Östersund kunna även i fortsättningen tills vidare utövas tillfredsställande med hänsyn därtill, att de inre tullgöromålens omfattning vid tullkammaren i nämnda stad ej lärer vara alltför betydande. Beträffande slutligen chefskapet över gränsbevakningen vid finska gränsen torde få framhållas, att Haparanda tullkammare för närvarande kan anses såsom förnämligast en kust- och gränsbevakningsexpedition för finska gränsen; vid sådant förhållande vill det synas mig, som om man redan kommit det system för chefskapet, som jag principiellt finner äga företräde framför andra föreslagna, så nära, att en överflyttning av det enligt uppgift hittills ändamålsenligt fungerande chefskapet över bevakningen vid landgränsen mot Finland från tullkammarens chef till en särskild gränsbevakningschef icke kan anses behöfvig.

Ehuru jag således förordar bibehållande i princip av de hittillsvarande enordningarna rörande chefskapet över de olika bevakningsstyrkorna vid rikets landgräns, finner jag likväl i visst avseende anledning till erinran mot en av dessa. Jag syftar härmed på den dualism, som enligt vad från flera håll påpekats, för närvarande råder i tullorganisatoriskt hänseende i Dalsland, Värmland och Dalarna därigenom, att en del administrativa och ekonomiska bestyr, som röra därvarande gränsbevakning, ankomma på tullkamrarna i Karlstad och Falun att utföra. Borttagande av denna dualism, som visserligen av generaltullstyrelsen ansetts icke föranleda någon egentlig olägenhet, måste emellertid enligt min åsikt vara att eftersträva. Såvitt jag kan finna, bör detta kunna ske genom att på gränsbevakningschefen överflytta ej mindre de å tullkamrarna nu handlagda kamerala bestyr för gränsbevakningspersonalen än även de göromål, som härflyta av vissa gränsbevakningstjänstemäns uppdrag såsom gränsstationsföreståndare. Härigenom skulle ock vinnas, att den arbetsbrist, som uppgivits stundom förefinnas å gränsbevakningschefsexpeditionen, av allt att döma ej vidare behöfde uppstå. Detta system, vilket generaltullstyrelsen förklarar sig föredraga framför tullkommissionens förslag i ämnet, anser jag mig så mycket hellre kunna anbefalla, som utsikt till besparing för statsverket synes kunna förväntas, därest detsamma tillämpas. Besparingen bör kunna bli ganska betydande vid jämförelse såväl med nuvarande ord-

ning som med kommissionens förslag. Jag förutsätter därvid, dels att ungefär samma resekostnader sammanlagt uppkomma för de båda tullförvaltarna som för gränsbevakningschefen allena, varför berörda kostnader ej medräknats, dels att den kammarskrivare, vilken givetvis måste bli behöflig för utförande av bland annat de löpande kontorsgöromålen å gränsbevakningschefsexpeditionen, förflyttas från exempelvis tullkammaren i Karlstad, dels ock att de två av kommissionen föreslagna gränsuppsyningsmännen i Dalsland och Värmland skola genom den av generaltullstyrelsen föreslagna utvidgade tjänstgöringsskyldigheten kunna ersätta jämväl två gränsridare. Räknas med högsta nuvarande normala avlöningar, ställa sig de jämförbara årskostnaderna sålunda: a) för närvarande: en gränsbevakningschef 6,000 kronor, ett skrivbi-träde åt denne högst 400 kronor, resekostnadsanslag åt tullförvaltarna i Karlstad och Falun för inspektion av gränsstationerna 1,500 kronor eller sammanlagt 7,900 kronor; b) enligt kommissionens förslag: en gränsöveruppsyningsman 3,500 kronor, två gränsridare 3,600 kronor och en kammarskrivare, som ytterligare torde, efter vad som från visst håll påpekats, bli behöflig för tullkammarens i Karlstads behov, 4,000 kronor eller tillhopa 11,100 kronor; samt c) enligt mitt förslag: en gränsbevakningschef 6,000 kronor.»

*General-
tullstyrelsen
år 1921.*

Med anledning av vad departementschefen sålunda anført i vad avser befälet över gränsbevakningen i Bohuslän, har generaltullstyrelsen nu i föreliggande skrivelse den 17 oktober 1921 frånträtt sitt förslag om att detta befäl skulle övertagas av gränsbevakningschefen samt i stället anslutit sig till departementschefens mening härutinnan. Skrivelsen innehåller härom följande:

Generaltullstyrelsen ansåge sig så mycket mera böra frånträda sitt tidigare förslag rörande chefskapet över gränsbevakningen i Bohuslän som anledningen till detta förslag varit att råda bot för en till äventyrs befintlig arbetsbrist å gränsbevakningsexpeditionen, en olägenhet, som säkerligen icke kunde tänkas förekomma, därest i enlighet med departementschefens hemställan samtliga gränsbevakningen och jämväl gränstullstationerna rörande angelägenheter skulle handläggas av gränsbevakningschefen. Vad beträffade denna anordning, hade styrelsen redan tidigare uttalat sig för densamma företräde framför en anordning, som innebure tullförvaltarnas i Karlstad och Falun övertagande av det mycket krävande befälet över den talrika gränsbevakningspersonalen i Dalsland, Värmland och Dalarna; och styrelsen ville fördens skull icke motsätta sig den sålunda ifrågasatta förändringen i fråga om gränsbevakningschefens åligganden. På sätt departementschefen anført, borde vid sådant förhållande en kammarskrivare anställas såsom biträde å gränsbevakningschefens expedition; och hade vid beräkningen av kammarskrivartjänsternas antal tagits hänsyn till behovet av denna tjänst, vilken i företedd specifikation över tullverkets stater för första halvåret 1923 uppförts å gränsbevakningens stat.

*Departements-
chefen.*

Vad min företrädare i statsrådsämberet i fjol yttrade i frågan om chefskapet vid gränsbevakningen synes mig giva vid handen, att detta

chefskap helst bör anordnas i enlighet med det förslag, han i saken framlagt. Jag tillstyrker således allenast den förändring i hittills bestående förhållanden härutinnan, att den för Dalsland, Värmland och Dalarna anställda gränsbevakningschefen tilldelas samtliga bestyr, som röra gränsbevakningspersonalen såsom sådan eller föränledas av dess tjänstgöring såsom föreståndare för gränstullstation eller tullbehandlingsförrättare i övrigt. För det tillskott i arbete, som härigenom skulle åsamkas gränsbevakningschefen, bör denne givetvis erhålla erforderligt kontorsbiträde; och synes jämväl mig, att sådant lämpligen bör tillhandahållas genom överflyttning från tullkammaren i Karlstad av en av de där eljest behövliga kammarskrivarna. Befattningshavare i lägre tjänstställning lär knappast kunna, här lika litet som å de tillämnade kontrollörsexpeditionerna vid kustbevakningen, ifrågakomma för ändamålet, vid det förhållande att ifrågavarande arbetsbiträde tillika måste under den tid, chefen befinner sig å inspektionsresor, i vissa avseenden kunna provisoriskt träda i dennes ställe, särskilt beträffande avgörandet av frågor rörande journals- och räkenskapsföringen samt tullbehandlingen.

Tullkommissionen har tänkt sig (I: sid. 180 o. f.), att rikets landgräns skulle uppdelas i fem gränsbevakningsdistrikt med inalles 95 gränsbevakningsposteringsar sålunda:

Gränsbevakningsdistrikt
och -posteringsar m. m.

första gränsbevakningsdistriktet: Bohusläns gräns mot Norge (8 posteringsar);

andra gränsbevakningsdistriktet: Dalslands och Värmlands gräns mot Norge (20 posteringsar);

tredje gränsbevakningsdistriktet: Dalarnas gräns mot Norge (6 posteringsar);

fjärde gränsbevakningsdistriktet: Härjedalens, Jämtlands och södra Lapplands gräns mot Norge (10 posteringsar); samt

femte gränsbevakningsdistriktet: riksgränsen mot Finland (51 posteringsar, därav dock 3 endast vinterposteringsar).

Denna distriktsindelning överensstämmer realiter med vad i sådant avseende för närvarande gäller, fränsett den speciella sammanföring av distrikt, som föränledes av gränsbevakningschefens tjänstgöringsområde; dock uppgå de fasta posteringsarnas antal inom distrikten till respektive 11, 20, 6, 6 och 49, eller sammanlagt 92.

Enligt generaltullstyrelsens hemställanden den 15 maj 1920 vid granskningen av tullkommissionens förslag till gränsbevakningens organisation skulle hittillsvarande gränser för distrikten visserligen bibehållas men en ytterligare särskild sammanföring äga rum genom ut-

sträckning av gränsbevakningschefens tjänstgöringsområde till att omfatta jämväl sydligaste gränsbevakningsdistriktet; om posteringarnas antal yttrade sig styrelsen därvid ej, men styrelsen förklarade sig ämna vid en blivande omorganisation ägna all uppmärksamhet åt de därom framkomna förslagen.

När dessa frågor förevoro i statsrådet den 18 mars 1921, anförde dåvarande departementschefen bland annat (sid. 141):

»Mot det från alla håll förordade bibehållandet av nuvarande distriktsindelning vid gränsbevakningen har jag, som förut framlagt min uppfattning i fråga om chefskapet för respektive distrikt, ej anledning till erinran. Vid granskning av tullkommissionens förslag till posteringar samt de av vederbörande lokala tullmyndigheter gjorda invändningar mot detsamma (U. I: sid. 27 o. f.) har jag däremot funnit vissa förändringar i de ifrågasatta antalen och förläggningarna av posteringarna inom distrikten möjligen böra ifrågakomma. Jag har emellertid icke ansett rådligt eller behövt att i närvarande stund närmare angiva, varuti dessa förändringar borde bestå; den ingående undersökning i saken, som generaltullstyrelsen lär i sinom tid företaga, skall, förutsätter jag, med utgångspunkt från vad i ämnet hittills utretts, bli så omsorgsfullt verkställd, att statsverkets och i görligaste mån jämväl tullpersonalens intressen skola varda behörigen tillgodosedda vid dessa frågors slutliga avgörande, vilket måste anses bero på styrelsen.»

Vid överlämnande den 17 oktober 1921 av sitt nu föreliggande statförslag har generaltullstyrelsen i detta ämne avvikit från sin tidigare uttalade mening endast i mån som sådant påkallats av styrelsens ändrade uppfattning om gränsbevakningschefens tjänstgöringsområde.

Beträffande härefter tjänstemateriellen vid gränsbevakningen, för vilkens hållande nu utgå omkring 140 legobelopp av skiftande art och storlek, skulle denna materiell enligt tullkommissionens förslag bestå av sammanlagt 8 tullbåtar av den jämväl för kustbevakningen av kommissionen föreslagna typ II, 10 snipor med och 10 utan motor samt 5 roddbåtar med motor ävensom 105 cyklar och omkring 200 par skidor, varförutom 35 befattningshavare vid gränsbevakningen skulle för tillhandahållande av tjänstehästar tilldelas legor.

Generaltullstyrelsen har för sin del ej heller i fråga om tjänstemateriellens beskaffenhet och antal eller de för sådan materiell erforderliga legor närmare uttalat sig utan endast tillkännagivit sin avsikt att vid omorganisationens företagande beakta de av tullkommissionen förebragta förslagen.

Förbemälda departementschef anmälde slutligen för sin del den 18 mars 1921, att han funnit sig icke böra i fråga om tjänstemateriellen

ingå i närmare granskning av tullkommissionens förslag, då general-tullstyrelsen förklarat sig ämna vid bestämmande i de särskilda fallen av densamma åt detta förslag ägna uppmärksamhet. Dock ansåge departementschefen, att gränsbevakningens båtmateriell borde om möjligt vara av samma beskaffenhet som motsvarande materiell för kustbevakningen.

Mot den distriktsindelning, som, enligt vad nyss sagts, allmänt förordats, har jag ej anledning till erinran. *Departements-
chefen.*

Beträffande posteringarna och tjänstemateriellen anser jag visserligen i likhet med min företrädare i ämbetet, att antalet av dessa samt den närmare beskaffenheten av materiellen böra jämte legornas omfattning bliva spörsmål, som kunna överlätas på generaltullstyrelsen att efter närmare prövning av omständigheterna i de särskilda fallen avgöra. Dock är jag i fråga om båtmateriellen icke övertygad, att densamma i varje fall bör förfärdigas efter förebild av farkoster, avsedda för kustbevakningen, enär de förhållanden, som fått inverka på förslagen till sistberörda farkoster, kunna antagas till avsevärd del icke föreligga i fråga om den i flera avseenden egenartade trafiken å de inre vattendragen vid landgränsen.

De hittillsvarande tjänstetitlarna för befattningshavare av olika grader vid tullverket hava av tullkommissionen ansetts böra i flera fall förändras (sid. 142). Så har särskilt varit förhållandet beträffande tjänstemän vid lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen (»tullstaten»).

Det förslag, som kommissionen härutinnan framlagt, har emellertid ursprungligen mötts av invändningar från generaltullstyrelsen, som därvid synes hava bland annat strävat efter att få en i kommissionens förslag tämligen allmänt förekommande klassbeteckning i möjligaste mån undanröjd. Samtidigt har styrelsen i anledning av framlagda förslag om vissa nya slags tjänster i sitt förslag till titlar infört en del i tullverket ej tidigare förekomna tjänstebenenämningar, däribland titeln tull-assistent för blivande innehavare av en för tjänstemän av grupp II avsedd tjänst vid lokalförvaltningen, med vilken skulle vara förbundna tullbehandlings- och ej allt för enkla kamerala göromål av beskaffenhet att ej påkalla kompetens såsom tjänsteman av grupp I.

I anledning av vad sålunda förekommit hava framställningar till Kungl. Maj:t inkommit dels den 14 september 1920 från Svenska telegraf-tjänstemännens förening, dels den 28 oktober 1920 från tulldirektören i Göteborg genom generaltullstyrelsen, dels ock den 10 december 1920

*Personalen.
Tjänstetitlar.*

från Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening. Svenska telegraf-tjänstemännens förening, vilkens uppfattning i ämnet telegrafstyrelsen den 13 oktober 1920 förklarat sig dela, har anhängit, att tjänstetiteln tullassistent icke måtte tilldelas innehavarna av sistnämnda tjänst, medan tulldirektören i Göteborg hemställt, att tre föreslagna benämningar, nämligen tillsyningsman, tullinspektor och tullkontorschef måtte utbytas mot lämpligare sådana. Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening, vilken vad angår benämningen tullkontorschef intagit samma ståndpunkt som tulldirektören i Göteborg och beträffande titeln tillsyningsman likaledes funnit densamma av många skäl olämplig, har till förebyggande av uppstående förväxling mellan benämningen tullinspektor och en för tjänstemän av grupp I ifrågasatt benämning tullinspektör givit det uppslag, att den senare benämningen borde utbytas mot tullöverkontrollör av klass 1, varav borde följa, att en av generaltullstyrelsen föreslagen titel tullöverkontrollör utökades med orden »av klass 2». Härförutom har föreningen i samband med ett förslag om viss inskränkning i den tilltänkta omfattningen av tullassistenternas arbete framhållit, att dessa tjänstemän hellre borde benämnas tullöveruppsyningsmän.

Det förslag, vederbörande departementschef den 18 mars 1921 framlade i dessa titelfrågor, innebar i övervägande antalet fall ett biträdande av generaltullstyrelsens förberörda hemställanden, i vad de avsågo titlar å personal annorstädes än vid kustbevakningen, med vars omorganisation då skulle anstå. De väsentligaste avvikelserna avsågo benämningar mot vilka, enligt vad nyss nämnts, erinringar blivit gjorda. Departementschefen ansåg sålunda huvudsakligen, att titlarna tullkontorschef, tullinspektor, tullassistent och gränsinspektor borde utbytas mot tullkommissarie, tullmästare, tullkontorist och gränstullmästare.

Nu nämnda förslag har sedermera av generaltullstyrelsen i skrivelsen den 17 oktober 1921 till alla delar biträts.

I anledning härav hava tullförvaltaren och överkontrollören vid tullkammaren i Stockholm den 9 november 1921 i en till chefen för finansdepartementet ställd gemensam skrift föreslagit, att i stället för titeln tullkommissarie den hittillsvarande benämningen å innehavaren av däremot svarande befattning, nämligen tullförvaltare, måtte bibehållas.

Emellertid har det av förbemälde departementschef framlagda titelförslaget icke föranlett 1902 års löneregleringskommitté till annat uttalande i sitt den 6 december 1921 avgivna yttrande än att kommittén ifrågasatt benämningarna byrådirektör, tullvakt och kustbevakningsbiträde för tre av kommittén till nyinrättande ifrågasatta slag av

tjänster samt uteslutit titlarna tullinspektör och tullbevakningsinspektör i samband med förslag om förändring av däremot svarande slag av tjänster.

Det av generaltullstyrelsen först framlagda förslaget, sådant det föreligger efter omarbetning enligt min företrädares i ämbetet förslag och efter komplettering i de avseenden, som lönerregleringskommittén avsett, finner jag mig böra i väsentliga delar förorda. Dock förefaller mig den för cheferna vid några större tullplatser i landsorten föreslagna titeln övertullförvaltare vara mindre väl vald särskilt med hänsyn därtill, att å berörda platser icke skulle finnas anställda nämnda chefer underlydande tullförvaltare. Ifrågavarande tjänstemän torde därför fortfarande böra benämnas tullförvaltare men hänföras till en klass, betecknad 1 A, i samband varmed tullförvaltare av klass 1 böra ersättas med tullförvaltare av klass 1 B. *Departements-
chefen.*

De av mig sålunda förordade tjänstetitlar kommer jag att för underlättande av jämförelser mellan olika förebragta förslag rörande personalen använda, även där förslagen upptaga andra sådana. I vad mån samma titlar skilja sig från de nuvarande och de av tullkommis-sionen föreslagna framgår av följande översikt, däri till förtydligande av vissa i fortsättningen erforderliga redogörelser angående personalen blivit inom parentes under rubriken »enligt förslag av departementschefen» jämväl upptagna av min företrädare i ämbetet eller lönerregleringskom-mittén använda benämningar å en del sådana tjänster, vilka icke kunna av mig tillstyrkas till inrättande:

T j ä n s t e t i t l a r		
för närvarande	enligt förslag av	
	tullkommissionen	departementschefen
I. Generaltullstyrelsen.		
Generaltulldirektör	Generaltulldirektör	Generaltulldirektör
Byråchef	Byråchef	Byråchef
—	—	(Byrådirektör)
—	Kustbevakningsinspektör	Kustbevakningsinspektör
Sekreterare	Förste sekreterare	Sekreterare
Kamrerare	Kamrerare	Kamrerare
Förste revisor	Förste revisor	Förste revisor
Förste aktuarie	Chef för statistiska avdelningen	Chef för statistiska avdelningen
Byråassistent	Byråassistent	Byråinspektör
Registrator	Registrator	Registrator
Notarie	Notarie	Notarie
Revisor och bokhållare	Revisor	Revisor
Revisor och bokhållare (å kameralbyråns förråd)	Materialförvaltare	Materialförvaltare
Revisor	Revisor	Revisor
Aktuarie	Aktuarie	Aktuarie
Andre byråassistent	—	—
—	Kontorsskrivare	Kontorsskrivare
Kvinnligt biträde av andra graden	Kvinnligt biträde av klass 1	Kanslibiträde
D:o (skriv-)biträde av första graden	D:o d:o av klass 2	Kontorsbiträde
—	—	Skrivbiträde
Förste vaktmästare	Överuppsyningsman av klass 2	Förste expeditiionsvakt
Vaktmästare	Uppsyningsman av klass 2	Expeditionsvakt
II. Lokalförvaltningen.		
—	Distriktchef	—
Tulldirektör	Tulldirektör	Tulldirektör
Överinspektör av klass 1, resp. 2 (vid tullbehandlingsinspektion)	Överinspektör av klass 1	Tullöverinspektör
Tullförvaltare av klass 1 (vid större tullkamrar)	Tullförvaltare av klass 1	Tullförvaltare av klass 1 A
Överinspektör av klass 2, resp. 3 (vid tullbevakningsinspektion)	Överinspektör av klass 2	Tullbevakningschef
—	Överkontrollör av klass 1 (å tulldirektörsexpedition)	Tulldirektörsassistent

T j ä n s t e t i t l a r .		
för närvarande	enligt förslag av	
	tullkommissionen	departementschefen
Tullförvaltare av klass 1	Tullförvaltare av klass 1	Tullförvaltare av klass 1 B
Överkontrollör av klass 1, resp. 2 (vid tullbehandlingsinspektion)	Överkontrollör av klass 1	(Tullinspektör)
Tullförvaltare av klass 1 (vid tull- kameralkontor)	Överinspektör av klass 2	Tullkommissarie
—	—	(Tullbevakningsinspektör)
Tullförvaltare av klass 2	Tullförvaltare av klass 2	Tullförvaltare av klass 2
Överkontrollör av klass 2 (vid tull- kameralkontor och tullbehandlings- inspektion)	Överkontrollör av klass 2 (även vid vissa tullkamrar)	Tullöverkontrollör
Förste kontrollör	Förste kontrollör	Förste tullkontrollör
Tullförvaltare av klass 3	Tullförvaltare av klass 3	Tullförvaltare av klass 3
Kontrollör och uppbörds-kassör (resp. uppbördsman)	Kassör	Tullkassör
Kontrollör (resp. bevakningskontrollör)	Kontrollör	Tullkontrollör
Tullfiskal	—	Tullfiskal
Tullförvaltare av klass 4	Tullförvaltare av klass 4	Tullförvaltare av klass 4
Tullförvaltare av klass 5	—	—
Kammarsskrivare	Kammarsskrivare	Kammarsskrivare
Överuppsyningsman av klass 1, resp. 2	Överuppsyningsman av klass 1	Tullmästare
—	—	Tullkontorist
Uppsyningsman av klass 1, resp. 2 och 3	Överuppsyningsman av klass 2	Tullöveruppsyningsman
Vaktmästare av klass 1, resp. 2 och 3	Uppsyningsman av klass 1	Tulluppsyningsman
	Uppsyningsman av klass 2	Tillsyningsman
—	—	Tullvakt
—	Kontorsskrivare	Kontorsskrivare
—	Kvinnligt biträde av klass 1	Kanslibiträde
—	D:o d:o av klass 2	Kontorsbiträde
—	—	Skrivbiträde
III. Kustbevakningen.		
Kustbevakningschef	—	Kustbevakningskontrollör ¹
—	—	Kammarsskrivare ¹

¹ Överensstämmer med förslag av en bland de kustbevakningssakkunniga.

T j ä n s t e t i t l a r		
för närvarande	enligt förslag av	
	tullkommissionen	departementschefen
Kustöveruppsyningsman	Kustöveruppsyningsman av klass 1	Kustöveruppsyningsman ¹
Kustuppsyningsman	D:o av klass 2	Kustuppsyningsman ¹
Kustvakt	} Kustuppsyningsman	Förste kustvakt ¹
Kustroddare		Kustvakt ¹
		Kustbevakningsbiträde
IV. Gränsbevakningen.		
Gränsbevakningschef	—	Gränsbevakningschef
—	—	Kammarskrivare
Gränsöveruppsyningsman	Gränsöveruppsyningsman av klass 1	Gränstullmästare
Gränsuppsyningsman	D:o av klass 2	Gränsöveruppsyningsman
Gränsridare	Gränsuppsyningsman	Gränsuppsyningsman

¹ Överensstämmer med förslag av de kustbevakningssakkunniga.

**Rekrytering
och utbild-
ning.**

Såsom allmänna grundsatser rörande personalstyrkan inom tullverket och rekryteringen av densamma (sid. 151) har tullkommissionen uttalat, att den personal, varav tullverket hade stadigvarande behov året om, borde uppföras å ordinarie stat samt att det tidvis förekommande behovet av därutöver ökade arbetskrafter borde täckas dels genom beordrande av ordinarie personal från annan ort, dels genom tillfälligt anställande av personal, dels ock slutligen genom anställande av aspiranter och extra ordinarie tjänstemän, från vilkas led den ordinarie personalen skulle rekryteras. I fråga om aspiranternas och de extra ordinarie tjänstemännens antagning, utbildning och avlöningsförhållanden har kommissionen i huvudsak föreslagit följande:

Inträdessökande i tullverket, som avsåge att vinna anställning såsom tjänsteman av grupp I, skulle efter avlagd på visst sätt kvalificerad studentexamen eller uppvisandet av däremot svarande kunskaper genomgå tullverkets elevkurs, varefter han kunde antagas till aspirant för att, därefter han under aspiranttiden funnes lämplig för tulltjänst, efter ett år befordras till extra ordinarie tjänsteman. Däremot skulle inträdessökande, som avsåge att vinna anställning såsom tjänsteman av grupp II omedelbart antagas till aspirant och, sedan han genom självstudium under ledning av förman förvärvat och vid verkställd prövning visat sig besitta erforderliga kunskaper, antagas till extra ordinarie tjänsteman. Den huvudsakliga skillnaden mellan aspiranter och extra ordinarie tjänstemän skulle bestå i de senares mera fasta ställning inom

verket, yttrande sig bland annat däri, att de skulle vara tillförsäkrade något, om än lägre, arvode jämväl under tid, då deras tjänstgöring ej toges i anspråk.

Mot vad tullkommissionen sålunda föreslagit har generaltullstyrelsen i huvudsak icke erinrat annat, än att enligt styrelsens mening aspiranttiden för blivande tjänstemän av grupp I borde vara avslutad i och med det, att den inträdessökande med godkända vitsord genomgått elevkursen och att han således omedelbart därefter borde antagas till extra ordinarie tjänsteman.

För fortsatt utbildning av tjänstemännen skulle vidare enligt tullkommissionens förslag anordnas särskilda kurser. Så skulle för tjänstemän av grupp I inrättas dels repetitionskurser i varukännedom, dels kurser, motsvarande elevkurserna och avsedda för tjänstemän, som vunnit inträde i verket, innan elevkurserna kommit till stånd, dels ock specialkurser för sådana äldre tjänstemän, som ville göra sig kompetenta till ledande platser inom verket. För tjänstemän av grupp II åter skulle anordnas dels allmänna kurser för kompetens till befordran eller mera maktpåliggande bestyr, särskilt tullbehandling, dels ock särskilda kurser i främmande språk.

Med anledning av sistberörda förslag har generaltullstyrelsen den 15 maj 1920 anfört, att frågan om tullpersonalens utbildning genom kurser av olika slag borde i dess helhet utredas, samt hemställt om bemyndigande att genom tillkallade sakkunniga låta verkställa en sådan utredning.

Ett av Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening framställt yrkande om inrättande av ett antal resestipendier för tulltjänstemän har, såvitt det avsåge beredande av tillfälle till studieresor i utlandet, tillstyrkts av tullkommissionen, som funnit sådana stipendier otvivelaktigt vara av betydelse för tullverket; för ändamålet borde av anslaget till utbildning i tulltjänst förslagsvis 5,000 kronor årligen ställas till generaltullstyrelsens förfogande.

Denna kommissionens uppfattning har biträttts av generaltullstyrelsen.

Vad i dessa ämnen sålunda förekommit föranledde den 18 mars 1921 dåvarande chefen för finansdepartementet att uttala sig till förmån för tullkommissionens uttalade grundsatser rörande personalstyrkan inom tullverket och rekryteringen av densamma. Likaså fann sig departementschefen kunna gilla huvuddragen av tullkommissionens förslag rörande aspiranternas och de extra ordinarie tjänstemännens antagning, utbildning och avlöningsförhållanden. Beträffande tullkurserna tillkännagav departe-

mentschefen sin avsikt att i sinom tid föranstalta om särskild utredning i frågan, en utredning, som också sedermera genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 september 1921 blivit anbefalld. Vad till sist angår resestipendierna, hemställde departementschefen om bifall till tullkommissionens av generaltullstyrelsen biträdda förslag.

Departements-
chefen.

I dessa spörsmål har jag ej funnit anledning i princip avvika från den uppfattning, min företrädare i ämbetet framlagt. Den utredning i frågan om utbildningskurser vid tullverket, som avses i Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut och enligt samma beslut skall verkställas av tre av generaltullstyrelsen tillkallade sakkunniga personer har, enligt vad jag inhämtat, redan påbörjats och väntas vara slutförd någon kortare tid efter det grunderna för tullverkets omorganisation blivit av riksdagen prövade.

Personalens
användning.

Angående personalens användning (sid. 152) har tullkommissionen uppställt den ledande grundsats, att användandet av överkvalificerad arbetskraft borde i största möjliga mån undvikas. I sammanhang härmed har kommissionen uttalat sig dels för inrättandet av ett nytt slag av uppsyningsmansbefattningar, nämligen sådana för inre tjänst, vilkas innehavare skulle, jämte det de förrättade vanliga uppsyningsmansgöromål, även bestrida skrivgöromål och biträda vid tullbehandling, ävensom av kvinnliga biträdesbefattningar, dels ock för anställande av springpojkar men ansett införandet av en ifrågasatt mellangrad mellan tjänstemän av grupp I och tjänstemän av grupp II i och för bestridande av göromål, som nu ankomma på tjänstemän av högre grad, icke böra ifrågakomma. Däremot har kommissionen principiellt förordat en gruppering av de nuvarande vaktmästarbefattningarna i en högre och en lägre grad efter arbetets art. Vidare har kommissionen angivit vissa huvudgrunder för uppdelning av tullbehandlingsgöromålen mellan tjänstemän av grupp I och av grupp II samt av kassörs- och skrivgöromålen mellan dessa båda grupper och kvinnliga biträden, allt i syfte att användning av överkvalificerad arbetskraft måtte undvikas. Slutligen har av kommissionen uttalats en allmän grundsats om skyldighet för ordinarie tjänstemän vid lokalförvaltningen att fullgöra vilken tjänstgöring som helst.

Till meningen, att användandet av överkvalificerad arbetskraft såvitt möjligt icke borde förekomma, har även generaltullstyrelsen anslutit sig. Därjämte har generaltullstyrelsen biträtt förslagen om inrättandet av kvinnliga biträdesbefattningar och anställandet av springpojkar samt jämväl uttalat sig för vaktmästargruppens uppdelning på olika grader

med hänsyn till arbetets art men däremot avstyrkt kommissionens förslag om inrättandet av uppsyningsmanstjänster för inre tjänst, såsom medförande en oberättigad användning av överkvalificerad arbetskraft. I motsats mot tullkommissionen har generaltullstyrelsen ansett lämpligt, att införa en ny tjänstegrad, vars innehavare, benämnda tullassistenter (= tullkontorister), skulle uttagas bland tjänstemän av grupp II, som genomgått särskild utbildningskurs, och hava att förrätta dels sådana tullbehandlingsgöromål, för vilkas bestridande kompetens såsom tjänsteman av grupp I icke erfordrades, dels vissa kamerala göromål, såsom kassörsgöromål, en del skrivgöromål, journalsföring, kontrolldebitering av räkningar m. m. Till kommissionens uttalande om personalens tjänstgöringsskyldighet har generaltullstyrelsen anslutit sig.

Förslaget om anställande av tullkontorister har mötts av gensaga från Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening i till Kungl. Maj:t ställda, den 9 december 1920 och den 3 november 1921 dagtecknade skrifter.

Vid behandlingen av dessa frågor den 18 mars 1921 förklarade dåvarande departementschefen sig principiellt biträda generaltullstyrelsens uppfattning i desamma.

Då jag anser, att den arbetsfördelning och tjänstgöringsplikt, som generaltullstyrelsen, efter vad nu nämnts, funnit lämpligt föreslå, skall kunna leda till ekonomiskt utnyttjande av tullpersonalen utan risk för mindre tillfredsställande fullgörande av någon tullverkets uppgift, kan även jag här uttala min anslutning i huvudsak till vad styrelsen i dessa ämnen anfört.

*Departements-
chefen.*

Utöver de nuvarande grundvillkoren för anställning i tullverkets tjänst hava tullkommissionen och de kustbevakningssakkunniga ansett vissa närmare angivna kompetensfordringar böra gälla för personal hos generaltullstyrelsen ävensom vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning (sid. 158 och 161). De i sådant hänseende framlagda förslagen hava i en del avseenden blivit föremål för erinringar från generaltullstyrelsens sida. Vidare har Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening hos Kungl. Maj:t ifrågasatt komplettering i ett fall av förslagen.

*Kompetens-
fordringar.*

Vederbörande departementschef anslöt sig vid föredragningen den 18 mars 1921 till vad generaltullstyrelsen anfört och hemställt i nu åsyftade ämnen under avstyrkande av tulltjänstemannaföreningens berörda yrkande.

Min åsikt i dessa frågor, vilkas avgörande icke lär påkalla riksdagens särskilda beslut, överensstämmer med min företrädares.

*Departements-
chefen.*

Indelning av
personalen.

I det föregående hava vid vissa tillfällen för utmärkande av olika kategorier tjänstemän använts dels de hittillsvarande beteckningarna »högre grad» och »lägre grad», dels de av tullkommissionen föreslagna benämningarna »grupp I» och »grupp II».

Med anledning av från Sveriges tullmannaförening avgiven protest mot eventuell fastställelse av varje sådan indelning beträffande tullpersonalen hava generaltullstyrelsen och på sin tid vederbörande departementschef (sid. 164) förklarat sig icke hava något att i princip invända mot att sådan fastställelse ej sker.

Departements-
chefen.

Icke heller jag vill motsätta mig att hänsyn toges till tullmannaföreningens berörda önskemål.

Diverse
personal-
frågor.

Särskilda skäl hava gjort det lämpligt att först längre fram i samband med en redogörelse för den av generaltullstyrelsen framlagda avlöningsstaten för förra halvåret 1923 mera ingående behandla frågan om antalet tjänstemän hos generaltullstyrelsen och vid tullstaten. Emellertid må likväl redan nu beröras en del enstaka principspörsmål angående förordnande av tjänstemän till en del sysslor vid tullverket, anställande av vaktbetjäning hos generaltullstyrelsen samt utrönande av det erforderliga antalet befattningshavare i vissa tjänstegrader.

I anledning av hemställan från tullkommissionen har generaltullstyrelsen i utlåtande den 15 maj 1920 föreslagit (U. II: sid. 92 o. f.), dels att två byråinspektörer, avsedda för tullbehandlingsbyrån, måtte tillsättas allenast på förordnande för viss tid, förslagsvis ett år i sänder, dels att i staten för generaltullstyrelsen måtte meddelas bestämmelse, att en av sekreterarna tillika skulle mot särskild gottgörelse innehava uppdrag att vara tullverkets ombudsman, dels ock att i Kungl. Maj:ts kungörelse den 28 maj 1886 (nr 42) angående anställande av kommissionärer hos statsdepartement och vissa ämbetsverk m. fl. myndigheter generaltullstyrelsen måtte upptagas bland de myndigheter, hos vilka kommissionär skulle finnas anställd. Därjämte har styrelsen ifrågasatt, att, med indragning av å generaltullstyrelsens stat nu uppförd vaktpersonal, å tullförvaltningens i Stockholm stat måtte uppföras, utöver för förvaltningens behov avsedda sådana tjänster, en tullöveruppsyningsmanstjänst och åtta tillsyningsmanstjänster, avsedda för styrelsens behov av vaktbetjäning.

Med tillstyrkande av förslaget om anställande hos generaltullstyrelsen av en kommissionär utlät sig den 18 mars 1921 dåvarande chefen för finansdepartementet över de återstående förslagen på detta sätt:

»Beträffande förslaget, att två byråinspektörer å tullbehandlingsbyrån skulle tillsättas allenast genom förordnande för viss tid, förslagsvis ett år i sänder,

finner jag ett genomförande av detsamma, vilket innebär en avvikelse från vad i fråga om motsvarande befattningar vid den centrala förvaltningen i övrigt lärer gälla, kunna medföra besvärande konsekvenser med hänsyn till placeringen av vederbörande tjänstemän vid upphörande av dem meddelade förordnanden. Jag avstyrker därför detta förslag, vars syftemål, nämligen att 'åstadkomma en gänelig cirkulation mellan byrån och lokalförvaltningen', för övrigt synes mig kunna uppnås på andra lämpligare vägar, anslutna till eljest tillämpade anställningsprinciper.

Vidkommande förslaget om förordnande för en av-sekreterarna såsom tullverkets ombudsman föranleder detta mig visserligen att tillstyrka bibehållandet av anordningen med en dylik ombudsman men däremot att avråda från att ovillkorligen binda ombudsmannauppgdraget vid en viss, i förväg bestämd tjänst hos styrelsen. Särskilt vanskligt för de ordinarie tullgöromåls behöriga gång förefaller det mig kunna bliva, för den händelse uppdraget anknytes till en av de viktiga sekreterartjänsterna. De åligganden, som väl få förutsättas kunna fortfarande ankomma på ombudsmannen, äro nämligen enligt § 7 av den för styrelsen gällande instruktion att vid domstolar och exekutionssäten föra tullverkets talan, i vilket avseende han är behörig att, utan företeende av generaltullstyrelsens särskilda uppdrag i varje särskilt mål, såsom åklagare anhängiggöra och utföra talan för brott mot tullförfatningarna, i högre rätt i vederbörlig ordning fullfölja besvär däri, även när ombudsmannen icke hos den lägre domstolen fört tullverkets talan, liksom för övrigt å tullverkets vägnar tala och svara i alla förekommande mål, i vilka han i sådan egenskap inställer sig. Dessutom hänskjutas, enligt vad jag inhämtat, till tullverkets ombudsman från styrelsens byråer ej sällan vidlyftiga ärenden för utredning och yttrande angående den rättsliga befogenheten i vissa framkomna anspråk m. m. De ombudsmannen sålunda åvilande göromål äro synbarligen av den art, att hans bortovaro från ämbetsrummet eller till och med från stationeringsorten kan förväntas i ej ringa utsträckning behöva inträffa. Att detta måste bliva till men för den ordinarie tjänst, med vilken ombudsmannaskapet förenas, synnerligast där, såsom förhållandet är med sekreterarbefattningarna, tjänstens innehavare utövar visst förmanskap, synes mig uppenbart. Jag anser därför, att ett system, närmare anslutande sig till det hittillsvarande, enligt vilket generaltullstyrelsen lämnas fullt fria händer i fråga om ombudsmannabefattningens tilldelande, hellre bör ifrågakomma till genomförande, och utgår därvid från att styrelsen vid träffande av sitt val härutinnan tager skälig hänsyn till vikten av, att de mera betydande tjänsterna inom styrelsen icke belastas med hinderligt arbete, fallande utom dessas egentliga område. — — —

Förslaget, att generaltullstyrelsens behov av vaktbetjäning skulle tillgodoses med personal från lokaltullförvaltningen i Stockholm, kan jag vidare — — — icke heller biträda. En dylik anordning skulle nämligen medföra, såväl att den för uppassningsgöromål hos styrelsen erforderliga arbetskraften bleve alltför kostsam för statsverket, som ock att en olämplig avvikelse från förhållandena i förevarande hänseende vid de centrala verken i allmänhet uppstode. I stället anser jag böra för ändamålet å styrelsens stat upptagas en förste expeditionsvakt och åtta expeditionsvakter, placerade i samma lönegrader som de likabenämnda befattningshavarna vid nyssnämnda verk.»

Vad departementschefen sålunda anført har föranlett generaltullstyrelsen att i sin nu föreliggande skrivelse den 17 oktober 1921 frånträda sina tidigare förslag i dessa frågor och ansluta sig till departementschefens däri uttalade grundsatser.

Tjänst-
görings-
kommission.

Det förslag till omorganisation av lokaltullförvaltningen, vilket tullkommissionen framlagt, innehåller beträffande det antal tjänstemän, som må erfordras, samt de olika befattningarna för dessa icke hemställanden i fråga om tjänstemän av lägre tjänstegrad än förste tullkontrollörs. Anledningen härtill har av tullkommissionen angivits (II: sid. 9 o. f.) vara följande:

Därest, såsom ifrågasatts, modernare arbetsmetoder infördes vid tullverket, måste detta leda till en relativ minskning av personalen; men huru stor denna minskning kunde göras, vore icke möjligt att bedöma, förrän någon tids praktisk erfarenhet vunnits. Vidare erfordrades för en effektiv prövning av personalbehovet vid varje särskild tullförvaltning ett ingående studium av därstädes förekommande göromål ävensom av särskilda lokala förhållanden i övrigt. Någon undersökning härutinnan hade kommissionen icke varit i tillfälle att företaga, särskilt därför att tullförvaltningarna arbetade under förhållanden, som icke gäve någon tillförlitlig bild av de normala. Det vore emellertid angeläget, att en dylik undersökning komme till stånd, så snart förhållandena bleve sådana, att man kunde vänta sig ett tillfredsställande resultat av densamma. För sådant ändamål borde tillsättas en *tjänstgöringskommission*, förordnad av generaltullstyrelsen och med så allsidig sammansättning som möjligt, vilken kommission borde hava till uppgift att utreda det vid envar tullförvaltning erforderliga antalet tjänstemän av varje särskild grad, allt i enlighet med i betänkandet närmare angivna grunder, varjämte samma kommission lämpligen även kunde taga befattning med vissa frågor rörande beskaffenheten av tullverkets lokaler.

Generaltullstyrelsen har (U. II: sid. 5 o. f.) angivit sin ståndpunkt till detta förslag i huvudsak sålunda:

I likhet med tullkommissionen och på de av densamma anförda skäl funne generaltullstyrelsen tillsättandet av en tjänstgöringskommission vara av behovet påkallat. Emellertid kunde denna kommission icke med fördel börja sin verksamhet, förrän riksdagens beslut om omorganisationen föreläge. Vidare bleve det först efter någon tids erfarenhet av den nya organisationen och dess verkningar möjligt att avgöra, om eller i vad mån antalet tjänster vid lokalförvaltningen skulle kunna på grund av omorganisationen minskas. Överhuvud taget syntes det för normala förhållanden gällande behovet av tjänster av lägre tjänstegrader än förste kontrollörs icke för närvarande kunna med säkerhet bedömas. Följaktligen kunde någon på omorganisationsförslaget byggd ny stat icke, såvitt anginge antalet tjänster av nyssberörda lägre tjänstegrader, definitivt fastställas samtidigt med antagandet av omorganisationsförslaget. Därest vid tjänstgöringskommissionens under-

sökningar någon reduktion av de nuvarande ordinarie tjänsternas antal skulle kunna ifrågakomma, borde enligt styrelsens åsikt en sådan reduktion, till undvikande av uppkomsten utav en större indragningsstat icke genomföras på en gång utan successivt i mån av inträdande vakanser. Tjänstgöringskommissionen syntes för vinnande av enhetligt bedömande av tjänstebehovet å skilda platser böra bestå av allenast tre personer. Av dessa borde två tillhöra tullverket och vara, den ena tjänsteman av nuvarande högre grad, den andra tjänsteman av lägre grad; den tredje borde om möjligt uttagas bland det praktiska livets män och besitta sakkunskap i någon av de näringsgrenar, vilkas utöfvare under sin verksamhet komme i närmare beröring med tullverket. Tjänstgöringskommissionen borde, såsom föreslagits, tillsättas av generaltullstyrelsen.

Denna ställning till det förhandenvarande spørsmålet ansåg nyssbemälda departementschef sig kunna godkänna.

I dessa ämnen är jag — bortsett från förslaget om antalet befattningshavare inom de olika tjänstegraderna inom generaltullstyrelsens vaktbetjäning, till vilket förslag jag i fortsättningen återkommer — ense med min företrädare. Jag finner således jämväl behöfligt, att en tjänstgöringskommission tillkommer snarast möjligt, efter det omorganisationen av tullverkets lokalförvaltning genomförts, huvudsakligen i och för utredning av det vid envar tullförvaltning erforderliga antalet tjänstemän av lägre tjänstegrad än förste tullkontrollörs och ämnar därför i sinom tid ifrågasätta bemyndigande för generaltullstyrelsen att tillsätta en sådan kommission. Ledamöterna i kommissionen böra också enligt min åsikt till antalet icke överstiga tre samt utväljas på sätt generaltullstyrelsen tänkt sig, varigenom möjlighet för de trafikerande att få personalfrågan vid tullverket utredd även ur deras synpunkt synes beredas i tillräcklig mån.

*Departements
chefen.*

Avlöningsförhållanden.

Kommunikationsverkens lönekommitté avgav dels i slutet av år 1918 särskilda yttranden och förslag rörande organisationsförhållandena vid postverket, statens järnvägar, telegrafverket och statens vattenfallsverk, dels ock den 20 februari 1919 betänkande angående gemensamt lönesystem samt lönereglering för samma verk. På grundvalen härav antog 1919 års riksdag och utfärdade Kungl. Maj:t den 19 juni 1919 (nr 343) gemensamt avlöningsreglemente för tjänstemän vid ifrågavarande verk. Den lösning av åtskilliga inom vilket verk som helst återkommande avlöningsfrågor, som sålunda för kommunikationsverkens del vunnits, har tullkommissionen ansett böra få gälla även i fråga om tullverket (IV: sid. 45).

**Grunder för
avlöninge-
revisionen.**

Härtill uttalade generaltullstyrelsen i sitt utlåtande den 14 juni 1920 sin anslutning i allmänhet (U. IV: sid. 10). Sedan emellertid den 18 mars 1921 dåvarande chefen för finansdepartementet förklarar sig för sin del anse, att den revision av avlöningsförhållandena vid tullverket, vilken då förestode, borde till allmän utgångspunkt taga det nya lönesystem för statsdepartement och centrala ämbetsverk, som i huvudsaklig överensstämmelse med ett av 1902 års löneregleringskommitté den 3 november 1920 avgivet förslag blivit gillat av 1921 års riksdag, har styrelsen likväl i sin nu förevarande skrivelse den 17 oktober 1921 under viss reservation övergått till departementschefens sålunda intagna ståndpunkt.

Även 1902 års löneregleringskommitté har i sitt yttrande den 6 december 1921 biträtt departementschefens mening.

Departements-
chefen.

Vid sådant förhållande har jag all anledning instämma i förslaget, att det vid statsdepartement m. fl. tillämpade lönesystem i allt väsentligt lägges till grund för den förestående avlöningsrevisionen vid tullverket.

I ndragning
av sportier.

Nuvarande
extra
inkomster.

De olika slag av extra inkomster, som för närvarande tillkomma tjänstemän vid tullverket, äro följande:

- a) ersättning enligt den s. k. sporteltaxan;
- b) andra extra inkomster i tjänsten, huvudsakligen lösen, beslagarandelar samt anmärknings-, aktorats- och auktionsprovision; samt
- c) ersättning för bestyr, som utföras i omedelbart sammanhang med tulltjänsten, vartill höra ersättning för debitering, uppörd och redovisning av vissa till kommun utgående avgifter, särskilt hamnavgifter (»kommunaluppördsersättning»), samt ersättning för bestridande av åtskilliga med postpaket- och järnvägstrafiken från utlandet förenade göromål, som eljest skulle ankomma på postverket och statens järnvägar (»post- och järnvägsersättning»).

1914 års tull-
kommission.

Beträffande dessa extra inkomster har tullkommissionen (IV: sid. 48) såsom sin allmänna ståndpunkt anført, att ersättning, som utginge för förrättning på tjänstgöringstid, borde indragas till staten samt att, i fråga om ersättning för förrättning på övertid, allt ekonomiskt mellanhavande mellan trafikanterna och tjänstemännen borde helt och hållet bortfalla och statsverket övertaga å ena sidan all rätt till allmänhetens avgifter för övertidsexpeditioner men å andra sidan skyldighet att hålla tjänstemännen skadeslösa för deras övertidsarbete. Sin närmare ställning till de olika slagen av extra inkomster med undantag av den s. k. post- och järnvägsersättningen samt beslagarandelarna, vilka icke särskilt behandlats, har tullkommissionen angivit som följer:

De avgifter, som utginge enligt *sporteltaxan* eller, med officiell benämning, Kungl. Maj:ts taxa den 23 december 1910 (nr 134) å ersättning, som en-

ligt särskilda bestämmelser skall av trafikerande utgöras för vissa av tulltjänstemän verkställda tjänstförrättningar, borde ingå till tullverket, vilket å sin sida hade att bereda vederbörande tjänstemän antingen mot övertidstjänstgöring svarande ledighet under deras ordinarie tjänstgöringstid eller ock övertidersättning ävensom, i förekommande fall, vederbörlig reseersättning. Med utgående härifrån hade kommissionen utarbetat ett förslag till förrättnings-taxa för tullverket (IV: sid. 28 o. f.), vilket vore avsett att träda i stället för sporteltaxan. — *Aktoratsprovisionen*, varom funnes bestämt i Kungl. Maj:ts brev den 4 februari 1800 och den 9 september 1818 och som utginge med tolv procent av kronans andel i tullverkets beslagsmål till huvudsakligen tullfiskalerna, vore enligt tullkommissionens mening opåkallad och borde utan vidare avskaffas, vilket lätt kunde ske i samband med tullfiskalstjänsternas föreslagna indragning. — Frågan om *anmärkningsarvodets* bibehållande eller avskaffande borde lösas gemensamt för hela statsförvaltningen. — *Auktionsprovisionen*, vilken vid försäljning enligt föreskrifter i tullstadgan respektive lagen med vissa bestämmelser om sjöfynd den 2 april 1918 (nr 163) av beslagsgods, sjöfynd och åtskilligt annat tullgods tillfölle vederbörande tulltjänsteman med två procent av auktionsbeloppet, borde, liksom på sin tid skedde genom Kungl. Maj:ts brev den 23 juli 1869 med föreskriven auktionsprovision vid försäljning av sjöskadat gods, indragas till statsverket. En vid auktionerna till tullpersonal utgående s. k. *slagavgift*, nio öre för varje särskilt nummer i auktionsprotokollet, borde icke vidare uttagas. — Angående *expeditionslösen* vore tullkommissionen visserligen i princip med om att sådan lösen inom tullverket helt och hållet avskaffades, men kommissionen ansåge dock, att genomförandet av en sådan reform icke kunde ske annorledes än i samband med en allmän, för hela statsförvaltningen gemensam revision av expeditiöslösen- och stämpelförordningarna. Till dess en sådan revision komme till stånd, borde expeditiöslösen i nuvarande utsträckning bibehållas. — Den s. k. *kommunaluppbördsersättningen* borde i sin helhet ingå till tullverket, som avlönade de tjänstemän, vilka utförde hithörande arbete.

Generaltullstyrelsen, som funnit sig icke hava något att i huvudsak erinra mot tullkommissionens allmänna uttalanden i förevarande ämne, har även (U. IV: sid. 12 o. f.) biträtt kommissionens förslag rörande avgifterna enligt sporteltaxan, anmärkningsarvodet, auktionsprovisionen, slagavgiften, expeditiöslösen och kommunaluppbördsersättningen. Däremot har styrelsen, under hänvisning bland annat till sitt avstyrkande av förslaget om tullfiskalstjänsternas indragning, förklarat sig sakna anledning att tillstyrka det ifrågasatta avskaffandet av aktoratsprovisionen. I fråga om övriga extra inkomster ävensom angående det upprättade förslaget till förrättnings-taxa har styrelsen utlåtit sig i huvudsak sålunda:

Generaltullstyrelsen.

Vidkommande post- och järnvägsersättningen ansåge styrelsen, med hänsyn till den jämförelsevis obetydliga omfattning, vari det arbete, för vilket ersättningen utginge — huvudsakligen uppbörd — utfördes av tullpersonal,

att skäligen anledning till uttagande av ersättning av postverket respektive statens järnvägar för arbetets förrättande knappast föreläge. Saken syntes kunna uppgöras genom överenskommelser mellan vederbörande verks styrelser. Därest detta slag av ersättning ansåges böra fortfarande utgå, borde beloppen därav indragas till tullverket. Beträffande de till tulltjänstemän utgående andelar i böter och beslagtagen egendom (beslagarandelar) funne styrelsen dessa böra såsom en välförtjänt uppmuntran i det mången gång betydande arbetet med tullförseelsers uppdagande samt en sporre till intresse och nit i berörda hänseende böra alltfört få åtnjutas av tjänstemännen.

Mot grunderna för det av tullkommissionen avgivna förslaget till förrättningsstaxa hade styrelsen i stort sett icke haft något att erinra (U. IV: sid. 91 o. f.). I överensstämmelse med dessa grunder skulle avgiftsbeloppen, så långt ske kunde, bestämmas sålunda, att de täckte tullverkets kostnader för den personal, som användes för i taxan avsedda förrättningar. Dessa kostnader kunde emellertid enligt styrelsens mening icke ens tillnärmelsevis bedömas, innan dels placeringen av tulltjänstemännen i olika lönegrader blivit definitivt avgjord, dels ock de belopp, med vilka övertidstjänstgöring skulle gottgöras tjänstemännen, blivit bestämda. Bland annat på grund härav anhölle styrelsen, att med avgivande av slutligt utlåtande över förslaget till förrättningsstaxa måtte få anstå, till dess önskvärda förutsättningar härför vore för handen.

*Departements-
chefen år 1921.*

Då ärendet angående tullverkets stater för år 1922 föredrogs den 18 mars 1921, underströk dåvarande chefen för finansdepartementet vikten av att tulltjänstemännens rätt till extra inkomster i eller på grund av tjänsten bleve inskränkta, liksom särskilt på senare tiden varit fallet med åtskilliga andra statstjänstemäns motsvarande inkomster, samt biträdde beträffande de olika slagen av de extra inkomsterna vad generaltullstyrelsen yttrat därom. Beträffande aktoratsprovisionen och beslagarandelarna anförde departementschefen särskilt, att han ansåge desamma böra åtminstone så länge bibehållas, som åklagare och beslagare i allmänhet tillkommande rätt till andelar i böter och beslagtagen egendom icke mera allmänt upphört. Angående anmärkningsarvodet erinrade han om att på grund av Kungl. Maj:ts kungörelse den 17 december 1920 (nr 834) sådant arvode för framtiden icke skulle vid tullverket förekomma.

*Departements-
chefen.*

Ej endast för statsverket utan även för tulltjänstemännen måste det, synes mig, vara eftersträfvansvärt att få avlöningsförhållandena vid tullverket så ordnade, att tjänstemannens åtgärder icke ens få skenet av att vara beroende av allmänhetens gottgörelse för dessa. Ett steg i sådan riktning har tagits genom framläggandet av de nyss återgivna förslagen om indragning till statsverket från och med den tidpunkt, då nytt avlöningsreglemente för tjänstemän vid tullverket träder i kraft, av sådana slag av ersättningar, vilka hittills innefattats i tullverkets sporteltaxa men framdeles torde komma att beräknas efter förutberörda

förrättningstaxa, vartill jag i sinom tid lär bli i tillfälle att inför Kungl. Maj:t framlägga förslag. Jag förordar därför redan av denna anledning, att ifrågavarande ersättningar bestämmas icke vidare skola utgå till tulltjänstemännen såsom extra inkomst. Ett bidragande skäl till detta mitt förord är, att dessa ersättningar enligt uppgift tillgodonjutas högst olika av befattningshavare i samma tjänsteställning, något som ofta torde innebära en orättvisa.

Vad angår övriga slag av förekommande extra inkomster, kan av nu anförda skäl åtminstone det förra knappast återopas såsom stöd för deras indragning, medan åt det senare icke torde, fränsett kommunaluppbördsersättningen och möjligen beslagarandelarna, kunna tillmätas större betydelse, enär de inflytande inkomstbeloppen lära vara jämförelsevis ringa. Likväl anser jag mig böra tillstyrka indragning av jämväl dessa — utom beslagarandelarna — huvudsakligen med hänsyn till önskvärldheten att icke, där ej alldeles särskilda omständigheter annat påkalla, för enligt avlöningsreglemente likställda befattningshavare i olika verk lämna möjlighet till särskild ersättning för i tjänsten utfört arbete, varigenom den ene befattningshavaren realiter får bättre löneställning än den andre; den förre kan därmed ernå en plats å löneskalan, som icke ursprungligen avsetts och därför ej heller må anses svara mot arbetet vid den tjänst, han bestrider. Vad särskilt beträffar aktoratsprovisionen, förestår för övrigt utredning om denna förmåns upphörande vid andra verk. I fråga om beslagarandelarna föreligga emellertid särskilda omständigheter, som enligt mitt förmenande göra en indragning av dessa slag av extra inkomster mindre önskelig. Dessa innebära nämligen, enligt vad jag inhämtat, en särskilt på senare tiden mycket värdefull sporre för vederbörande tjänstemän till med uppoffrande av fritid förbundna ansträngningar för ertappande av lagbrytare. Härtill kommer, att en indragning av här ifrågavarande beslagarandelar syns mig icke gärna kunna ske, så länge den åklagare och beslagare i allmänhet tillkommande rätt till andelar i böter och beslagtagen egendom icke mera allmänt borttagits.

Då jag senare i dag yttrar mig i frågan om tulltjänstemännens placering i lönegrader, utgår jag från den förutsättning, att de av mig tillstyrkta indragningar av extra inkomster komma att uppställas såsom villkor för ikraftträdande av den blivande nya avlöningsstaten för tullstaten. Ett beslut av riksdagen i denna riktning, om vars utverkande jag nu hemställer, skulle följaktligen innebära, att från och med dagen för nämnda stats ikraftträdande följande slag av tulltjänstemän tillkommande extra inkomster upphöra att till dem utgå, nämligen: ersättning enligt taxan den 23 december 1910 för å övertid verkställda tjänstförrätt-

ningar; aktoratsprovision; auktionsprovision vid försäljning enligt tullstadgan av beslagsgods eller annat gods ävensom vid försäljning av sjöfynd; slagavgift vid försäljning å auktion; lösen för av tullverkets lokalförvaltningar utfärdade depositionsbevis; ersättning för uppbörd av till stad eller annan kommun utgående avgifter; samt ersättning av post- eller järnvägsmedel för vissa i sammanhang med tulltjänsten verkställda göromål för postverkets eller statens järnvägars räkning.

**Kompensation
för sportler.**

Vid behandlingen av frågan om tulltjänstemännens extra inkomster (sid. 186) har tullkommissionen särskilt frambållit, att, enär sportlerna inom tullverket hade avsevärd betydelse för tjänstemännens ekonomi, deras indragning till statsverket icke kunde ske utan kompensation. Beträffande vaktmästare och kammarskrivare skulle sådan kompensation beredas på det sätt, att hänsyn till mistningen av sportler toges vid dessa tjänstegraders placering å löneskalan; i fråga om övriga tjänstemän skulle kompensation ske genom särskilda personliga lönetillägg i överensstämmelse med vad som avsetts vid kommunikationsverkens löne-reglering, dock med den avvikelse att, medan kompensationen för nämnda verks tjänstemän skulle ställas i förhållande till vederbörandes extra inkomster under år 1919, i samma hänseende skulle för tullverkets personal läggas till grund sportlernas medeltal under åren 1911—1914.

I likhet med tullkommissionen har generaltullstyrelsen såväl i sitt utlåtande den 14 juni 1920 som i föreliggande skrivelse den 17 oktober 1921 ansett, att indragning av extra inkomster icke borde vidtagas utan att kompensation därför lämnades tjänstemännen; dock skulle enligt styrelsens mening dylik kompensation i alla fall, då den kunde ifrågakomma, sålunda även för vaktmästare och kammarskrivare, lämnas genom personligt lönetillägg. Ännu i ett hänseende har styrelsen avvikit från kommissionen, i det att styrelsen ansett, att till grund för kompensationen borde läggas de extra inkomster, som åtnjutits under året näst före ikraftträdandet av det för tullverket nya avlöningsreglementet. Slutligen har styrelsen angivit de slag av extra inkomster, för vilka enligt styrelsens uppfattning kompensation borde lämnas (med viss mindre inskränkning sammanfallande med dem, som, enligt vad nyss nämnts, av styrelsen föreslagits till indragning), samt hemställt, att föreskrifter i ämnet måtte intagas i de särskilda övergångsbestämmelser, vilka bleve erforderliga och vilka styrelsen förutsatte skulle utfärdas av Kungl. Maj:t.

Det av generaltullstyrelsen sålunda framlagda förslaget tillstyrktes den 18 mars 1921 till alla delar av dåvarande chefen för finansdepartementet.

I anledning av de båda förslagen rörande vilka belopp, som borde bliva grundläggande för compensationens storlek, har 1902 års löne-regleringskommitté i sitt utlåtande den 6 december 1921 — utan att ingå på frågan, om eller i vad mån överhuvud taget sådan compensation borde medgivas — allenast anført, att såväl det ena som det andra av berörda förslag avveke från vad beträffande andra verk dittills plägat fastställas såsom grund för bestämmande av liknande compensation; denna hade nämligen i regel gjorts beroende av medeltalet av de extra inkomster, som belöpt å flera närmast liggande år.

Vid tidigare skedd indragning till statsverket av vissa vid exempelvis postverket förekommande sportelinkomster bereddes vederbörande tjänstemän såsom personligt lönetillägg en successivt bortfallande ersättning för vad de därigenom beräknades förlora. Tiden för lönetilläggets avskrivning sattes till nio år, och avskrivningen skedde med en niondel om året. Ett liknande tillmötesgående synes mig därför icke böra förmenas tulltjänstemännen, så mycket mindre som därigenom icke kan befaras uppstå någon nämnvärd statsutgift i egentlig bemärkelse, alldenstund tullverket hädanefter skulle komma att mestadels tillgodogöra sig de mot nuvarande sportler svarande beloppen.

*Departements-
chefen.*

I fråga om den sportelinkomst, som må läggas till grund vid det personliga lönetilläggets beräkning, anser jag till en början endast de slag av sportler, som generaltullstyrelsen förmenat böra kompenseras, ävensom aktoratsprovisionen kunna för ändamålet medräknas. Vidare förefaller mig den även i föregående liknande fall utsatta maximigränsen för sportlerna, 5,400 kronor, vara lämplig, varjämte jag lika med tullkommissionen finner en minimigräns av 100 kronor böra fastställas till undvikande av kompensationsfrågans onödiga invecklande. Däremot synes det mig, med avseende å vad löne-regleringskommittén i ämnet anført och med hänsyn därtill, att fullt tillförlitliga uppgifter om tulltjänstemännens extra inkomster under åren närmast före 1921 icke lära kunna utan större omgång erhållas, som om vid beräkning av sportelberättigad tjänstemans inkomst av sin befattning hänsyn borde tagas till medeltalet av sportlernas belopp under åren 1921 och 1922, varom, enligt vad jag inhämtat, noggranna uppgifter torde komma att föreligga.

Fastställandet av grunderna för den sålunda tillstyrkta sportel-compensationen torde lämpligen kunna ske i samband med utfärdande av andra erforderliga föreskrifter rörande övergången till de blivande nya avlöningsbestämmelserna; och har jag för avsikt att framdeles till Kungl. Maj:ts prövning överlämna särskilt förslag till sådana sammanfattande övergångsbestämmelser. Om beredande av medel för utbetal-

ning av sportelkompensation kommer jag att i det följande göra hemställen i samband med behandlingen av förslaget till tullverkets utgifts-stater för förra halvåret 1923.

Lönenämnd. I 44 § av avlöningsreglementet den 19 juni 1919 (nr 343) för tjänstemän vid kommunikationsverken innehållas bestämmelser angående en för nämnda verk gemensam lönenämnd.

Denna nämnd, i vilken löntagar-, förvaltnings- och de allmänna intressena böra vara representerade och som skall bestå av utav Kungl. Maj:t tillsätta sju medlemmar jämte lika antal suppleanter, har till uppgift att avgiva yttranden rörande sådana allmänna föreskrifter, som enligt sagda avlöningsreglemente skola utfärdas av Kungl. Maj:t, ävensom att i enlighet med av Kungl. Maj:t fastställd instruktion bereda andra ärenden av huvudsakligen löneteknisk natur. Sådan instruktion har utfärdats den 31 december 1919 (nr 859).

Tullkommissionen har i sitt betänkande den 19 september 1919 (IV: sid. 58) ansett, att inrättandet av en dylik nämnd särskilt för tullverket icke borde ifrågakomma men att tillfälle borde beredas kommunikationsverkens lönenämnd att yttra sig även i avlöningsfrågor från tullverket.

Generaltullstyrelsen biträdde i utlåtande häröver den 14 juni 1920 (U. IV: sid. 27) tullkommissionens uppfattning, att en särskild lönenämnd för tullverket icke borde anordnas men föreslog, att en för kommunikationsverken och tullverket gemensam lönenämnd borde inrättas. Antalet ledamöter och suppleanter i denna nämnd borde utgöra nio av vartdera slaget.

Vederbörande departementschef uttalade sig den 18 mars 1921 på anförda skäl (sid. 189) dels mot att lönenämnden för kommunikationsverken under ena eller andra formen belastades med ärenden, avseende förhållandena inom andra än dessa verk, dels ock mot anordnandet av en särskild lönenämnd för tullverket. Däremot fann departementschefen, som likaledes ansåg, att yttranden från en lönenämnd voro önskvärda även beträffande tullverkets avlöningsfrågor, lämpligt att åt den blivande lönenämnden för statsdepartement och centrala ämbetsverk i allmänhet lämna uppdrag att handlägga hos tullverket uppstående avlöningsfrågor i enahanda utsträckning som övriga under nämndens befogenhet fallande ärenden. Vid tillsättandet av berörda nämnd syntes böra tagas under övervägande, huruvida icke tullverket borde bliva representerat inom densamma.

För den sålunda avsedda lönenämnden, beträffande vilken allmänna

bestämmelser, likartade med de för kommunikationsverken fastställda, återfinnas i 35 § av det den 22 juni 1921 utfärdade avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen (nr 451), fastställdes sedermera av Kungl. Maj:t den 12 september 1921 (nr 528) instruktion, däri bland annat angavs, att nämnden skulle kallas »allmänna civilförvaltningens lönenämnd». Då denna nämnd tillsattes, erhöll emellertid tullverket icke någon särskild representant i densamma.

I anledning av vad sålunda förekommit har nu generaltullstyrelsen i sin förevarande skrivelse den 17 oktober 1921 gjort följande uttalande:

»Vad — — — beträffar frågan om den lönenämnd, som skulle hava att behandla tullverket rörande avlöningsfrågor, får generaltullstyrelsen visserligen uttala såsom sin mening, att den av styrelsen föreslagna, för kommunikationsverken och tullverket gemensamma lönenämnden skulle vara bättre skickad att behandla dylika frågor än en för statsdepartementen och de centrala verken avsedd lönenämnd. Då likväl, därest tullverket skall lyda under statsdepartementens och de centrala verkens avlöningsreglemente, dessas lönenämnd torde böra handlägga jämväl tullverket rörande ärenden, anser styrelsen sig böra inskränka sig till att framhålla nödvändigheten av att tullverket, vid nämndens behandling av dylika ärenden eller då eljest behov därav kan anses föreligga, bliver i nämnden representerat på ett sätt, som är ägnat att till fullo tillgodose tullpersonalens intressen, och att fördenskull tullverkets representant vid sådana tillfällen må äga säte och stämma i nämnden.»

1902 års löneregleringskommitté har vid avgivande av sitt yttrande den 6 december 1921 icke angivit sin ställning till detta spörsmål; dock hava de två tillkallade särskilda ledamöterna i kommittén i vid berörda yttrande fogad reservation såsom sin mening framhållit, att kommittén bort göra det uttalande, att särskilda åtgärder syntes påkallade för beredande åt tullverket av en nöjaktig lösning av denna fråga. För egen del hava reservanterna, under erinran om generaltullstyrelsens förslag att i den för statsdepartement m. fl. verk tillsatta lönenämnden säte och stämma måtte beredas för en tullverkets representant, vidare i anslutning därtill anfört följande:

»Då åtminstone för närvarande stora svårigheter synas föreligga att ordna saken på detta sätt, hava vi ansett det i stället böra ifrågasättas — jämväl med hänsyn till framtida eventuella inordnanden under ifrågavarande reglemente av nya personalgrupper — huruvida icke för tullverket en särskild lönenämnd borde inrättas, vilken skulle i så måtto vara ansluten till den s. k. civila lönenämnden, att de i denna senare insatta representanterna för förvaltnings- eller åtminstone de allmänna intressena skulle vara gemensamma för båda nämnderna.»

*Departements-
chefen.*

Såsom framgår av den för allmänna civilförvaltningens lönenämnd utfärdade instruktion, är denna nämnd avsedd för de verk, å vilkas befattningshavare avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. äger tillämpning. Detta reglemente, som redan fått giltighet för ett flertal statens verk, är ämnat att successivt träda i tillämpning vid olika verk inom statsförvaltningen och förutsättes i enlighet därmed nu skola tillämpas jämväl å personalen vid tullverket. Vid sådant förhållande och då jag för min del hyser den uppfattningen, att utvecklingen bör gå i riktning mot en minskning av antalet lönenämnder, kan jag givetvis ej tillstyrka vare sig att en särskild lönenämnd inrättas för tullverket eller att, så länge både kommunikationsverkens och allmänna civilförvaltningens lönenämnder förefinnas, annan av dessa båda nämnder än den senare skall handhava tullverkets löneregleringsärenden. Emellertid förutsätter jag, att allmänna civilförvaltningens lönenämnd icke skall underlåta att, där så måste anses behöfligt, vid handläggningen av till nämnden hänskjutna ärenden, som må kunna beröra tullverket, för hörande inkalla en eller flera representanter för detta verk.

Jag tillstyrker alltså, att de hittillsvarande bestämmelserna om lönenämnd för statsdepartementen m. fl. givas oförändrad tillämpning jämväl å tullverket.

**Avlönings-
reglemente.**

Enligt tullkommissionens, av generaltullstyrelsen den 14 juni 1920 i huvudsak biträdda förslag skulle för tullverket gälla ett avlöningsreglemente, som, ehuru med vissa ändringar och tillägg, nära anslöt sig till det för kommunikationsverken den 19 juni 1919 (nr 343) utfärdade.

Vid föredragning den 18 mars 1921 av tullverkets löneregleringsfråga hemställde emellertid dåvarande chefen för finansdepartementet, att i stället avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, den 22 juni 1921 (nr 451) måtte jämte vissa särskilda avlöningsbestämmelser tillämpas jämväl å befattningshavare vid tullverket.

Till följd härav har generaltullstyrelsen nu i sin skrivelse den 17 oktober 1921 anført, att, då det för befattningshavare i statsdepartement och vissa centrala ämbetsverk fastställda avlöningsreglemente i stort sett anslöte sig till det för kommunikationsverken gällande, styrelsen ansåge sig — även om styrelsen med hänsyn till den större likheten mellan tullverkets och kommunikationsverkens organisation helst såge, att i enlighet med dess förslag ett med kommunikationsverkens avlönings-

reglemente i huvudsak lika avlöningsreglemente bleve gällande för tullverket — icke böra vidhålla sitt tidigare förslag härom.

Även 1902 års lönerregleringskommitté synes i sitt förut omnämnda utlåtande den 6 december 1921 hava förutsatt, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. skall komma att äga tillämpning å tullpersonalen.

Efter vad jag redan förut antytt, är också min åsikt den, att förenämnda avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. bör tillämpas jämväl å befattningshavare vid generaltullstyrelsen ävensom vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning (»tullstaten») efter nödig komplettering av den vid reglementet fogade tjänsteförteckningen och under förutsättning, att vissa i 2 § av reglementet åsyftade särskilda föreskrifter, för vilka jag i det följande kommer att redogöra, varda av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade. Jag tillstyrker därför utverkande av riksdagens förklaring i sådan riktning.

*Departements-
chefen.*

Med avseende å den närmare innebörden av de stadganden, som sålunda böra enligt mitt förmenande bliva i avlöningshänseende gällande för tullverkets personal, torde jag — under hänvisning till och åberopande av de uttalanden, som min företrädare i statsrådsämbetet på sin tid gjort i anslutning till nyssberörda avlöningsreglemente (sid. 191 o. f.), i den mån dessa uttalanden icke strida mot min förut i dag eller här-efter tillkännagivna ståndpunkt — få anföra följande vid de olika paragraferna i reglementet:

3 §.

Enligt 2 mom. av denna paragraf må med ordinarie befattning ej förenas vissa angivna uppdrag eller befattningar ej heller »annan tjänstebefattning av vad slag det vara må», såframt ej Kungl. Maj:t eller, vad angår tjänsteman tillhörande någon av de i 9 § avdelningarna B och C upptagna 1—17 lönegraderna, vederbörande myndighet, varunder han lyder, efter prövning att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för utövande av statstjänsten, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas. Då avsett är, att fortfarande såsom för närvarande uppdraget såsom ombudsman vid tullverket mot arvode skall av generaltullstyrelsen kunna givas åt därtill lämplig tjänsteman (även ordinarie) vid tullverket, torde — till undvikande av all ovisshet, huruvida sådant kunde anses möjligt med avseende å föreskriften i förevarande 3 § 2 mom. — särskild bestämmelse böra på sätt 1902 års lönerregleringskommitté ock påpekat, meddelas, i syfte att uppdrag såsom ombudsman

vid tullverket må kunna av generaltullstyrelsen givas även åt ordinarie tjänsteman vid verket och av denna förenas med den ordinarie befattningen.

5 §.

I 1 mom. av förevarande paragraf stadgas, att för generaldirektörs- och chefsbefattningarna vid angivna verk, vilka befattningar tillsättas genom förordnande på viss tid, nämligen socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, byggnadsstyrelsen och kommerskollegium, utgår arvode, för år räknat, med 19,000 kronor. Vid bifall till förutnämnda förslag angående generaltulldirektören bör nu bland dessa befattningar upptagas jämväl generaltulldirektörsbefattningen. Därjämte böra i omhandlade moment införas arvodesbestämmelser för kustbevakningsinspektören vid tullverket, därest förslaget om inrättandet av en sådan befattning — med arvode av 10,000 kronor — blir bifallet.

9 §.

Utdrag ur den i denna paragraf intagna löneplan torde få vidfogas statsrådsprotokollet för denna dag (bil. B).

11, 12 §§.

Stadgandena i dessa paragrafer äro för närvarande i vissa avseenden föremål för omarbetning för att därutinnan, såvitt möjligt, bringas i överensstämmelse med bestämmelser i avlöningsreglementet för kommunikationsverken enligt ett nyligen uppgjort förslag. Löneregleringskommittén har den 6 december 1921 uttalat önskvärdheten av att vid berörda omarbetning särskild uppmärksamhet ägnas åt de vid tullverket rådande, i viss mån säregna tjänstgöringsförhållanden, vilka skulle kunna föranleda, att befattningshavare vid tullverket i en del fall kunde komma att försättas i sämre ställning än andra tjänstemän, å vilka reglementet ägde tillämpning.

Det sålunda uttalade önskemålet synes mig förtjänt av beaktande.

I 12 § 3 mom. i avlöningsreglementet för kommunikationsverken (svensk författningssamling nr 343 år 1919) innefattas ett i avlöningsreglementet för statsdepartementet m. fl. ej intaget stadgande om rätt för manlig ordinarie tjänsteman, som befordras från tjänst inom lägre lönegrad till postexpeditör, telegrafassistent, kontors- eller stations-skrivare vid statens järnvägar eller kontorsskrivare vid statens vattenfallsverk, att med viss närmare angiven inskränkning kunna, i den mån så provas skäligt, för bestämmandet av hans begynnelselön i den nya

tjänsten och sedermera för hans uppflyttning till högre löneklass få sig tillgodoförd intill hälften av den tjänstetid, han innehaft ordinarie anställning vid verket.

Löneregleringskommittén har den 6 december 1921 ansett, att ett motsvarande stadgande borde i fråga om befordran till kammarskrivare vid tullverket inflyta i de särskilda avlöningsbestämmelserna för befattningshavare vid tullverket i enlighet med den antydning i sådant hänseende, som för dylika fall lämnats av kommittén i dess betänkande LXII (angående statsdepartement och centrala ämbetsverk: sid. 53).

Häruti är jag ense med löneregleringskommittén och gör förty hemställan i sådan riktning.

14 §.

Utöver det kallortstillägg, varom föreskrives i nu ifrågavarande paragraf, skulle, enligt vad tullkommissionen, generaltullstyrelsen och vederbörande departementschef på sin tid ifrågasatt (propositionen nr 330 år 1921, sid. 203 och 285), tjänsteman i tullverket, som bestrede tjänst å ort, tillhörande den i reglementet angivna kallortsklass VI, i likhet med motsvarande tjänstemän vid kommunikationsverken (jfr avlöningsreglementet för dessa verk, 29 §), kunna enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser tilldelas, därest tjänstgöringen vore av beskaffenhet att i särskilt hög grad utsätta honom för inverkan av ortens klimatiska förhållanden, kallortstraktamente med 50 öre för varje tjänstgöringsdag.

Då, efter vad jag inhämtat, tullverkets å dylika orter stationerade personal icke sällan lärer nödgas förrätta tjänsten under omständigheter, vilka måste anses väl motivera en extra gottgörelse sådan som den omförmälda, har jag ej något att erinra mot, att bestämmelse i sådan riktning, vilken för övrigt tillstyrkts av löneregleringskommittén, får inflyta bland de för tullverket avsedda särskilda avlöningsbestämmelserna.

24 §.

Angående tullpersonalens tjänstebeklädnad har generaltullstyrelsen i sin föreliggande skrivelse den 17 oktober 1921 ifrågasatt utfärdande av särskilda bestämmelser, innebärande bland annat, att vid tullverket uniformspersedlar in natura eller ersättning därför, allteftersom det ena eller det andra prövades för tullverket förmånligast, skulle få, enligt reglemente, som av generaltullstyrelsen fastställdes, tilldelas sådan tjänsteman, tillhörande någon av 1—9 lönegraderna enligt styrelsens förslag, som jämlikt av styrelsen meddelade bestämmelser vore pliktig att under tjänstutövning vara iförd uniform. Förslaget innebär ett uppreparande av de önskemål i förevarande avseende, vilka av styrelsen

tidigare framförts men vid frågans behandling nästlidet år av departementschefen avvisats (sid. 201) på grund av den skiljaktighet, som vid frågans lösning i överensstämmelse med förslaget skulle uppstå med hänsyn till förhållandena icke blott vid kommunikationsverken utan även vid åtskilliga andra verk.

Det skäl, som sålunda av departementschefen framförts, har även löneregreringskommittén den 6 december 1921 funnit avgörande; och kommittén har fördeuskill ansett, att de i nu behandlade 24 § förekommande bestämmelser i fråga om tjänstedräkt borde äga tillämpning jämväl å tullverkets personal.

En av kommitténs särskilda ledamöter har med kraftigt understrykande av vad generaltullstyrelsen åberopat för bibehållande av förmånen fri uniformsbeklädnad eller ersättning därför åt vissa lägre befattningshavare i tullverket velat göra gällande, att borttagande av nämnda förmån otvivelaktigt måste medföra den visserligen oavsiktliga verkan, att ifrågavarande personal ej alltid komme att uppträda i så snygg uniform, som det med hänsyn till sagda personals beröring med fartygsbefäl och passagerare särskilt av utländsk nationalitet kunde anses vara för landets anseende önskvärt.

Den uppfattning, generaltullstyrelsen hyst i denna fråga, har jag lika med min företrädare och löneregreringskommittén funnit mig icke kunna dela, på grund av den förmånligare ställning i omhandlade hänseende, som tullpersonal därigenom skulle tilläggas framför motsvarande personal vid åtskilliga andra verk. Jag anser mig alltså böra avstyrka generaltullstyrelsens förslag härutinnan. Emellertid vill jag fästa uppmärksamheten därå, att med tillämpning av de i förevarande 24 § intagna bestämmelser tulltjänsteman torde enligt närmare föreskrifter av Kungl. Maj:t kunna hos tullverket erhålla behövliga tjänstepersedlar eller materialier därtill, som anses icke böra utlämnas såsom lån, för självkostnadspris eller i begränsad omfattning, med hänsyn till tjänstemannens sysselsättning, för pris därunder, på sätt förhållandet är vid kommunikationsverken. Frågan om utverkande av medel för sistberörda ändamål kommer jag att senare i dag upptaga till behandling.

25 §.

I förevarande paragraf är föreskrivet, att tjänsteman må vid skada till följd av olycksfall i tjänsten på vederbörande myndighets bekostnad erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel samt, där olycksfallet medför förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, jämväl andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel allt enligt de närmare be-

stämmelser, Kungl. Maj:t meddelar. Till denna föreskrift är fogat det tillägg, att, i den mån vid vissa verk en utvidgad rätt i förenämnda hänseenden anses böra ifrågakomma, till efterrättelse skall lända vad Kungl. Maj:t och riksdagen därutinnan besluta. I motiveringen till denna paragraf anförde 1902 års löneregleringskommitté den 3 november 1920 (betänkande LXII, sid. 65), att, därest inom vissa förvaltningsgrenar förmånen av kostnadsfri läkarvård m. m. för det dåvarande vore medgiven i större omfattning än som enligt kommitténs förslag i allmänhet komme att gälla, kommittén saknade anledning att påyrka dess upphävande.

Samma kommitté har nu i sitt yttrande den 6 december 1921 ansett, att det med tillämpning härav borde komma under övervägande, huruvida icke tjänstemän av nuvarande »lägre grad» borde bibehållas vid innehavd förmån av kostnadsfri läkarvård jämte medikamenter även i andra fall än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten. Kommittén har för sin del tillstyrkt föreskrift i sådan riktning, dock med vissa jämkningar, som föranleddes av för andra verk (exempelvis fångvårdspersonalen) meddelade bestämmelser i fråga om utsträckt rätt till läkarvård m. m. Dessa jämkningar har kommittén närmare angivit sålunda:

Vaktbetjäningen hos generaltullstyrelsen skulle i enlighet med numera tillämpade grundsatser inom den allmänna civila statsförvaltningen icke bibehållas vid hittillsvarande rätt i omhandlade hänseende i annan mån, än att envar av den nuvarande ordinarie vaktpersonalen fortfarande borde få såsom personlig förmån tillgodonjuta sådan rätt, så länge han kvarstode i ordinarie tjänst inom styrelsens vaktbetjäning. Den hittills till tjänstemän »av lägre grad» hänförliga befattningshavare, vilken enligt föreliggande förslag under benämningen gränstullmästare upptagits i samma lönegrad som de till ifrågasvarande förmån icke berättigade kammarskrivarna, skulle för likformighetens skull icke tilldelas kostnadsfri läkarvård m. m. Däremot skulle jämväl kvinnliga befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning likasom de manliga av nuvarande »lägre grad» komma i åtnjutande av sådan förmån. Slutligen borde rätten till erhållande av kostnadsfri vård å vårdanstalt begränsas på för fångvårdspersonalen m. fl. bestämt sätt.

Mot denna löneregleringskommitténs ståndpunkt har särskild reservation avgivits av en ordinarie ledamot av kommittén. Denne har till en början erinrat om att statsmakterna visserligen undantagsvis låtit förmånen av kostnadsfri läkarvård jämte läkemedel komma den lägre tjänstepersonalen vid fängelserna och tvångsarbetsanstalterna till godo även vid vanlig sjukdom samt att löneregleringskommittén i sitt senast avgivna betänkande hemställt, att hospitalspersonalen i de lägre lönegraderna måtte erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel även i andra fall än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten.

I anslutning därtill har emellertid samme reservant förmenat, att dessa tre undantag till fullo motiverades av det förhållandet, att det i fängelserna, tvångsarbetsanstalterna och hospitalen på förhand finnes och måste finnas läkare för vård av fångarna eller de sinnessjuka, varför staten där kunde bereda tjänstepersonalen fri läkarvård för ringa eller ingen kostnad. Härefter har reservanten anfört:

»Nu föreslår kommittén, att ett liknande undantag från regeln må göras för större delen av tullpersonalen, nämligen de manliga tjänstemännen i 1—8 lönegraderna och de kvinnliga å tullstaten i 1—5 graderna. För min del kan jag icke se, att tillräckliga skäl föreligga för en sådan anordning. Tullmannens yrke hör icke till de hälsofarliga. Och med den starkt gynnade ställning, som tullverkets tjänstemän enligt förslaget komma att intaga i fråga om löner och tillfällen till extra inkomster, torde det ej bliva dem omöjligt att själva bekosta sin sjukvård. I de få särskilda fall, då statens bistånd kan vara påkallat av verkliga sakska, torde här sjukvård kunna beredas på samma sätt som nu följes i fråga om lotsverkets personal ute på fyrskeppen. Ett bifall till kommitténs förslag i denna punkt kan svärigen undgå att medföra dyrbara konsekvenser på andra håll.»

För min del finner jag ej anledning ifrågasätta större inskränkning i tullpersonalens rätt till läkarvård jämte läkemedel än vad löneregleringskommitténs flertal ansett med billighet överensstämmande. Då jag jämväl i övrigt delar kommittémajoritetens mening i de ämnen, som här beröras, tillstyrker jag alltså, att i de blivande särskilda avlöningsbestämmelserna för tullverket lämnas medgivande av innebörd, dels att tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, tillhörande någon av 1—8 lönegraderna enligt avdelning B eller 1—5 lönegraderna enligt avdelning C i 9 § av avlöningsreglementet, må jämväl i andra fall än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten, enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel på tullverkets bekostnad, dock med den inskränkning, att vård å sjukhus, sanatorium eller annan dylik vårdanstalt icke får vid sådant sjukdomsfall bestridas av tullverkets medel under tid, då tjänstemannen åtnjuter oavkortad lön, dels ock att enahanda rätt till läkarvård m. m. må, med nyssnämnda inskränkning, såsom personlig förmån tillgodonjutas av den, som omedelbart före avlöningsreglementets ikraftträdande för tullverket är innehavare av förste vaktmästar- eller vaktmästarbefattning hos generaltullstyrelsen, så länge han kvarstår i ordinarie tjänst inom styrelsens vaktbetjäning.

ning till en vid reglementet fogad tjänsteförteckning, däri angives, till vilken lönegrad varje särskild befattning är att hänföra.

Det förslag till sådan förteckning, som tullkommissionen den 19 september 1919 framlade, beledsagades av ett allmänt uttalande (IV: sid. 113), däri kommissionen — i anledning av bland annat ett yttrande av 1915 års kommission för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken m. fl. verk (kommissionens betänkande sid. 32), att de lägsta grupperna bland tjänstemän med högre kompetens, såsom vid statens järnvägar stations- och kontorsskrivare samt manliga ritare, vid postverket postexpeditörer, vid telegrafverket assistenter och vid tullverket kammarskrivare, borde ställas på ett i det stora hela likartat plan — hävdade den uppfattning, att tullverkets tjänstemän borde, med hänsyn ej mindre till beskaffenheten av det arbete, som ålåg dem, än även och framför allt till den säregna förtroendeställning, de intoge såsom statsverkets målsmän gentemot trafikanterna, få liksom hitintills vara i åtnjutande av en särskild lönenivå, något högre än den för flertalet andra verk gällande.

1914 års tullkommission.

Generaltullstyrelsen erinrade den 14 juni 1920 vid framlägget av sitt förslag till tjänsteförteckning till en början om följande förhållanden:

Generaltullstyrelsen år 1920.

Då Kungl. Maj:t den 5 december 1919 anbefallde generaltullstyrelsen att avgiva yttrande över tullkommissionens förslag till avlöningsreglemente för tjänstemän vid tullverket, lämnades särskild hänvisning till vederbörande departementschefs anförande i ämnet till statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag (U. IV: sid. 6). Enligt detta hade departementschefen efter förberedande granskning av tullkommissionens förslag till löneplan och tjänsteförteckning funnit närmare övervägande böra ske, huruvida icke en längre gående differentiering av tjänsterna i tullverket på olika lönegrader än som av tullkommissionen ifrågasatts, borde genomföras. Härjämte hade departementschefen uppmärksammat, att åtskilliga av de i tjänsteförteckningen upptagna befattningarna föreslagits till avlöning enligt högre lönegrad än som med hänsyn till de för respektive befattningars utövande erforderliga kvalifikationerna kunde anses erforderligt. En revision av ifrågavarande förteckning efter förslag av generaltullstyrelsen hade därför synts departementschefen vara av behovet påkallad, innan något förslag i ärendet framlades för riksdagen; och borde därvid eftersträvas att i avlöningshänseende vinna full motsvarighet mellan befattningshavarna i tullverket och med dessa jämförliga befattningshavare inom de redan lönereglerade kommunikationsverken.

I fortsättningen berörde generaltullstyrelsen (U. IV: sid. 50) dessa direktivs inverkan på styrelsens förslag till tjänsteförteckning:

Generaltullstyrelsen hade ansett beskaffenheten av och ansvaret vid det tulltjänstemännens åliggande arbete i allmänhet och särskilt den viktigaste gre-

nen av detsamma, tullbehandlingsarbetet, innebära synnerligen vägande skäl för bibehållande av den högre ställning i avlöningshänseende, vilken sedan gammalt tillkommit tullpersonalen i jämförelse med personalen vid kommunikationsverken. Vid omarbetningen av tullkommissionens förslag till tjänsteförteckning hade emellertid de lämnade direktiven utgjort hinder för styrelsen att tillmäta åt nämnda och andra för samma uppfattning anförda, likaledes betydelsefulla skäl den verkan med avseende å de särskilda tjänstegradernas placering å löneskalan, vilken styrelsen eljest kunnat finna berättigad. Styrelsen hade dock ansett sig icke kunna underlåta att i någon mån taga hänsyn till nyssberörda skäl; och styrelsen trodde sig hava hos fyra representanter för kommunikationsverken, vilka styrelsen vid behandlingen av vissa lönefrågor vid tullverket anlät för upplysningars meddelande, funnit en viss förståelse för denna uppfattning, även om de icke ansett sig kunna uttala sin anslutning i allo till det förslag, styrelsen stannat för. Beträffande samma förslag hade generaltullstyrelsen berett representanter för de olika grupperna av tullpersonalen tillfälle att framföra sina synpunkter.

I övrigt motiverade generaltullstyrelsen (U. IV: sid. 57 o. f.) liksom tidigare även tullkommissionen (IV: sid. 114) ingående de olika delarna av sitt förslag till tjänsteförteckning.

*General-
direktören vid
statens järn-
vägar år 1920.*

I anledning av vad tullkommissionen i ämnet ifrågasatt, inlade generaldirektören vid statens järnvägar i en till chefen för civildepartementet ställd, den 31 januari 1920 dagtecknad skrivelse, vilken blivit till dåvarande chefen för finansdepartementet överlämnad, sin bestämda gensaga mot den av kommissionen uttalade grundsats, att tullverkets tjänstemän borde på grund av någon särställning få vara i fortsatt åtnjutande av en särskild lönenivå, något högre än den för flertalet andra verk gällande, samt framhöll i överensstämmelse därmed, att de platser i löneskalan, som kommissionen med tillämpning av berörda grundsats tilldelat åtskilliga befattningshavare vid tullverket, icke syntes kunna godkännas vid en jämförelse med motsvarande befattningar vid kommunikationsverken, om hänsyn toges till respektive befattningars vikt och betydelse.

*Departement-
schefen
år 1921.*

Då tullverkets löneregleringsfråga den 18 mars 1921 företogs till behandling av Kungl. Maj:t, påvisade vederbörande departementschef (sid. 213), att i generaltullstyrelsens förslag till tjänsteförteckning för tullverket i en del fall förekomme en förmånligare placering i lönegrader än i tjänsteförteckningarna för postverket och statens järnvägar, medan beträffande åtskilliga befattningar, huvudsakligen sådana som avsetts för verkens styrelser, någon olikhet beträffande lönegraderna icke åvägbragts. Förslaget borde därför, för att ej alltför stor olikhet skulle i lönehänseende bliva rådande mellan tullverket och kommunikationsverken,

i vissa avseenden underkastas omarbetning, vilken dock, med hänsyn därtill, att de funktioner, som i de olika verken påvilade till det yttre likartade befattningar, i många fall vore till sin natur alltför skiljaktiga, borde företagas med en viss varsamhet. Att enbart efter den allmänna beskaffenheten av det arbete, som tillhörde en tjänst, eller till och med allenast efter benämningen å denna bestämma tjänstens hänförande till en och samma lönegrad, i vilket verk den än förekomme, låte sig enligt departementschefens utsago icke rättvisligen göra; denna uppfattning syntes ock tidigare hava gjort sig gällande bland annat vid fastställandet av lönegraderna för de berörda kommunikationsverken.

Den ifrågavarande omarbetningen kom emellertid att innefatta nedflyttning på löneskalan av ett ganska avsevärt antal befattningar, tillhörande huvudsakligen sådana i lägre grader från och med kammar-skrivare; kustbevakningsbefattningarnas placering var likväl att anse endast såsom provisorisk.

Den ställning, bemålde departementschef sålunda intagit, har föranlett generaltullstyrelsen att i nu föreliggande skrivelse den 17 oktober 1921 beträffande vissa tjänstemän hos styrelsen företaga av departementschefen förordade nedflyttningar å löneskalan för åstadkommande av likformighet med avseende å lönegradsplaceringen i andra centrala verks styrelser. I fråga åter om lönegraderna för personalen vid tullstaten har styrelsen däremot dels erinrat om att styrelsens år 1920 framlagda förslag i flera fall innebure en nedsättning av vad tullkommissionen i förevarande hänseende föreslagit samt att före avgivandet av detsamma långvariga och ingående överläggningar ägt rum mellan styrelsen och befattningshavare av skilda grader såväl vid tullverket som vid postverket och statens järnvägar, dels ock tillkännagivit, att styrelsen icke av vad departementschefen anfört blivit övertygad, att en ytterligare nedflyttning av ett stort antal tjänster i lägre lönegrader, än vad styrelsen föreslagit, skulle vara befogad. I överensstämmelse därmed har styrelsen förklarat sig i detta avseende vidhålla sistnämnda förslag utom såvitt anginge vissa av de kvinnliga befattningshavarna, vilka styrelsen upptagit i enlighet med den jämlikt departementschefens hemställan avlåtna propositionen till 1921 års riksdag (nr 330). En i propositionen föreslagna uppflyttning i lönegrad av gränstullmästarbefattningen har styrelsen emellertid funnit tillräddig.

*Generaltull-
styrelsen år
1921.*

Departementschefens ståndpunkt har även haft till följd, att generaldirektören vid statens järnvägar i en till chefen för finansdepartementet ställd skrivelse den 26 oktober 1921 såsom sin uppfattning uttalat, att

*General-
direktören vid
statens järn-
vägar år 1921.*

det i nyssberörda proposition framlagda förslag till löneplan och tjänsteförteckning borde undergå revision, innan frågan om lönereglering för tullverkets personal ånyo förelades riksdagens prövning. Enligt generaldirektörens åsikt borde därvid beträffande vissa befattningar en ytterligare nedflyttning i lönegrad verkställas, så att deras innehavare bleve i avlöningshänseende fullt likställda med innehavarna av jämförliga befattningar vid kommunikationsverken. De befattningar, som här särskilt avsåges, vore följande, vilka borde placeras i härefter angivna lönegrader: tillsyningsman, 1:a; kammarskrivare, 8:e; tullförvaltare av klass 4, 11:e och av klass 3, 12:e; tullkontrollör, 12:e; tullförvaltare av klass 2, 14:e och av klass 1, 15:e; samt tullkommissarie, 15:e lönegraden.

Löneregleringskommittén.

I anledning av berörda framställning har 1902 års löneregleringskommitté i sitt förenämnda yttrande den 6 december 1921 framhållit, att, ehuru jämväl kommittén av skilda anledningar ansett synnerligen önskligt, att tullverkets och kommunikationsverkens befattningar erhöile likvärdig placering å löneskalan, kommittén ändock vid tulltjänsternas inordnande i lönegrader icke i varje fall kommit till det resultat, som bemålde generaldirektör åsyftat. Anledningen härtill hade enligt kommitténs uppgift varit den, att arbetets art vid de tjänster inom de skilda verken, som syntes hava av honom antagits svara mot varandra, i en del fall vid en närmare granskning befunnits kräva så olika kvalifikationer hos innehavarna av tjänsterna, att jämbördigheten av dessa senare måst dragas i tvivelsmål.

Reservationer.

De båda särskilda ledamöterna i kommittén hava beträffande var sin kategori av tjänstemän, de högre och de lägre, haft följande erinringar att göra mot det resultat, vartill kommittén kommit vid sina berörda försök att avväga tullverkets och kommunikationsverkens befattningar mot varandra:

Bägge ledamöterna hava uttalat sig till förmån för generaltullstyrelsens förslag, däri kommunikationsverkens lönegradsplacering synts dem hava i tillräcklig mån beaktats.

En av dem har särskilt funnit de av kommittén föreslagna placeringarna av kammarskrivar- och tullförvaltarbefattningarna synnerligen otillfredsställande, med hänsyn, förutom till tjänsteuppgifterna vid dessa jämväl till, bland annat, att tullverkets löneplan genom dessa placeringar icke bleve liksom kommunikationsverkens byggd på förutsättningen av så småningom under tjänstetiden skeende befordringar, att den allmänna lönenivån därigenom komme att bliva så låg för tulltjänstemannen, att denne skulle få ersättning för sin i förhållande till andra statstjänare högre utbildningskostnader och längre extra-

tid först framemot avskedstagandet samt att vid placeringen icke skänkts tillbörlig uppmärksamhet åt det förhållandet, att tjänstemännen av högre grad i tullverket icke kunde — i motsats till vad fallet vore med motsvarande befattningshavare i kommunikationsverken — erhålla fri läkarvård och, fränsett den minimala utsikten till erhållande av beslagarandelar, icke heller skulle få åtnjuta några som helst s. k. förmåner av mindre värde men däremot å andra sidan vore genom gällande bestämmelser i näringsfrihetsförordningen mera kringskurna än andra tjänstemän i sina förvärvsmöjligheter.

Den andre särskilda ledamoten har även betonat den osedvanligt långa extratiden vid tullverket samt vidare närmare påvisat de stora krav, som ställdes på tullbevakningstjänstemännen i allmänhet. Så voro bevakningstjänsten i tullverket, evad det gällde lokalförvaltningen eller kust- och gränsbevakningen, ingalunda av behaglig natur. Dess utövare komme, på grund av sin tjänsteplikt, i spänt förhållande till en stor del av allmänheten, vars respekt för tullagstiftningen merendels vore särdeles bristfällig. På bevakningstjänstemännen i allmänhet, ej minst i de lägsta tjänstegraderna, måste tullverket ställa stora krav i fråga om plikttrohet och intresse för tjänsten. Blev vaksamheten på något håll förslappad, kunde lätt för statsverket icke obetydliga värden gå förlorade eller skador uppkomma av hälsovådlig art m. m. Rätt stor befogenhet gentemot allmänheten hade även måst tillerkännas tullbevakningspersonalen, var och en å sin ort; denna befogenhet, vars missbrukande i vissa fall vore belagt med bötesansvar, förutsatte hos ifrågavarande personal en icke obetydlig grad av omdömesförmåga jämte utpräglad ansvars-känsla. För att i nöjaktig mån kunna fullgöra sin tjänst måste vidare bevakningspersonalen i tullverket förskaffa sig en icke ringa författningskunskap. I och för tjänstutövningen föreläge slutligen även behov av att bevakningstjänstemännen i allmänhet förskaffade sig någon kunskap i främmande språk, särskilt engelska och tyska, för att vid visitationer av fartyg eller passagerares effekter ävensom vid en del andra tjänstetillfällen kunna meddela sig med utlänningar.

De sålunda föreliggande mera allmänna uttalandena i frågan om vilka lönegrader, som å tjänsteförteckningen böra upptagas för befattningshavarna vid tullverket giva mig anledning till att här understryka, vilka utomordentliga svårigheter, som måste vidlåda ett rätt avvägande av det inbördes reella värdet av arbetet och ansvaret vid befattningar i skilda verk. Dessa svårigheter ökas givetvis därigenom, att en fullständig kännedom i detalj av varje vederbörande verks arbetsuppgifter knappast är möjlig att av någon utom verket genom egna undersökningar ernå och att den kunskap i omhandlade avseende, som må meddelas av vid verket anställd personal, kan tänkas bliva i större eller mindre mån präglad av den övervärdering av det egna arbetet framför andras, vilken ofta helt oavsiktligt plägar uppstå. Då jag därför i det följande vid behandlingen av avlöningsstaten för tullverket har att taga ståndpunkt till de framkomna förslagen om de olika tulltjänsternas hän-

*Departements-
chefen.*

förande till lönegrader, sker detta, enligt vad jag anser mig här böra uttryckligen betona, utan anspråk på att därvid ernå en lösning, som icke kan vid en på ytterligare upplysningar stödd granskning åtminstone på enstaka punkter göras till föremål för erinran. Jag vill emellertid tillika icke underlåta att framhålla, att det material, vilket av mig hunnit i ämnet införskaffas, gjorts till föremål för möjligast omsorgsfulla prövning i syfte att åstadkomma en ur skilda synpunkter rättvis löneställning för tullpersonalen.

I detta sammanhang anhåller jag att här få förete en jämförande sammanställning av samtliga de förslag till tjänsteförteckningar för tullverket, som förelågo i och med ingivandet till Kungl. Maj:t av generaltullstyrelsens nu förevarande skrivelse den 17 oktober 1921, ävensom utdrag ur den tjänsteförteckning för kommunikationsverken, som fastställts enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 4 juni 1920 (nr 253), vilken sammanställning utvisar den gruppering i lönegrader, som i de olika tjänsteförteckningarna ägt rum beträffande befattningar vid tullverket, postverket och statens järnvägar. Med avseende å samma uppställning må upplysas, dels att benämningarna å tulltjänsterna blivit för tydlighets skull i varje förslag utom det av vederbörande departementschef år 1921 beträffande kustbevakningspersonalen framlagda upptagna så, som de av mig vid behandling av tullverkets titelfråga definitivt tillstyrkts eller eljest funnits böra i här lämnade redogörelser förekomma, dels att de i tullkommissionens förslag inom parentes införda befattningar utgöra sådana tulltjänster, som visserligen föreslagits av kommissionen men icke förordats av generaltullstyrelsen eller bemäldes departementschef, dels ock slutligen att beträffande lönegraderna för kvinnliga befattningshavare över hela linjen verkställdes den förskjutning i numreringen, som föranletts av att numera för sådana slag av befattningshavare vid statsförvaltningen inrättats en ny lönegrad under den vid kommunikationsverken för dessa förut avsedda lägsta graden.

Lönegrad ¹	Befattningar vid					
	Tullverket				Postverket	Statens järnvägar
	Tullkommissionen	Generaltullstyrelsen år 1920	Departementschefen år 1921	Generaltullstyrelsen år 1921		
B.			Expeditionsvakt Kustroddare	Expeditionsvakt	Brevbärare Expeditionsvakt	Banvakt Eldare å ångfärja Expeditionsvakt Förrådsvakt Ledningsvakt Matros Stationskarl Vagn- o. stallkarl
1						
2	(Packhuskarl)	Kustvakt	Kustvakt Tillsyningsman Vaktmästare å kustbevakningsångare	Kustvakt	Postiljon	Maskin- och pannskötare Maskinvakt å ångfärja Portvakt Rorgångare Timmerman å ångfärja Trafikbiträde Vagnskötare
3	(Packhuskarlsförmän)	Tillsyningsman	Förste expeditionsvakt	Förste expeditionsvakt Tillsyningsman	Brevbärförman Förste expeditionsvakt Värdebrevbärare	Banförman Förrådsförman Förste expeditionsvakt Förste portvakt Lokomotiveldare Reparatör Trädgårdsförman
4	Förste kustvakt Kustvakt	Förste kustvakt	Gränsuppsyningsman Tulluppsyningsman	Förste kustvakt	Förste postiljon	Konduktör Kontorsbiträde Maskinskötare å ångfärja Stallförman Stationsförman Stationsmästare av klass 7 Vagnförman

¹ B utmärker lönegrad för manliga, C för kvinnliga befattningshavare.

Lönegrad	Befattningar vid					
	Tullverket				Postverket	Statens järnvägar
	Tullkommissionen	Generaltullstyrelsen år 1920	Departementschefen år 1921	Generaltullstyrelsen år 1921		
B.	Gränsuppsyningsman	Gränsuppsyningsman	Kustuppsyningsman	Gränsuppsyningsman	Bokbinderiförman	Bangårdsmästare
5	Tillsyningsman	Tulluppsyningsman		Tulluppsyningsman	Tryckeriförman	Banmästare
					Överpostiljon	Förste kontorsbiträde
						Förste reparatör
						Ledningsförman
						Tågmästare
						Verkstadsförman
	Tulluppsyningsman	Kustuppsyningsman	Gränsöveruppsyningsman	Kustuppsyningsman	Stationsmästare	Förrådsmästare
6			Kustöveruppsyningsman		Transportmästare	Förste banmästare
			Tullkontorist			Lokomotivförare
			Tullöveruppsyningsman			Maskinist
						Stationsmästare av klass 6
						Tredje maskinist å ångfärja
						Tredje styrman
						Trädgårdsmästare
						Vagnårdsmästare
	Gränsöveruppsyningsman	Gränsöveruppsyningsman	Överuppsyningsman å kustbevakningsångare	Gränsöveruppsyningsman	Faktor	—
7	Kustuppsyningsman	Kustöveruppsyningsman		Kustöveruppsyningsman		
	Tullöveruppsyningsman	Tullkontorist		Tullkontorist		
		Tullöveruppsyningsman		Tullöveruppsyningsman		
	—	Gränstullmästare	Materialförvaltare	Materialförvaltare	Postexpeditör	Kontorsskrivare
8		Tullmästare	Tullmästare	Tullmästare		Ledningsmästare
						Ritare
						Stationsskrivare
						Vagnmästare
						Verkstadsmästare

Lönegrup	Befattningar vid					
	Tullverket				Postverket	Statens järnvägar
	Tullkommissionen	Generaltullstyrelsen år 1920	Departementschefen år 1921	Generaltullstyrelsen år 1921		
B. 9	Gränstullmästare Kustöveruppsyningsman Materialförvaltare Tullmästare	Materialförvaltare	Gränstullmästare Kammarkskrivare	Gränstullmästare	—	Andre maskinist å ångfärja Andre styrman Lokomotivmästare Stationsinspektör av klass 4 B Stationsmästare av klass 5 Överbanmästare
10	Kammarkskrivare	Kammarkskrivare	—	Kammarkskrivare	Förste postexpeditör	Bokhållare Förste stations-skrivare
11	—	—	—	—	Postmästare av klass 4	Förste bokhållare Förste telegrafist Stationsinspektör av klass 4 A Övermaskinist av klass 2
12	Tullförvaltare av klass 4	Tullfiskal Tullförvaltare av klass 4	Tullförvaltare av klass 4	Tullförvaltare av klass 4	Kontrollör Postmästare av klass 3	Förste styrman av klass 2 Stationsinspektör av klass 3 Underingenjör Underinspektör Övermaskinist av klass 1
13	Aktuarie Notarie Registrator Revisor	Aktuarie Kustbevakningskontrollör Notarie Registrator Revisor Tullförvaltare av klass 3 Tullkassör Tullkontrollör	Aktuarie Notarie Registrator Revisor Tullförvaltare av klass 3 Tullkassör Tullkontrollör	Aktuarie Kustbevakningskontrollör Notarie Registrator Revisor Tullförvaltare av klass 3 Tullkassör Tullkontrollör	Aktuarie Förrådsförvaltare Notarie Registrator Revisor Revisor och bokhållare	Aktuarie Byråassistent Distriktskassör Expeditionsföreståndare Förste styrman av klass 1 Kassör Kontrollör Notarie Registrator Revisor

Lönegrad	Befattningar vid					
	Tullverket				Postverket	Statens järnvägar
	Tullkommissionen	Generaltullstyrelsen år 1920	Departementschefen år 1921	Generaltullstyrelsen år 1921		
B.	Tullförvaltare av klass 3 Tullkontrollör	Förste tullkontrollör	Förste tullkontrollör	Förste tullkontrollör	Förste kontrollör Postmästare av klass 2	Baninspektör Distriktskamrer Elektroingenjör Förrådsförvaltare Konstruktör Maskininspektör Stationsinspektör av klass 2 Verkstadskamrer
14						
15	Förste tullkontrollör Tullförvaltare av klass 2	Förste revisor Gränsbevakningschef Kamrerare Tullbevakningsinspektör Tullförvaltare av klass 2 Tullöverkontrollör	Byråinspektör Förste revisor Gränsbevakningschef Kamrerare Kustbevakningschef Sekreterare Tullbevakningsinspektör Tullförvaltare av klass 2 Tullöverkontrollör	Byråinspektör Förste revisor Gränsbevakningschef Kamrerare Sekreterare Tullbevakningsinspektör Tullförvaltare av klass 2 Tullöverkontrollör	Förste aktuarie Intendent Postmästare av klass 1 Sekreterare Överkontrollör	Befälhavare av klass 2 å ångfärja Förrådskontrollör Förste aktuarie Förste kontrollör Förste revisor Intendent Kamrer Milkontrollör Sekreterare Stationsinspektör av klass 1
16	Byråinspektör Chef för statistiska avdelningen Förste revisor Kamrerare Tullöverkontrollör	Byråinspektör Chef för statistiska avdelningen Tullbevakningschef Tulldirektörsassistent Tullförvaltare av klass 1 B Tullinspektör Tullkommissarie	Chef för statistiska avdelningen Tullbevakningschef Tulldirektörsassistent Tullförvaltare av klass 1 B Tullinspektör Tullkommissarie	Chef för statistiska avdelningen Tullbevakningschef Tulldirektörsassistent Tullförvaltare av klass 1 B Tullinspektör Tullkommissarie	Ombudsman Överpostmästare	Baningenjör Befälhavare av klass 1 å ångfärja Byråingenjör Chef för statistiska kontoret Maskiningenjör Signalingenjör Telegrafingenjör Trafikinspektör Överinspektör

Lönegrad	Befattningar vid					
	Tullverket				Postverket	Statens järnvägar
	Tullkommissionen	Generaltullstyrelsen år 1920	Departementschefen år 1921	Generaltullstyrelsen år 1921		
B.	Förste sekreterare	Förste sekreterare	Tullförvaltare av klass 1 A	Tullförvaltare av klass 1 A	Förste intendent	Distriktssekreterare
17	Tullbevakningschef	Tullförvaltare av klass 1 A	Tullöverinspektör			Förrådsintendent
	Tulldirektörsassistent					Förste baningenjör
	Tullförvaltare av klass 1 B					Förste byråingenjör
	Tullinspektör					Förste maskingenjör
	Tullkommissarie					Förste sekreterare
18						Förste trafikinspektör
						Lantmätare
						Överinspektör
	Tullöverinspektör	Tullöverinspektör	—	Tullöverinspektör	Byrådirektör	Arkitekt
						Byrådirektör
						Ombudsman
						Överkontrollör
19	—	—	—	—	Postdirektör	—
20	Byråchef (Distriktchef)	Byråchef	Byråchef	Byråchef	Byråchef	Bandirektör
	Tulldirektör	Tulldirektör	Tulldirektör	Tulldirektör		Byråchef
						Förste byrådirektör
						Maskindirektör
						Trafikdirektör
C.						
1	—	—	Skrivbiträde	Skrivbiträde	—	—
2	—	Kontorsbiträde	Kontorsbiträde	Kontorsbiträde	Kontorsbiträde	Kontorsbiträde

Lönegrad	Befattningar vid					
	Tullverket				Postverket	Statens järnvägar
	Tullkommissionen	Generaltullstyrelsen år 1920	Departementschefen år 1921	Generaltullstyrelsen år 1921		
C. 3	Kontorsbiträde	Kanslibiträde	Kanslibiträde	Kanslibiträde	Kanslibiträde	Kanslibiträde
4	Kanslibiträde	---	---	---	---	---
5 {	Kontorsskrivare	Kontorsskrivare	Kontorsskrivare	Kontorsskrivare	Postexpeditör	Kontorsskrivare Ritare
6 {	---	---	---	---	Förste postexpeditör	Bokhållare
7 {	---	---	---	---	Postmästare av klass 4	---
8 {	---	---	---	---	Postmästare av klass 3	---

Beträffande storleken av de avlöningsbelopp, som svara mot respektive lönegrader, tillåter jag mig hänvisa till 9 § i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, av vilket reglemente erforderligt utdrag härjämte närläggas (bil. B).

Tullverkets stater för förra halvåret 1923.

Sedan jag lämnat denna närmare redogörelse för de väsentliga förslagen rörande omorganisationen av tullverket ävensom för huvudpunkterna i förslagen angående löneregleringen för verkets personal samt tillika i vissa hänseenden angivit min ståndpunkt i nu berörda ämnen, övergår jag härefter till behandlingen av det förslag till reglering av tullverkets utgiftsstater för tiden 1 januari—30 juni 1923, som generaltullstyrelsen i skrivelse den 17 oktober 1921 avgivit, samtidigt varmed jag närmare inlåter mig på frågan om de olika befattningarnas vid tullverket placering i lönegrader.

Avlöningsstaten.

Avlöningsbeloppens beräkning.

Vad först beträffar generaltullstyrelsens förslag till avlöningsstat, har styrelsen vid beräklandet av de olika avlöningsbelopp, som däri

upptagits för befattningshavare av olika lönegrader, enligt uppgift förfarit på följande sätt. Fördelningen av befattningshavarna på de olika ortsgrupperna har i den mån sådant kunnat ske verkställts med ledning av en utav socialstyrelsen utarbetad ortsguppering. För envar av de befattningshavare inom varje lönegrad, som sålunda varit att hänföra till en och samma ortsgrupp, har avlöningen för det halvår, staten avser, upptagits med ett belopp, motsvarande hälften av medeltalet mellan avlöningen i lägsta och avlöningen i högsta löneklass i lönegradens vederbörande ortsgrupp, varefter det sålunda funna medeltalet multiplicerats med antalet nämnda befattningshavare. De därigenom uppkommande summorna i avlöningsstaten hava därför blivit endast approximativa.

Enär det givetvis icke redan nu är möjligt att avgöra, i vilken löneklass varje särskild befattningshavare kommer att uppföras, kan tydligen någon exakt beräkning av avlöningsstaten icke utföras. Emellertid har det av generaltullstyrelsen använda sättet för erhållande av de antagliga avlöningssiffrorna syns mig kunna godtagas, varför även jag låtit detsamma komma till tillämpning vid upprättandet av det förslag till utgiftsstat för tullverket, som jag nu går att jämte dithörande specifikation (bil. A) framlägga.

*Departements-
chefen.*

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 februari 1920 hemställde generaltullstyrelsen om meddelande, huruvida styrelsen finge vid avgivandet av förslag till tullverkets stater för år 1922 utgå från den förutsättning, att ett av 1914 års tullkommission avgivet förslag angående rätt för Kungl. Maj:t att fastställa antalet befattningar i lägre än den 13 lönegraden vunne Kungl. Maj:ts gillande. Emellertid förklarade Kungl. Maj:t i anledning härav den 16 juli 1920, att ifrågavarande statförslag skulle avfattas på så sätt dittills pläгат ske; det borde således angiva antalet befattningar i såväl lägre som högre tjänstegrader. Denna förklaring föranledde generaltullstyrelsen att vid framläggandet den 11 oktober 1920 av sitt i överensstämmelse därmed uppgjorda förslag till avlöningsstat för lokalförvaltningen för år 1922 på anförda skäl (sid. 219) betona, att detta förslag måst få allenast en i hög grad provisorisk karaktär, samt hemställa, att Kungl. Maj:t med hänsyn därtill tacktes av riksdagen utverka medgivande för Kungl. Maj:t, att i den avlöningsstat för tullverket, som komme att beslutas av 1921 års riksdag, vidtaga de förändringar av antalet tjänster, tillhörande 1—12 lönegraderna, vilka på grund av en ifrågasatt tjänstgöringskommissions undersökningar kunde finnas erforderliga eller lämpliga. Vid styrelsens ifrågavarande

*Tjänst-
antals be-
räkning.*

förslag hade dåvarande statsrådet och chefen för finansdepartementet icke annan erinran, än att medgivandet borde omfatta jämväl de i 13 lönegraden upptagna kontrollörstjänsterna (sid. 220), i enlighet varmed ock framställning till riksdagen gjordes.

Vid avgivande av det nu föreliggande förslaget till avlöningsstat för tullverket för tiden 1 januari—30 juni 1923 har generaltullstyrelsen, under anförande att samma skäl, som föranledde styrelsens sistberörda hemställan, fortfarande föreläge, ifrågasatt enahanda medgivande för Kungl. Maj:t beträffande antalet tjänster vid lokaltullförvaltningen, tillhörande 1—13 lönegraderna enligt avlöningsreglementets 9 §, avdelningar B och C.

Departements-
chefen.

Jag har förut i dag ifrågasatt bemyndigande för generaltullstyrelsen att tillsätta en tjänstgöringskommission vid tullverket i och för utredning av bland annat det vid envar tullförvaltning erforderliga antalet tjänstemän av lägre tjänstegrad än förste tullkontrollörs. Det huvudsakliga syftet med denna kommissions inrättande måste anses vara att söka åvägabringa en ekonomisk fördelning av arbetet mellan de under tullförvaltningarnas chefer lydande tjänstemännen samt ett tillbörligt utnyttjande av deras arbetskraft. Det lärer följaktligen böra förutsättas, att någon ökning i den kostnad för avlöningar åt ifrågavarande tjänstemän, som generaltullstyrelsen beräknat, icke skall på grund av kommissionens undersökningar befinnas erforderlig. Vid sådant förhållande påkallas enligt mitt förmenande icke heller, att bemyndigandet för Kungl. Maj:t att fastställa antalet ordinarie tjänster av här ifrågavarande slag gives större utsträckning, än vad som innefattar befogenhet att föranstalta om sådan ändring i antalet till tullförvaltarbefattningar ej hänförliga tjänster, tillhörande 1—13 lönegraderna, avdelningarna B och C, som vid beräkning av avlöningarna på av mig förut godkänt sätt ej innebär ökning i det av riksdagen för avlöningar vid dessa slag av tjänster avsedda anslagsbelopp. Endast i denna mån anser jag mig därför böra understödja generaltullstyrelsens omförmälda förslag. Det säger sig självt, att i nyssberörda anslagsbelopp icke böra inräknas behållningar, som å avlöningsbelopp vid nyinrättade tjänster uppstå, innan dessa första gången tillsätts.

Emellertid synes mig angeläget, att tjänstgöringskommissionens undersökningar påbörjas omedelbart efter riksdagens beslut i tullverkets omorganisationsfråga och bedrivs så, att åtminstone ett preliminärt uttalande från densamma om personalbehovet med hänsyn till trafikens omfattning föreligger vid tiden för handläggningen hos Kungl. Maj:t av ärendet om antalet tjänster vid lokaltullförvaltningen för förra halv-

året 1923. Det får nämligen icke anses helt uteslutet att i annat fall ett stort antal befattningar i lägre grader kunna varda å ordinarie stat tillsatta, utan att rörelsens omfattning å vederbörande orter vid tiden för ikraftträdandet av tullverkets nya stat betingar en personalstyrka av sådan omfattning. I vad mån förändringarna i organisationen må kunna föranleda omläggningar i personalantalet, lärer bliva en uppgift för tjänstgöringskommissionen att snarast möjligt efter organisationens genomförande utröna och för vederbörlig åtgärd anmäla. De synpunkter, jag sålunda framlagt, har jag så mycket större anledning förvänta skola sammanfalla med de direktiv, generaltullstyrelsen må komma att meddela den blivande tjänstgöringskommissionen vid dess tillsättande, som styrelsen själv i sitt yttrande över tullkommissionens förslag i ämnet gjort uttalande av liknande innebörd.

Antalet befattningar samt beloppen av fast begynnelseavlönning och tillfällig avlöningsförbättring å generaltullstyrelsens ordinarie och extra stater utgöra för närvarande:

Generaltull-
styrelsens
stat.

Nuvarande
förhållanden.

Antal	Befattningar	Avlöningar		
		Fast begynnelse- avlöning kronor	Tillfällig löneför- bättring kronor	Summa kronor
a. Manliga befattningshavare.				
1	generaltulldirektör	11,000	1,500	12,500
4	byråchefer	8,100	1,000	9,100
3	byråassistenter	5,800	1,000	6,800
	(Å tullbehandlings- och upplysningsbyrån. ¹)			
1	förste aktuarie	5,800	1,000	6,800
	(Å revisionsbyråns statistiska avdelning.)			
1	förste revisor	5,800	1,000	6,800
	(Å kameralbyrån.)			
1	kamrerare	5,800	1,000	6,800
	(Å kameralbyrån.)			
2	sekreterare	5,800	1,000	6,800
	(Å kansliet.)			
3	aktuarier	4,000	900	4,900
	(Å revisionsbyråns statistiska avdelning.)			
3	andre byråassistenter	4,000	900	4,900
	(1 å revisionsbyråns revisionsavdelning och 2 å tullbehandlings- och upplysningsbyrån. ¹)			
4	notarier	4,000	900	4,900
	(Å kansliet.)			
1	registrator	4,000	900	4,900
	(Å kansliet.)			
12	revisorer	4,000	900	4,900
	(Å revisionsbyråns revisionsavdelning. ²)			
4	revisorer och bokhållare	4,000	900	4,900
	(Å kameralbyrån. ³)			
1	förste vaktmästare	1,900	—	1,900
7	vaktmästare	1,600	—	1,600
b. Kvinnliga befattningshavare.				
2	biträden av andra graden	2,000	—	2,000
	(Å revisionsbyråns statistiska avdelning.)			
16	biträden av första graden	1,600	—	1,600
	(Å revisionsbyråns statistiska avdelning.)			
3	skrivbiträden	1,600	—	1,600
69	(2 å kansliet och 1 å tullbehandlings- och upplysningsbyrån. ¹)			

¹ Därav 1 å extra stat. ² Därav 4 å extra stat. ³ Därav 1 föreståndare för kameralbyråns förråd.

Den tillfälliga löneförbättringen är i denna översikt upptagen enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 7 juli 1921 (nr 386); begynnelse-avlönningarna för förste vaktmästaren och vaktmästarna samt de kvinnliga befattningshavarna hava reglerats genom kungörelser utfärdade så sent som den 1 november 1918 (nr 836) och den 19 juni 1919 (nr 507).

Beträffande avlönningarna må till fullständiggande av översikten ytterligare meddelas, att löneförhöjning (ålderstillägg) kan få åtnjutas av: byråchefer efter 5 år med 600 kronor; byråassistenter, förste aktuarie, förste revisor, kamrerare och sekreterare efter 5 år med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor; aktuarier, andre byrå-assistent, notarier, registrator och revisorer efter 5 år med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor; kvinnliga biträden och kvinnliga skrivbiträden efter 5 år med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor; förste vaktmästare och vaktmästare efter 3 år med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor. Vidare må upplysas, att, därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och lyse anvisas åt vaktmästare hos styrelsen, av lönen skall avstås, för bostad med bränsle 300 kronor samt för lyse 25 kronor om året.

Vad åter angår antalet befattningar, torde böra uppmärksammas, att generaltullstyrelsen enligt uppgift för närvarande, utöver den å styrelsens ordinarie och extra stat uppförda personalen, har mera stadigvarande behov av dels 34 amanuenser (därav 3 å kansliet, 5 å kameralbyrån och 26 å revisionsbyrån), 26 manliga extra biträden (därav 7 å kameralbyrån och 19 å revisionsbyrån), 38 kvinnliga extra biträden (därav 3 å kansliet, 2 å kameralbyrån och 33 å revisionsbyrån), dels ock på lokaltullförvaltningens ordinarie stat upptagna 2 kammarskrivare (å tullbehandlings- och upplysningsbyrån). Därjämte må i detta sammanhang omnämnas, att befattning såsom tullverkets ombudsman innehaves mot årligt arvode av 2,500 kronor av tjänsteman i tullverket tillika med ordinarie tjänst.

Vid avgivande av förslag till antal befattningar hos generaltullstyrelsen (sid. 164) yttrade 1914 års tullkommission sig i regel allenast i fråga om sådana befattningar, som voro hänförliga till högre lönegrad än den första; anledningen härtill uppgavs vara svårigheten att, förrän någon tids praktisk erfarenhet om den nya organisationens verkningar vunnits, bedöma, i vad mån minskning av personalen kunde företagas. I de delar, som sålunda blevo föremål för uttalande, hemställde kommis-

1914 års tullkommission.

sionen emellertid, fränsett befattningen såsom generaltulldirektör, efter ingående motivering följande:

i fråga om *kameralbyrån* (I: sid. 41 o. f.; II: sid. 39 o. f.): att en kustbevakningsinspektörstjänst, avsedd att tillsättas medelst förordnande för tre år i sänder, måtte inrättas; att de nuvarande andragradstjänsterna, en kamrerar- och en förste revisorstjänst, måtte bibehållas; att den revisor och bokhållare, som förestode förrådet måtte utbytas mot en materialförvaltare med ringare kvalifikationer; samt att de nuvarande amanuens- och arvodistitutionerna måtte avskaffas beträffande såväl kameralbyrån som övriga byråer samt ersättas med å lokaltullförvaltningens stat uppförda kammarskrivare samt med kvinnliga biträden av den första eller den andra av de inom de centrala verken förekommande lönegraderna för dylika befattningshavare (kontorsbiträden, respektive kanslibiträden);

i fråga om *revisionsbyrån* (II: sid. 62 o. f.): att en förste revisorstjänst måtte inrättas; att andre byråassistenttjänsten å extra stat måtte indragas; samt att ändring ej måtte företagas i avseende å de för statistiska avdelningens behov nu anställda kvinnliga biträden;

i fråga om *tullbehandlingsbyrån* (II: sid. 82 o. f.): att för dess behov måtte avses sex byråinspektörstjänster, därav dock två skulle tillsättas endast medelst förordnande för viss kortare tid, förslagsvis ett år i sänder;

i fråga om *kanslibyrån* (II: sid. 92 o. f.): att nuvarande två sekreterartjänster och en registratorstjänst måtte bibehållas; att uppdraget såsom tullverkets ombudsman måtte förenas med endera av sekreterartjänsterna; att kommissionär måtte anställas hos generaltullstyrelsen; samt att för utförande av handräkningsbestyr måtte dels tillfälligt anställas springpojkar, dels ock, med indragning av de å generaltullstyrelsens stat nu uppförda förste vaktmästar- och vaktmästartjänster, från tullförvaltningens i Stockholm i erforderlig mån ökade stat beordras en tullöveruppsyningsman och lämpligt antal tillsyningsmän.

Vidkommande placeringen av de ordinarie befattningarna i lönegrader sökte tullkommissionen, enligt vad förut påvisats, i stort sett följa de principer, som tillämpats vid kommunikationsverken.

Generaltull-
styrelsen år
1920.

Flertalet av de hemställanden, som sålunda gjordes, tillstyrktes i skrivelsen den 11 oktober 1920 av generaltullstyrelsen, som därvid tillika avgav förslag angående det beräknade behovet av övriga befattningshavare hos styrelsen. Sålunda anhöll styrelsen, merendels under åberopande av en omfattande motivering:

i fråga om *personalbyrån* (U. II: sid. 21 o. f.): att i staten för generaltullstyrelsen måtte upptagas en byråchefsbefattning för inspektionsverksamhet och personalärenden ävensom två byråinspektörsbefattningar; samt att i samma stat måtte uppföras två kvinnliga kanslibitrådesbefattningar;

i fråga om *kameralbyrån* (U. IA: sid. 118; U. II: sid. 36 o. f.): att i tullverkets stater för år 1922 måtte för kustbevakningens behov uppföras en kust-

bevakningsinspektörstjänst, avsedd att tillsättas medelst förordnande, gällande för en tid av tre år i sänder; att i staten för generaltullstyrelsen måtte uppföras en kamrerar- och en förste revisorstjänst; att i sagda stat måtte upptagas en materialförvaltartjänst; att den generaltullstyrelsen enligt § 7 i dess instruktion tillerkända rätt att hos sig anställa amanuenser måtte begränsas till att gälla allenast kanslibyrån men att i övrigt nu gällande bestämmelser om befogenhet att vid behov anställa extra biträden måtte få kvarstå; att i staten för generaltullstyrelsen måtte uppföras dels fem revisorstjänster, dels fyra kvinnliga kanslibiträdesbefattningar; samt att å lokalförvaltningens i Stockholm stat måtte upptagas fyra för byråns behov avsedda kammarskrivartjänster;

i fråga om *revisionsbyrån* (U. II: sid. 64 o. f.): att i staten för generaltullstyrelsen måtte för byråns behov upptagas allenast dels en förste revisorstjänst å revisionsavdelningen och en chefstjänst å statistiska avdelningen, dels nio revisorstjänster och fyra aktuarietjänster, dels fyra kvinnliga kontorsskrivartjänster för statistiska avdelningen, dels ock tjuguåtta kvinnliga kanslibiträdesbefattningar, därav 8 för revisionsavdelningen och 20 för statistiska avdelningen; samt att å lokalförvaltningens i Stockholm stat måtte för revisionsavdelningens behov uppföras tre kammarskrivartjänster;

i fråga om *tullbehandlingsbyrån* (U. II: sid. 83 o. f.): att i staten för generaltullstyrelsen måtte uppföras sex byrånspektörstjänster, av vilka dock två skulle tillsättas allenast genom förordnande för viss tid, förslagsvis ett år i sänder; att i nämnda stat måtte upptagas en kvinnlig kontorsbiträdesbefattning; samt att å lokalförvaltningens i Stockholm stat måtte upptagas tre för byråns behov avsedda kammarskrivartjänster;

i fråga om *kanslibyrån* (U. II: sid. 92 o. f.): att i staten för generaltullstyrelsen måtte uppföras två förste sekreterartjänster; att i samma stat måtte upptagas en registratörstjänst och två notarietjänster; att, såsom vid behandlingen av kameralbyråns personal berörts, den generaltullstyrelsen enligt § 7 i dess instruktion tillerkända befogenhet att i mån av behov hos styrelsen anställa amanuenser måtte, vad kanslibyrån beträffade, bibehållas; att i staten för generaltullstyrelsen måtte upptagas två kvinnliga kontorsbiträdesbefattningar och två kvinnliga kanslibiträdesbefattningar; att å lokalförvaltningens i Stockholm stat måtte upptagas en för byråns behov avsedd kammarskrivartjänst; att i staten för generaltullstyrelsen måtte, meddelas bestämmelse, att en av sekreterarna tillika skulle mot särskild gottgörelse innehava uppdrag att vara tullverkets ombudsman; att i Kungl. Maj:ts kungörelse den 28 maj 1886 (nr 42) angående anställande av kommissionärer hos statsdepartement och vissa ämbetsverk m. fl. myndigheter generaltullstyrelsen måtte upptagas bland de myndigheter, hos vilka kommissionär skulle finnas anställd; att i instruktionen för generaltullstyrelsen måtte intagas bestämmelse om rätt för styrelsen att hos sig anställa erforderligt antal springpojkar för handräckningsbestyrts fullgörande; att å generaltullstyrelsens stat nu uppförda en förste vaktmästartjänst och sju vaktmästartjänster måtte indragas; samt att å tullförvaltningens i Stockholm stat måtte uppföras, utöver för förvaltningens behov avsedda sådana tjänster, en tullöveruppsyningsmanstjänst och åtta tillsyningsmanstjänster, avsedda för styrelsens behov.

Skiljaktigheterna mellan tullkommissionens och generaltullstyrelsens vid nu nämnda tillfälle framlagda förslag till lönegradsplacering framgå av den tidigare lämnade sammanställningen av föreliggande olika förslag till tjänsteförteckningar.

*Departementschefen
år 1921.*

Då dessa spörsmål den 18 mars 1921 behandlades vid föredragning i statsrådet av ärendet angående tullverkets utgiftsstater för år 1922, ifrågasatte dåvarande chefen för finansdepartementet vidtagande av följande, i det föregående delvis redan omförmälda ändringar i generaltullstyrelsens nyss återgivna förslag, nämligen:

De till placering i 17 lönegraden föreslagna förste sekreterarna uppföras under benämningen sekreterare i 15 lönegraden; de i 16 lönegraden upptagna byråinspektörerna nedflyttas till 15 lönegraden, varjämte förslaget att två av byråinspektörerna å tullbehandlingsbyrån skulle tillsättas allenast genom förordnande å viss tid, icke godkännes; materialförvaltaren, som uppförts i 9 lönegraden, upptages i 8 lönegraden; förslaget att styrelsens behov av vaktbetjäning skulle tillgodoses, förutom genom erforderligt antal springpojkar, medelst å lokaltullförvaltningens i Stockholm stat uppförda en tullöveruppsyningsman och åtta tillsyningsmän, godkännes icke, utan uppföras i stället å styrelsens stat en förste expeditionsvakt i 3 lönegraden och åtta expeditionsvakter i 1 lönegraden, varjämte motsvarande minskning i antalet å lokaltullförvaltningens stat uppförda tullöversyningsmans- och tillsyningsmansbefattningar vidtages; de i 4, 2 och 1 lönegraderna för kvinnliga befattningshavare uppförda kvinnliga biträdena av respektive klass 1, 2 och 3 uppföras — av anledning att i avlöningsreglementet för statsdepartementen och de centrala ämbetsverken intagits en ny lönegrad, betecknad såsom lönegrad 1 och lägre än lönegrad 1 i kommunikationsverkens avlöningsreglemente, vilken motsvaras av lönegrad 2 i förstnämnda avlöningsreglemente — i stället under benämningar kontors-skrivare, kanslibiträden och kontorsbiträden i respektive 5, 3 och 2 lönegraderna; och uppdraget såsom tullverkets ombudsman bindes ej, såsom föreslagits, vid en viss, i förväg bestämd tjänst hos styrelsen.

*Generaltullstyrelsen år
1921.*

Med anledning av vad sålunda förekommit, har generaltullstyrelsen nu i det statförslag, styrelsen framlagt med skrivelsen den 17 oktober 1921, med frånträdande i erforderliga delar av sitt tidigare förslag, vidtagit de av departementschefen ifrågasatta ändringarna. Emellertid har styrelsen därvid uttalat sitt synnerliga beklagande över att kravet på likformighet med övriga centrala verk ansetts nödvändiggör den vidtagna nedflyttningen av *förste sekreterarna* i 17 lönegraden till sekreterare i 15 lönegraden ävensom av *byråinspektörerna* från 16 till 15 lönegraden. — En ledamot av generaltullstyrelsen har också reservationsvis framfört den meningen, att styrelsen bort vidhålla sitt år 1920 avgivna förslag angående byråinspektörernas hänförande till 16 lönegraden.

Utöver berörda ändringar har generaltullstyrelsen ansett sig böra företaga en del andra sådana. Så har styrelsen till en början vid verkställd undersökning, om och i vad mån inrättandet av den för kvinnliga befattningshavare avsedda nya lägsta lönegraden borde inverka på placeringen av de i det ursprungliga förslaget upptagna *kvinnliga biträdesbefattningarna*, kommit till det resultat, att i stället för förut beräknade 4, 36 och 3 befattningar i respektive 5, 3 och 2 lönegraderna borde 4, 27 och 12 befattningar placeras i motsvarande lönegrader. Vidare har styrelsen funnit sig föranlåten att ifrågasätta ändring i förhållandet mellan antalet av de två slag av befattningshavare (förste expeditionsvakt och expeditionsvakt), som skulle utgöra styrelsens ordinarie *vaktbetjäning*. I detta ämne har styrelsen anfört som följer:

»I en vid 1921 års riksdag väckt motion, nr 332 inom andra kammaren, har föreslagits, att å styrelsens stat måtte uppföras, i stället för i propositionen (nr 330 år 1921) upptagna en förste expeditionsvakt och åtta expeditionsvakter, sex förste expeditionsvakter och tre expeditionsvakter. Ehuru väl styrelsen icke kan finna detta förhållande mellan antalet förste expeditionsvakter och antalet expeditionsvakter riktigt, anser styrelsen dock en ökning av antalet befattningshavare av det förra slaget vara väl befogad. Det mångskiftande arbete, som åligger styrelsens vaktbetjäning, är till stor del av den beskaffenhet, att det icke kan på ett tillfredsställande sätt utföras av annan än den, som under en längre tids tjänstgöring hos styrelsen gjort sig fullt förtrogen med detsamma. Alltför täta ombyten av dessa befattningshavare måste därför anses synnerligen olämpliga. Med den låga ställning i avlöningshänseende, som tillkommer expeditionsvakterna, och den ytterst obetydliga utsikt att vinna befordran till förste expeditionsvakt, som skulle föreligga, därest allenast en enda sådan tjänst skulle finnas, kan det emellertid befaras, att expeditionsvakterna komme att snarast möjligt söka övergång till lokaltullförvaltningen. För undvikande i någon mån av denna olägenhet synes, med motsvarande minskning av expeditionsvakternas antal, förste expeditionsvakternas antal böra ökas, ehuru väl i mindre omfattning än i motionen föreslagits. En sådan åtgärd betingas även därav, att styrelsens och dess byråers tjänstelokaler numera upptaga ett betydande utrymme och äro förlagda i olika byggnader samt belägna i olika våningar av dessa, varför endast en förste expeditionsvakt icke är tillräckligt för förmanskapets utövande. Av nu anförda skäl anser styrelsen antalet förste expeditionsvakter böra vara lägst tre och antalet expeditionsvakter sålunda sex; och har styrelsen således i förslaget upptagit bemälda befattningshavare till nu nämnda antal.»

Generaltullstyrelsens slutliga förslag har givit 1902 års löneredlingskommitté anledning att i sitt yttrande den 6 december 1921 framställa vissa erinringar.

Till en början har kommittén sålunda, efter vad förut nämnts,

Löneredlingskommittén.

förordat den föreslagna personalbyråchefsbefattningens utbytande mot en *byrådirektörstjänst* i 18 lönegraden.

Vidare har kommittén i fråga om den plats å löneskalan, som avsetts för *chefen för statistiska avdelningen* (16 lönegraden) anfört huvudsakligen följande:

Denna placering hade skett i överensstämmelse med tidigare förslag från bland andra 1914 års tullkommission. Till stöd för densamma hade nämnda kommission på sin tid anfört, att den för näringslivet så ytterst viktiga handelsstatistikens tillförlitlighet och snabba utredande i väsentlig grad berodde på bemälda tjänsteman, varför det vore synnerligen angeläget att till ifrågasvarande befattning kunna förvärva en verkligt duglig person. Löneredigeringskommittén, som visserligen funnit det sålunda gjorda uttalandet värt beaktande, ansåge sig emellertid huvudsakligen av den anledning, att ifrågasvarande tjänsteman skulle, enligt vad kommittén inhämtat, komma att utöva chefskap över ett mycket avsevärt antal befattningshavare, icke böra motsätta sig generaltullstyrelsens förslag om befattningens inordnande under 16 lönegraden, det vill säga samma lönegrad, dit chefen för järnvägsstyrelsens statistiska kontor hänförts.

Vad ytterligare angår *vaktbetjäningen* hos generaltullstyrelsen, har kommittén ifrågasatt en annan proportion mellan antalet förste expeditionsvakter och expeditionsvakter än den styrelsen tilltänkt. Härom har kommittén utlåtit sig på följande sätt:

»Kommittén kan för sin del icke tillmäta olägenheten av expeditionsvakternas förflyttning till annan gren av tullverket större betydelse än i fråga om motsvarande befattningshavare i vissa andra nyreglerade verk, där allenast en förste expeditionsvakt blivit anställd. Men med avseende därå, att, enligt vad kommittén förvissat sig om, styrelsens lokaler äro så skilda från varandra, att ett noggrant handledande och tillseende av den lägre vaktbetjäningen i dess mångskiftande göromål icke rätt väl låter sig göra av blott en enda person, anser kommittén sig kunna förorda en viss förstärkning uti ifrågavarande avseende. Denna förstärkning synes emellertid vid jämförelse med förhållandena inom en del andra verk med likartade lokalförhållanden kunna åtminstone tills vidare begränsas till ytterligare en förste expeditionsvakt, samtidigt varmed expeditionsvakternas antal torde böra minskas med en man. Härigenom skulle alltså vaktbetjäningen hos generaltullstyrelsen komma att bestå av två förste expeditionsvakter i 3:e lönegraden, sju expeditionsvakter i 1:a lönegraden samt lämpligt antal springpojkar.»

Beträffande de *kvinnliga befattningshavarna* inom styrelsen har kommittén till en början lämnat denna översikt av dessas placering i olika lönegrader och byråer dels för närvarande, dels enligt generaltullstyrelsens nu föreliggande förslag:

Byråer	Nuvarande personal				Av generaltullstyrelsen föreslagen personal				
	2:a graden	1:a graden	Extra biträden	Summa	Kontors-skrivare C 5	Kansli-biträden C 3	Kontorsbi-träden C 2	Skriv-biträden C 1	Summa ¹
Personalbyrån	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Kanslibyrån	—	2	3	5	—	2	2	—	4
Kameralbyrån	—	—	2	2	—	4	—	—	4
Revisionsbyrån:									
revisionsavdelningen...	—	—	7	7	—	8	—	—	8
statistiska avdelningen	2	16	26	44	4	11	9	—	24
Tullbehandlingsbyrån ...	—	1	—	1	—	—	1	—	1
Summa	2	19	38	59	4	27	12	—	43

¹ Dessutom erforderligt antal extra biträden.

Därefter har kommittén fäst uppmärksamheten å att enligt denna översikt proportionen mellan antalet kvinnliga befattningshavare i olika tjänsteställning för närvarande och enligt styrelsens förslag ägde starkt framträdande olikheter samt att i sistberörda förslag antalet befattningshavare i de skilda lönegraderna icke, såsom i regel vore förhållandet i andra reglerade verk och för övrigt plägade gälla även i fråga om andra befattningar, vid räkning från den högsta lönegraden och nedåt utgjorde en stigande skala. Därjämte vore den lägsta lönegraden icke alls representerad.

Dessa omständigheter hava föranlett kommittén till härefter återgivna erinringar mot den av styrelsen verkställda fördelningen av dess ordinarie kvinnliga arbetskraft, vars totala storlek — understigande det nuvarande antalet ordinarie och extra kvinnliga biträden med sexton personer — visserligen icke hunnit göras till föremål för en mera ingående prövning av kommittén men, efter vad för kommittén tillgängliga handlingar utvisat, emellertid förefallit kommittén icke vara för högt tilltagen:

»Då kommittén den 3 november 1920 avgav sitt sedermera till sina grunddrag godkända förslag till ny definitiv lönereglering för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk angav kommittén grunderna för uppdelningen i lönegrader av de kvinnliga befattningarna på följande sätt (betänkande LXII, sid. 42—43).

Till 1:a lönegraden borde hänföras biträdesbefattning, å vars innehavare icke behövde ställas andra krav än folkskolebildning och vartill icke skulle

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89.)

höra andra arbetsuppgifter än sådana av okvalificerad art, såsom renskrivning, enklare räknearbeten o. d. Den 2:a lönegraden borde omfatta kvinnliga (skriv)biträden av nuvarande första graden, i den mån ej dessa befattningar kunde komma att hänföras till den nya lägsta graden. I den 3:e lönegraden borde upptagas kvinnliga biträden av den nuvarande andra graden. Till den 5:e lönegraden syntes slutligen böra hänföras kvinnliga biträden av nuvarande tredje graden, å vilka befattningshavare särskilda krav redan nu ställdes och vilka hade sig anförtrodda mer kvalificerade göromål.

Emellertid anförde kommittén tillika (sid. 19) i avseende å de *nuvarande* innehavarna av hittillsvarande första gradens skrivbiträdesbefattningar, att någon rubbning i deras innehavda ställning icke torde kunna ifrågasättas, utan syntes de böra fortfarande tillerkännas de förmåner, som voro eller komme att bliva förenade med denna eller däremot svarande grad.

Med tillämpning av dessa principer å de för generaltullstyrelsen erforderliga kvinnliga befattningshavarna och med stöd av inhämtade närmare upplysningar angående arbetets art har kommittén kommit till den uppfattningen, att fyra av de föreslagna befattningshavarna, vilka såsom arbetsledare skulle utöva förmanskap för var sin underavdelning å den statistiska avdelningen, skäligen kunna anses böra placeras i lönegraden C 5 av den i 9 § av avlöningsreglementet angivna löneplan.

I fråga om beskaffenheten av de göromål, som skulle utföras av övriga, till uppförande å ordinarie stat föreslagna kvinnliga befattningshavare (39), har kommittén icke medhunnit att verkställa någon detaljerad undersökning utan har kommittén måst nöja sig med mera allmänna upplysningar härutinnan. Vid sådant förhållande har kommittén icke tilltrött sig kunna föreslå, att flera än fjorton hänföras till lönegraden C 3 och har kommittén ansett det böra kunna med fog antagas, att åtminstone för fem bör hos generaltullstyrelsen med full sysselsättning finnas användning i arbete, avsett för befattningshavare, som med tillämpning av förut angivna principer böra placeras i lönegraden C 1. Övriga tjugu befattningshavare har kommittén trott sig kunna förorda till placering i lönegraden C 2.»

Reservation. En av de särskilda ledamöterna i löneregleringskommittén har biträtt reservantens inom generaltullstyrelsen åsikt, att byråinspektörerna bort uppföras i 16 lönegraden.

Översikt. En jämförande översikt av de framlagda huvudförslagen till antal och fördelning i lönegrader av de ordinarie befattningar, som äro avsedda att uppföras å generaltullstyrelsens stat, erhålles av följande sammanställning:

Antal befattningar enligt förslag av					B e f a t t n i n g a r	Lönegrader enligt förslag av				
tull-kommis-sionen	general-tullstyrelsen år 1920	departe-ments- chefen år 1921	general-tullstyrelsen år 1921	löne-regle-rings-kommit-tén		tull-kommis-sionen	general-tullstyrelsen år 1920	departe-ments- chefen år 1921	general-tullstyrelsen år 1921	löne-regle-rings-kommit-tén
					a. Manliga befattningshavare.	B	B	B	B	B
1	1	1	1	1	generaltulldirektör	1 —	1 —	2 —	2 —	2 —
4	5	5	5	4	byråchefer	20	20	20	20	20
—	—	—	—	1	byrådirektör	—	—	—	—	18
1	1	—	1	1	kustbevakningsinspektör ...	3 —	3 —	3 —	3 —	3 —
1	1	1	1	1	chef för statistiska avdelningen	16	16	16	16	16
46	48	8	8	8	byråinspektörer	16	16	15	15	15
2	2	2	2	2	förste revisorer	16	15	15	15	15
1	1	1	1	1	kamrerare	16	15	15	15	15
42	42	2	2	2	sekreterare	17	17	15	15	15
—	4	4	4	4	aktuarier	13	13	13	13	13
—	2	2	2	2	notarier	13	13	13	13	13
1	1	1	1	1	registrator	13	13	13	13	13
—	14	14	14	14	revisorer	13	13	13	13	13
1	1	1	1	1	materialförvaltare	9	9	8	8	8
—	—	1	3	2	förste expeditionsvakter	—	—	3	3	3
—	—	8	6	7	expeditionsvakter	—	—	1	1	1
					b. Kvinnliga befattningshavare.	C	C	C	C	C
—	4	4	4	4	kontorsskrivare	5	5	5	5	5
—	36	36	27	14	kanslibiträden	4	3	3	3	3
—	3	3	12	20	kontorsbiträden	3	2	2	2	2
—	—	—	—	5	skrivbiträden	—	—	—	—	1
—	86	94	95	95						

¹ Årligt arvode av 20,000 kronor. ² Årligt arvode av 19,000 kronor. ³ Årligt arvode av 10,000 kronor.

⁴ Därav 2 tillsatta genom förordnande på viss tid. ⁵ Förste sekreterare; en av dessa tillika tullverkets ombudsman mot årligt arvode av 500 kronor. ⁶ Förslag ej framlagt.

Av den nu företedda sammanställningen framgår, att olikheterna i löneregleringskommitténs förslag vid jämförelse med generaltullstyrelsens senast föreliggande förslag inskränka sig till att omfatta utbyttandet av en byråchef mot en byrådirektör samt en förste expeditionsvakt mot en expeditionsvakt ävensom vissa förskjutningar i antalen olika kvinnliga

*Departements-
chefen.*

befattningshavare. Vad angår förslaget att i stället för en byråchef anställa en byrådirektör har jag tidigare i dag uttalat mig mot en sådan åtgärd. Beträffande däremot förändringarna bland vaktbetjäningen och den kvinnliga personalen anser jag mig nu böra på de av löneregeringskommittén anförda skäl förorda kommitténs förslag. I fråga om sistnämnda personal har jag så mycket större anledning därtill som Kungl. Maj:t, på av mig tillstyrkt framställning från allmänna civilförvaltningens lönenämnd genom cirkulär den 2 december 1921 (nr 713) anbefallt de verk och myndigheter, beträffande vilka avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, kommer att äga tillämpning, att taga under övervägande, huruvida icke, i sammanhang med återbesättande av ledig befattning eller nyinrättande av kvinnlig biträdesbefattning, genom förändrad fördelning av arbetet mellan befintliga kvinnliga biträdesbefattningar eller på annat sätt vissa av dessa befattningar må kunna avses allenast för de arbetsuppgifter, som ansetts böra tillkomma tjänst inom första lönegraden, avdelning C, i berörda reglemente.

Vidkommande generaltulldirektörens och kustbevakningsinspektörens anställnings- och avlöningsförhållanden har jag förut anmält min ståndpunkt till dessa spörsmål vara den, att båda dessa befattningshavare böra anställas för en tid av sex år i sänder mot arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, av respektive 19,000 och 10,000 kronor för år.

Även vad rör frågan om tilldelande av uppdrag såsom tullverkets ombudsman har jag redan uttalat mig för generaltullstyrelsens, av löneregeringskommittén utan anmärkning lämnade förslag att bibehålla den hittillsvarande ordningen härutinnan.

Däremot har jag i det föregående ansett en av de av styrelsen och kommittén förordade två byråinspektörerna å den tilltänkta nya personalbyrån kunna tills vidare avvaras samt en av de två för kanslibyrån av styrelsen beräknade notarierna böra överföras till förstnämnda byrå.

Då jag vidare finner det böra för allmänheten bliva av ej ringa värde att få en kommissionär anställd hos generaltullstyrelsen, tillstyrker jag, såsom jag redan förut antytt, i likhet med tullkommissionen och nämnda styrelse ett beslut av Kungl. Maj:t i sådan riktning.

Beträffande slutligen förslaget, att jämväl 11 å lokaltullförvaltningens stat uppförda kammarskrivarbefattningar skulle få avses för generaltullstyrelsens behov, liksom ock vad rör övriga här omförmälda förslag ansluter jag mig till den mening, generaltullstyrelsen i respektive ämnen framfört.

För närvarande uppgå antalet befattningar och beloppen av fast begynnelseavlöning jämte tillfälligt lönetillägg enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 juni 1921 (nr 444) å ordinarie och extra stat vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning till:

Lokalförvaltningens samt kust- och gränsbevakningens stat.

Nuvarande förhållanden.

Antal	Befattningar	Avlöningar		
		Fast begynnelse- avlöning kronor	Tillfälligt löne- tillägg kronor	Summa kronor
	A. Tjänstemän av högre grad.			
	a. Med bestämd tjänstgöringsort.			
2	överinspektorer av klass 1 (Vid packhusinspektionerna i Stockholm och Göteborg.)	7,300	1,000	8,300
3	» av klass 2 (Vid packhusinspektionen i Malmö samt vid tullbevakningsinspektionerna i Stockholm och Göteborg.)	6,300	1,000	7,300
1	överinspektör av klass 3 (Vid tullbevakningsinspektionen i Malmö.)	5,500	960	6,460
13	tullförvaltare av klass 1 (Vid tullkamrarna i Stockholm, Norrköping, Malmö, Hälsingborg, Trälleborg, Göteborg, Gävle och Sundsvall, vid uppbörds- och vid nederlagskontoren i Stockholm och Göteborg ävensom vid uppbörds- samt konfiskations- och kassörskontoret i Malmö.)	6,300	1,000	7,300
5	» av klass 2 (Vid tullkamrarna i Kalmar, Landskrona och Halmstad samt vid konfiskations- och kassörskontoren i Stockholm och Göteborg.)	5,500	960	6,460
21	» av klass 3 (Vid tullkamrarna i Uppsala, Nyköping, Jönköping, Oskarshamn, Visby, Karlskrona, Karlshamn, Åhus, Lund, Ystad, Varberg, Strömstad, Borås, Karlstad, Örebro, Söderhamn, Hudiksvall, Härnösand, Luleå och Haparanda samt vid tullförvaltningen i Stockholms frihamn. ¹⁾)	4,800	930	5,730
23	» av klass 4 (Vid tullkamrarna i Södertälje, Eskilstuna, Linköping, Motala, Västervik, Ronneby, Sölvesborg, Simrishamn, Falkenberg, Lysekil, Uddevalla, Lidköping, Mon, Kristinehamn, Charlottenberg, Västerås, Falun, Örnsköldsvik, Östersund, Storlien, Umeå, Skellefteå och Riksgränsen.)	4,000	870	4,870

¹ Å extra stat.

An- tal	Befattningar	Avlöningar		
		Fast be- gynnelse- avlöning kronor	Tillfalligt löne- tillägg kronor	Summa kronor
3	tullförvaltare av klass 5 (Vid tullkamrarna i Mem, Marstrand och Piteå.)	3,300	780	4,080
2	kustbevakningschefer (1 i Skåne och Blekinge, 1 i Hallands samt Göteborgs och Bohus län.)	5,500	960	6,460
1	gränsbevakningschef (I Dalsland, Värmland och Dalarna.)	4,800	930	5,730
2	överkontrollörer av klass 1 (Vid packhusinspektionerna i Stockholm och Göteborg.)	6,300	1,000	7,300
4	» av klass 2 (Vid tullkamrarna i Stockholm, Malmö och Göte- borg samt vid packhusinspektionen i Malmö.)	5,300	960	6,260
b. Övriga tjänstemän av högre grad.				
19	förste kontrollörer ¹ (1 vid vardera av tullkamrarna i Stockholm och Göteborg, 4 vid packhusinspektionen i Stock- holm ² , 3 vid packhusinspektionen i Göte- borg ³ , 1 vid packhusinspektionen i Malmö, 1 vid nederlagskontoret i Stockholm samt 1 vid varje av tullkamrarna i Norrköping, Kalmar, Landskrona, Hälsingborg, Trälleborg, Halm- stad, Gävle och Sundsvall.)	4,800	930	5,730
120	kontrollörer ²	4,200	870	5,070
364	kammar skrivare ³	2,800	660	3,460
6	tullinspektorer	2,600	660	3,260
2	gränsinspektorer	2,600	660	3,260
4	tullfiskaler	3,000	720	3,720
B. Tjänstemän av lägre grad.				
3	överuppsyningsmän av klass 1 ⁶	2,600	660	3,260
4	» av klass 2 ⁴	2,300	630	2,930
27	kustöveruppsyningsmän	2,100	600	2,700
1	gränsöveruppsyningsman	2,600	660	3,260
61	uppsyningsmän av klass 1 ⁵	2,050	570	2,620

¹ Därav 2 å extra stat. ² Därav 3 kontrollörer och uppbörds-kassörer samt 7 bevakningskontrollörer
samt 16 kontrollörer å extra stat. ³ Därav 77 å extra stat. ⁴ Därav 1 befälhavare å kustbevaknings-
ångare. ⁵ Därav 18 å extra stat. ⁶ Därav 1 å extra stat.

Antal	Befattningar	Avlöningar		
		Fast be- gynnelse- avlöning kronor	Tillfälligt löne- tillägg kronor	Summa kronor
24	uppsyningsmän av klass 2 ¹	1,900	540	2,440
23	» av klass 3	1,750	510	2,260
66	kustuppsyningsmän	1,650	480	2,130
9	gränsuppsyningsmän	2,050	570	2,620
700	vaktmästare av klass 1 ²	1,750	510	2,260
267	» av klass 2 ³	1,500	450	1,950
60	» av klass 3	1,200	360	1,560
42	kustvakter	1,300	390	1,690
226	kustroddare	1,200	360	1,560
183	gränsridare	1,500	450	1,950
2,291				

¹ Därav 1 å extra stat. ² Därav 168 å extra stat. ³ Därav 2 anställda å kustbevakningsångare samt 73 å extra stat.

Härtill må vad angår avlöningarna fogas följande upplysningar. Avlöningsförhöjning (ålderstillägg) kan av befattningshavare erhållas efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring, varje gång med: för tjänstemän av högre grad 400 kronor, för överuppsyningsmän av klass 1 och gränsöveruppsyningsmän 300 kronor, för överuppsyningsmän av klass 2 200 kronor, för kustöveruppsyningsmän, uppsyningsmän och gränsuppsyningsmän 150 kronor samt för övriga tjänstemän 100 kronor. Därjämte äga enligt Kungl. Maj:ts kungörelser den 17 juni 1921 (nr 333) och den 22 juni 1921 (nr 443) tjänstemän, stationerade å orter, som härefter uppräknas, åtnjuta ortstillägg. Dessa tillägg utgöra — med iakttagande att sådant ej må beräknas å högre belopp än 3,000 kronor — 15 procent av avlöningen i Aareavaara, Dalarö, Gävle, Göteborg, Haparanda, Huuki, Härnösand, Luleå, Långedrag, Muonionalusta, Nynäshamn, Riksgränsen, Soppero, Stockholm, Storlien, Sundsvall, Södertälje, Södra Mattila, Vaxholm, Västerås och Älvsborg samt 10 procent av avlöningen i Borstahusen, Eskilstuna, Falun, Frölunda, Furusund, Hudiksvall, Jarhois, Kardis, Karlstad, Kengis, Kieksiesvaara, Kristinehamn, Landskrona, Limhamn, Malmö, Marstrand, Matarengi, Nederkalix, Norrköping, Nyköping, Piteå, Sandhamn, Söderhamn, Trälleborg, Umeå, Uppsala, Wuono, Örebro, Örn-sköldsvik och Östersund.

Vidkommande personalantalet torde böra omnämnas, att enligt uppgift utöver de å ordinarie eller extra stat uppförda befattningshavarna

vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning ett avsevärt antal icke-ordinarie befattningshavare äro därstädes inkallade i tjänstgöring eller såsom ständiga biträden eljest använda. Jämlikt uppgifter, lämnade av generaltullstyrelsen vid framläggandet av statförslaget för år 1922 (sid. 228), utgjorde dåmera antalet i mera stadigvarande tjänstgöring vid lokalförvaltningen använda sådana befattningshavare: 184 ständigt och 3 under seglationen inkallade extra ordinarie kammarskrivare; 506 ständigt och 43 under seglationen inkallade extra ordinarie vaktmästare; samt 60 för mera kvalificerat och 91 för annat arbete avsedda ständiga biträden. Minskas dessa siffror med det tillskott av kammarskrivare och vaktmästare som för år 1922 beviljades å extra stat av 1921 års riksdag, 21 och 165, skulle, vid konstant arbetsmängd, det i närvarande stund vid lokalförvaltningen mera fast behöfliga antalet icke-ordinarie befattningshavare av högre och av lägre grad utgöra respektive 226 och 475.

1914 års tullkommission.

Det förslag till omorganisation av lokaltullförvaltningen, vilket tullkommissionen på sin tid framlade, innehöll, såsom förut nämnts, beträffande det antal tjänstemän, som kunde vara erforderligt därstädes, icke hemställanden i fråga om tjänstemän av lägre tjänstegrad än förste tullkontrollörs. Liknande var förhållandet med generaltullstyrelsens den 15 maj 1920 upprättade motsvarande förslag. Däremot voro de från båda hållen avgivna förslagen rörande kust- och gränsbevakningens personal fullständiga. Emellertid hava de av generaltullstyrelsen sedermera framlagda statförslagen för år 1922 och förra halvåret 1923, båda avsedda att tillämpas i samband med den nya organisationens genomförande, jämväl med avseende å befattningar vid lokalförvaltningen i lägre tjänsteställning än förste tullkontrollörs så noga beräknats med stöd av från de lokala tullmyndigheterna ingångna uppgifter som varit möjligt (jfr sid. 226); denna beräkning har dock måst betecknas såsom allenast provisorisk i avvaktan på närmare utredningar av förut omförmälda tjänstgöringskommissionen.

Personal av »högre grad».

Beträffande det antal högre tjänster, som tullkommissionen funnit behöfligt vid lokaltullförvaltningen utöver de tidigare omnämnda befattningarna såsom distrikthef och tulldirektör framlade kommissionen i sitt betänkande den 2 november 1918 bland andra följande synpunkter:

Vid envar av *tulldirektörsexpeditionerna* skulle såsom tulldirektörens närmaste man anställas en tulldirektörsassistent, avsedd att utöva närmaste chef-

skap för den vid tulldirektörsexpeditionen anställda personal och att vid förfall för tulldirektören inträda såsom dennes vikarie (sid. 59). Expeditionens kassaavdelning, vilken bland annat skulle upprätta avlöningslistor för vederbörande tullförvaltning i dess helhet, föra beklädnadsliggare och diverse inkomsters journal samt handlägga ärenden av ofta krävande natur rörande bärgade varor, sjöfynd och konfiskationer, borde förestås av en förste tullkontrollör (II: sid. 143). Enär den tullförvaltningsavdelning, som dittills förrättat dessa göromål, nämligen konfiskations- och kassörskontoret, förestodes av en tullförvaltare, innebure kommissionens förevarande förslag en besparing.

— *Tullbevakningsinspektionerna* behöfve på grund av överflyttning dit av vissa klareringsgöromål ett däremot svarande tillskott i arbetskrafter (II: sid. 189). För att ej inspektionernas föreståndare, vilken borde utgöras av en tullbevakningschef, skulle på grund av de nytillkommande kamerala göromålen nödgas åsidosätta den inspektion av underlydande personal, som vore deras förnämsta uppgift, borde vid deras sida ställas en tjänsteman med tillräcklig auktoritet och därför förslagsvis av förste tullkontrollörs grad. Denne skulle hava att närmast svara för de inre göromålen och vid förfall för tullbevakningschef inträda i dennes ställe. Här torde få lämnas den upplysning, att tullbevakningsinspektionerna i Göteborg och Malmö, tulldirektören och tullkammaren i Göteborg samt Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening hemställt, att den föreslagne förste tullkontrollören måtte utbytas mot en tjänsteman i samma ställning som en tullöverkontrollör (tullbevakningsinspektör) samt att förutom denne sistnämnde tjänsteman även en förste tullkontrollör måtte anställas vid nämnda slag av inspektioner för utövande av överinseende över de löpande göromålen därstädes. — *Tullbehandlingsinspektionerna*, vid vilka, såsom förut nämnts, det dubbla chefskapet skulle avskaffas, borde enligt tullkommissionens förslag envar förestås av en tullöverinspektör (II: sid. 224). Såsom dennes närmaste man borde vid varje tullbehandlingsinspektion anställas en tullinspektör, vilken skulle hava att dels förestå inspektionens kontor, medan tullöverinspektören vore upptagen av inspektionsverksamhet, dels tura om med denne i sistberörda verksamhet, dels ock inträda såsom dennes vikarie. Föreståndarna för de under tullbehandlingsinspektionerna för närvarande lydande avdelningskontoren i Stockholm och Göteborg borde (II: sid. 225) hädanefter tilläggas en högre tjänsteställning än hittills med hänsyn till den jämförelsevis självständiga ställning, de komme att intaga, ävensom till de höga krav, som måste ställas på dem, samt till nödvändigheten att för bibehållande i den viktiga tullbehandlingstjänsten av personer, som specialiserat sig på densamma, bereda ökade befordringsmöjligheter inom samma tjänstegren. Dessa föreståndare borde utgöras av tullöverkontrollörer i stället för förste kontrollörer. Vad angår förste tullkontrollörstjänsterna (II: sid. 226), borde vid tullbehandlingsinspektionen i Malmö inrättas två dylika tjänster, vilkas innehavare skulle förestå de av tullkommissionen föreslagna tullavdelningarna vid ångfärjestationen och för postpaket därstädes. I öfrigt vore enligt kommissionens mening några tjänstemän av nämnda grad för ifrågasvarande tullbehandlingsinspektioners behov icke behöfliga. I denna punkt har emellertid en av tullkommissionens ledamöter avgivit sin reservation (II: sid. 417) och därvid, med framhållande att förslaget innebure indragning av

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89.)

de nuvarande förste kontrollörstjänsterna i stora tullpackhusen i Göteborg och Malmö, förklarar sig icke kunna biträda förslaget härutinnan, varjämte reservanten vidare ansett en tjänst av minst förste tullkontrollörs grad böra inrättas för tullpackhusavdelningarna vid Skeppsbron i Stockholm. — *Tullkameralkontoren*, vid vilka, såsom förut berörts, icke heller skulle vidare förekomma dubbelt chefskap, borde enligt tullkommissionens förslag (II: sid. 250 o. f.) förestås vart och ett av en tjänsteman i samma grad som den nuvarande tullförvaltaren därstädes (tullkommissarie). För varje tullkameralkontors behov borde dessutom avses dels en tullöverkontrollör med uppgift att övervaka nederlagsrörelsen samt att i förekommande fall vikariera för kontorets föreståndare, dels ock vid vartdera av tullkontoren i Stockholm och Göteborg anställas en förste tullkontrollör, vilka båda tjänstemän skulle förestå, den i Stockholm tullavdelningens vid Stadsgårdshamnen tullkameralkontorsexpedition och den i Göteborg tullavdelningens vid Nya Masthuggskajen tullkameralkontorsexpedition. I afgiven reservation (II: sid. 418) har en av tullkommissionens ledamöter yrkat, att vid ettvar av tullkameralkontoren i Stockholm, Göteborg och Malmö måtte inrättas en förste tullkontrollörstjänst med huvudsaklig uppgift för innehavaren att handlägga uppbördsgöromålen. — *Tullkamrarna* skulle enligt tullkommissionens åsikt såsom hittills förestås av tullförvaltare i högre eller lägre löneställning alltefter tullkamrarnas storlek (IV: sid. 119 o. f.). Under tullförvaltaren borde liksom för närvarande i regel finnas anställda en eller flera tjänstemän med uppdrag att biträda honom vid bevakningens ordnande samt att utöva närmaste förmanskap för bevakningsstyrkan. Alltefter nämnda tjänstemäns växlande tjänsteställning kunde tullkamrarna grupperas efter följande huvudtyper (II: sid. 252 o. f.): typ I, där en av de vid respektive tullkamrar anställda tullkontrollörer utövade bevakningsbefäl; typ II, där en tullmästare borde utöva sådant befäl; typ III, där bevakningsbefäl utövades av en eller två tullöveruppsyningsmän; typ IV, där i följd av bevakningsgöromålens jämförelsevis mindre omfattning tillräckliga arbetsuppgifter i sådant avseende icke förefunnes för en tjänsteman utan befälet kunde utövas antingen av en kammarkrivare med huvudsaklig sysselsättning på annat område eller av en tullöveruppsyningsman, som tillika kunde användas för en del tullbehandlings- eller skrivgöromål; samt typ V, där någon särskild bevakningsförmän ej förekomme. Till typ I borde hänföras tullkamrarna i Trälleborg och Hälsingborg och till typ II, vilken för närvarande icke funnes representerad, tullkamrarna i Norrköping, Gävle och Sundsvall. Vid behandlingen av denna fråga hava två av tullkommissionens ledamöter reserverat sig (II: sid. 400, 414) och, under yrkande att även de vid tullbevakningsinspektionerna i Stockholm, Göteborg och Malmö anställda bevakningskontrollörerna måtte indragas, hemställt, att i nu förevarande hänseende icke skulle förekomma mer än två huvudtyper, där bevakningsbefäl skulle utövas, vid den ena av tullmästare och vid den andra av tullöveruppsyningsman. Jämväl ur synpunkten av tullbehandlingsgöromålens vikt och omfattning har tullkommissionen (II: sid. 263 o. f.) indelat tullkamrarna i olika typer, nämligen: typ I, omfattande tullkamrarna i Norrköping, Trälleborg, Hälsingborg, Gävle och Sundsvall, vid vilka föreståndarskapet för tullpackhuset borde uppdragas åt en tullöverkontrollör; typ II, omfattande tullkamrarna i Kalmar, Karlskrona,

Landskrona och Halmstad, vid vilka en förste tullkontrollör borde tjänstgöra såsom packhusföreståndare; typ III, sönderfallande i två underavdelningar, nämligen sjötullkamrar, vid vilka en tullkontrollör borde förestå tullpackhuset, och inlandstullkamrar, där packhusgöromålen borde i huvudsak skötas av tullförvaltaren själv, under det att en tullkontrollör borde närmast svara för de kamerala göromålen; typ IV, omfattande tullkamrar, där tullförvaltaren icke hade annan tjänsteman av grupp I än kammarskrivare till sitt biträde och tullförvaltaren själv borde förestå tullpackhuset; samt typ V, omfattande tullkamrar, där tullförvaltaren vore ensam tjänsteman av grupp I. Även beträffande denna indelning av tullkamrarna har en ledamot i tullkommissionen avgivit reservation (II: sid. 400 o. f.), vari yrkats, att typen I måtte helt och hållet utgå, att vid tullkamrarna i Kalmar, Karlskrona och Landskrona föreståndarskapet för tullpackhuset måtte uppdragas åt tjänsteman i ej högre grad än tullkontrollörs samt att å platser, hörande till typerna III och IV, tullförvaltaren själv alltid måtte förestå tullpackhuset. Tullkommissionen har slutligen funnit åtskillnad kunna jämväl såvitt anginge de kamerala göromålen göras mellan vissa huvudtyper av tullkamrar och har i sådant hänseende uppställt (II: sid. 267) följande olika slag, nämligen: typ I, omfattande tullkamrarna i Trälleborg och Hälsingborg, där på grund av rörelsens omfattning och därav följande omöjlighet för tullförvaltaren att taga någon mera ingående befattning med de inre göromålen det erfordrades en högt kvalificerad tjänsteman med ej lägre grad än förste tullkontrollörs för att dels vara tullförvaltarens närmaste man vid handhavandet av berörda göromål, dels själv bestrida de mera krävande av dessa; typ II, omfattande de tullkamrar, där tullförvaltaren till biträde vid de kamerala göromålen hade en tullkontrollör; typ III, omfattande de tullkamrar, där jämte tullförvaltaren tjänsteman av högre grad än kammarskrivare ej funnes till förfogande för nämnda göromål; och typ IV, omfattande de tullkamrar, vid vilka tullförvaltaren ensam hade att handlägga samma göromål. I denna fråga hava två av kommissionens ledamöter avgivit reservation (II: sid. 401, 414), däri först yrkats, att den ifrågasatta typen I måtte utgå, och vidare, under anförande att tullkontrollörstjänster vore obehövligen för utförande av kamerala göromål, vilka vore av så enkel beskaffenhet, att för desammnas förrättande kunde användas enbart tullkontorister jämte kvinnliga biträden, uttalats den uppfattning, att endast en typ borde uppställas i nu förevarande hänseende, nämligen tullkamrar, där tullförvaltaren för de kamerala göromålens bestridande hade till sin hjälp tullkontorister och eventuellt kvinnliga biträden. I detta sammanhang må upplysas, att Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening i samma fråga anför (U. II: sid. 171), att de skäl, som av tullkommissionen åberopats för anställande av en förste tullkontrollör vid tullkamrarna i Trälleborg och Hälsingborg, ägde tillämplighet även beträffande tullkamrarna i Norrköping, Gävle och Sundsvall. Sistnämnda tullkammare har ock för egen del framhållit behovet därstädes av en förste tullkontrollör för de kamerala göromålen, under åberopande av att enligt kommissionens förslag tullförvaltarnas arbetsområde bleve betydligt utvidgat. Sveriges tullmannaförening åter har anslutit sig till reservanternas inom tullkommissionen uppfattning.

Rörande innebörden av det förslag till placering i lönegrader av nu avsedda befattningshavare, vilket tullkommissionen på sin tid framlade, torde få hänvisas till den jämförande sammanställning av olika förslag i sådant hänseende, som i det föregående företetts. Därutöver må till närmare klargörande av frågan om *tullförvaltartjänsternas* inordnande i löneskalan här lämnas en sammanfattning av vad tullkommissionen vid framläggandet av sitt förslag till tjänsteförteckning för tullverket yttrade angående tullförvaltartjänsternas uppdelning i klasser:

Vid klassificeringen av tullförvaltartjänsterna hade tullkommissionen betjänat sig av den i statsverkspropositionen till 1914 års A-riksdag intagna poängtabellen. I densamma hade emellertid enligt kommissionens åsikt ej kunnat komma till synes alla de faktorer, vilka borde tillmätas betydelse vid frågans avgörande, varför den måst kompletteras genom den kännedom om särskilda på frågan inverkan omständigheter, vilken varit för handen hos kommissionen. För övrigt kunde anmärkas, att hithörande förhållanden vore underkastade växlingar och att särskilt med hänsyn härtill kommissionens förslag i klassificeringsfrågan icke borde betraktas som slutgiltigt; utan syntes på generaltullstyrelsen och en blivande tjänstgöringskommission få bero att däri göra de ändringar, vartill omständigheterna kunde föranleda. Kommissionen ville erinra, att 1908 års tullstatskommission verkställt sin klassificering av tullförvaltartjänsterna på grundvalen av en mot den nämnda poängtabellen svarande sådan tabell samt därvid hänfört dessa tjänster till fem klasser, i regel begränsade efter följande för respektive platser gällande poängtal, nämligen: 110 eller däröver, 55 till 110, 25 till 55, 6 till 25 samt under 6. Detta klassantal ansåge tullkommissionen nu böra inskränkas till fyra, därvid borde hänföras: till klass 4 nio platser med det poängtal enligt 1914 års kompletterade poängtabell, som vid namnet å varje plats anges, nämligen Ronneby (11), Simrishamn (9), Falkenberg (18), Lidköping (9), Motala (0), Storlien (21), Skellefteå (10), Piteå (3) och Riksgränsen (7); till klass 3 fjorton platser, nämligen Södertälje (14), Eskilstuna (21), Linköping (24), Västervik (22), Sölvesborg (13), Lysekil (48), Uddevalla (21), Mon (21), Charlottenberg (37), Kristinehamn (0), Falun (21), Örnsköldsvik (24), Östersund (20) och Umeå (14); till klass 2 tjugu platser, nämligen Uppsala (43), Nyköping (36), Jönköping (28), Oskarshamn (35), Visby (12), Karlshamn (49), Åhus (51), Lund (32), Ystad (50), Varberg (30), Strömstad (59), Borås (40), Karlstad (46), Örebro (51), Västerås (34), Söderhamn (30), Hudiksvall (26), Härnösand (64), Luleå (46) och Haparanda (20); samt till klass 1 B nio platser, nämligen Norrköping (245), Kalmar (70), Karlskrona (56), Trälleborg (162), Landskrona (76), Hålsingborg (260), Halmstad (100), Gävle (159) och Sundsvall (133).

Generaltull-
styrelsen
år 1920.

I sitt den 15 maj 1920 avgivna utlåtande över tullkommissionens nyss berörda förslag angående antalet vid lokaltullförvaltningen erforderliga andra högre befattningar än distriktschefer, tulldirektörer och tullfiskaler, om vilka förut nämnts, anslöt generaltullstyrelsen sig i allmänhet till

kommissionens uppfattning. I följande avseenden hade styrelsen emellertid en från kommissionen avvikande mening:

Vid *tullbevakningsinspektionerna* borde tullbevakningschefens närmaste man utgöras av en tullbevakningsinspektör i nuvarande överkontrollörsgrad i stället för av en förste tullkontrollör, för att denne skulle komma att besitta nödig auktoritet såväl inåt som utåt (U. II: sid. 136). — Beträffande *tullbehandlingsinspektionerna* borde det av tullkommissionen föreslagna antalet förste tullkontrollörer utökas i den mån reservanten i ämnet inom kommissionen ifrågasatt; dock kunde tills vidare, intill dess lokalerna för tullavdelningen för postpaket i Malmö blivit iordningställda, den för berörda avdelning avsedda förste tullkontrollörstjänsten reserveras för därvarande stora tullpackhus (U. II: sid. 153 o. f.). Behovet av en förste tullkontrollörstjänst för tullpackhusavdelningarna vid Skeppsbron i Stockholm, där en betydande rörelse förekomme och ett stort antal tjänstemän sysselsattes, hade nämligen sedan länge gjort sig gällande; för indragningen av en av de vid tullbehandlingsinspektionen i Göteborg befintliga förste tullkontrollörstjänsterna, vilken under en lång följd av år funnits och fortfarande vore behövlig, hade tullkommissionen icke anfört något som helst skäl; och beträffande indragningen av förste tullkontrollörstjänsten i stora tullpackhuset i Malmö, vilken enligt styrelsens mening likaledes alltjämt vore erforderlig, hade ej heller förekommit något, som kunde föranleda eller berättiga till en sådan åtgärd. — Vidkommande *tullkamrarna* borde enligt generaltullstyrelsens förmenande (U. IV: sid. 81 o. f.) cheferna för rikets tre största tullkamrar, vilkas uppdelning i självständiga avdelningar vid upprepade tillfällen ifrågasatts, erhålla en högre ställning än tullförvaltarna i övrigt och benämnas övertullförvaltare (= tullförvaltare av klass 1 A). Vad vidare rörde tullbehandlingsgöromålen vid tullkamrarna, kunde eller borde icke lämpligen uppställas allmänna och för varje fall bindande regler rörande förrättandet av dessa göromål vid tullkamrarna av typerna III och IV (U. II: sid. 168).

Vid avgivande den 11 oktober 1920 av förslag till utgiftsstater för tullverket för år 1922 upptog generaltullstyrelsen antalet tullkontrollörer till 131, tullkassörer till 16 och kammarskrivare till 408, därav 3 vid kustbevakningen.

För generaltullstyrelsens förslag om anställande vid kustbevakningen av kustbevakningskontrollörer samt bibehållande vid gränsbevakningen av en gränsbevakningschef har förut i annat sammanhang redogjorts.

Över tullkommissionens förslag till lönegradsplacering av nyssnämnda befattningar vid lokaltullförvaltningen utlät sig generaltullstyrelsen den 14 juni 1920. Styrelsen ansåg sig då böra ifrågasätta åtskilliga nedflyttningar i kommissionens lönegradsplan, om vilkas närmare innebörd den tidigare företedda sammanställningen av olika tjänsteförteckningar lämnar upplysning. I fråga om *tullförvaltartjänsternas* klassificering biträdde styrelsen i huvudsak det förslag, som kommissionen upprättat; endast i följande fall hade vissa jämkningar ansetts böra vidtagas:

Tullförvaltarna i Hälsingborg, Trälleborg och Norrköping hade såsom tullförvaltare av klass 1 A bibehållits i den för tullförvaltare av klass 1 B av tullkommissionen föreslagna 17 lönegraden och sålunda undantagits från en av styrelsen i övrigt föreslagen nedflyttning av dessa tjänstemän till 16 lönegraden. Vidare hade styrelsen icke funnit skäl biträda tullkommissionens förslag, att tullförvaltartjänsterna i Kalmar och Karlskrona skulle uppföras i klass 1 B, utan ansett dem böra bibehållas i klass 2. Än vidare hade styrelsen ansett tullförvaltartjänsten i Västerås böra placeras i klass 3 och tullförvaltartjänsten i Sölvesborg bibehållas i klass 4. Slutligen hade styrelsen, som enligt vad förut nämnts hemställt, att tullkommissionens förslag om indragning av tullkammaren i Marstrand icke måtte bifallas, uppfört tullförvaltartjänsten därstädes i klass 4.

Tulltjänstemannaföreningen.

De avvikelser från tullkommissionens förslag, som sålunda vidtagits, hava föranlett invändningar från Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening i till Kungl. Maj:t ställda skrifter av den 9 december 1920 och den 3 november 1921.

Departementschefen
år 1921.

Vid föredragning den 18 mars 1921 av ärendet angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för år 1922 (nr 330) fann dåvarande chefen för finansdepartementet ej anledning till erinran mot det av generaltullstyrelsen föreslagna antalet av de ifrågavarande slagen befattningar vid lokalförvaltningen men ansåg sig böra beträffande dessas löneställning hemställa om en nedflyttning av tullöverinspektörstjänsterna från 18 till 17 lönegraden och av kammarskrivartjänsterna från 10 till 9 lönegraden.

Motioner vid
1921 års
riksdag.

I särskilda vid 1921 års riksdag väckta motioner hemställdes, dels att tullöverinspektörerna måtte uppföras i 18 lönegraden (A. K. nr 326) och kammarskrivarna i 10 lönegraden (A. K. nr 302), dels att tullförvaltartjänsten i Kalmar måtte hänföras till klass 1 B (F. K. nr 207; A. K. nr 312) och tullförvaltartjänsten i Storlien till klass 3 (A. K. nr 301).

Generaltullstyrelsen
år 1921.

Emellertid har generaltullstyrelsen i sin nu förevarande skrivelse den 17 oktober 1921 vidhållit sitt under år 1920 avgivna förslag i fråga om lönegradsplaceringen av de omhandlade tjänstebefattningarna.

I samma skrivelse har generaltullstyrelsen däremot vad angår antalet befattningshavare ifrågasatt vissa ändringar i det tidigare avlämnade förslaget. Till väsentlig del äro dessa ändringar beroende därpå, att styrelsen nu ansett sig böra ifrågasätta uppflyttning å ordinarie stat av den förut på extra stat föreslagna personalen vid tullförvaltningen i Stockholms frihamn (sid. 272), ävensom därpå, att, enligt vad för styrelsen anmälts, frihamnarna i Göteborg och Malmö lära komma

att öppnas under förra hälften av år 1922. Härigenom har å ena sidan en mindre ökning av antalet befattningshavare i åtskilliga lönegrader uppkommit, men å andra sidan hava vissa förhållanden ansetts kunna föranleda en icke obetydlig personalminskning. För den närmare innebörden av personalökningen å ordinarie stat till följd av nu angivna förhållanden må här i ett sammanhang lämnas följande sammanfattning under omnämmande, att styrelsens förslag härutinnan ingående motiverats:

För tullförvaltningens i *Stockholms frihamn* behov avses 1 tullförvaltare av klass 2, 2 tullkontrollörer, 1 kammarskrivare, 2 tullkontorister, 1 tullmästare, 2 tullöveruppsyningsmän, 2 tulluppsyningsmän och 10 tillsyningsmän. Detta innebär en ökning av den år 1920 föreslagna personalen med två tillsyningsmanstjänster. Behov av större bevakningsstyrka har nämligen i följd av det nyligen väsentligt ökade frihamnsområdet ansetts oavvisligt. För *Göteborgs frihamn* åter upptagas 1 tullförvaltare av klass 1 B, 2 tullkontrollörer, 3 kammarskrivare, 2 tullkontorister, 1 tullmästare, 4 tullöveruppsyningsmän, 4 tulluppsyningsmän och 20 tillsyningsmän, under det att för tullförvaltningen i *Malmö frihamn* uppföras 1 tullförvaltare av klass 1 B, 2 tullkontrollörer, 1 ny kammarskrivare (jämte två från tullkammaren överflyttade), 1 tullkontorist, 1 tullmästare, 3 tullöveruppsyningsmän, 3 tulluppsyningsmän och 15 tillsyningsmän. Vad sålunda i fråga om tullförvaltningarna i Göteborgs och Malmö frihamnar föreslagits utgör en ganska väsentlig inskränkning i de förslag, som tulldirektorerna i nämnda städer i saken framlagt.

Andra ändringar i generaltullstyrelsens statförslag år 1920 hava föranletts dels av en framställning från packhusinspektionen i Göteborg, att å inspektionens stat måtte uppföras ytterligare en förste tullkontrollörstjänst utöver den, som jämlikt generaltullstyrelsens, av vederbörande departementschef biträdda förslag (propositionen nr 330 år 1921, sid. 177, 179) skulle tillkomma inspektionen, dels ock av ett förslag om förflyttning av tullkammaren i Riksgränsen till Kiruna.

För nyssberörda framställning från *packhusinspektionen i Göteborg* — vilken framställning av generaltullstyrelsen tillstyrkts under upplysning, att ett bifall till densamma kunde medföra minskning av packhusinspektionens i Göteborg stat med en tullkontrollörstjänst — hade inspektionen lämnat huvudsakligen följande motivering:

Göromålen vid packhusavdelningen å Stigbergskajen vore i ständig tillväxt, och hade med hänsyn härtill arbetsstyrkan vid denna avdelning föreslagits till 13 tjänstemän. Då denna avdelning låge längst bort från huvudpackhuset och tullinspektören därför endast tillfälligtvis kunde ägna sig åt övervakandet av densamma, vore det nödvändigt att ställa avdelningen under ständig uppsikt av en framom de övriga där stationerade tjänstemännen i erfarenhet stående befattningshavare, åt vilken ej kunde eller borde givas lägre tjänsteställning än förste tullkontrollörs.

Vad åter angår förslaget om förflyttning av tullkammaren i Riksgränsen har generaltullstyrelsen anfört följande:

»Sedan fråga uppstått om nedläggande av Riksgränsens järnvägsstation och i sammanhang därmed om förflyttning av tullkammaren i Riksgränsen till Abisko, beslutade generaltullstyrelsen och järnvägsstyrelsen den 11 augusti 1920 att uppdraga åt en delegation, bestående av två representanter för tullverket och två representanter för statens järnvägar, att gemensamt utreda möjligheterna för en flyttning av nämnda tullkammare ävensom att inkomma med förslag till de åtgärder, som ansåges erforderliga, därest en sådan flyttning befundes kunna komma till stånd. I ett den 20 juli 1921 avgivet yttrande — — — har den sålunda tillsatta delegationen anfört, bland annat, att bibehållande av tullkammaren i Riksgränsen icke kunde anses ovillkorligen nödvändigt, därest en ny sådan inrättades å lämplig plats längre inåt landet; att Abisko och Kiruna vore att betrakta såsom sådana platser; samt att delegationen av vissa närmare angivna skäl ansåge sig böra förorda sistnämnda plats, Kiruna, såsom lämpligast. Härjämte har delegationen avgivit förslag till de åtgärder, som syntes delegationen böra av järnvägs- och generaltullstyrelsen vidtagas för åvägabringande av den föreslagna indragningen av järnvägsstationen i Riksgränsen och förflyttning av tullkammaren därstädes till Kiruna.

Ehuru generaltullstyrelsen anser sig böra biträda delegationens förslag om tullkammarens i Riksgränsen förflyttning till Kiruna, är frågan ännu icke i det läge, att styrelsen redan nu anser sig kunna göra slutlig framställning därom. Såsom delegationen i sitt yttrande (sid. 40) framhållit, torde nedläggande av järnvägsstationen och förflyttning av tullkammaren i Riksgränsen kunna påkalla särskilda åtgärder från vissa av delegationen angivna myndigheters sida. Av dessa myndigheter hava hittills länsstyrelsen i Norrbottens län och medicinalstyrelsen förklarat sig icke hava något att erinra mot delegationens förslag; från de övriga myndigheterna har, såvitt till generaltullstyrelsens kännedom kommit, svar på av järnvägsstyrelsen gjorda förfrågningar i ämnet ännu icke lämnats. Under dessa förhållanden lär generaltullstyrelsen således icke nu hava att göra andra framställningar i saken än sådana, som avse de förändringar i tullverkets stater, vilka skulle påkallas av tullkammarens förflyttning, under förutsättning, att densamma kommer till stånd vid den av delegationen föreslagna tidpunkt, eller den 1 oktober 1922. — — —

Med anledning av vad delegationen anfört — — — får generaltullstyrelsen, enär i den för år 1922 fastställda staten för tullverket är upptagen en tullförvaltare av klass 4 i Riksgränsen, uttala såsom sin uppfattning, att för tullkammarens i Riksgränsen förflyttning till Kiruna, såvitt förflyttningen skulle ske under år 1922, erfordras en förklaring i vederbörlig form, att tullkammaren i Riksgränsen må indragas och flyttas till Kiruna. Någon annan åtgärd torde icke för närvarande vara behövlig, då det jämlikt § 2 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning den 18 juni 1910 (nr 78) åligger innehavare av befattning, för vilken staten upptager bestämd tjänstgöringsort, att, därest beslut fattas om sådan befattnings indragning eller förändring, låta sig förflyttas till annan tjänst av samma tjänstegrad med minst samma belopp i fast avlöning, samt

annan tjänstinnehavare att underkasta sig den förändring i tjänstgöringsort, som kan varda honom i behörig ordning ålagd och icke föranleder minskning i det belopp, han redan åtnjuter i fast avlöning. Skulle däremot förflyttningen komma att äga rum först sedan avlöningsreglementet för statsdepartementen och de centrala verken blivit tillämpligt på tullverket och staten för detta verk erhållit den i propositionen angivna förändrade form, lärers, såvitt styrelsen kan finna, beskaffenheten av tullverkets stat icke utgöra hinder för omedelbart beslut om tullkammararens förflyttning, vare sig till Kiruna eller annan ort. Generaltullstyrelsen hemställer alltså, att förklarande måtte meddelas, att tullkammararen i Riksgränsen må, därest omständigheterna anses böra därtill föranleda, under år 1922 förflyttas till Kiruna.

Med anledning av delegationens — — — hemställan om inrättande av två nya vaktmästartjänster av klass 2 för tullkammararens i Kiruna behov har styrelsen, som finner de av delegationen till stöd för denna hemställan anförda skäl (sid. 32) fullgiltiga och för sin del anser, att de nya tjänstinnehavarna böra med hänsyn till de maktpåliggande och ofta grannliga göromål, som huvudsakligen skulle åligga dem, upptagas såsom tulluppsyningsmän, i förslaget avsett två tulluppsyningsmanstjänster för tullkammararens i Kiruna räkning. För den korta tid, under vilken tullkammarare under år 1922 kan komma att vara förlagd till Kiruna, torde behovet av ökning av den nuvarande personalen i Riksgränsen kunna tillgodoses utan förändring av 1922 års stat.»

I sammanhang härmed har generaltullstyrelsen även yttrat sig i en av delegationen berörd fråga om beredande av bostäder åt tullpersonalen i Kiruna. För denna del av ämnet kommer emellertid närmare redogörelse att lämnas först vid behandling av förslaget till tilläggsstat för tullverket för år 1922.

Generaltullstyrelsen har vidare i sin nu förevarande skrivelse meddelat, att den förutberörda minskning av antalet ordinarie personal enligt 1920 års statförslag, som styrelsen trott sig kunna ifrågasätta, utgjorde i fråga om tjänstemännen av hittillsvarande högre grad av, förutom 4 tullfiskaler, jämväl 3 tullkontrollörer och 20 kammarskrivare.

Slutligen har generaltullstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t tacktes utverka medgivande av riksdagen för Kungl. Maj:t att i den avlöningsstat, som bleve fastställd för tiden 1 januari—30 juni 1923, vidtaga de förändringar i fråga om antalet *tullförvaltartjänster* i de olika graderna, till vilka omständigheterna kunde giva anledning.

I en till chefen för finansdepartementet ställd skrift hava tullförvaltaren och överkontrollören vid tullkammararen i Stockholm den 9 november 1921 ifrågasatt uppflyttning till 17 respektive 16 lönegraden av tullkommissarie- och tullöverkontrollörstjänsterna vid tullkameralkontoret i nämnda stad.

Vissa tull-
tjänstemän.

Löneregleringskommittén.

1902 års löneregleringskommitté har i sitt den 6 december 1921 avgivna yttrande över generaltullstyrelsens statförlag för förra halvåret 1923 funnit en del avvikelser från styrelsens hemställanden rörande antalet av och lönegraderna för personalen vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning tillräddiga. Vid framläggandet av sina förslag till berörda ändringar har kommittén emellertid betonat, att den därmed icke ville hava sagt, att ej även mot vissa andra delar av styrelsens statförlag, i vad det avsåge ifrågavarande ämnen, befogade erinringar möjligen kunde göras. Den för granskningen av förslaget åt kommittén tillmätta tiden hade nämligen visat sig vara alltför knapp för att ett fullständigt genomgående av varje sådan del av förslaget, som kunde anses stå i mer eller mindre intimt samband med dess lönetekniska byggnad, varit möjlig. Särskilt gällde detta i fråga om antalet befattningar.

Beträffande de befattningar vid tullstaten, vilka skulle komma att i regel besättas med sådana tjänstemän, som enligt hittills bruklig benämning tillhöra »högre grad», har kommittén till en början på följande sätt sammanfattat de allmänna grunder, vilka synts hava varit för generaltullstyrelsen avgörande vid inordnande av berörda befattningar i löneskalan:

»Tjänstemän i högre tjänsteställning inom tullverket hade att självständigt förrätta sitt arbete inom ett svårbehandlat, ömtaligt och i avseende på kunskaper särdeles krävande område. Denna självständighet uteslöte möjligheten för den överordnade myndigheten att annat än i stora drag genom instruktioner reglera de underordnades verksamhet. I detta avseende skilde tullverket sig från sådana verk, där det centrala av arbetsuppgifterna kunde regleras genom överstyrelsens eller distriktstyrelsers direkta ingripande. Generaltullstyrelsen föranleddes härav att uppställa långt gående krav icke endast på ifrågavarande tjänstemäns kunskaper och skicklighet utan även, och det i ej mindre grad, på deras personliga lämplighet och allsidiga duglighet. Det kunde ej bestridas, att effektiviteten av tullverkets såväl gränsskyddande som näringsskyddande och beskattande verksamhet vore i vidsträckt mån avhängig av den enskilde tulltjänstemannens personliga kvalifikationer. Möjligheten för styrelsen att tillföra verket en personal, som fyllde dessa anspråk, vore givetvis beroende av att tullverket kunde erbjuda sådana ekonomiska villkor, att desamma ej endast uppvägde kostnaderna för den längre utbildningen utan också gäve styrelsen tillfälle att bland det tillräckligt förutbildade materialet utvälja endast de krafter, som befunnas i allo härför lämpliga och dugliga.»

Om den inverkan, dessa grundsatser böra enligt kommitténs åsikt få på lönegradsplaceringen, har kommittén härefter yttrat sig sålunda:

»Även om det allmänna bedömande, som generaltullstyrelsen — — — verkställt med avseende å de krav, vilka måste ställas på den högre tullpersonalen, i stort sett må varda riktigt, följer dock givetvis icke därav, att den

vid jämförelse med befattningshavare i andra verk högre ställning i löneplanen, som styrelsen på förenämnda huvudgrunder velat tillerkänna ifrågavarande personal, i varje fall må anses hava blivit riktigt avvägd eller att beträffande varje slag av befattning tulltjänstens säregna och krävande beskaffenhet ovillkorligen må böra berättiga till högre löneställning för befattningen än för motsvarande befattning inom andra verk, då tydligen jämväl i fråga om sistberörda befattning speciella och viktiga tjänstekrav kunna hava uppställts.»

I vad mån generaltullstyrelsens och kommitténs uppfattning härutinnan avvika från varandra, framgår av en delvis ganska ingående redogörelse, som kommittén i fortsättningen lämnat. Därvid har kommittén först till behandling upptagit frågan om vilken plats i löneplanen, som borde anvisas åt den lägsta av här ifrågavarande tjänster, *kammar-skrivarbefattningen*, samt för frågans belysning anställt en jämförelse med de lägsta tjänsterna av motsvarande slag vid postverket och statens järnvägar, respektive postexpeditörs- och stationsskrivarbefattningarna, med resultat, som härefter anges:

»Postexpeditörs- och stationsskrivarbefattningarna äro för närvarande placerade i 8:e lönegraden. Såvitt kommittén kunnat utröna, äro vid dessa befattningar förbundna mångahanda och ofta mycket krävande arbetsuppgifter, som kräva ett icke obetydligt mått av förkunskaper och särskild uppmärksamhet för bevarande av det allmännas intressen. Dessa krav måste tydligen uppställas jämväl å innehavarna av kammar-skrivarbefattning. Men härtill kommer beträffande dessa senare, att de synas vara hänvisade till att i vidsträckt grad på eget ansvar och i omfattande mån utan att efterkontroll är möjlig handlägga alla slags tarifieringsgöromål, till och med mycket svårartade sådana; de äga därigenom en befogenhet i fråga om utmätandet av statsintäkter och en ställning till den trafikerande allmänheten, som icke tillkommer innehavarna av de nyssnämnda befattningarna hos postverket och statens järnvägar.

Med hänsyn härtill anser kommittén, att åt kammar-skrivarna bör givas en i avlöningshänseende något bättre ställning än den bemälda post- och järnvägstjänstemän innehava. Kommittén kan dock icke finna rättvist, att denna förbättring i avlöningshänseende utsträcker till en så avsevärd uppflyttning å löneskalan som generaltullstyrelsen föreslagit, eller till 10:e lönegraden, där exempelvis förste postexpeditörer och förste stationsskrivare återfinnas, utan föreslår kommittén, att kammar-skrivarna hänföras till 9:e lönegraden, sålunda samma grad, som på sin tid av vederbörande departementschef blivit för dem ifrågasatt. Vid en dylik placering av kammar-skrivarna har kommittén jämväl fästat särskilt avseende vid den högre kostnad för utbildning och den längre extratid, de haft vid jämförelse med ovannämnda kommunikationstjänstemän.»

Vidkommande antalet kammar-skrivarbefattningar har kommittén föreslagit viss förändring av detta i samband med en undersökning av

möjligheterna fören tilltänkt skärpning i villkoren för inrättande av tullkontrollörstjänster. I sistberörda avseende har kommittén nämligen anfört följande:

»Vid behandlingen av frågan om tullkontrollörernas placering i lönegrad har kommittén haft under övervägande, huruvida införandet av en mellangrad mellan kammarskrivar- och tullkontrollörsgraderna i likhet med vad som skett vid exempelvis postverket och statens järnvägar vore tillrådligt. Kommittén har med andra ord undersökt lämpligheten av att inrätta förste kammarskrivarbefattningar, motsvarande förste postexpeditörs- och förste stationsskrivarbefattningarna. Avsikten med nämnda undersökning har varit att med hänsyn till den placering, som kommittén funnit oundgänglig för tullkontrollörsbefattningar i allmänhet, söka i tullkontrollörsgraden få bibehålla allenast de tjänster, vid vilka kunna beräknas bliva förbundet föreståndarskap för tullbehandlingsavdelning eller eljest mera kvalificerat kontrollantbestyr.

Det har emellertid förefallit kommittén, att så stora organisatoriska svårigheter för en dylik uppdelning av tullkontrollörsgraden skulle föreligga, att kommittén funnit sig böra avstå från att tillstyrka en sådan åtgärd. Kommittén har vid detta sitt ställningstagande beaktat, bland annat, vad generaltullstyrelsen i detta ämne anfört i sitt utlåtande över 1914 års tullkommissions betänkande IV (sid. 70).

Då frågan om denna differentiering sålunda måste, såvitt kommittén kunnat finna, anses förfallen men kommittén ej kunnat värja sig för den förmodan, att vissa av de 134 tullkontrollörsbefattningar, som nu av styrelsen ifrågasatts till upptagande i staten, icke bliva — under den förutsättning, kommittén, efter vad nyss nämnts, funnit böra föreligga för inrättande av tullkontrollörsbefattning — behövligen såsom sådana utan i stället måhända böra kunna förändras till lägre befattningar, har kommittén funnit sig föranlåten förorda en omgruppering av antalet tullkontrollörer och kammarskrivare.

Denna omgruppering synes emellertid till en början, intill dess den tillämnade tjänstgöringskommissionen haft frågan under mera ingående omprövning, kunna provisoriskt så begränsas, att till kammarskrivarbefattningar allenast överföras de åtta tullkontrollörsbefattningar, med vilka — bortsett från de tullkontrollörer, som skulle erfordras för frihamnarna — antalet hittillsvarande å ordinarie och extra stat uppförda kontrollörstjänster i det föreliggande förslaget ökas. Enär i generaltullstyrelsens förslag antalet tullkontrollörsbefattningar, såsom nämnts, upptagits till 134 och kammarskrivarbefattningarna till 394, skulle vid godkännande av kommitténs här framlagda synpunkter förteckningen å tjänster följaktligen komma att i stället utvisa 126 kontrollörs- och 402 kammarskrivarbefattningar.»

I fråga om vilken plats i löneplanen, som borde beredas tullkontrollörsbefattning, har kommittén kommit till den uppfattning, att den av såväl generaltullstyrelsen som departementschefen för denna befattning föreslagna 13 lönegraden måste anses berättigad med hänsyn till befattningens beskaffenhet. Denna placering har kommittén motiverat sålunda:

»Kontrollören i *tullbehandlingstjänst* skulle — — — komma att förestå sådana mera betydande tullpackhus eller tullbehandlingsavdelningar, där anställandet av ännu högre befattningar icke föranleddes av rörelsens omfattning, samt i övrigt där leda arbetet och utöva befäl. Därvid skulle det åligga honom att öva tillsyn å tullbehandlingens riktiga och omdömesgilla handläggning samt till behandling upptaga till honom från trafikerande eller från underordnade hänskjutna tullbehandlingsfall. På grund härav måste han, såsom generaltullstyrelsen ock på sin tid betonat (sid. 71 i utlåtandet över tullkommissionens betänkande IV), behärska tarifferingsgöromålen i sådan grad och omfattning, att förekommande frågors på en gång riktiga och skyndsamma avgörande möjliggöres, en kompetens, som synes kunna förvärfvas endast genom mångårigt nitiskt deltagande i tullbehandlingsarbetet och därmed fortlöpande intresserat studium såväl av förekommande litteratur som av författningar, andra föreskrifter och prejudikat, vilka reglera gällande tullbehandlingspraxis.

Även kontrollörer i *kontorstjänst*, vilka för övrigt icke gärna kunna få stå främmande för tullbehandlingsarbetet, skulle i regel komma att utöva föreståndarskap för och därmed också merendels befäl vid viss avdelning av tullförvaltning, nämligen den kamerala, därvid på grund av tullverkets olikartade uppgifter nog så betydande krav lära böra ställas på dessas erfarenhet och skicklighet.

De särskilt viktiga och, efter vad kommittén tidigare berört, i flera avseenden ömtåliga uppgifter, vilka sålunda och i övrigt skulle åvila tullkontrollörerna, berättiga enligt kommitténs förmenande dessa senare till en något bättre avlöningsställning än exempelvis de med hänsyn till tjänståligganden i vissa avseenden närstående kontrollörerna vid post- och telegrafverken; kontrollörsbefattningen vid statens järnvägar, vars uppgifter också torde vara av mera säregen natur, förekommer i samma lönegrad, som skulle avses för tullkontrollörsbefattning.»

I detta sammanhang har kommittén även prövat frågan om placeringen i löneplanen av de för kustbevakningen föreslagna *kustbevakningskontrollörerna* och de såsom biträden åt dessa avsedda kammarskrivarna samt därvid kommit till det resultat, att arten av arbetet och omfattningen av ansvaret väl motiverade nämnda befattningarnas hänförande till de för motsvarande tjänster vid lokalförvaltningen av kommittén föreslagna lönegrader, således kustbevakningskontrollörer till 13 lönegraden och de vid deras expeditioner anställda kammarskrivare till 9 lönegraden.

Beträffande *tullkassörsbefattningarna* har kommittén ansett en ganska avsevärd sänkning av dessa i löneplanen böra företagas. Härom har kommittén yttrat:

»Enligt vad generaltullstyrelsen på sin tid upplyst (propositionen nr 330 år 1921, sid. 156), skulle tullkassörer komma att anställas vid sådana tullförvaltningar och tullförvaltningsavdelningar, där kassörs-göromålen uteslutande toge en eller flera tjänstemäns hela arbetstid i anspråk. För dessa

kassörer, möjligen med undantag för kassörerna å tulldirektörsexpeditionernas kassaavdelningar, syntes styrelsen icke erfordras andra kvalifikationer än som kunde förutsättas även hos tjänstemän, tillhörande nuvarande 'lägre grad', vilka erhållit ifrågasatt tullkontoristutbildning, och tullkassörstjänsterna borde därför kunna stå öppna för sålunda kvalificerade tjänstemän av 'lägre grad'.

Ifrågavarande kassörer vid tullverket lära, enligt vad kommittén kunnat inhämta, merendels komma att i denna sin egenskap uppbära och redovisa högst betydande avgiftsbelopp i oftast smärre poster. På ett fåtal tullkassörer, nämligen de på tulldirektörsexpeditionerna anställda, skulle i väsentlig grad ankomma att utföra även andra kassagöromål än uppbördsbestyr.

Kommittén anser det icke böra komma i fråga, att, såsom generaltullstyrelsen föreslagit, tullkassörerna hänföras till 13:e lönegraden.

Vid övervägande av de med dessa befattningar förenade uppgifter har kommittén funnit en placering av befattningarna i 11:e lönegraden skälig. En sådan placering torde också medföra ökad utsikt för tjänsteman 'av lägre grad' att kunna vinna befordran till tullkassörstjänst.»

Såsom i det föregående omnämnts skulle enligt ett av generaltullstyrelsen biträtt förslag *gränsbevakningschefen* komma att handlägga förutom administrativa frågor angående vederbörande gränsbevakningspersonal, jämväl kamerala bestyr för denna ävensom alla de göromål, som kunde härröra av vissa gränsridares tjänstgöring såsom föreståndare för gränstullstation. I vad mån denna arbetsmängd borde få inverkan på lönegradsplaceringen för bemälda tjänsteman, därom har kommittén gjort detta uttalande:

»De göromål, som kunna härflyta av vissa gränsridares tjänstgöring såsom gränsstationsföreståndare, torde förutsätta erfarenhet jämväl i varukännedom och tulljournalföring, kunskaper, som icke ovillkorligen krävas av de med gränsbevakningschefstjänst eljest tämligen likvärdiga kustbevakningskontrollörsbefattningarna.

Med avseende härå och då överinseendet å gränsstationernas förvaltning utan tvivel kommer att vålla gränsbevakningschefen särskilt arbete utöver de egentliga personalbestyren, finner kommittén i likhet med generaltullstyrelsen befogat, att dennes tjänst placeras något högre i löneplanen än kustbevakningskontrollörsbefattningarna. Kommittén anser dock, att skäl icke föreligga för gränsbevakningschefstjänstens hänförande till högre än den lönegrad, som kommittén, enligt vad i det följande omförmäles, funnit böra avses för tullförvaltare av klass 2, eller 14:e lönegraden.»

Mot vad generaltullstyrelsen föreslagit beträffande antalet *förste tullkontrollörer* samt deras och *tullöverkontrollörernas* placering å löneskalan har kommittén ej funnit något att erinra.

Enligt framlagda förslag skulle, såsom förut nämnts, *tullinspektör* och *tullbevakningsinspektör* vid respektive tullbehandlings- och tullbevakningsinspektionerna i Stockholm, Göteborg och Malmö vara

chefens närmaste man och ställföreträdare. Kommittén har emellertid nu förmenat, att därtill lika väl kunde avses en tjänsteman med överkontrollörs ställning och namn, utan hinder av att, beträffande tullbehandlingsinspektionerna i Stockholm och Göteborg, ytterligare tjänstemän av samma slag skulle bli där anställda. I överensstämmelse därmed har kommittén föreslagit, att i förteckningen över tjänster vid tullstaten tullinspektörs- och tullbevakningsinspektörsbefattningarna måtte utgå samt att i stället för tre tullinspektörer i 16 lönegraden och tre tullbevakningsinspektörer i 15 lönegraden måtte upptagas ytterligare sex tullöverkontrollörer i 15 lönegraden, varigenom antalet tullöverkontrollörer skulle uppgå till inalles tjugu mot det av generaltullstyrelsen föreslagna antalet fjorton.

Förslaget om antalet klasser av *tullförvaltartjänster* har icke föranlett erinran av kommittén, som emellertid förklarat sig i stort sett icke hava kunnat, i följd av bristande tid och i saknad av tillfredsställande material, taga under omprövning frågan om vilka orters tullförvaltartjänster, som borde hänföras till den ena eller andra klassen.

I fråga om de lönegrader, vari de olika klasserna av tullförvaltartjänster skulle upptagas, har kommittén kommit till det resultat, att en högre placering i löneplanen av ifrågavarande chefstjänster vid tullverket än de motsvarande tjänsterna vid postverket och statens järnvägar icke kunde anses befogad i andra fall än där placeringen eljest skulle leda till för organisationens rätta uppbyggnad betänkliga konsekvenser. För dessa fall har kommittén lämnat följande redogörelse:

»Tullförvaltartjänsterna av klass 3, måste, därest de hänfördes till den för exempelvis postmästartjänsterna av klass 3 utvalda 12:e lönegraden, med all sannolikhet i regel besättas med tjänstemän i lägre ställning än tullkontrollörs. Kommittén har fördensskull icke kunnat undgå att tillstyrka bifall till generaltullstyrelsens förslag att upptaga ifrågavarande tullförvaltarklass i 13:e lönegraden.

Därest tullförvaltartjänsterna av klass 2 enligt kommitténs förslag skulle komma att hänföras till 14:e lönegraden, skulle emellertid, om den av vederbörande departementschef på sin tid (propositionen nr 330 år 1921, sid. 226) förordade klassificeringen av tullförvaltartjänsterna bibehölles, tvenne tullförvaltartjänster av sagda klass, nämligen de i Kalmar och Karlskrona, komma i samma löneställning som de för dessa platser avsedda förste tullkontrollörsbefattningarna, vilka kommittén ansett böra kvarstå i den tidigare föreslagna 14:e lönegraden. Till undvikande av en sådan oegentlighet, vill kommittén ifrågasätta, att berörda två tullförvaltartjänster uppflyttas till tullförvaltartjänster av klass 1 B, av kommittén upptagna i 15:e lönegraden. Detta förslag anser kommittén sig så mycket hellre kunna framlägga, som tidigare från vissa håll framkommit begäran att en sådan klassförhöjning för dessa två tjänster måtte verkställas på grund av rörelsens omfattning å nämnda orter.

En liknande uppflyttning, från 15:e till 16:e lönegraden, synes behöva ägarum i fråga om de till klass 1 B enligt generaltullstyrelsens förslag hänförliga tullförvaltartjänsterna i Gävle och Sundsvall, där på grund av göromålens vikt och omfattning jämväl tullöverkontrollörstjänster i 15:e lönegraden ansetts behöfliga. Dessa två tullförvaltartjänster skulle därigenom förändras till tullförvaltarbefattningar av klass 1 A.

Antalet tullförvaltartjänster av klass 1 A samt tullförvaltartjänster av klass 1 B och klass 2 skulle härigenom, under förutsättning att i övrigt grunderna för klassificeringen av tullförvaltartjänsterna bleve godtagna, utgöra respektive fem, sex och tjugu i stället för av generaltullstyrelsen föreslagna tre, sex och tjugutvå. Tullkommisarietjänsterna vid tullkameralkontoren i Stockholm, Göteborg och Malmö skulle ock tillhöra 16:e lönegraden.»

De mot nuvarande överinspektörerna och cheferna vid packhusinspektionerna i Stockholm, Göteborg och Malmö svarande *tullöverinspektörerna* hava av generaltullstyrelsen föreslagits till uppförande i 18 lönegraden. Vederbörande departementschef upptog på sin tid berörda befattningar i 17 lönegraden. Sistnämnda placering har kommittén ansett väl vald, särskilt med hänsyn till den lönegrad, som funnits böra anvisas för tullförvaltare av klass 1 A, vilka befattningar kommittén förutsatt skola komma att inrättas allenast å sådana platser, där icke blott tullbehandlingsgöromålen utan även samtliga övriga till en ordinär tullförvaltning hörande göromål nått en sådan omfattning, att tullförvaltningens uppdelning på skilda avdelningar, såsom i rikets tre största städer är fallet, endast med svårighet kunde undvikas.

Slutligen har kommittén icke funnit tillräckliga skäl föreligga för *tulldirektörsbefattnings* hänförelse till högre lönegrad än postdirektörsbefattning, varför kommittén föreslagit, att även förstnämnda befattning måtte upptagas i 19 lönegraden i stället för den i tidigare förslag för befattningen avsedda 20 lönegraden.

Reservationer.

Mot den av löneregleringskommittén sålunda föreslagna lönegrads-placeringen av kammarskrivarna, tullförvaltarna, tullöverinspektörerna och tulldirektörerna liksom ock mot det ifrågasatta utbyttandet av tullinspektörsbefattningarna mot tullöverkontrollörstjänster har en av de särskilda ledamöterna i kommittén med framläggande av en omfattande motivering reserverat sig, under uttalande av sin anslutning till generaltullstyrelsens hemställanden i berörda ämnen.

Sammanfattningar.

Följande uppställning utvisar i sammanfattning de framlagda huvudförslagen i fråga om antalet och placeringen i lönegrader av de för tjänstemän av nuvarande »högre grad» i regel avsedda befattningar å *ordinarie* stat vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning:

Antal befattningar enligt förslag av					B e f a t t n i n g a r	Lönegrader enligt förslag av				
tull-kommis-sionen	general-tullstyrelsen år 1920	departe-ments- chefen år 1921	general-tullstyrelsen år 1921	löne- regle- rings- kommit- tén		tull-kommis-sionen	general-tullstyrelsen år 1920	departe-ments- chefen år 1921	general-tullstyrelsen år 1921	löne- regle- rings- kommit- tén
3	3	3	3	3	tulldirektörer	20	20	20	20	19
3	3	3	3	3	tullöverinspektörer	18	18	17	18	17
—	3	3	3	5	tullförvaltare av klass 1 A	—	17	17	17	16
5	3	3	3	3	tullbevakningschefer	17	16	16	16	16
3	3	3	3	3	tulldirektörsassistenter	17	16	16	16	16
9	4	4	6	6	tullförvaltare av klass 1 B	17	16	16	16	15
3	3	3	3	—	tullinspektörer	17	16	16	16	—
3	3	3	3	3	tullkommissarier	17	16	16	16	16
—	3	3	3	—	tullbevakningsinspektörer ...	—	15	15	15	—
20	21	21	22	20	tullförvaltare av klass 2 ...	15	15	15	15	14
14	14 ¹	14	14	20	tullöverkontrollörer	16	15	15	15	15
—	1	1	1	1	gränsbevakningschef	—	15	15	15	14
16	15	15	16	16	förste tullkontrollörer	15	14	14	14	14
14	14	14	14	14	tullförvaltare av klass 3 ...	14	13	13	13	13
¹ —	16	16	16	16	tullkassörer	—	13	13	13	11
¹ —	131	131	134	126	tullkontrollörer	14	13	13	13	13
—	3	² 2	3	3	kustbevakningskontrollörer..	—	13	15	13	13
9	11	11	11	11	tullförvaltare av klass 4 ...	12	12	12	12	11
—	4	³ —	³ —	³ —	tullfiskaler	—	12	—	—	—
¹ —	408	405	394	402	kammarkskrivare	10	10	9	10	9
¹ —	666	658	655	655						

¹ Förslag ej framlagt. ² Kustbevakningschefer. ³ 4 arvodesbefattningar.

Den härefter företedda sammanställningen lämnar åter en översikt av den uppdelning i klasser av tullförvaltartjänsterna, som för närvarande är rådande, och den som enligt de avgivna huvudförslagen skulle i avvaktan på slutlig undersökning av förhållandena vid de olika tullförvaltningarna bliva gällande:

Tullförvaltning	K l a s s					Tullförvaltning	K l a s s				
	för när- varande	enligt förslag av					för när- varande	enligt förslag av			
		tull- kommis- sionen	generaltull- styrelsen		löne- regle- rings- kom- mittén ²			tull- kommis- sionen	generaltull- styrelsen		löne- regle- rings- kom- mittén ²
			¹ år 1920	år 1921					¹ år 1920	år 1921	
Hälsingborg ...	1 B	1 B	1 A	1 A	1 A	Hudiksvall ...	3	2	2	2	2
Norrköping ...	1 B	1 B	1 A	1 A	1 A	Haparanda ...	3	2	2	2	2
Trälleborg	1 B	1 B	1 A	1 A	1 A	Visby	3	2	2	2	2
Gävle	1 B	1 B	1 B	1 B	1 A	Lysekil	4	3	3	3	3
Sundsvall	1 B	1 B	1 B	1 B	1 A	Charlottenberg	4	3	3	3	3
Göteborgs fri- hamn	—	—	—	1 B	1 B	Västerås	4	2	3	3	3
Malmö frihamn	—	—	—	1 B	1 B	Linköping ...	4	3	3	3	3
Halmstad ...	2	1 B	1 B	1 B	1 B	Örnsköldsvik	4	3	3	3	3
Landskrona ...	2	1 B	1 B	1 B	1 B	Västervik	4	3	3	3	3
Kalmar	2	1 B	2	2	1 B	Eskilstuna ...	4	3	3	3	3
Stockholms fri- hamn	³ 3	³ 3	³ 2	2	2	Uddevalla ...	4	3	3	3	3
Strömstad ...	3	2	2	2	2	Mon	4	3	3	3	3
Karlskrona ...	3	1 B	2	2	1 B	Falun	4	3	3	3	3
Härnösand ...	3	2	2	2	2	Storlien	4	4	4	4	4
Örebro	3	2	2	2	2	Östersund ...	4	3	3	3	3
Ystad	3	2	2	2	2	Falkenberg ...	4	4	4	4	4
Åhus	3	2	2	2	2	Södertälje ...	4	3	3	3	3
Karlshamn ...	3	2	2	2	2	Umeå	4	3	3	3	3
Luleå	3	2	2	2	2	Sölvesborg ...	4	3	4	4	4
Karlstad	3	2	2	2	2	Ronneby	4	4	4	4	4
Uppsala	3	2	2	2	2	Skellefteå	4	4	4	4	4
Borås	3	2	2	2	2	Simrishamn...	4	4	4	4	4
Nyköping	3	2	2	2	2	Lidköping ...	4	4	4	4	4
Oskarshamn ...	3	2	2	2	2	Riksgränsen (Kiruna) ...	4	4	4	4	4
Lund	3	2	2	2	2	Kristinehamn	4	3	3	3	3
Varberg	3	2	2	2	2	Motala	4	4	4	4	4
Jönköping ...	3	2	2	2	2	Marstrand ...	5	—	4	4	4
Söderhamn ...	3	2	2	2	2	Piteå	5	4	4	4	4
						Mem	5	—	—	—	—

¹ Med detta förslag överensstämde det år 1921 av vederbörande departementschef framlagda förslaget. ² Löne-regleringskommittén, som icke närmare inlåtit sig på klassificeringen, har verkställt ändringar i generaltullstyrelsens senaste förslag, endast där sådant ansetts oundgängligt för organisationens rätta uppbyggnad i lönehänseende.

³ Å extra stat.

I de här berörda spörsmålen angående befattningar för tjänstemän av hittillsvarande högre grad vid tullstaten får jag till en början återoppgå mina tidigare yttranden angående anställande på ordinarie stat av tre tulldirektörer och på extra stat av tre kustbevakningskontrollörer, de senare med var sin på ordinarie stat uppförda kammarskrivare såsom biträde, bibehållande av en gränsbevakningschef, till vilkens förfogande jämväl skulle ställas ett dylikt biträde, samt förändring av tullfiskals-tjänsterna till arvodesbefattningar.

Beträffande härefter antalet övriga ifrågavarande slag av befattningar har jag vid övervägande av vad från skilda håll anförts i fråga om behovet av de i högre tjänsteställning än tullkontrollörs- och kammarskrivarbefattningarna förekommande funnit generaltullstyrelsens senaste förslag med de av löneregléringskommittén tillstyrkta förändringarna kunna av mig biträdas. Jag förordar alltså de sålunda omarbetade förslagen.

Vad vidare angår det antal av inalles 524 tullkontrollörer och kammarskrivare, som generaltullstyrelsen numera avsett för lokaltullförvaltningens behov, vill det synas mig, som om detta kunde, med den förändring i antalets uppdelning på de båda slagen av befattningar, vilken löneregléringskommittén ansett möjlig, i avvaktan på resultatet av den tillärnade särskilda undersökningen genom tjänstgöringskommissionen få anses vara väl avvägt. Även i detta avseende hemställer jag alltså för närvarande om bifall till generaltullstyrelsens förslag, sådant det föreligger efter iakttagande av vad löneregléringskommittén ifrågasatt.

Likaså finner jag mig kunna uttala min anslutning till det av generaltullstyrelsen nu framlagda förslaget till klassificering av tullförvaltar-tjänsterna med de jämkningar i denna, som löneregléringskommittén funnit påkallade av vissa tillstyrkta förskjutningar å löneskalan. Jag ber emellertid få fästa uppmärksamheten därå, att även berörda förslag är att betrakta såsom allenast provisoriskt. Frågan om en definitiv klassificering lär icke kunna företagas till prövning, förrän närmare undersökningar vid vederbörande tullförvaltningar, lämpligen i sinom tid företagna av tjänstgöringskommissionen, hunnit fullbordas. Det synes mig med avseende härå bliva nödigt att åt Kungl. Maj:t lämna befogenhet att i föreliggande avlöningsstat för förra halvåret 1923 jämväl beträffande tullförvaltartjänsterna göra de förändringar i fråga om placeringen i olika lönegrader och därmed också klassificeringen, till vilka omständigheterna kunna giva anledning. Jag hemställer alltså, att ett dylikt medgivande måtte hos riksdagen utverkas.

Vidkommande lönegraderna för övriga här åsyftade befattningshavare tillstyrker jag det av löneregléringskommittén framlagda förslaget

till dessa befattningshavares inordnande i löneplanen, under framhållande likväl i fråga om kustbevakningskontrollörerna, att deras placering å extra stat medför, att avlöningen för dem kommer att utgå enligt en löneklass närmast lägre än den för ordinarie tjänstemän inom samma lönegrad gällande.

I anledning av vad generaltullstyrelsen upplyst i fråga om den av särskilda delegerade förordade flyttningen till Kiruna av tullkammaren i Riksgränsen hemställer jag, med biträdande av den uppfattning, generaltullstyrelsen framfört angående de erforderliga administrativa åtgärderna för en sådan flyttning, om utverkande av riksdagens medgivande, att ifrågavarande flyttning må, såsom beräknats, företagas jämväl under år 1922.

Med hänsyn till utsikten, att frihamnarna i Göteborg och Malmö skola kunna öppnas redan under år 1922 kommer jag att senare i dag göra framställning om beviljande å tilläggsstat för detta år av medel till avlöningar åt personalen vid de blivande tullförvaltningarna därstädes.

Personal av
"lägre grad".

1914 års tull-
kommission.

Enligt vad förut omnämnts ansåg tullkommissionen sig icke kunna vid framläggandet av sitt omorganisationsförslag rörande tullverkets *lokal-förvaltning* angiva bland annat det antal befattningar för hittills till »lägre grad» hänförliga tjänstemän, vilket kunde bli erforderligt vid sagda förvaltning.

Däremot beräknade tullkommissionen i sitt betänkande rörande *kust- och gränsbevakningarnas* omorganisation den 17 oktober 1917, att antalet uteslutande för dessa delar av tullverket avsedda befattningar borde utgöra respektive 198 (därav 17 kustöveruppsyningsmän, 20 kustuppsyningsmän, 154 kustvakter samt 7 tillsyningsmän) och 200 (därav 2 gränstullmästare, 10 gränsöveruppsyningsmän samt 188 gränsuppsyningsmän).

Det må här omnämnas, att vid den överarbetning av tullkommissionens förslag rörande kustbevakningen, som 1920 års kustbevaknings-sakkunniga sedermera verkställde, antalet befattningshavare vid denna bevakning i stället föreslogs till 252 (därav 21 kustöveruppsyningsmän, 24 kustuppsyningsmän, 55 förste kustvakter och 152 kustvakter).

Generaltull-
styrelsen år
1920.

Generaltullstyrelsen hemställde för sin del, efter prövning av de från lokala tullmyndigheter infordrade uppgifter om personalbehovet å respektive orter i den nya organisationen i sitt den 11 oktober 1920 till Kungl. Maj:t ingivna statförslag för år 1922 att antalet lägre befattningshavare å ordinarie stat vid *lokaltullförvaltningen* måtte tills vidare be-

stämmas till 19 tullmästare, 140 tullkontorister, 128 tullöveruppsyningsmän, 521 tulluppsyningsmän och 840 tillsyningsmän. För jämförelses skull må meddelas, att lokalmyndigheterna hade begärt, förutom ett visst antal tullmästare och tullkontorister, 126 tullöveruppsyningsmän, 550 tulluppsyningsmän och 951 tillsyningsmän.

I samma statförslag föreslog generaltullstyrelsen antalen lägre tjänstemän vid *kust- och gränsbevakningarna* till respektive 254 (därav 21 kustöveruppsyningsmän, 24 kustuppsyningsmän, 104 förste kustvakter samt 105 kustvakter) och 210 (därav 1 gränstullmästare, 10 gränsöveruppsyningsmän samt 199 gränsuppsyningsmän). Avvikelserna från de kustbevakningssakkunnigas förslag rörande *förste kustvakter* och *kustvakter* härrörde väsentligen av den omständigheten, att styrelsen till skillnad från de sakkunniga ansett, att tjänsteman, som ensam utgjorde postering till lands, borde hava ställning såsom förste kustvakt i stället för kustvakt. I och för bestämmandet av gränsbevakningstjänstemännens antal hade styrelsen i stort sett medräknat såväl den ordinarie som den extra ordinarie gränsbevakningspersonal, vilken under senare tider visat sig behövlig.

Beträffande tullkommissionens förslag till här omfördälda befattningars hänförande till lönegrader må allenast hänvisas till förut lämnad översikt härutinnan.

Vid föredragningen den 18 mars 1921 av tullverkets omorganisationsfrågor ifrågasatte dåvarande chefen för finansdepartementet ej andra ändringar i generaltullstyrelsens då föreliggande förslag till antal lägre befattningshavare vid lokaltullförvaltningen än en nedsättning av antalet *tullkontorister* från 140 till 40 samt en minskning i antalen *tullöveruppsyningsmans-* och *tillsyningsmansbefattningar* med respektive 1 och 8 eller den personalstyrka, som, efter vad förut omförmäls, av generaltullstyrelsen avsetts för styrelsens vaktbetjäning. Nedsättningen av tullkontoristtjänsternas antal motiverades av departementschefen — som emellertid framhöll, att det av generaltullstyrelsen föreslagna antalet icke syntes i och för sig självt vara olämpligt avvägt — på följande sätt:

Enligt vad generaltullstyrelsen upplyst, skulle endast ett mindre antal tullkontorister hinna vara färdigutbildade under den första tiden efter omorganisationens genomförande. Tullkontoristtjänsterna komme därför till huvudsaklig del att under övergångstiden uppehållas av övertaliga extra ordinarie kammarskrivare. Då för dessa senare tjänstemän avsetts medel å övergångsstat, borde avlöningsstaten icke belastas med större avlöningsbelopp för tullkontorister än som kunde antagas motsvara det sannolika antalet tillgängliga sådana befattningshavare, eller högst 40.

Departementschefens förslag rörande personalstyrkan vid *kust- och gränsbevakningarna* avvek från generaltullstyrelsens i så måtto, att det

Departement-
schefen
år 1921.

med hänsyn till det av departementschefen förordade uppskovet med genomförandet av kustbevakningens omorganisation upptog personalen vid denna senare bevakning till samma antal, som då var i stat angivet, eller till 1 överuppsyningsman, 27 kustöveruppsyningsmän, 66 kustuppsyningsmän, 2 vaktmästare, 42 kustvakter och 226 kustroddare.

I fråga om tjänsternas inordnande i löneplanen företog departementschefen en tämligen genomgående nedflyttning till lägre lönegrader mot vad generaltullstyrelsen förordat. Den närmare innebörden av denna framgår av den sammanställning av olika tjänsteförteckningar, som tidigare företetts.

Motion vid
1921 års
riksdag.

Vid 1921 års riksdag väcktes motion (A. K. nr 327) bland annat därom, att å tullverkets ordinarie stat måtte för år 1922 uppföras 140 tullkontoristtjänster, för tillsättande i den mån så bleve möjligt samt att tullverkets tjänstemän av dittillsvarande lägre grad måtte hänföras till i motionen angivna lönegrader, i allmänhet samstämmiga med de av generaltullstyrelsen föreslagna.

Generaltull-
styrelsen år
1921.

Det av generaltullstyrelsen med föreliggande skrivelse den 17 oktober 1921 framlagda statförslag skiljer sig beträffande antalet lägre tjänstemän vid *lokaltullförvaltningen* från det av departementschefen samma år upprättade sålunda, att styrelsen numera för samma förvaltnings behov upptagit 23 tullmästare, 130 tullkontorister, 132 tullöveruppsyningsmän, 477 tulluppsyningsmän och 799 tillsyningsmän i stället för av departementschefen föreslagna 19 tullmästare, 40 tullkontorister, 127 tullöveruppsyningsmän, 521 tulluppsyningsmän och 832 tillsyningsmän. Dessa skiljaktigheter hava föranletts dels av olika uppfattningar i frågan, huruvida hela det antal tullkontoristbefattningar, som ansetts kunna i den nya organisationen utnyttjas, skall, oavsett om endast ett mindre antal tjänstemän kan beräknas hinna för befattningarna utbildas, upptagas i staten för förra halvåret 1923 eller icke, dels av de förut omnämnda förslagen om uppflyttning å ordinarie stat av den på extra stat föreslagna personalen vid tullstationen Malmö-Limhamn och vid tullförvaltningen i Stockholms frihamn, dels av de likaledes tidigare nämnda förslagen om anställande av personal vid de blivande tullförvaltningarna i Göteborgs och Malmö frihamnar, dels ock slutligen av en till följd av den allmänna nedgången i rörelsen och importen under år 1921 verkställd direkt minskning av personalantalet.

Vad angår antalet *tullkontoristbefattningar* har styrelsen yttrat som följer:

»Då generaltullstyrelsen — — — i sitt nu avgivna förslag upptagit antalet tullkontoristtjänster till 130, har detta berott på styrelsens uppfattning, att det är av en viss vikt för denna tjänstemannainstitutions utveckling och betydelse, att hela det antal tullkontorister, som styrelsen vid upprättandet av det nu avgivna statförslaget funnit behövt, också redan nu upptages å stat. Visserligen bliver, såsom departementschefen anmärker, härigenom avlöningsstaten belastad med ett överskott av avlöningsbelopp för tullkontorister; men detta förhållande synes styrelsen dock icke böra utgöra ett ovillkorligt hinder för upptagande i staten av hela antalet tullkontorister. I sitt nästlidet år avgivna statförslag hade styrelsen upptagit en övergångsstat C å 469,000 kronor, utgörande till övervägande del avlöning åt de e. o. kammarskrivare, som skulle bestrida tullkontoristtjänster, vilka icke omedelbart kunde besättas med ordinarie innehavare. Departementschefen har visserligen icke oförändrat upptagit styrelsens förslag rörande indragnings- och övergångsstater; jämte det av styrelsen ifrågasatta antalet av dessa stater minskats, har i propositionen för dem samtliga upptagits ett förslagsanslag å 500,000 kronor, under det att styrelsen ifrågasatt särskilt anslag allenast för nyssberörda övergångsstat samt en av indragningsstaterna. Dessa olikheter inverka dock icke på föreliggande fråga. Om nu anslaget till indragnings- och övergångsstater minskades med ett belopp, som ungefär motsvarade nyssberörda överskott å avlöningsstaten, skulle visserligen berörda anslag komma att överskridas, men i stället motsvarande besparing å avlöningsstaten uppstå; och, vilket i detta sammanhang torde vara det viktigaste, staternas sammanlagda belopp skulle icke bli högre, än om avlöningsstaten minskades med avlöningen vid de tullkontoristtjänster, som ej kunna tillsättas, men i stället hela beloppet av erforderlig avlöning till de å övergångsstat uppförda e. o. kammarskrivare, som skulle förätta berörda tjänster, upptoges under anslaget till indragnings- och övergångsstater. Styrelsen har alltså i det nu avgivna förslaget upptagit tullkontoristtjänsterna till det antal, styrelsen anser bli erforderligt, men däremot minskat anslaget till indragnings- och övergångsstater med ett belopp, ungefär motsvarande den besparing å avlöningsstaten, som uppstår därigenom, att hela antalet nämnda tjänster icke omedelbart tillsättes.»

Beträffande åter de förändringar i antalet personal, som påkallats av vissa *extrastatstjänsters* uppförande på ordinarie stat ävensom av nyinrättande av tullförvaltningar vid *frihamnarna* i Göteborg och Malmö torde få dels hänvisas till den redogörelse, vilken i sådant avseende lämnats vid behandlingen av den del av avlöningsstaten, som omfattar för tjänstemän av »högre grad» avsedda befattningar, dels ock i vad angår översflyttandet till ordinarie stat av den förut på extra stat föreslagna personalen vid tullstationen Malmö-Limhamn (sid. 271) härafter återgivas det väsentliga av vad styrelsen därom anført:

Vid tullstationen *Malmö-Limhamn* tillhandahölle dittills skånska cementaktiebolaget tullverket för stationens behov erforderliga lokaler med möbler och inventarier. Då stationen under en lång följd av år visat sig vara behövt för trafiken, hade styrelsen ansett den mera tryggade ställning, som

åtföljde innehavandet av tjänst å ordinarie stat, icke längre böra undanhållas personalen. Någon risk för statsverket syntes icke därigenom kunna uppkomma. Skulle nämligen bolaget vägra att fullgöra berörda villkor samt lokaler m. m. för stationens behov icke genom Malmö stads försorg eller på annat sätt utan kostnad för statsverket bleve tullverket tillhandahållna, kunde, därest stationen av sådan anledning skulle anses böra indragas, någon svårighet icke möta att under den tid, som rimligtvis måste förflyta, innan väckt fråga här om hunne slutligen avgöras, bereda tjänstinnehavarna transport till andra tullplatser. Jämte det styrelsen alltså i statförslaget uppfört för stationen avsedd personal å ordinarie stat ville styrelsen hemställa, att såsom villkor för stationens bestånd måtte fortfarande gälla, att skånska cementaktiebolaget tillhandahölle tullverket för stationens behov erforderliga lokaler med möbler och inventarier.

Den personal, som sålunda av generaltullstyrelsen upptagits, utgöres av 1 tullmästare, 1 tullöveruppsyningsman och 7 tillsyningsmän.

Vidkommande slutligen den personalminskning, som prövats kunna ske till följd av *nedgång i trafiken* under år 1921, har generaltullstyrelsen uppskattat denna, i vad avser befattningshavare av hittillsvarande «lägre grad», till 15 tullkontorister, 55 tulluppsyningsmän samt 82 tillsyningsmän.

Det torde böra här erinras om den förut i dag lämnade upplysningen, att generaltullstyrelsen efter avlåtande av sitt statförslag för förra halvåret 1923 i en till chefen för finansdepartementet ställd skrivelse av den 13 december 1921 förklarat inrättandet av en tidigare föreslagen tullstation i Degerhamn tills vidare vara obehövt. I anslutning därtill har styrelsen anmält, att det av styrelsen beräknade antalet *tullöveruppsyningsmän* kunde minskas från 132 till 131.

Personalantalet vid *kustbevakningen* har med hänsyn till den förut berörda nödvändigheten att skärpa tillsynen vid rikets kuster i det föreliggande statförslaget i så måtto förändrats vid jämförelse med det av 1920 års kustbevakningssakkunniga framlagda förslaget, att personalen ökats med 1 kustöveruppsyningsman, 9 förste kustvakter och 27 kustvakter men minskats med 2 kustuppsyningsmän. Den lägre *gränsbevakningspersonalens* antal överensstämmer däremot till alla delar med det av styrelsen år 1920 i fråga om samma personal föreslagna.

Den, enligt vad nyss nämnts, av departementschefen företagna nedflyttningen å löneskalan av flertalet här avsedda befattningar vid lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen, har generaltullstyrelsen icke i något fall funnit lämplig; däremot har styrelsen förklarat sig biträda ett av departementschefen framlagt förslag om uppflyttning av gränstullmästarbefattningen från 8 till 9 lönegraden.

I yttrandet den 6 december 1921 över generaltullstyrelsens statsförslag för förra halvåret 1923 har 1902 års löneregleringskommitté ifrågasatt ganska väsentliga omläggningar med avseende å lönegradsplaceringen för de befattningar, vilka enligt hittillsvarande beteckning pläga besättas med tjänstemän av «lägre grad», samtidigt varmed tvenne nya beställningar, en vid lokaltullförvaltningen och en vid kustbevakningen, föreslagits till inrättande.

Kommittén har till en början uppehållit sig vid frågorna om vissa lägre befattningars vid kustbevakningen hänförelse till lönegrader och därvid förutskickat, att kommittén ansett den lönereglering, som nu för denna bevakning förestod, böra bli definitiv. Med reservation för de felbedömningar, som till äventyrs kunde härröra därav, att kommitténs till tullverket ej hörande medlemmar icke hunnit få tillfälle att genom besök vid kustbevakningsposteringskåpar skaffa sig en närmare insikt i kustbevakningens olika arbetsförhållanden, har kommittén sålunda framlagt sin uppfattning i fråga om en sådan slutlig placering:

»Vad — — — rör befattningen såsom *kustvakt*, må erinras om att, enligt det nu slutligt föreliggande förslaget av generaltullstyrelsen, innehavare av sådan befattning skulle komma att användas såsom: besättningsman å tulljagare eller tullbåt; tjänsteman vid enmansposteringskåpar till lands; samt direkt under förste kustvakt på platsen underordnad tjänsteman vid övriga landposteringskåpar.

Flertalet av dessa befattningshavare har kommittén ansett icke rättvisligen kunna hänföras till lägre än 2:a lönegraden. Särskilt har så syntts vara förhållandet med de kustvakter, vilka komma att placeras å tulljagare eller större tullbåtar, i den mån de i regel kunna få sig anförtrödd tjänstgöring, som dels måste förutsätta en påfallande god sjömanskunskap jämte erfarenhet i motorskötsel, dels ock kan bli förbunden med kännbara olägenheter särskilt på grund av det patrulleringssystem, som synes vara ifrågasatt till införande. Enahanda synes ock gälla de befattningshavare, vilka utgöra enmansposteringskåpar och förty få sig anförtrödd att å posteringsorten på egen hand bevaka åtskilliga för tullverket viktiga intressen.

Övriga av styrelsen såsom kustvakter upptagna tjänstemän synas kommittén däremot icke rätt väl kunna givas en förmånligare tjänsteställning än till exempel matroserna vid statens järnvägar, varför deras befattningar böra — förslagsvis under benämningen *kustbevakningsbiträden* — placeras i 1:a lönegraden.

Om antalet befattningar av ena eller andra slaget kan kommittén ej med bestämdhet uttala sig; dock har kommittén vid den granskning av generaltullstyrelsens plan till kustbevakningsposteringskåparnas anordnande, som tiden medgivit, kommit till den uppfattning, att åtminstone 30 av de föreslagna 179 kustvakterna borde kunna förändras till kustbevakningsbiträden och kustvakternas antal följaktligen i stället bestämmas till 149.

Vidkommande härfter *förste kustvakterna* har kommittén ansett, att

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89.) 24

endast de, vilka skulle få ställning att å tulljagare vara befälhavarens närmaste man och tillfälliga ställföreträdare, böra upptagas i den lönegrad, som av generaltullstyrelsen ifrågasatts, nämligen 4:e lönegraden, till vilken bland andra befattningen såsom maskinskötare å statens järnvägars ångfärja ansetts böra höra. För övriga föreslagna förste kustvakter, således i stort sett de, som skulle utöva förmanskap dels vid jämförelsevis mindre viktiga poster till sjöss, dels vid landposter om minst två man, synes vid jämförelser med förhållandena i andra verk icke kunna påräknas högre löneställning än i 3:e lönegraden.

Av denna tudelning av förste kustvaktsbefattningarna böra tydligen följa en förändring i benämningen å den ena av de i avlöningshänseende sålunda särskilda kategorierna förste kustvakter; och har kommittén tänkt sig, att de i löneplanen högst placerade förste kustvakterna skulle benämnas *kustuppsyningsmän*. Kommittén har trott en sådan benämning vara så mycket lämpligare som vid närmare granskning av de åligganden, vilka skulle ankomma på de av generaltullstyrelsen föreslagna kustuppsyningsmännen, nämligen att utöva förmanskap för vissa viktigare poster, ävensom för kustbevakningen å Öland och Gottland, kommittén funnit dessa åligganden vara tämligen likvärdiga med dem, vilka må varda anförtrödda åt de för tulljagarna av styrelsen avsedda förste kustvakterna, i följd varav kommittén icke kunnat undgå att nu tillstyrka, det jämväl dessa kustuppsyningsmän bliva under samma benämning upptagna i 4:e lönegraden i stället för i den av styrelsen ifrågasatta 6:e lönegraden.»

Tillämpas här anförda principer å den posteringsplan för kustbevakningen, som av generaltullstyrelsen senast framlagts, inträder den omgruppering av de olika befattningshavarna därstädes, att kustuppsyningsmännens antal uppgår till 44 och förste kustvakternas till 42 mot respektive 22 och 64 enligt styrelsens förslag.

Innan kommittén i fortsättningen berört förslagen i fråga om övriga lägre befattningar vid kustbevakningen, har kommittén härefter yttrat sig angående några av de lägre befattningarna vid lokalförvaltningen och då först om den lägsta befattningen därstädes, enligt generaltullstyrelsens förslag benämnd *tillsyningsman*. Denna befattning har med avseende å rekryteringen av densamma ansetts kunna motsvara nuvarande vaktmästartjänster av klass 2 och klass 3, medan den blivande tulluppsyningsmansbefattningen skulle svara mot vaktmästartjänst av klass 1. Den sammanslagning av de båda lägsta vaktmästartjänstgraderna, som sålunda ägt rum, har kommittén funnit icke nöjaktigt motiverad, liksom kommittén vidare ansett de krav, som behövde ställas på tillsyningsmannen, överskattade. Kommittén har nämligen anført:

»Otvivelaktigt har hittills särskilt av de till klass 3 hörande vaktmästarna ett ej ringa antal sysselsatts huvudsakligen med sådana göromål, som icke ställt alltför omfattande krav på speciell tullerfarenhet eller i regel ej krävt någon särskild ansträngning och som i vissa fall närmast varit att jämföra

med en expeditionsvakts eller brevbärares sysslor. Enahanda har tydligen varit förhållandet med åtskilliga av de extra ordinarie vaktmästare, vilkas beställningar äro avsedda att vid omorganisationens genomförande ersättas med ordinarie tjänster. Att dessa tjänstemän skulle få sina befattningar upptagna i högre lönegrad än den lägsta (B 1), lärer väl knappast kunna anses tillräckligt motiverat. De med enklare göromål sålunda sysselsatta torde därför lämpligen böra få sina befattningar utbrutna från tillsyningsmanstjänsterna och såsom en särskild grupp befattningshavare, exempelvis benämnda *tullvakter*, bliva hänfödda till 1:a lönegraden. Antalet tullvakter synes tills vidare kunna, i avvaktan på resultatet av undersökningar genom den för tullverket avsedda tjänstgöringskommissionen, omfatta dels den grupp, som i 1922 års stat utgöres av vaktmästare av klass 3, nämligen 59, dels ytterligare 41, eller sålunda i runt tal 100; antalet tillsyningsmän skulle därigenom stanna vid 699.

Då kommittén vidare trott sig finna, att den förutbildning och det arbete, som komme att fordras av en tillsyningsman vid tullverket, skulle vara i lönehänseende ungefärligen likvärdigt med vad som kräves av till exempel en postiljon eller ett trafikbiträde vid kommunikationsverken, vilka båda befattningar återfinnas i 2:a lönegraden, och då i varje fall en tillsyningsman knappast lärer kunna anses innehava en mera svårskött plats än en kustvakt, vilken enligt kommitténs förslag skulle hänföras till nyssnämnda lönegrad, saknar kommittén — utan att emellertid vilja bestrida, att tillsyningsmännen i åtskilliga fall utföra ett ansvarsfullt arbete — anledning tillstyrka styrelsens förslag om tillsyningsmansbefattningarnas uppförande i 3:e lönegraden utan föreslår, att desamma placeras i 2:a lönegraden.»

Av övriga här ifrågavarande befattningar för personal av lägre grad vid tullstaten har kommittén funnit allenast *tullmästar-* och *gränstullmästarbefattningarna* vara av generaltullstyrelsen hänfödda till lönegrader, som kunde anses riktigt valda med hänsyn till de grader, vari närmast motsvarande tjänster vid kommunikationsverken förekomme, och de specialkrav, som å tjänsterna funnits böra ställas. För envar av de återstående befattningarna har kommittén förklarat sig icke kunna undgå att föreslå nedflyttning till lönegraden närmast under den, vari befattningen av styrelsen placerats. Enligt kommitténs mening borde alltså befattningarna såsom *gränsuppsyningsman* och *tulluppsyningsman* hänföras till 4 lönegraden samt befattningarna såsom *gränsöveruppsyningsman*, *kustöveruppsyningsman*, *tullöveruppsyningsman* och *tullkontorist* till 6 lönegraden. Beträffande den sistnämnda befattningen har kommittén framhållit, att den vid densammans placering i lönegrad jämväl beaktat ett av generaltullstyrelsen i dess utlåtande den 14 juni 1920 över 1914 års tullkommissions förslag till avlöningsreglemente för tjänstemän vid tullverket m. m. (sid. 64) gjort uttalande av innebörd, att placering av tullkontorister i högre lönegrad än tullöveruppsyningsmän ansetts kunna medföra den icke önskvärda påföljd, att dugliga och framåtsträvande

tulluppsyningsmän skulle i sådan utsträckning välja den till tullkontoristbefattningar ledande vägen, att därigenom lätteligen brist på lämpliga personer till tullöveruppsyningsmän kunde uppstå, i synnerhet som befordran till tullkontorist kunde förväntas inträda vid lägre ålder än befordran till tullöveruppsyningsman.

Mot det av generaltullstyrelsen föreslagna antalet tullkontorister, har kommittén slutligen haft en erinran att göra. Den av styrelsen av omförmäld anledning vidtagna anordningen att i avlöningsstaten upptaga högre antal dylika befattningshavare än som under första tiden kunde bli tillgängligt, och att i stället minska vederbörande övergångsstat — därå skulle finnas uppförda bland andra de extra ordinarie kammarskrivare, som bestrede göromålen vid de obesatta tullkontoristbefattningarna — med ett belopp ungefär motsvarande avlöningarna vid de icke tillsatta tullkontoristbefattningarna, har kommittén nämligen avstyrkt på detta sätt:

»En sådan anordning synes kommittén budgettekniskt oriktig, då enligt kommitténs mening varje anslag bör beräknas till det belopp, som kan antagas närmast komma att utgå av detsamma. Då det nu allenast gäller att fastställa tullverkets avlöningsstat för första halvåret 1923, under vilken tid enligt uttrycklig utsago allenast 40 tullkontorister kunna förväntas komma i verksamhet, synes det därför kommittén icke lämpligt att i avlöningsstaten beräkna större belopp för dessa tjänstemän än som motsvarar nyssnämnda antal, vilket förty också bör förekomma i förteckningen över tjänster vid tullverket.

För undvikande av varje missförstånd vill kommittén emellertid här på det bestämdaste framhålla, att kommittén med den nu tillrätta omläggningen givetvis icke avsett att i minsta mån uttala sig mot att tullkontorister så snart sig göra låter komma till användning i den större utsträckning, som generaltullstyrelsen velat få i staten angiven, så mycket mindre som kommittén är av den mening, att systemet med tullkontoristers anlitande för göromål, vilka hittills utförts av mera kvalificerade tjänstemän, är ur statsekonomisk synpunkt förtjänt av att komma till största möjliga tillämpning.»

Reservation.

Inom löneregleringskommittén har en av de särskilda ledamöterna reservationsvis förklarat sig på anförda skäl icke kunna biträda det förslag till placering i lönegrader av de lägre befattningshavarna vid tullverket, som av löneregleringskommitténs majoritet framlagts, i vad förslaget innebure avsteg från generaltullstyrelsens förslag i förevarande hänseende. Därjämte har reservanten haft erinringar att göra mot inrättandet av de nya befattningarna såsom tullvakter och kustbevakningsbiträden.

För erhållande av en överblick över de sålunda upprättade olika huvudförslagen beträffande antalet och placeringen i lönegrader av de befattningar vid tullstaten, vilka skulle avses för sådana tjänstemän, som enligt nuvarande benämningar tillhöra »lägre grad», må härefter lämnas en sammanställning av dessa förslag. Det torde med avseende å denna böra påvisas, att de såsom tullkommissionens förslag angivna antalen befattningar äro i vad angår kustbevakningspersonalen de antal, som uppstått efter den av 1920 års kustbevakningssakkunniga verkställda överarbetningen av tullkommissionens förslag. Dessutom må erinras därom, att uppgifterna enligt de år 1921 av vederbörande departementschef framlagda förslagen icke äro att i fråga om befattningarna vid kustbevakningen anse såsom definitiva, i det att dels antalet av dessa befattningar blivit med hänsyn till av departementschefen förordad uppskov med genomförandet av kustbevakningens omorganisation upptaget så, som det förekom i nämnda års stat, dels ock inordnandet av befattningarna i löneplanen fått bero allenast av den dittillsvarande avlöningen vid desamma.

Antal befattningar enligt förslag av					B e f a t t n i n g a r	Lönegrader enligt förslag av				
tull-kommissionen	general-tullstyrelsen år 1920	departements- chefen år 1921	general-tullstyrelsen år 1921	löne- regle- rings- kommit- tén		tull-kommissionen	general-tullstyrelsen år 1920	departements- chefen år 1921	general-tullstyrelsen år 1921	löne- regle- rings- kommit- tén
2	1	1	1	1	gränstullmästare	9	8	9	9	9
¹ —	19	19	23	23	tullmästare	9	8	8	8	8
—	140	40	130	40	tullkontorister	—	7	6	7	6
¹ —	128	127	131	132	tullöveruppsyningsmän	7	7	6	7	6
21	21	27	22	22	kustöveruppsyningsmän	9	7	6	7	6
10	10	10	10	10	gränsöveruppsyningsmän ...	7	7	6	7	6
24	24	66	22	44	kustuppsyningsmän	7	6	5	6	4
¹ —	521	521	477	477	tulluppsyningsmän	6	5	4	5	4
188	199	199	199	199	gränsuppsyningsmän	5	5	4	5	4
55	⁵ 104	² 42	64	42	förste kustvakter	4	4	2	4	3
¹ —	840	832	799	699	tillsyningsmän	5	3	2	3	2
152	⁵ 105	³ 226	179	149	kustvakter	4	2	1	2	2
—	—	—	—	100	tullvakter	—	—	—	—	1
—	—	—	—	30	kustbevakningsbiträden	—	—	—	—	1
¹ —	2,112	2,110	2,057	1,968						

¹ Förslag ej framlagt. ² Kustvakter. ³ Kustroddare. ⁴ Dessutom 1 överuppsyningsman (i 7 lönegraden) och 2 vaktmästare (i 2 lönegraden), samtliga anställda å kustbevakningsångare. ⁵ Minskas under viss förutsättning med 1.

Departement-
schefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att skilda meningar uppstått i frågan, huruvida tullkontoristbefattningarna böra i staten för förra halvåret 1923 upptagas till hela det antal, 130, för vilket enligt av generaltullstyrelsen verkställd utredning tillräckligt arbete skulle kunna avdelas från mera kvalificerade tjänster, eller endast till det antal, 40, som svarar mot det vid 1923 års början sannolikt tillgängliga antalet till tullkontoristbefattning kompetenta tjänstemän. För min del finner jag i likhet med generaltullstyrelsen det förstnämnda alternativet, vilket för övrigt avser ett förfarande, som äger motsvarighet i fråga om fastställandet av militära personalstater, vara att förorda. Detta synes mig nämligen kunna smidigast leda till vad man med förslaget om tullkontoristinstitutionens införande främst åsyftat, eller nedbringande av tullverkets arbetskostnader, i det att tullkontoristtjänster skulle, allteftersom kompetent personal stode till förfogande, kunna under löpande år tillsättas till högre antal än som vid uppgörandet av årets stat varit möjligt att förutberäkna. Tjänstgöringskommissionens undersökningar angående tullkontoristernas placering vid de olika tullförvaltningarna skulle givetvis ock få ett betydligt säkrare underlag, om det totala antalet befattningar vore från början definitivt fastslaget än om kommissionen ej hade annat att bygga på än en siffra, som avsåge allenast den allra närmaste tiden. Det torde jämväl böra uppmärksammas, att, medan det till uppförande i staten av generaltullstyrelsen föreslagna antalet tullkontoristbefattningar grundar sig på en detaljerad utredning, endast ett uppskattningsvis gjort överslag föreligger i fråga om det antal tjänstemän, vilka kunna antagas vara skickade att omedelbart befordras till tullkontorister. Framhållas må slutligen, att generaltullstyrelsen enligt uppgift beräknat, att efter tre års tid samtliga 130 platser skola kunna vara med ordinarie innehavare besatta. Ett system, sådant som det av mig nu tillstyrkt, påkallar emellertid, att behållningar, som å anslaget/avlöningsbelopp för ifrågavarande tullkontoristbefattningar uppstå, innan dessa första gången tillsättas, besparas.

Beträffande härefter de av löneregleringskommittén givna uppslagen om inrättande av två nya slag av tjänster i lägsta lönegraden för manliga befattningshavare, finner jag desamma värda beaktande. Det lär nämligen ej med fog kunna bestridas, att icke åtminstone i fråga om de nuvarande lägsta befattningarna vid lokaltullförvaltningen arbetet låter sig på de flesta håll utan större svårighet fördelas i ett mera och ett mindre kvalificerat sådant, för vilket trafikens allmänna omfattning i stort sett också möjliggör ett avdelande av särskild personal för vartdera slaget. Dessutom förefaller det mig vara uppenbart, att de

göromål, som påfordras av en nuvarande vaktmästare, stationerad exempelvis vid någon av inloppstullstationerna eller tullförvaltning å sådan ort, vilken saknar möjlighet till sjöväga trafik, icke kunna vara av samma krävande beskaffenhet som de på flertalet vaktmästare vid sjötullkamrar ankommande. Vad vidare angår den nuvarande lägsta gruppen befattningshavare vid kustbevakningen, har jag all anledning antaga, att det för den blivande nya organisationen av denna bevakning skall komma att visa sig fördelaktigt, om därstädes jämväl för befattningshavare i annan än befälsställning förekommer en tjänstegrad, vari vederbörandes förutsättningar för och intresse i sitt kall kunna mera ingående prövas än vid den tillfälliga extratjänstgöringen. Jag tillstyrker alltså inrättandet av båda de föreslagna nya tjänstebefattningarna tullvakt och kustbevakningsbiträde. Huruvida antalet befattningar av vardera slaget må vara rätt avvägt, möter tydligen i närvarande stund svårigheter att med visshet bedöma. Något skäl för mig att ifrågasätta ändring i vad löneregleringskommittén föreslagit härutinnan föreligger emellertid icke. Fördelningen på olika orter av ifrågavarande befattningar bör givetvis bestämmas av generaltullstyrelsen efter närmare undersökningar, företagna i mån, som förut nämnts, av tjänstgöringskommissionen.

Jämväl i övrigt förordar jag, såsom antytts, bifall till löneregleringskommitténs här omhandlade förslag rörande tjänstebefattningar av nuvarande »lägre grad». I de delar av föreliggande spörsmål, vari kommittén icke uttalat sig, överensstämmer min hemställan med den uppfattning, som framkommit i generaltullstyrelsens nu förevarande skrivelse jämte statförslag med allenast den avvikelse, som påkallas av den av styrelsen senare gjorda anmälan om obehövligheten av en tullöveruppsyningsmansbefattning i Degerhamn.

Vid framläggandet den 11 oktober 1920 av förslag till reglering av tullverkets utgiftsstaten för år 1922 upptog generaltullstyrelsen den kvinnliga personalen vid lokaltullförvaltningen till 15 kontorskrivare, 15 kanslibiträden och 40 kontorsbiträden. Emellertid betonade styrelsen, att detta antal, vilket utgjorde vad som ansetts kunna motsvara tullförvaltningarnas stadigvarande normala behov av kvinnliga befattningshavare, syntes icke ovillkorligen böra omedelbart i sin helhet tillsättas, utan borde befattningarna tills vidare lämnas obesatta i den utsträckning, som påkallades av nödvändigheten att icke blottställa extra ordinarie personal, vilken till äventyrs förrättade vissa av de göromål, som för framtiden skulle bestridas av kvinnliga biträden.

*Kvinnlig
personal.*

Generaltull-
styrelsen
år 1920.

Departementschefen
år 1921.

Då statförslaget föredrogs den 18 mars 1921 instämde dåvarande chefen för finansdepartementet principiellt i denna generaltullstyrelsens åsikt om billigheten av en begränsning tills vidare i tillsättandet av kvinnliga befattningar men hemställde likväl av följande skäl om vissa ändringar i det av styrelsen uppgjorda förslaget rörande dessa:

Gottgörelse åt den extra ordinarie personal, som tilltänkts skola bestrida vissa för kvinnliga befattningshavare eljest avsedda göromål, hade i förevarande fall reserverats å övergångsstat. Det förefölle därför icke nödvändigt att i 1922 års avlöningsstat medtaga större antal kvinnliga befattningshavare än som kunde beräknas såsom det ungefärliga behovet för året. Möjligen kunde detta behov skattas till sammanlagt 30 befattningshavare, varav 5 kontorsskrivare och 5 kanslibiträden. I fråga om de återstående 20 kvinnliga befattningshavarna syntes dessa böra och kunna lika uppdelas på två lägre tjänstegrader, den ena den som innefattade kontorsbiträden, den andra den av 1902 års löneregleringskommitté föreslagna nya lägsta graden för kvinnliga befattningar, vilkas innehavare skulle benämnas skrivbiträden och icke behöva äga högre skolbildning än den folkskolan skänkte.

Departementschefens hemställan rörande det antal kvinnliga befattningar vid lokaltullförvaltningen, som skulle upptagas å 1922 års stat, var således, att antalet borde begränsas till 5 kontorsskrivare, 5 kanslibiträden, 10 kontorsbiträden och 10 skrivbiträden.

Generaltullstyrelsen
år 1921.

Den av departementschefen sålunda ifrågasatta minskningen av antalet kvinnliga befattningshavare å lokaltullförvaltningens stat från 70 till 30 har generaltullstyrelsen i den föreliggande skrivelsen av den 17 oktober 1921 förklarat sig icke vilja motsätta sig, enär styrelsen vid detta tillfälle liksom vid avgivandet av 1920 års förslag utgått från den förutsättning, att hela antalet kvinnliga biträden icke genast borde tillsättas, då eljest extra personal, som sysselsattes med för nämnda befattningshavare avsett arbete, kunde bliva blottställd.

Löneregleringskommittén.

1902 års löneregleringskommitté har emellertid i sitt yttrande den 6 december 1921 ifrågasatt jämkningar även i detta förslag. Så har kommittén anfört:

»Antalet kvinnliga befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning synes hava i avvaktan på den undersökning av behovet av lägre personal därstädes, som är avsedd att företagas av tullverkets blivande tjänstgöringskommission, endast approximativt beräknats (jämför propositionen nr 330 år 1921, sid. 232) till fem kontorsskrivare, fem kanslibiträden, tio kontorsbiträden och tio skrivbiträden.

Vid sådant förhållande och då i överensstämmelse med riksdagens ut-

talade åsikt befattningar i kontorsskrivargraden icke må inrättas med mindre särskilda skäl därför i varje fall föreligga, anser kommittén icke tillrådligt, att flera kontorsskrivarbefattningar för närvarande upptagas för tullstatens behov i vederbörande tjänsteförteckning än som må anses erforderligt för angivande, att även detta slag av befattningar är avsett att vid tullstaten förefinnas. Då kommittén icke har anledning antaga, att det sammanlagda antalet kvinnliga befattningshavare av olika slag är för högt tilltaget men ej anser sig kunna nu ingå i prövning av, huruvida fördelningen av detta antal mellan de olika slagen befattningar i övrigt är riktig, har kommittén — med antagande att en kontorsskrivarbefattning skall finnas behövlig vid tulldirektörsexpeditionen i Stockholm — fördelat de fyra återstående för kontorsskrivare föreslagna befattningarna sålunda, att förteckningen må komma att såsom kvinnliga befattningshavare vid tullstaten upptaga en kontorsskrivare, fem kanslibiträden, tolv kontorsbiträden och tolv skrivbiträden.»

En sammanfattning av de olika förslagen i fråga om antalet och placeringen i lönegrader av den kvinnliga personalen vid tullstaten utvisar:

Sammanfattning.

Antal befattningar enligt förslag av				Befattningar	Lönegrader
generaltullstyrelsen år 1920	departementschefen år 1921	generaltullstyrelsen år 1921	löneregleringskommittén		
15	5	5	1	kontorsskrivare.....	5
15	5	5	5	kanslibiträden	3
40	10	10	12	kontorsbiträden.....	2
—	10	10	12	skrivbiträden.....	1
70	30	30	30	•	

I de här behandlade frågorna angående de kvinnliga befattningshavarna vid tullverkets lokalförvaltning delar jag i allt den uppfattning, som hysts av löneregleringskommittén, och hemställer därför om bifall till dess nyssberörda förslag.

Departementschefen.

Vid bifall till mina hemställanden i fråga om personalen hos generaltullstyrelsen ävensom vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning skulle antalet ordinarie befattningar därstädes jämte motsvarande lönegrader samt de högre befattningarnas fördelning å olika avdelningar inom styrelsen eller tullförvaltningarna m. m. bliva vad här-efter angives:

Översikt av departementschefens förslag.

Antal	Befattningar	Avdelning och löne- grad enligt löneplanen
A. Generaltullstyrelsen.		
a. Manliga befattningshavare.		
1	generaltulldirektör (Årligt arvode av 19,000 kronor.)	—
5	byråchefer (Å personalbyrån, kanslibyrån, kameralbyrån, revisionsbyrån och tullbehandlingsbyrån.)	B 20
1	kustbevakningsinspektör (Årligt arvode av 10,000 kronor.)	—
1	chef för statistiska avdelningen	B 16
7	byråinspektörer (1 å personalbyrån och 6 å tullbehandlingsbyrån.)	B 15
2	förste revisorer (1 å kameralbyrån och 1 å revisionsbyråns revisionsavdel- ning.)	B 15
1	kamrerare (Å kameralbyrån.)	B 15
2	sekreterare (Å kanslibyrån.)	B 15
4	aktuarier (Å revisionsbyråns statistiska avdelning.)	B 13
2	notarier (1 å personalbyrån och 1 å kanslibyrån.)	B 13
1	registrator (Å kanslibyrån.)	B 13
14	revisorer (5 å kameralbyrån och 9 å revisionsbyråns revisionsavdel- ning.)	B 13
1	materialförvaltare (Å kameralbyrån.)	B 8
2	förste expeditivakter	B 3
7	expeditivakter	B 1
b. Kvinnliga befattningshavare.		
4	kontorsskrivare	C 5
14	kanslibiträden	C 3
20	kontorsbiträden	C 2
5	skrivbiträden	C 1

Antal	Befattningar	Avdelning och löne- grad enligt löneplanen
B. Tullstaten.		
a. Manliga befattningshavare.		
3	tulldirektörer (I Stockholm, Malmö och Göteborg.)	B 19
3	tullöverinspektörer (Vid tullbehandlingsinspektionerna i Stockholm, Malmö och Göteborg.)	B 17
3	tullbevakningschefer (Vid tullbevakningsinspektionerna i Stockholm, Malmö och Göteborg.)	B 16
3	tullkommissarier (Vid tullkameralkontoren i Stockholm, Malmö och Göteborg.)	B 16
5	tullförvaltare av klass 1 A (Vid tullkamrarna i Norrköping, Hälsingborg, Trälleborg, Gävle och Sundsvall.)	B 16
6	» av klass 1 B (Vid tullkamrarna i Kalmar, Karlskrona, Landskrona och Halmstad samt vid tullförvaltningarna i Malmö och Göteborgs frihamnar.)	B 15
20	» av klass 2 (Vid tullkamrarna i Uppsala, Nyköping, Jönköping, Oskarshamn, Visby, Karlshamn, Åhus, Lund, Ystad, Varberg, Strömstad, Borås, Karlstad, Örebro, Söderhamn, Hudiksvall, Härnösand, Luleå och Haparanda samt vid tullförvaltningen i Stockholms frihamn.)	B 14
14	» av klass 3 (Vid tullkamrarna i Södertälje, Eskilstuna, Linköping, Västervik, Lysekil, Uddevalla, Mon, Kristinehamn, Charlottenberg, Västerås, Falun, Ornsköldsvik, Östersund och Umeå.)	B 13
11	» av klass 4 (Vid tullkamrarna i Motala, Ronneby, Sölvesborg, Simrishamn, Falkenberg, Marstrand, Lidköping, Storlien, Skellefteå, Piteå och Kiruna.)	B 11
1	gränsbevakningschef (I Dalsland, Värmland och Dalarna.)	B 14
3	tulldirektörsassistenter (I Stockholm, Malmö och Göteborg.)	B 16
20	tullöverkontrollörer (1 vid varje av tullkameralkontoren i Stockholm, Malmö och Göteborg, 5 vid tullbehandlingsinspektionen i Stockholm, 1 vid tullbehandlingsinspektionen i Malmö, 3 vid tullbehandlingsinspektionen i Göteborg, 1 vid varje av tullbevakningsinspektionerna i Stockholm, Malmö och Göteborg samt 1 vid varje av tullkamrarna i Norrköping, Hälsingborg, Trälleborg, Gävle och Sundsvall.)	B 15

Antal	Befattningar	Avdelning och löne- grad enligt löneplanen
16	förste tullkontrollörer (1 vid varje av tulldirektörsexpeditionerna i Stockholm, Malmö och Göteborg, 1 vid varje av tullkameralkontoren i Stockholm och Göteborg, 1 vid tullbehandlingsinspektio- nen i Stockholm, 2 vid vardera av tullbehandlingsinspektio- nerna i Malmö och Göteborg samt 1 vid varje av tull- kamrarna i Kalmar, Karlskrona, Landskrona, Hälsingborg, Trälleborg och Halmstad.)	B 14
126	tullkontrollörer	B 13
16	tullkassörer	B 11
402	kammarskrivare	B 9
130	tullkontorister	B 6
23	tullmästare	B 8
1	gränstullmästare	B 9
131	tullöveruppsyningsmän	B 6
22	kustöveruppsyningsmän	B 6
10	gränsöveruppsyningsmän	B 6
477	tulluppsyningsmän	B 4
44	kustuppsyningsmän	B 4
199	gränsuppsyningsmän	B 4
42	förste kustvakter	B 3
699	tillsyningsmän	B 2
149	kustvakter	B 2
100	tullvakter	B 1
30	kustbevakningsbiträden	B 1
b. Kvinnliga befattningshavare.		
1	kontorsskrivare	C 5
5	kanslibiträden	C 3
12	kontorsbiträden	C 2
12	skrivbiträden	C 1
[2,739]		
2,833		

I generaltullstyrelsens den 11 oktober 1920 avlåtna statförslag för år 1922 upptogs under hänvisning till framlagd motivering (sid. 239) såsom »särskilda anslag på avlöningsstaten» följande anslag, nämligen: till arvode åt tullverkets ombudsman 500 kronor; till arvoden åt tullexpeditions- och gränsstationsföreståndare, förslagsanslag, 13,500 kronor; till arvoden åt tullfullmäktige 6,000 kronor; till arvoden åt två föreståndare för lokala laboratorier i Göteborg och Malmö med högst 1,500 kronor till vardera, högst 3,000 kronor; till kallortstillägg och kallortstraktamenten, förslagsanslag, 55,000 kronor; till ersättning för flyttningkostnader, förslagsanslag, 20,000 kronor; till felräkningspenningar, förslagsanslag, 14,000 kronor; till avlöning åt vissa icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättning, arvoden åt extra biträden, gratifikationer samt ersättning efter ackord eller beting, förslagsanslag, 600,000 kronor; och till personliga lönetillägg samt ersättning för indragna extra inkomster, förslagsanslag, 60,000 kronor.

I detta statförslag gjorde Kungl. Maj:t enligt förutberörda proposition den 18 mars 1921 en del ändringar. Innebörden av dessa framgår av det uttalande till vederbörande statsrådsprotokoll (sid. 243), som gjordes av dåvarande chefen för finansdepartementet och vilket var i nu återgivna delar av följande lydelse:

**Särskilda
anslag.**

*Generaltull-
styrelsen år
1920.*

*Departements-
chefen år
1921.*

»Det av generaltullstyrelsen föreslagna arvodet till *tullverkets ombudsman*, 500 kronor, innebär en nedsättning av motsvarande arvode för närvarande med ej mindre än 1,500 kronor. Denna nedsättning torde sammanhöra med den av styrelsen tillstyrkta anordning, att ombudsmannaskapet framdeles städse skulle vara förenat med en av sekreterartjänsterna hos styrelsen. Ett bibehållande av hittillsvarande arvode eller vidtagande av en mindre sänkning i detta än som skett skulle nämligen medföra, att en av sekreterartjänsterna kunde av tullverket erhålla en sammanlagd inkomst, överstigande vad tjänsteman hos styrelsen i högsta lönegradens lägsta klass åtnjöte. Härigenom hava arbetets omfattning och vikt måst träda tillbaka för en lämplighetssak. Detta förhållande förefaller mig föga tilltalande och ger ytterligare stöd åt riktigheten av min tidigare uttalade uppfattning, att ombudsmannauppdraget icke bör ovillkorligen bindas vid en viss i förväg bestämd tjänst, allra minst vid en sådan, vars innehavare, liksom förhållandet är med sekreterare, utövar visst förmanskap. Då ombudsmannens arbete, vilket måste förutsätta juridisk utbildning, icke visats vara så oväsentligt, att det kan anses skäligt lönat med det jämförelsevis ringa arvodet för år av 500 kronor, utan fastmer enligt upplysningar, som jag under hand införskaffat, varit särdeles under en senare tid kännbart krävande, finner jag alltså ej anledning att tillstyrka nedbringande av arvodet för detsamma under nuvarande belopp, 2,000 kronor, vilket belopp för övrigt, därest ombudsmannauppdraget förenas med samma tjänst som hittills, icke lär komma att leda till det anmärkta förhållande, som man genom arvodets sänkning synbarligen sökt förebygga.

Därest mitt tidigare avstyrkande av förslaget om anställande av *tullfullmäktige* varder beaktat, bör det av generaltullstyrelsen ifrågasatta arvodet åt dessa om sammanlagt 6,000 kronor ur staten utgå.

Vidare torde, under förutsättning av bifall till min hemställan, att ersättning efter *ackord* eller *beting* icke borde få vid tullverket förekomma, samt med avseende därå, att kostnaden för *extra biträdens* avlönande synes kunna förväntas i viss mån nedgå, till följd av ytterligare minskning i trafiken, ett belopp av i runt tal 50,000 kronor, kunna frändragas den anslagspost å 600,000 kronor, vari ifrågavarande utgifter inbegripits. — — —

Härförutom lärer med avseende å det av mig förordade upphörandet vid tullverket av fri tjänstebeklädnad, personliga lönetillägg i flera fall erfordras för beredande av gottgörelse för berörda förmån åt för närvarande uniformsberättigad tullpersonal, till följd varav anslaget till *personliga lönetillägg m. m.* bör i viss mån utökas. Ytterligare torde ett tillskott till samma anslag påkallas av den av mig föreslagna nedflyttning på lönegradsskalan av åtskilliga befattningar ävensom för beredande av tillfälliga lönetillägg — — —. För de sålunda erforderliga förhöjningarna synes, att döma av verkställda approximativa beräkningar, ett belopp av inalles 100,000 kronor kunna bli tillfyllest. Lägges detta belopp till den av generaltullstyrelsen föreslagna anslagssumman, 60,000 kronor, kommer alltså att för år 1922 'till personliga lönetillägg samt ersättning för indragna extra inkomster m. m.' avses ett förslagsanslag å sammanlagt 160,000 kronor.

Beträffande *övriga* till uppförande på avlöningsstaten ifrågasatta anslag har jag däremot ej något att invända mot vad generaltullstyrelsen i de olika frågorna föreslagit. — — —

Emellertid må slutligen erinras, att jag tidigare föreslagit en förändring av de nuvarande fyra ordinarie *tullfiskalstjänsterna* till samma antal befattningar med arvoden å högst 5,000 kronor. Det härför erforderliga förslagsanslaget å högst 20,000 kronor bör tydligen få sin plats bland de nu behandlade särskilda avlöningsanslagen.»

Generaltull-
styrelsen år
1921.

Med anledning av vad sålunda och i övrigt förekommit har generaltullstyrelsen vid framläggandet av sitt den 17 oktober 1921 dagtecknade statförslag för förra halvåret 1923 vidtagit en del jämkningar i de beräkningar, som styrelsen, enligt vad nyss berörts, för 1922 års stat utfört. Härom torde efter styrelsens skrivelse nyssnämnda dag få anföras följande:

Arvodet till *tullverkets ombudsman* hade generaltullstyrelsen med biträdande av departementschefens förslag i frågan för budgetsperioden 1 januari — 30 juni 1923 upptagit med hälften av det för år av departementschefen föreslagna belopp, eller med 1,000 kronor.

Då styrelsen vidare ansett sig icke böra återkomma med sitt tidigare förslag om inrättande av en *tullfullmäktiginstitution*, hade styrelsen alltså icke heller i statförslaget upptagit något anslag därtill.

Vidkommande förslagsanslaget till avlöning åt *icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättning, arvoden åt extra biträden, gratifikation*er samt er-

sättning efter ackord eller beting hade styrelsen av i statskrivelsen den 11 oktober 1920 åberopade skäl icke haft annan utväg än att mera försöksvis bestämma beloppet därav för år 1922 till 600,000 kronor. Någon möjlighet att ens tillnärmelsevis beräkna beloppet av anslaget för tiden efter omorganisationens genomförande föreläge icke. Jämförelsen med nuvarande förhållanden kunde tydligtvis, på grund av de betydande organisatoriska skiljaktigheterna mellan nu gällande stat och den blivande, icke giva någon som helst ledning för en sådan beräkning. Under sådana omständigheter hade styrelsen, ehuru den befarade — vid det förhållande, att den beräknade minskningen i behovet av extra personal under år 1921 kompenserats av de från och med juli månad år 1920 höjda dagavlöningsbeloppen — att den av departementschefen vidtagna minskningen av anslaget från 600,000 kronor till 550,000 kronor skulle visa sig vara något större, än som betingades därav, att ersättning efter beting eller ackord icke skulle förekomma, ansett sig böra följa den av honom gjorda beräkningen av anslaget och alltså upptaga detsamma med hälften av sistnämnda belopp, eller 275,000 kronor. Härtill skulle emellertid för nattbevakningens ordnande komma ett belopp av 125,000 kronor, i följd varav anslagets hela belopp skulle utgöra 400,000 kronor.

Beträffande det sålunda erforderliga beloppet för *nattbevakningens* ordnande finge styrelsen erinra därom, att departementschefen den 18 mars 1921 (sid. 235) biträtt en av styrelsen gjord hemställan, att i avbidan på resultatet av särskild utredning av frågan om nattjänstgöringens vid tullverket ordnande på lämpligaste sätt, medel måtte ställas till styrelsens förfogande för bekostande av den nattbevakning, till vilken det huvudsakligen för dagtjänstgöring avsedda antalet tillsyningsmän icke vore tillräckligt. Det för ändamålet erforderliga beloppet, vilket av styrelsen provisoriskt upptagits till 500,000 kronor, hade emellertid av departementschefen beräknats till allenast 335,000 kronor, som inbegripits i ett å omkostnadsstaten jämväl till ersättning för övertidstjänstgöring avsett förslagsanslag å 585,000 kronor. Departementschefen hade vidare förmenat, att därest särskilda tullnattvakter skulle anställas, dessa icke borde anställas såsom ordinarie befattningshavare utan antagas såsom arvodister. Rörande den avsedda utredningen angående nattjänstgöringens ordnande hade styrelsen sedermera för åstadkommande av densamma från samtliga tullförvaltningar i riket införskaffat uppgifter angående antalet till dylik tjänstgöring använda tjänstemän för varje dygn från och med januari månad 1921, varvid tillika angivits antalet tjänstemän, som använts dels huvudsakligen för godsbevakning, dels för tillsyn över fartygs förbindelse med land eller liknande, dels ock för annan nattjänstgöring, såsom bevakning av tullokaler. Vad därav och eljest framgått hade föranlett styrelsen till följande uttalande. Därest särskild, mindre kvalificerad personal skulle anställas för bestridande av ifrågavarande tjänstgöring, syntes åt sådan personal icke kunna anförtros andra göromål än bevakning av tullokaler och lossat gods. Av de inhämtade uppgifterna framginge emellertid, att endast å ett fåtal större tullplatser nyssnämnda slags göromål förekomme i sådan omfattning, att anställande av särskild personal för förrättande av samma göromål skulle kunna ifrågakomma. Emellertid syntes icke ens å sagda platser en fullständig differentiering av nattjänstgöringen lämpligen kunna genomföras. En tjänste-

man, som hade till huvudsaklig uppgift att bevaka lossat gods, borde jämväl utöva tillsyn över trafiken i hamnen och sålunda vara utrustad med den i vissa avseenden ganska betydande befogenhet gent emot trafikanter, som enligt tullstadgan tillkomme tullverkets personal i allmänhet. För utövande av nyssnämnda befogenhet på ett för såväl staten som allmänheten betryggande sätt krävdes emellertid en allmän insikt i tullverkets arbetsuppgifter, vilken icke kunde förutsättas förefinnas hos personal, vars huvudsakliga uppgift skulle vara att tillse, att i tullverkets vård befintligt gods icke förkomme. Anställande av särskild personal för bestridande av nattjämsstgöringen hade styrelsen därför funnit icke böra ifrågakomma. Vid övervägande av frågan, huru nattjämsstgöringen borde fördelas på den i tullverkets tjänst anställda personalen, hade styrelsen, med hänsyn till vikten av att de ordinarie tillsyningsmännen användes huvudsakligen till dagtjänstgöring, därför det föreslagna antalet sådana tjänstemän jämväl vore beräknat, kommit till det resultatet, att ifrågavarande tjänstgöring borde till huvudsakligaste delen bestridas av extra ordinarie tulltjänstemän. Kostnaden för den nattjämsstgöring, som skulle bestridas av den extra personalen, kunde sannolikt begränsas till 250,000 kronor, för år räknat, alltså för den budgetsperiod, varom fråga vore, förutnämnda 125,000 kronor.

Anslaget till personliga lönetillägg och till ersättning för mistade extra inkomster hade av departementschefen upptagits med ett från 60,000 kronor till 160,000 kronor förhöjt belopp, enär den del av anslaget, som avsåge *personliga lönetillägg* (10,000 kronor) ansetts böra ökas med 100,000 kronor, dels på grund av upphörandet vid tullverket av fri tjänstebeklädnad, dels i följd av åtskilliga tjänstegrupper nedflyttning å lönegradsskalan och slutligen för beredande av tillfälliga lönetillägg åt tjänstemän, som, på grund av att lämpliga befattningar på den nya ordinarie staten icke kunde tilldelas dem, icke kunde tillåtas att övergå på den nya staten och fördenskull borde uppföras å den av departementschefen föreslagna övergångsstat 1. Enär emellertid styrelsen hemställt, att viss tullpersonal måtte bibehållas vid den rätt till fri beklädnad, som nu tillkomme densamma, ävensom ansett sig böra med några få, icke på denna fråga inverkan undantag vidhålla sitt förslag beträffande tjänstemännens placering å lönegradsskalan, föreläge tydligen icke de två första av de utav departementschefen omförmälda anledningarna till höjning av ifrågavarande del av anslaget. Däremot skulle i händelse, såsom generaltullstyrelsen ifrågasatte, en övergångsstat 1 (upptagande sådana ordinarie tjänstemän, som vore villiga att övergå på den nya staten men vilkas innehavande befattningar icke förekomme i sagda stat) bleve inrättad samt medgivande lämnades, att därå uppförda tjänstemän finge under år 1923 komma i åtnjutande av *tillfälligt lönetillägg* — en ökning av anslaget till personliga lönetillägg vara påkallad, för så vitt nämligen detta tillfälliga lönetillägg skulle, såsom departementschefen föreslagit, utgå av berörda anslag. Denna ökning syntes dels på grund av höjning vid 1921 års riksdag av de för tillfälliga lönetillägg förut fastställda maximibelopp, dels i följd därav att styrelsens föreliggande statförslag i motsats till det av departementschefen framlagda omfattade omorganisation även av kustbevakningen och sålunda ett visst antal kustbevakningstjänstemän komme att uppföras å sagda övergångs-

stat, böra bliva ej oväsentligt större än vad departementschefen kunde hava förutsatt. Verkställda beräkningar hade visat, att anslaget skulle behöva ökas med omkring 24,000 kronor. Då emellertid dessa beräkningar måst göras efter nuvarande förhållanden och tydligt vore, att det antal tjänstemän, som därest övergången skulle äga rum nu, måste överföras på ifrågavarande övergångsstat, vore större än vad förhållandet vid tiden för omorganisationens genomförande skulle bliva, kunde berörda siffra betraktas såsom ett maximum och utan risk nedsättas till 17,000 kronor. För personliga lönetillägg och tillfälliga lönetillägg skulle alltså erfordras ett belopp av 27,000 kronor. Vidkommande därefter den del av ifrågavarande anslag, som vore avsedd att bereda kompensation för mistade *extra inkomster* (50,000 kronor), hade någon förhöjning icke ifrågasatts av departementschefen. Emellertid hade departementschefen, i motsats till generaltullstyrelsen, ansett, att dylik kompensation borde tillgodokomma, bland andra, sådana extra ordinarie tjänstemän, som komme att upptagas å en av honom föreslagen övergångsstat 3, motsvarande en av generaltullstyrelsen ifrågasatt övergångsstat C. Då generaltullstyrelsen principiellt vidhölle sitt tidigare förslag om rätt för tulltjänstemän till kompensation för indragna extra inkomster, hade styrelsen, som icke funne något att erinra mot att berörda rätt utsträcktes även till de extra ordinarie tjänstemän, som komme att upptagas å nyssnämnda övergångsstat, ansett sig böra ifrågasätta någon höjning av anslaget till ersättning för mistade extra inkomster. Huru stor denna höjning rätteligen borde vara, kunde tydligen icke med någon större grad av säkerhet bedömas. Styrelsen ville emellertid, särskilt med hänsyn därtill, att det i styrelsens statförlag år 1920 för ändamålet avsedda beloppet, 50,000 kronor, kunde befaras vara synnerligen knappt tilltaget, föreslå höjningen till 15,000 kronor. Förslagsanslaget »till personliga lönetillägg samt ersättning för indragna extra inkomster m. m.» skulle alltså böra uppgå till 92,000 kronor, därav 27,000 kronor till personliga lönetillägg m. m. och 65,000 kronor till ersättning för mistade extra inkomster; och hade anslaget, då därav utgående ersättningsbelopp syntes böra utbetalas månadsvis i sammanhang med lönen, i det avgivna statförlaget upptagits med hälften av förstnämnda belopp, eller med 46,000 kronor.

Förutom dessa ändringar i styrelsens år 1920 framlagda förslag till särskilda anslag å avlöningsstaten, hade departementschefen vidtagit även den ändring, att bland berörda anslag uppförts ytterligare ett anslag å högst 20,000 kronor till arvoden åt fyra *tullfiskaler*. I anslutning till vad styrelsen i annat sammanhang anfört rörande tullfiskalernas ställning och avlöning hade styrelsen i det avgivna statförlaget för förra halvåret 1923 icke upptagit något sådant anslag.

I fråga om de *övriga* särskilda anslagen å avlöningsstaten — vilka icke blivit föremål för någon ändring — hade styrelsen i föreliggande statförlag upptagit varje sådant anslag med hälften av respektive belopp i 1920 års statförlag.

I samband härmed har generaltullstyrelsen förklarat en i styrelsens specifikation till utgiftsstaten för tullverket för förra halvåret 1923 förekommande särskild anslagspost å avlöningsstaten för generaltullstyrelsen sålunda:

»För beredande åt befattningshavare inom styrelsen av personliga lönetillägg och ersättning för mistade extra inkomster ävensom av läkarvård och medikamenter samt begravningshjälp torde något mera avsevärt belopp icke bliva erforderligt. Styrelsen har därför i den specificerade avlöningsstaten för generaltullstyrelsen i och för nyssnämnda ändamål upptagit ett förslagsvis beräknat belopp av 1,266 kronor, avseende tillika att avrunda summan av denna stat. Förhållandet har betydelse för den sammanfattning av de i specificationen upptagna anslagsbeloppen, som — — — måste göras för att utvisa, huru dessa belopp ingå i själva statförslaget. I detta har alltså under förslagsanslaget till avlöningar åt ordinarie tjänstemän inom generaltullstyrelsen upptagits nyssnämnda avrundade belopp.»

Departements-
chefen.

Mot vad generaltullstyrelsen i förevarande spörsmål anført och föreslagit har jag anledning till erinran allenast i följande hänseenden.

Vid behandling av frågorna om tullpersonalens storlek omnämnde jag, att generaltullstyrelsen ansett antalet tullkontorister böra i staten för förra halvåret 1923 upptagas till 130, änskönt det antagits, att endast 40 sådana tjänstemän kunde vara färdigutbildade till tiden för statens ikraftträdande och att arbetet vid ett antal tullkontoristbefattningar därför skulle komma att under någon tid förrättas av extra ordinarie kammarskrivare å övergångsstat. Tillika meddelades, att den besparing, som därigenom skulle komma att inträda å avlöningsstaten, av styrelsen utjämnats sålunda, att det eljest behövlige anslaget för indragnings- och övergångsstaterna, minskats med ett belopp, ungefär motsvarande berörda besparing. Av vad jag förut i denna sak yttrat framgår, att även jag funnit lämpligt, att redan från början i staten uppföras så många tullkontoristbefattningar, vilka kunna i den nya organisationen inpassas, nämligen 130, men att jag därvid tillika förutsatt, att behållningar, som å avlöningsbeloppen för dessa uppstå, innan befattningarna första gången tillsättas, besparas. Berörda behållningar, vilka, därest allenast 40 tullkontoristbefattningar hinna med ingången av förra halvåret 1923 besättas, kunna uppskattas till i runt tal 178,000 kronor, böra följaktligen icke, på sätt styrelsen tänkt sig, få medföra däremot svarande minskning i erforderliga avlöningsbelopp för de 90 extra ordinarie kammarskrivare, som sålunda komme att under sagda halvår förrätta tullkontoristgörömmål. Vid sådant förhållande och då jag vidare, såsom jag i det följande torde få tillfälle att närmare förklara, icke heller kan dela generaltullstyrelsens uppfattning om lämpligheten av att inrätta den övergångsstat för viss extra ordinarie tullpersonal, som styrelsen, enligt vad nyss sagts, ifrågasatt (»övergångsstat 3»), utan i stället funnit samtliga extra ordinarie befattningshavares avlöningsförhållanden böra regleras i den ordning, som stadgas i 34 §

av avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl., lärer ett belopp, motsvarande sagda behållningar, således 178,000 kronor, böra tillföras, icke anslaget till indragnings- och övergångsstaterna utan det särskilda anslaget till avlöning åt vissa icke-ordinarie befattningshavare m. m. Dit måste vid godkännande av min ståndpunkt till frågan om fastställandet av den extra ordinarie tullpersonalens avlöning tydligen även läggas det av generaltullstyrelsen för de extra ordinaries övergångsstat föreslagna anslagsbeloppet, 137,000 kronor. Genom dessa båda tillskott kommer det av styrelsen till 400,000 kronor upptagna anslagsbeloppet att stiga till 715,000 kronor, vilken summa jag också räknat med vid upp- rättandet av den stat, jag framlägger.

Anslaget till personliga lönetillägg samt ersättning för indragna extra inkomster m. m. har av generaltullstyrelsen beräknats med utgångspunkt från att förmånen av fri beklädnad för tullpersonalen skulle bestå samt att den av styrelsen föreslagna placeringen i lönegrader av samma personal i stort sett skulle bli densamma, som angavs i styrelsens statförslag för år 1922. Då jag likväl icke blott förordat upphörandet av nämnda förmån utan även ifrågasatt ett antal nedflyttningar på löneskalan, måste således det av styrelsen för personliga lönetillägg avsedda halvårsbeloppet, 5,000 kronor, ökas med dels beloppet av gottgörelsen för nämnda förmån åt för närvarande uniformsberättigad tullpersonal dels ock den avlöningsskillnad, som härrör av nedflyttningarna, allt likaledes för halvår räknat. Dessa tillskottsbelopp torde kunna uppskattas till inalles omkring 40,000 kronor. Vidare har styrelsen såsom anslag till ersättning för indragna extra inkomster avsett ett belopp för halvår av 32,500 kronor, innebärande en förhöjning av det i styrelsens statförslag för år 1920 för ändamålet beräknade beloppet för motsvarande tidrymd med 7,500 kronor. Denna förhöjning har motiverats huvudsakligen med en utsträckning av rätten att utfå sådan ersättning till extra ordinarie tjänstemän å övergångsstat. Enär jag, såsom förut nämnts, anser, att sådan övergångsstat överhuvud taget icke bör förefinnas, och då det belopp, varmed ersättning för sportler i andra fall skulle utgå, efter mycket att döma kommer att, med hänsyn till den av mig tidigare förordade förändringen i sättet för bestämmandet av detsamma, understiga vad styrelsen i sådant avseende beräknat, kan jag emellertid icke tillstyrka att ifrågavarande ersättningsanslag bestämmas till högre belopp för förra halvåret 1923 än 20,000 kronor. Tillsammans med det av styrelsen beräknade halvårsbeloppet för beredande av tillfälligt lönetillägg åt viss ordinarie personal å övergångsstat, 8,500 kronor, skulle följaktligen hela anslaget »till personliga löne-

tillägg samt ersättning för indragna extra inkomster m. m.», sådant det av mig tillstyrkes, uppgå till 73,500 kronor.

Det för personliga lönetillägg m. m. åt befattningshavare inom generaltullstyrelsen förslagsvis och med hänsyn jämväl till önskvärheten att erhålla en mera jämn summa för styrelsens avlöningsstat upptagna beloppet 1.266 kronor har jag, sedan en del förändringar av i staten upptagna avlöningssiffror företagits, ansett böra och kunna till avrundning av statens summa ersättas med ett till 853 kronor sänkt belopp.

Jämförande
översikt.

Till vinnande av en överblick av i vad mån slutbeloppen av avlöningsstaterna för förra halvåret 1923 enligt generaltullstyrelsens och mitt förslag avvika dels från varandra, dels från hälften av 1921 och 1922 års motsvarande anslag enligt stat, dels ock från de bokförda verkliga utgifterna för avlöningar åt tullpersonalen under halva året 1921 har jag låtit upprätta en jämförande sammanställning, vilken jag ber att nu få framlägga. Beträffande denna sammanställning torde böra särskilt förutskickas, att den del av vikariatsersättningsanslaget enligt stat för år 1921, som angivits utgöra förstärkning av anslaget, utgör allenast beräknad del av det i riksstaten för nämnda år till förstärkning av förslagsanslaget till tullverket upptagna belopp av 1,500,000 kronor.

	Halva beloppen av			Anslag enligt stat förra halvåret 1923	
	verkliga utgifter år 1921 kronor	anslag enligt stat		generaltull- styrelsens förslag kronor	departe- ments- chefens förslag kronor
		år 1921 kronor	år 1922 kronor		
Ordinarie stat (inklusive ortstillägg m. m.)	2,297,000	2,292,670	2,308,625	} 2 6,203,552	} 6,142,280
Vikariatsersättning m. m.	1,350,000	¹ 641,740	782,000		
Extra stat (inklusive ortstillägg)	221,580	231,580	429,250		
Ålderstillägg	400,000	399,650	400,000		
Tillfälliga lönetillägg	469,500	478,460	623,000		
Tillfällig löneförbättring åt ordinarie tjänstemän i generaltullstyrelsen	15,500	19,250	19,250		
Tillfällig avlöningsförbättring åt e. o. tjänstemän i generaltullstyrelsen	24,150	21,750	21,750		
Summa	4,777,730	4,085,100	4,583,875	6,203,552	6,142,280

¹ Därav 204,240 kronor utgörande förstärkning av anslaget.

² Därav för generaltullstyrelsen 248,000 kronor och för tullstaten 5,955,552 kronor.

³ Därav för generaltullstyrelsen 243,000 kronor och för tullstaten 5,899,280 kronor.

Av denna sammanställning framgår bland annat, att det av mig upprättade förslaget till avlöningsstat för förra halvåret 1923 till sin slutsumma understiger det av generaltullstyrelsen förebragta med 61,272 kronor men överstiger de mot denna stat svarande anslag enligt stat för hälften av åren 1921 och 1922 med respektive 2,057,180 kronor och 1,558,405 kronor ävensom sammanlagda beloppet av de under halva året 1921 verkliga utbetalta avlöningar med 1,364,550 kronor.

Uppmärksamheten bör måhända i detta sammanhang fästas därå, att, enär i de framlagda siffrorna icke ingå dyrtidstillägg och det lärers få förutsättas, att den ifrågasatta löneregleringen för tullverket skall i likhet med vad som skett beträffande statsdepartement m. fl. medföra reducering i hittillsvarande grunder för sådan förmån, skillnaden mellan de för statsverket uppstående slutliga kostnader för tullpersonalens avlöande under förra halvåret 1923 och de motsvarande totala verkliga utgifterna under hälften av år 1921 skall utvisa ett belopp, avsevärt mindre än det sist angivna. Detta skillnadsbelopp kan med stöd av gjorda beräkningar, grundade på den levnadskostnadsindex, som gällde under första kvartalet år 1922, uppskattas till omkring 809,000 kronor.

Därjämte må bringas i erinran, att med det av mig tillstyrkta systemet för fastställande av antalet tullkontoristbefattningar en besparing, som visserligen icke låter sig till storleken i förväg med säkerhet bestämmas men får antagas uppgå till omkring 178,000 kronor, kan väntas komma att inträda i det avlöningsbelopp, som i mitt statförslag beräknats för nämnda befattningar.

Indragnings- och övergångsstaterna.

Enligt generaltullstyrelsens med skrivelse den 11 oktober 1920 framlagda förslag till utgiftsstat för tullverket för år 1922 skulle bland dessa stater uppföras tre indragningsstater (A—C) och tre övergångsstat (A—C). Om vilka tjänstemän, som skulle hänföras till ena eller andra staten, samt de avlöningsförmåner, vilka å respektive stater skulle få uppbäras, innehöll berörda skrivelse närmare bestämmelser (sid. 247). I samma skrivelse ifrågasattes även i vissa fall komensation för indragna extra inkomster åt å indragnings- eller övergångsstat uppförda tjänstemän.

De sålunda avgivna förslagen underkastades enligt det vid propositionen den 18 mars 1921 fogade statsrådsprotokoll en genomgående omarbetning, innan det förelades riksdagen. För denna omarbetning lämnade departementschefen (sid. 256) följande motivering:

»Generaltullstyrelsens föreliggande förslag rörande indragnings- och övergångsstat är, i vad detsamma avser ordinarie tjänstemän, grundat på den uppfattningen, att envar ordinarie tjänsteman, som icke förklarar sig vilja

Olika slag
av stater.

Generaltull-
styrelsen år
1920.

Departements-
chefen år
1921.

kvarstå å äldre stat, ock skall vara berättigad att övergå på den nya staten, oavsett huruvida å denna stat plats kan beredas honom eller ej. Nämda uppfattning anser jag mig emellertid icke kunna godtaga, utan synes det mig ligga i sakens natur, att övergång på ny stat ej kan medgivas i sådant fall, att lämplig befattning på den nya ordinarie staten icke kan tilldelas vederbörande.

Därest ordinarie tjänsteman vid tullverket av sådan anledning icke medges övergå på ny stat, bör han enligt min mening uppföras å särskild övergångsstat, av mig betecknad såsom *övergångsstat 1*, med rätt för honom att åtnjuta avlöning enligt nu gällande ordinarie stat.

Tjänsteman vid tullverket, som redan nu är uppförd å indragningsstat, torde icke heller böra medgivas att övergå på den nya ordinarie staten utan bör överföras till ny *indragningsstat* med den å nuvarande indragningsstat upptagna avlöning.

Vad beträffar ordinarie tjänsteman, som förklarar sig icke vilja övergå på ny stat och icke heller kan därtill lagligen förbindas, gäller enligt 36 § av avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, att han skall bibehållas vid honom enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner. Sådan tjänsteman torde vid tullverket böra uppföras å en särskild *övergångsstat 2*, enligt min beteckning, med nyss angivna avlöning. Å samma övergångsstat synes ock lämpligen böra upptagas en å nuvarande övergångsavlöningsstat uppförd tjänsteman med honom enligt sistnämnda stat tillkommande avlöning, givetvis dock under den förutsättning, att han icke konstitueras till tjänst å den nya ordinarie staten.

Vidkommande de befattningshavare, vilka enligt vad nyss är sagt skulle uppföras å övergångsstat 1 eller 2, förutsätter jag, att, i den mån så befinnes lämpligt och de kunna därtill lagligen förbindas, de tagas i anspråk för tjänstgöring vid tullverket.

Jag torde i detta sammanhang ock böra upptaga till behandling frågan om *tillfälligt lönetillägg* åt nu omhandlade tjänstemän. Vad då först beträffar tjänsteman å indragningsstat samt tjänsteman, som på grund av vägran att övergå på ny stat uppförts på övergångsstat 2, bör enligt min mening tillfälligt lönetillägg icke utgå till sådan tjänsteman. Däremot torde beträffande ordinarie tjänsteman, vilken uppförts å övergångsstat 1, Kungl. Maj:t böra äga tillerkänna vederbörande tillfälligt lönetillägg till belopp, vilket kan anses stå i lämpligt förhållande till den tjänstgöring, som må komma att krävas av honom, eller eljest kan anses skäligt, dock icke utöver vad som enligt de för år 1921 gällande grunder skulle utgå i sådant tillägg. De för ändamålet erforderliga medlen torde — — kunna utgå under den å avlöningsstaten uppförda särskilda anslagstiteln 'personliga lönetillägg samt ersättning för indragna extra inkomster m. m.'

Vad härefter angår befattningshavare å *extra stat* vid tullverket, torde dessa, enligt vad generaltullstyrelsen meddelat, kunna i regeln tilldelas ordinarie tjänst å den nya staten i minst lika hög tjänstegrad som vederbörande befattning å extra stat. För de till äventyrs förekommande undantagsfall, då så icke kan ske, har styrelsen ansett billighet och rättvisa kräva, att befattningshavaren icke återförvisas till sin ordinarie tjänst i lägre tjänstegrad eller till icke-ordinarie anställning, utan uppföres å särskild övergångsstat

såsom ordinarie tjänsteman i en något lägre lönegrad än den för motsvarande tjänst å den nya ordinarie staten gällande. Enahanda förfaringssätt har styrelsen ansett böra tillämpas i fråga om dels befattningshavare, som innehar stadigvarande förordnande i succession efter å extra stat förordnad tjänsteman dels ock sådan tjänsteman, som innehar stadigvarande förordnande å ledig tjänst vid kustbevakningen, ävensom tjänsteman, förordnad i succession efter dylik tjänsteman.

Vad nu föreliggande förslag beträffar, tillåter jag mig erinra, hurusom enligt min i det föregående angivna uppfattning ordinarie tjänsteman, för vilken plats saknas å den nya ordinarie staten, icke skulle hava rätt att övergå på ny stat. Vid sådant förhållande anser jag befattningshavare å extra stat ock därmed jämställd befattningshavare icke skäligen kunna medgivas en bättre rätt i nämnda hänseende. Då härtill kommer, att antagligen samtliga ifrågavarande befattningshavare kunna beredas plats å den nya ordinarie staten, finner jag mig icke böra biträda generaltullstyrelsens förslag i berörda avseende.

Generaltullstyrelsen har slutligen beträffande vissa *extra ordinarie* befattningshavare, som icke tillhöra nyss omhandlade kategorier, ansett särskilda övergångsanordningar erforderliga för att mera omedelbart kunna råda bot för det för närvarande inom tullverket alltför starkt rådande extra ordinariesystemet. För sådant ändamål har styrelsen tänkt sig, att å en särskild övergångsstat skulle såsom ordinarie tjänster upptagas ett av Kungl. Maj:t bestämt antal befattningar i olika lönegrader, avsedda för sådana extra ordinarie gränsridare, kustroddare, vaktmästare och kammarskrivare, som vid utgången av år 1921 varit anställda under minst fem år och tillika innehava en effektiv tjänstgöring av minst tre år och som av generaltullstyrelsen prövas lämpliga att vinna fast anställning vid verket.

Om också det av generaltullstyrelsen sålunda framlagda förslaget torde sakna stöd i föregående praxis, synes mig dock, att förhållandena vid tullverket äro av en så säregen beskaffenhet i fråga om extra ordinarie befattningshavares anställning och befordran till ordinarie tjänst, att vidtagandet av särskilda åtgärder uti det av styrelsen angivna syftet väl kan anses motiverat. Jag finner mig fördenskull kunna i princip biträda styrelsens nyssberörda förslag om ock med vissa modifikationer.

För ifrågavarande ändamål anser jag sålunda, att å en särskild *övergångsstat* 3, enligt min beteckning, bör uppföras ett av Kungl. Maj:t bestämt antal tjänster såsom gränsuppsyningsmän, tillsyningsmän och kammarskrivare, samtliga med ordinarie anställning, avsedda för sådana extra ordinarie gränsridare, vaktmästare och kammarskrivare vid tullstaten, som vid utgången av år 1921 varit anställda i tullverkets tjänst under minst fem år och tillika innehava en effektiv tjänstgöring av minst tre år samt av generaltullstyrelsen prövas lämpliga att vinna fast anställning i tullverket. Härvid bör uppmärksammas, att några tjänster tillhörande kustbevakningen icke skulle upptagas i övergångsstat 3 med hänsyn till att något definitivt förslag beträffande kustbevakningens ordnande nu icke skulle föreläggas riksdagen.

I fråga om de lönegrader enligt den nya avlöningsskalan, till vilka tjänsterna å övergångsstat 3 skulle hänföras, anser jag gränsuppsyningsmans- och tillsyningsmanstjänsterna böra, såsom styrelsen föreslagit, tillhöra 1 löne-

graden, medan däremot kammarskrivartjänsterna synas böra sättas en lönegrad lägre än styrelsen hemställt eller sålunda i 6 lönegraden, detta i anslutning till mitt — — — förslag rörande placeringen av de ordinarie tullkontoristbefattningarna.

Vidkommande sättet för *bestridande av avlöningar* till befattningshavare å indragnings- och övergångsstat har generaltullstyrelsen föreslagit, att de skulle utgå i vissa fall direkt av tullmedlen, i andra fall av avlöningar vid befattningar å ordinarie stat, vilka hållas vakanta, samt i övriga fall av särskilt förslagsanslag. Detta förfaringssätt har synts mig vara onödigt invecklat och ur budgetteknisk synpunkt mindre tilltalande. Jag anser, att för bestridande av avlöningarna till samtliga de befattningshavare, som upptagas å indragnings- och övergångsstaterna, bör i stat uppföras ett särskilt förslagsanslag, vilket torde kunna lämpligen sättas till 500,000 kronor. Däremot böra i stället avlöningarna vid de tjänster å ordinarie stat, vilka skulle uppehållas av befattningshavare å övergångsstat, helt besparas. — — —

Av billighetsskäl synas mig de tjänstemän, som komma att uppföras å de av mig såsom övergångsstat 1 och 3 betecknade staterna böra berättigas till ersättning för mistade *extra inkomster* efter samma grunder, som må bli bestämda för tjänstemän, vilka uppföras å ordinarie avlöningsstat.»

Dessa uttalanden utmynnade i särskilda hemställanden, avsedda att föreläggas riksdagen till godkännande.

Generaltull-
styrelsen år
1921.

Med anledning av samma uttalanden har generaltullstyrelsen vid avgivande av nu föreliggande statförslag den 17 oktober 1921 tillkännagivit, att styrelsen ansett sig icke kunna vidhålla sina tidigare förslag rörande indragnings- och övergångsstaterna utan i stället böra följa departementschefens nyssberörda förslag i allt huvudsakligt. För de avvikelser från dessa, till vilka styrelsen funnit anledning, har styrelsen lämnat denna redogörelse:

»I den å sid. 288 i propositionen nr 330 intagna tabell, som angiver storleken av det *tillfälliga lönetillägg*, vilket skulle tillkomma å övergångsstat 1 uppförda tjänstemän, torde — — — dels beloppen böra ändras till överensstämmelse med 1921 års riksdags beslut, dels ock upptagas beloppen av de tillfälliga lönetillägg, som skulle utgå å kustbevakningstjänstemän tillkommande, i tabellen uteslutna begynnelseavlöningsbelopp. — Enligt departementschefens förslag skulle tillfälligt lönetillägg tillkomma tjänstemän, som uppförts å övergångsstat 1, men däremot icke tjänstemän, som på grund av vägran att övergå på den nya staten uppförts å övergångsstat 2. Från sistnämnda förhållande anser styrelsen sig emellertid böra ifrågasätta ett undantag, nämligen beträffande de nuvarande fyra tullfiskalerna. Dessa tjänstemän lära nämligen icke kunna antagas vara villiga att övergå på den nya staten, då de — — — å denna skulle bli upptagna såsom arvodister och alltså förlora sin nuvarande ordinarie anställning med åtföljande pensionsrätt. Det synes vid sådant förhållande obilligt, om de på grund av en dylik enligt styrelsens mening fullt befogad vägran skulle berövas det tillfälliga lönetillägg, de nu åtnjuta. — Å *övergångsstat 3* torde, ävenledes på grund därav, att styrelsens

förslag omfattar omorganisation jämväl av kustbevakningen, komma att upptagas ett antal kustvakttjänster i 1 lönegraden. Vad beträffar den lönegrad, i vilken kammarskrivartjänsterna skulle uppföras å denna övergångsstat, har styrelsen, i sammanhang därmed att styrelsen ansett sig fortfarande böra upptaga tullkontoristerna i 7 lönegraden, ock bibehållit sagda tjänster i samma lönegrad som tullkontoristerna.»

Beträffande vilket belopp, som skulle för indragnings- och övergångsstaterna avses i staten för förra halvåret 1923, har styrelsen samtidigt företett följande utredning:

»Enligt verkställda undersökningar och beräkningar, vilka dock givetvis kunna äga endast en mycket begränsad giltighet, skulle å *övergångsstat 1* uppföras omkring 35 tjänstemän, för vilkas avlöning skulle erfordras ett belopp av omkring 114,000 kronor eller för första halvåret 1923 omkring 57,000 kronor. Beräkningen av det antal tjänstemän, som kunna komma att uppföras å *övergångsstat 2*, är tydligen ännu mera osäker; sannolikt är dock, att deras antal bliver endast helt obetydligt. Å *övergångsstat 3* skulle uppföras omkring 98 kammarskrivartjänster i, såsom redan nämnts, 7 lönegraden samt 1 tillsyningsmans-, 13 gränsuppsyningsmans- och 79 kustvakttjänster, eller sammanlagt 93 tjänster i 1 lönegraden. Till avlöning vid dessa tjänster skulle erfordras ett belopp av omkring 678,000 kronor, sålunda för ett halvt år omkring 339,000 kronor. Emellertid skulle, på sätt — — — anförts vid behandlingen av frågan om det antal tullkontoristtjänster, som enligt styrelsens åsikt borde uppföras å den nya staten, anslaget till övergångsstaten 3 minskas med det belopp, som motsvarar den besparing på avlöningsstaten, vilken uppkommer därigenom, att icke alla tullkontoristtjänster omedelbart tillsätts. I likhet med departementschefen (sid. 231 i propositionen) antager generaltullstyrelsen, att 40 sådana tjänster skola kunna genast tillsättas, i följd varav och då antalet tullkontoristtjänster i föreliggande förslag upptagits till 130, ett antal av 90 dylika tjänster skulle komma att under någon tid bestridas av kammarskrivare å övergångsstat 3. Med en medelavlöning av 4,495 kronor vid varje tullkontoristtjänst skulle alltså å avlöningsstaten besparas omkring 404,000 kronor, eller för halvt år omkring 202,000 kronor, vilket senare belopp sålunda bör frändragas ovannämnda för övergångsstaten 3 beräknade belopp av 339,000 kronor, då denna stat skulle utgöra omkring 137,000 kronor.

Då *indragningsstaten*, i 1922 års stat upptagen till 6,900 kronor, icke förändrats, skulle densamma för första halvåret 1923 uppföras med 3,450 kronor.»

Enligt generaltullstyrelsens beräkning skulle alltså övergångsstat 1, övergångsstat 3 och indragningsstaten sluta på ett belopp av 197,450 kronor. Då styrelsen i fortsättningen uppgivit sig hava till bestridande av kostnaden för övergångsstat 2 under första hälften av år 1923 approximativt beräknat ett belopp av 22,550 kronor, utgör summan av de föreslagna posterna å övergångs- och indragningsstaterna 220,000 kronor, med vilket belopp dessa stater ock upptagits i styrelsens förevarande statförslag.

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89.) 27

Tulltjänstemannaföreningen.

Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening har i en till Kungl. Maj:t ingiven skrift av den 3 november 1921 hemställt, att de extra ordinarie kammarskrivare med minst fem års effektiv tjänstgöring, vilka icke vid omorganisationen uppfördes å ordinarie stat, måtte överföras å övergångsstat i lönegraden närmast under den, som komme att gälla för kammarskrivare.

Löneregleringskommittén.

Det yttrande, som 1902 års löneregleringskommitté den 6 december 1921 avgivit över generaltullstyrelsens förslag till stat för förra halvåret 1923 berör här omhandlade ämnen endast i vad de avse den ifrågasatta övergångsstaten 3 och de nuvarande tullfiskalernas rätt till tillfälligt lönetillägg efter den nya organisationens genomförande. I förstnämnda ämne har kommittén framlagt följande synpunkter:

»Då kommittén fått det intryck, att förhållandena vid tullverket med avseende å extra ordinarie personalens anställning och befordran till ordinarie tjänst hittills i allmänhet varit för personalen jämförelsevis mera ofördelaktiga än inom motsvarande andra verk, har kommittén all anledning förorda, att vid nu förestående omorganisation åtgärder vidtagas i syfte att i görligaste mån gottgöra denna personal för den sämre ställning, som densamma till följd av berörda för tullverket egenartade förhållanden kommit att intaga.

Kommittén vill dock ifrågasätta, huruvida verkligen tillräcklig anledning föreligger att lösa denna fråga på det föreslagna sättet, vilket, såvitt kommittén har sig bekant, saknar tidigare motsvarighet i statsförvaltningen. I stället synes det kommittén, som om ändamålet hellre kunde vinnas därigenom, att särskild hänsyn toges till nyss anförda förhållanden vid fastställande i den ordning, som stadgas i 34 § av avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk, av grunderna för avlöningsförmånerna å icke-ordinarie befattningshavare vid tullverket. I samband därmed torde jämväl frågan om bemälda extra ordinarie tjänstemäns rätt till kompensation för indragna extra inkomster kunna komma under omprövning. De medel, som i statförslaget avsetts för den sålunda enligt kommitténs mening icke behövlige övergångsstaten 3, torde, vid godkännande av kommitténs uppfattning i detta ämne, böra, i den mån så finnes erforderligt, tillföras det för tullstaten beräknade anslaget till icke-ordinarie befattningshavare m. m.»

I frågan om tullfiskalernas framtida rätt till tillfälligt lönetillägg har generaltullstyrelsens förslag, att tullfiskalerna måtte bli tillerkända sådan förmån, ehuru de efter styrelsens mening måste förutsättas bli uppförda å övergångsstat 2, där tillfälligt lönetillägg i allmänhet icke skulle vara medgivet, föranlett kommittén allenast till den erinran, att, då enligt kommitténs åsikt blivande arvoden till tullfiskaler ej borde specifikt upptagas å den nya avlöningsstaten utan utgå enligt den i 34 § av avlöningsreglementet avsedda ordning, nuvarande ordinarie tullfiskaler borde vara berättigade att med bibehållen pensionsrätt upptagas

såsom befattningshavare på övergångsstat 1, vilka skulle få åtnjuta även tillfälligt lönetillägg.

En av de särskilda ledamöterna i kommittén har förklarat sig endast med tvekan och under viss angiven förutsättning kunna biträda förslaget om borttagande av den av generaltullstyrelsen ifrågasatta övergångsstaten 3.

Reservation.

Bortsett från förslaget om reglerandet genom en »övergångsstat 3» av viss extra ordinarie personals avlöningsförhållanden ävensom från en del härefter angivna smärre undantag, föranledda av riksdagens tidigare framlagda synpunkter, är jag ense med min företrädare om grunderna för anordnandet av indragnings- och övergångsstaterna. I förstnämnda ämne ansluter jag mig till den uppfattning, löneregleringskommittén framfört.

Departements-
chefen.

Emellertid är jag icke övertygad om nödvändigheten av att utverka riksdagens särskilda förklaranden i samtliga här ifrågavarande hänseenden. Såvitt jag kan finna, måste nämligen genom en föreskrift, att avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. skall träda i tillämpning jämväl beträffande tullverket, åtskilliga av de principer, som man synes hava velat nu få uttryckta genom inrättandet av speciella slag av indragnings- och övergångsstat, utan vidare bliva genomförda, dels på grund av uttryckliga stadganden i reglementet, dels ock i anledning av den ställning, riksdagen eljest intagit till en del övergångsspörsmål, som uppkommit i samband med reglementets fastställande. Härutinnan ber jag få erinra om följande.

I 36 § av nyss omförmälda reglemente är bestämt bland annat, att tjänsteman, som anmäler, att han icke vill underkasta sig de nya avlöningsbestämmelserna, och som ej heller kan därtill lagligen förbindas, skall varda bibehållen vid honom enligt gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom vid honom dittills tillkommande pensionsrätt. Vidare medgav 1921 års riksdag, att sådana vid de verk, å vilka avlöningsreglementet skulle äga tillämpning, anställda tjänstemän, vilka vore uppförda å övergångsstat, finge, därest de kvarstannade å övergångsstat, bibehållas vid samtliga enligt dessa stater utgående avlöningsförmåner jämte tillfällig löneförbättring och personliga lönetillägg, där sådana förekomme. Samtidigt därmed bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att i förekommande fall medgiva, att avlöningsreglementet finge äga tillämpning jämväl å en på äldre stat än den dåvarande kvarstående tjänsteman, därest denne förklarade sig villig underkasta sig nämnda reglemente. Genom vad sålunda förekommit synes mig redan hava fastslagits, vad som nu avsetts att få särskilt

bestämt genom godkännande av grunderna för en »övergångsstat 2». Dessutom har härigenom bland annat den utsträckning företagits beträffande de föreliggande förslagen om rätt till tillfälliga lönetillägg, att även tjänsteman, som vid den nya statens ikraftträdande redan befinner sig på övergångsstat och kvarstår därstädes, skall kunna erhålla sådan förmån, en utsträckning, vilken även jag finner med billighet överensstämmande.

Förutnämnda 36 § i avlöningsreglementet innehåller jämväl en föreskrift av innebörd, att den ordinarie tjänsteman, som icke anmält, att han ej önskar få de nya avlöningsbestämmelserna å sig tillämpade, skall vara pliktig att underkasta sig dessa. Givetvis kan ett åläggande i sådan riktning icke komma i fråga i andra fall, än där tjänstemannens befattning även förekommer i den nya staten. Skulle befattningen ej återfinnas därstädes, bör tjänstemannen, i likhet med vad som synes hava av riksdagen vid tidigare löneregleringar ansetts uppenbart, överföras till övergångsstat (indragningsstat). Enligt de grundsatser beträffande avlöningsförmånerna för sådan tjänsteman, vilka uttalats av löne-regleringskommittén vid framläggandet av förslaget till definitiv löne-reglering för statsdepartementet och centrala ämbetsverk (betänkande LXII, sid. 108—114) och som icke givit riksdagen anledning till erinran, bör tjänstemannen å sådan stat bibehållas vid honom dittills tillerkända avlöningsförmåner, tillfällig löneförbättring däri inräknad. Då tullfiskalerna komma att vid tullverkets omorganisation bliva i så måtto övertaliga, att deras ordinarie befattningar icke längre skulle förefinnas utan de med befattningarna förenade göromål framdeles skulle utföras av icke-ordinarie befattningshavare, måste tydligen på envar av de nuvarande ordinarie tullfiskalerna, som icke förklarar sig vägra att övergå på den nya staten, de nyss anförda grundsatserna tillämpas. Av vad jag sålunda bragt i erinran lär framgå, att icke heller de förhållanden, som man åsyftat få vid detta tillfälle särskilt reglerade genom fastställande av en »övergångsstat 1» behöva föranleda uttryckligt beslut från riksdagens sida om en sådan stat och de avlöningsförmåner, som därå skulle få åtnjutas.

För undvikande av varje tvekan med avseende å de tillfälliga lönetilläggen, där dessa med tillämpning av vad nu sagts finge utgå till personal å annan än den nya staten och då dessa tillägg hittills medgivits årsvis, torde emellertid riksdagens uttalande härom vara önskligt; och hemställer jag därför, med gillande av vad min företrädare i ämbetet i frågan principiellt yttrat, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens förklarande, att ordinarie tjänsteman vid tullstaten, som är

villig att övergå på den nya staten men icke kan dit överföras av den anledning, att hans innehavande befattning icke förekommer i sagda stat, liksom ock tjänsteman, tillhörande för år 1922 fastställd övergångsavlöningsstat, må efter Kungl. Maj:ts bestämmande kunna få åtnjuta tillfälligt lönetillägg till belopp, vilket kan anses stå i lämpligt förhållande till den tjänstgöring, som kan komma att krävas av vederbörande eller eljest provas skäligt, dock icke i något fall till högre belopp, för år räknat, än som genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 juni 1921 (nr 444) angående tillfälliga lönetillägg åt viss personal vid tullverket för år 1922 blivit bestämda.

Rätt till ersättning för mistade extra inkomster efter samma grunder, som må bli bestämda för tjänstemän, vilka uppföras å ordinarie avlöningsstat, synes mig rättvisligen böra lämnas nyssnämnda båda slagen tjänstemän, således jämväl den tjänsteman, som är uppförd å äldre övergångsavlöningsstat. I överensstämmelse härmed hemställer jag om utverkande av riksdagens förklarande jämväl i detta avseende.

Vidkommande härefter de tjänstemän, som vid tidigare tillfällen blivit uppförda å indragningsstat, synes riksdagen vid behandlingen av avlöningsfrågorna för statsdepartement m. fl. verk hava godkänt löne-regleringskommitténs uppfattning (betänkande LXII, sid. 114), att avlöningsreglementet för dessa verk icke borde komma i tillämpning på befattningshavare å sådan stat i andra fall, än då de hade full tjänstgöringsskyldighet. Det synes mig vid sådant förhållande uppenbart, att en å äldre indragningsstat förekommande tjänsteman, vilken, såsom fallet för närvarande lär vara vid tullverket, icke har dylik skyldighet, ej gärna kan ifrågakomma till erhållande av andra löneförmåner än dem, han å hittillsvarande indragningsstat åtnjuter. Ett generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva å denna indragningsstat kvarstående befattningshavare att få det nya avlöningsreglementet tillämpat å sig har, efter vad jag i det föregående nämnt, redan blivit i samband med reglementets fastställelse av riksdagen lämnat. Under dessa omständigheter förefaller mig slutligen icke heller ett särskilt beslut om anordnandet av en ny »indragningsstat» vara för tullverkets vidkommande erforderligt.

Jag förutsätter alltså, att, därest riksdagen anvisar medel till indragnings- och övergångsstater för tullverket för förra halvåret 1923 utan att därvid göra erinran i de avseenden, vari riksdagens särskilda beslut enligt min nu uttalade uppfattning icke är behöfligt, riksdagen anser, att de riktlinjer med avseende å dylika staters anordnande, vilka efter vad jag nu anfört varit för riksdagen tidigare ledande, fortfarande böra följas.

Beträffande storleken av berörda medel, av generaltullstyrelsen upptagna till 220,000 kronor, torde dessa, sedan den för övergångsstat 3» beräknade delen därav, 137,000 kronor, överförts till det särskilda anslaget för avlöning åt vissa icke-ordinarie befattningshavare m. m., böra bestämmas till återstoden, eller 83,000 kronor. Av detta belopp synes jämväl tillfällig löneförbättring till tjänsteman hos generaltullstyrelsen, för vilken plats ej kan beredas å den nya staten, kunna få utgå. Om utverkande av riksdagens medgivande härtill gör jag därför nu hemställan.

Pensionsstaten för avskedade tjänstinnehavare.

Anslags-
belopp.

För pensionering av avskedade tjänstinnehavare är i staten för år 1922 upptaget ett förslagsanslag av 400,000 kronor.

Generaltullstyrelsen har i det nu föreliggande statförslaget för förra halvåret 1923 upptagit detta anslag med hälften av nämnda belopp, eller 200,000 kronor.

Departements-
chefen.

Mot denna anslagspost har jag ej funnit anledning till erinran.

Pensionsstaten för avlidna tjänstinnehavares efterlämnade änkor och barn

Anslag till
pensioner.

I 1922 års stat är för pensionering av avlidna tjänstinnehavares efterlämnade änkor och barn avsett ett förslagsanslag av 25,000 kronor.

Beträffande storleken av detta årsanslag har generaltullstyrelsen icke haft någon förändring att föreslå, varför styrelsen i sitt förslag till stat för förra halvåret 1923 räknat med halva detta belopp, således med 12,500 kronor.

Departements-
chefen.

Även jag anser, att anslaget bör med hälften av nuvarande beloppet överföras till sistnämnda stat.

Gottgörelse
för mistade
avlönings-
andelar.

Jämlikt § 8 i gällande avlöningsreglemente för tullverkets lokal-förvaltning samt kust- och gränsbevakning tillfaller avlöning vid ledig tulltjänst, som i vanlig ordning återbesättes, tullstatens enskilda pensionsinrättning, i den mån densamma icke erfordras för tjänstens uppehållande under ledigheten.

Då tullkommissionen framlade sitt förslag till avlöningsreglemente för tullverket, utgick kommissionen från den förutsättning, att en motsvarande bestämmelse icke borde för framtiden förefinnas. Emellertid anförde kommissionen vid samma tillfälle (IV: sid. 85), att pensionsinrättningen i sådant fall skulle mista en inkomst, som, enligt vad kommissionen inhämtat, uppgått till omkring 15,000 kronor om året, och

att, då pensionsinrättningens ekonomi delvis vore baserad på denna inkomst, det icke borde ifrågakomma att utan kompensation indraga densamma till statsverket. Kommissionen ville därför uttala sig för att pensionsinrättningen i stället erhöles ett fast anslag av tullmedlen till lämpligt belopp.

Detta uttalande har biträttts av generaltullstyrelsen (U. IV: sid. 35 o. f.), som emellertid med hänsyn till storleken av nyssberörda inkomst under de senare åren funnit anslaget lämpligen böra bestämmas till 13,000 kronor för år och således till 6,500 kronor för budgetsperioden 1 januari—30 juni 1923.

Av flera skäl finner jag icke lämpligt, att ett medgivande om rätt för tullstatens enskilda pensionsinrättning till vissa avlöningsbelopp vidare lämnas. Men å andra sidan synes det mig, liksom på sin tid (sid. 261) min företrädare i statsrådsämbetet, ej heller böra förekomma, att samma pensionsinrättning utan ersättning fränhändes en så väsentlig inkomst, som den pensionsinrättningen nu åtnjuter på grund av det anförda stadgandet i gällande avlöningsreglemente. Jag får därför uttala min anslutning till tullkommissionens av generaltullstyrelsen biträdda förslag om beviljande åt pensionsinrättningen av ett fast anslag av tullmedlen såsom kompensation för sagda inkomst. Detta anslag torde böra fastställas till det av styrelsen beräknade beloppet. I den till mitt föreliggande statförslag hörande specifikation (bil. A) återfinnes anslaget såsom en avdelning b) under huvudrubriken »pensionsstaten för avlidna tjänstinnehavares änkor och barn».

*Departements-
chefen.*

Omkostnadsstaten.

Innan härefter redogörelse lämnas för storleken av de anslag, som generaltullstyrelsen avsett vid de olika titlarna å omkostnadsstaten för budgetsperioden 1 januari—30 juni 1923, må förutskickas, att, sedan vid behandlingen den 18 mars 1921 av tullverkets utgiftsstater för år 1922 dåvarande chefen för finansdepartementet uttalat sig för vissa förenklingar i de dittillsvarande benämningarna å omkostnadstitlarna, generaltullstyrelsen i föreliggande statförslag iakttagit berörda namnförändringar.

*Titelföränd-
ringar.*

Då de sålunda vidtagna titelförändringarna förefallit mig vara lämpliga, har även jag använt de nya benämningarna å anslagen i den av mig framlagda specifikationen av utgiftsstater för tullverket.

*Departements-
chefen.*

Anslagens
storlek.

Om sättet för beräkningen av de i generaltullstyrelsens förslag till omkostnadsstat förekommande anslagsbelopp har styrelsen lämnat huvudsakligen dessa uppgifter:

Vart och ett av följande anslag hade i förslaget upptagits med hälften av det belopp, varmed det uppförts i gällande stat, och därigenom kommit att utgöra: anslaget till *byggnader, hyror och tomtören m. m.* 50,000 kronor; anslaget till *läkarvård och medikamenter samt begravningshjälp* 30,000 kronor; anslaget till *utbildning i tulltjänsten* 10,500 kronor; samt anslaget till *hemliga utgifter* 3,000 kronor.

Däremot hade anslaget till *beslagarandelar samt tullstatens enskilda pensionsinrättnings andelar av böter* ävensom anslaget till *vissa arvoden enligt särskild förteckning* uppförts med hälften av samma anslag i Kungl. Maj:ts den 18 mars 1921 framlagda förslag till stat för år 1922, eller med respektive 45,000 kronor och 1,310 kronor. Sistnämnda anslag understeg med 50 kronor vad som därav utbetalts under första hälften av år 1921; anledningen därtill vore den, att tullstationen i Huvudskär skulle med ingången av år 1923 komma att indragas och alltså ett i förteckningen uppfört arvode till skollärare därstädes om 100 kronor för år bortfalla.

Då *gottgörelsen åt rådhusrätterna för avgörande av tullmål* utbetalades i början av varje år för nästföregående år, hade anslaget därtill uppförts med 8,000 kronor, motsvarande ungefär beloppet av utgifterna från anslaget i början av år 1921. Någon nedgång i dessa utgifter kunde med hänsyn till det betydliga antalet tullmål, icke vara att förvänta.

Anslagen till *rese- och traktamentskostnader*, till *telegramporto* samt till *gratifikationer åt krono-, lots- och kanalpersonal* hade av styrelsen upptagits med respektive 30,000 kronor, 30,000 kronor och 500 kronor, utgörande ungefär de belopp, som motsvarade utgifterna från berörda anslag under första hälften av år 1921.

Anslaget till *underhåll och drift av fortskaffningsmateriell* hade av styrelsen beräknats till ett belopp av 212,000 kronor, därav, i runda tal, till underhåll och drift av den för kustbevakningens behov avsedda tjänstemateriell 193,000 kronor, till drift av lokaltullförvaltningens och gränsbevakningens båtar och övrig tjänstemateriell 7,000 kronor, samt till underhåll och drift av dels en redan beviljad patrullbåt för Göteborgs hamn, dels en avsedd dylik båt för Stockholms hamn 12,000 kronor. Med avseende å underhålls- och driftkostnaden för sistnämnda två båtar ville styrelsen erinra, att denna vid tidigare gjorda beräkningar (U. IA: sid. 135) upptagits till 30,000 kronor för helt år räknat.

Utgifterna från anslaget till *expenser*, vilka utgifter under första hälften av år 1921 uppgått till omkring 350,000 kronor, hade med anledning av de vikande priserna ansetts kunna för budgetsperioden 1 januari—30 juni 1923 beräknas till ett nedsatt belopp av 300,000 kronor.

Till *legor för fortskaffningsmateriell* hade upptagits ett anslag av 75,000 kronor, beräknat på följande sätt, i avrundade tal: båtlegor m. m. vid kustbevakningen 32,000 kronor; båtlegor vid gränsbevakningen 4,500 kronor; hästlegor vid gränsbevakningen, av styrelsen tidigare (U. IA: sid. 134) upptagna till 65,000 kronor för helt år men nu uppförda med ett något nedsatt belopp, för

ett halvt år 29,000 kronor; cykellegor vid gränsbevakningen 4,500 kronor; samt båtlegor vid lokaltullförvaltningen 5,000 kronor.

Anslaget till *beklädnad och beväpning* hade uppförts med ett belopp av 280,000 kronor, motsvarande, efter gällande medelpris av 266 kronor per man, ungefär hälften av årliga kostnaden för denna förmån åt ett antal av 1,957 tjänstemän på ordinarie stat och ett beräknat antal av 163 tjänstemän på övergångsstaterna, sålunda tillhoppa 2,120 tjänstemän, som enligt generaltullstyrelsens förslag skulle vara berättigade till förmånen.

Till ersättning för övertidstjänstgöring och till bestridande av kostnaderna för nattbevakning hade styrelsen i 1920 års statförslag uppfört ett anslag av 750,000 kronor, därav för det förra ändamålet 250,000 kronor och för det senare ändamålet 500,000 kronor. I propositionen den 18 mars 1921 (nr 330) hade sedermera gjorts den ändring, att kostnaden för nattbevakning upptagits med ett till 335,000 kronor nedsatt belopp (sid. 237). Emellertid skulle sistberörda kostnad enligt styrelsens förslag framdeles utgå av anslaget till avlöning åt vissa icke-ordinarie befattningshavare och sålunda icke upptagas under omkostnadsstaten. Med anledning därav hade styrelsen i sin stat för förra halvåret 1923 upptagit ett anslag till allenast *ersättning för övertidstjänstgöring* med hälften av förutberörda belopp 250,000 kronor, eller 125,000 kronor.

Diverse utgifter, vilka under första hälften av år 1921 uppgått till omkring 77,000 kronor, hade med anledning av de fallande priserna ansetts kunna för motsvarande del av år 1923 beräknas till ett nedsatt belopp av 70,000 kronor, eller lika med hälften av det för år 1922 anvisade anslaget. I det föreliggande statförslaget hade ifrågavarande anslag emellertid uppförts med 95,000 kronor. Anledningen härtill vore följande. Såsom i annat sammanhang närmare omformäls hade generaltullstyrelsen i följd av den på senare tider allt mer överhandtagande smugglingen funnit det nödvändigt att åt sig utverka tillstånd att för bekämpande av detta ur flera synpunkter allvarliga onda anlita biträde av utbildad detektiv. Resultatet därav hade visat sig så tillfredsställande, att styrelsen icke tvekade att uttala sig för ett vidare gående på denna väg. Detta syntes, åtminstone tills vidare, icke böra ske genom fast anställande vid tullverket av en eller flera personer med detektivutbildning, utan lämpligast sålunda, att till styrelsens förfogande ställdes medel, vilka styrelsen, i den mån omständigheterna gjorde sådant biträde behövt eller önskvärt, kunde äga för ändamålet använda. Styrelsen hade därför ansett sig böra ifrågasätta, att för den budgetsperiod, det avgivna förslaget avsåge, måtte för omformälda ändamål anvisas ett belopp av 25,000 kronor, av vilket jämväl kostnader för resor m. m. skulle utgå. Beloppet hade ansetts lämpligen böra upptagas under anslaget till diverse utgifter. För motsvarande ändamål syntes jämväl för år 1922 böra å tilläggsstat uppföras enahanda belopp, 25,000 kronor, varom styrelsen alltså gjorde hemställan.

Slutligen hade å omkostnadsstaten uppförts ett anslag å 1,219,200 kronor till *inköp av fortskaffningsmaterie*ll för kustbevakningen, från vilket anslag skulle bestridas kostnaden för de 24 s. k. tulljagare, för vilkas anskaffande styrelsen i annat sammanhang uttalat sig. Det sålunda angivna, därför erforderliga beloppet vore visserligen betydande nog men utgjorde en enligt styrelsens mening på grund av nödvändigheten att med det snaraste väsentligt stärka kust-

bevakningens organisation och effektivitet oundviklig utgift, som icke heller komme att belasta staterna under närmaste följd av år.

Beträffande sistberörda anslag »till inköp av fortskaffningsmaterieell för kustbevakningen» så ock förutnämnda anslag »till underhåll och drift av fortskaffningsmaterieell» samt »till legor för fortskaffningsmaterieell», i vad dessa avse kustbevakningen, har styrelsen framlagt vissa ingående beräkningar, för vilka närmare redogörelser komma att i det följande framläggas.

Departements-
chefen.

I de frågor, som sålunda komma att ånyo upptagas till behandling, torde jag icke behöva vid detta tillfälle angiva min uppfattning.

Vidkommande däremot övriga spörsmål rörande anslagen å omkostnadsstaten får jag här uttala min anslutning till generaltullstyrelsens förslag i dessa, utom såvitt angår anslaget till beklädnad och beväpning. Detta anslag anser jag nämligen kunna högst avsevärt nedbringas. Ty därest statsdepartementens avlöningsreglemente blir, såsom jag föreslagit, tillämpat jämväl på tullpersonalen, komma att från den del av anslaget, som avser beklädnad, bestridas endast kostnaderna för tjänstebeklädnad åt nu uniformsberättigade tulltjänstemän, vilka icke övergå på den nya staten, ävensom för möjliggörande i särskilda undantagsfall — liksom vid kommunikationsverken — av nedsättning i försäljningspriset under inköpspriset vid beklädnadsmaterialiers avyttring åt tullpersonal. För dessa ändamål synes mig för det halvår, staten skulle avse, ett belopp av 7,000 kronor kunna bli tillräckligt. Lägges härtill ett approximativt beräknat belopp av 1,000 kronor för möjligen erforderlig utökning eller förbättring på sina håll av tullpersonalens beväpning under samma halvår, skulle totalsumman av anslaget stanna vid 8,000 kronor. I mitt statförslag har anslaget därför införts med allenast detta sistnämnda belopp. — Det må i detta sammanhang erinras därom, att övergången till de nya beklädnadsföreskrifterna medför behov för generaltullstyrelsen av visst rörelsekapital för inköp av beklädnadsmaterialier. Sådant synes mig emellertid kunna utan riksdagens särskilda bemyndigande få förskotteras av tullmedlen.

I fråga om anslaget till utbildning i tulltjänsten har jag visserligen förut i dag principiellt tillstyrkt det förslag, att av detta anslag borde till generaltullstyrelsens förfogande årligen ställas ett belopp av förslagsvis 5,000 kronor för tulltjänstemäns studieresor i utlandet. Med hänsyn till att tullpersonalens samtliga utbildningsfrågor, såsom förut nämnts, för närvarande ligga under särskild utredning, har jag dock icke ansett lämpligt att i mitt statförslag för förra halvåret 1923 av här berörda anslag uttryckligen avskilja viss del för resestipendier.

Från förslagsanslaget till diverse utgifter synas medel böra få utgå även

för inrättande av tullverkets nya lokala laboratorier i Göteborg och Malmö samt för vidtagande av en del förberedande åtgärder för anordnande av det tillstyrkta huvudlaboratoriet i Stockholm. Med hänsyn till fallande priser anser jag detta kunna ske, utan att någon höjning i det av generaltullstyrelsen föreslagna anslagsbeloppet behöver företagas.

Om utverkande av medel å tilläggsstat för år 1922 för detektivundersökningar, som, enligt vad generaltullstyrelsen anfört, kunna behöva under sagda år företagas, kommer jag att senare i dag göra hemställan.

I anslutning till vad nyss omförmäls angående storleken av vissa anslag å omkostnadsstaten må här dels närmare beröras den av generaltullstyrelsen antydda frågan om anskaffande av en motorpatrullbåt för Stockholms tullbevakning, dels ock lämnas den redogörelse för vissa ekonomiska spörsmål rörande kustbevakningens fortskaffningsmaterie-

Anslag till
fortskaff-
ningsmate-
riell.

Tullbevakningsinspektionen i Stockholm har sedan 1880-talet haft en av tullverket anskaffad ångslup till förfogande för visitations- och patrulleringsfärder inom nämnda stads hamnområde. Den för närvarande nyttjade (»Argus») har varit i användning sedan början av sommaren 1901, ehuru den dock under berörda tid undergått ett flertal delvis ganska omfattande reparationer. Kostnaderna för dessa hava enligt från generaltullstyrelsens kameralbyrå under hand införskaffade upplysningar för åren 1918, 1919, 1920 och 1921 belöpt sig till respektive 4,655, 6,099, 8,539 och 6,441 kronor.

Patrullbåt i
Stockholm.

Före vidtagandet av en under år 1919 ifrågasatt reparation av den nu använda ångslupen anhöll bemälda tullbevakningsinspektion hos skeppsmättningsöverkontrollören om dennes uttalande angående en dylik åtgärd. I sitt den 27 mars 1919 avgivna svar härå anförde skeppsmättningsöverkontrollören bland annat som följer:

Skeppsmät-
ningsöver-
kontrollören.

I betraktande av den för användningen av ifrågavarande ångslup långa tiden, såväl under dygn som för år räknat, borde det vara förklarligt, att ångslupen vore jämförelsevis försliten, varom skeppsmättningsöverkontrollören ock ombord övertygat sig. I följd härav vore enligt hans förmenande att för framtiden förvänta årligt återkommande och alltmera omfattande reparationer, vilka säkerligen komme att ställa sig relativt kostsammare än anskaffning av ett nytt fartyg. Anskaffades ett nytt visitationsfartyg, borde detsamma vara av däckad typ dels med hänsyn till ökad sjösäkerhet, dels för underlättande av tilläggnngen till fartyg och ombordstigningen därå, dels ock för undvikande av sidoskott och sidostöttor, vilka eljest å öppet fartyg vore nödvändiga för uppbärande av tak.

Tullbevak-
ningsinspek-
tionen år
1919.

Under åberopande av nu återgivna utlåtande ävensom av en del andra handlingar lämnade tullbevakningsinspektionen i Stockholm i skrivelse till generaltullstyrelsen den 8 april 1919 följande upplysningar:

Enligt vad verkställda undersökningar givit vid handen, syntes en för omförmälda ångslups framtida bestånd nöjaktig reparation av densamma betingta en kostnad av 17,000 kronor, vartill komme omkring 3,000 kronor för önskvärd förlängning av slupen. Med hänsyn därtill hade chefen för tullbevakningsinspektionen med vederbörande vid flottans station i Stockholm förhandlat om möjlig överlåtelse till tullverket av någon marinen tillhörig patrullbåt. Därvid hade emellertid framkommit, att en dylik överlåtelse icke låte sig genomföra, men att varvet vore lika villigt som skyldigt att åt tullverket förfärdiga en ny för sitt ändamål fullt lämplig visitationsslup. Inspektionen hemställde fördenskull om generaltullstyrelsens bemedling för införskaffande av ritningar och kostnadsförslag till en sådan slup från nämnda varv samt om avslutande av kontrakt med varvet angående slupens leverans, därest varvets blivande anbud antoges. I avvaktan å nybyggnaden av en dylik slup komme emellertid den dittills använda ångslupen att underkastas en del mindre omfattande reparationsarbeten, varigenom densamma ansåges bliva användbar ännu ett eller möjligen två år.

Skeppsmät-
ningskontroll-
lören i
Stockholm.

Med anledning av vad sålunda framhållits anmodade generaltullstyrelsen den 14 maj 1919 skeppsmättningskontrollören i Stockholm att i samråd med chefen för tullbevakningsinspektionen därstädes verkställa och till styrelsen inkomma med utredning angående för ifrågavarande ändamål lämplig båttyp. Denna anmodan ledde till ett förslag från skeppsmättningskontrollören den 8 november 1919, att den erforderliga båten måtte byggas i överensstämmelse och samtidigt med en för Göteborgs tullbevakning avsedd patrullbåt, till vilken ritningar uppgjorts av förre professorn i skeppsbyggeri A. H. Lindfors.

Tullbevak-
ningsinspek-
tionen år
1920.

Berörda förslag biträdades av tullbevakningsinspektionen i Stockholm den 19 april 1920. Sedermera under året inkom emellertid anbud från en firma i Finland om leverans för tullbevakningens i Stockholm behov av en dåmera under byggnad varande heldäckad stålbåt ungefär liknande den av professor Lindfors föreslagna. Tullbevakningsinspektionens chef fann sig då, med avseende å nödvändigheten att ersätta den dittillsvarande patrullbåten med annan för ändamålet lämplig båt, böra tillstyrka godkännandet av detta anbud.

Generaltull-
styrelsen
år 1920.

Vad sålunda sist förekommit föranledde generaltullstyrelsen att i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 december 1920 hemställa om bemyndigande att för tullbevakningen i Stockholm för en kostnad av högst 50,000 kronor, vartill komme tullavgift med 10 procent av båtens värde, inköpa omförmälda erbjudna båt.

Denna hemställan hade åter till följd, att Kungl. Maj:t den 4 februari 1921 till riksdagen avlät proposition (nr 63) om anvisande av medel för anskaffande av den begärda motorpatrullbåten. Vid ärendets föredragning i statsrådet anförde vederbörande departementschef bland annat, att han vid granskning av handlingarna i ärendet kommit till den bestämda uppfattning, att anskaffandet av en ny patrullbåt för Stockholms tullbevakning icke längre kunde utan allvarsamma olägenheter uppskjutas. Emellertid vann propositionen icke bifall av riksdagen, som förklarade sig ej hava av den i propositionen lämnade utredningen blivit övertygad, att anskaffandet av patrullbåten vore av behovet påkallat; i varje fall syntes det riksdagen, att staten icke borde under då rådande förhållanden, när ringa tillgång å arbete förefunnes vid svenska varv, såväl statens egna som enskilda, från utlandet verkställa inköp av fartyg.

1921 års
riksdag.

Det torde få här omnämnas, att generaltullstyrelsen i en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse den 7 mars 1921 upplyst, att styrelsen låtit en fackman efter vederbörligt tillstånd besiktiga flottan tillhöriga och å dess härvarande varv befintliga smärre båtar i syfte att få utrönt, huruvida någon bland dessa till äventyrs kunde få av tullverket för ifrågavarande ändamål övertagas. Ett över berörda besiktning insänt instrument av den 4 mars 1921 utvisade emellertid, att de båtar, som eventuellt kunde av flottan avstås till tullverket (två vedettbåtar), vore odugliga till hamnbevakning.

Båtar från
flottan.

Sedermera under året har tullbevakningsinspektionen i Stockholm i skrivelser till generaltullstyrelsen den 19 maj och den 14 juni 1921 hemställt om tillstånd att, då förenämnda patrullbåt »Argus» icke utan betydande förändringar och förbättringar under någon längre tid kunde fortfarande begagnas, något som vitsordats av varvschefen vid flottans station i Stockholm den 19 april 1921, låta verkställa nu berörda arbeten. Dessa, som helst borde bestå i omändring av båten till motorbåt jämte förlängning av och utförande i överensstämmelse med fartygsinspektionens fordringar av reparationer å densamma, komme att, om de företogos i berörda utsträckning, betinga ett pris av 38,000 kronor enligt från svensk firma inkommet anbud. Endast reparationerna skulle, därest de utfördes i den omfattning fartygsinspektionen krävde, föränleda en kostnad av 23,000 kronor.

Tullbevak-
ningsinspek-
tionen år
1921.

Generaltullstyrelsen har i anledning härav i skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 november 1921 förnyat sin framställning om medel för anskaffande av en ny patrullbåt för Stockholms tullbevakning och i sådant

Generaltull-
styrelsen
år 1921.

avseende anført följande i anslutning till en redogörelse för nyssnämnda förslag om utförande av åtskilliga arbeten å patrullbåten »Argus»:

»Då det syntes generaltullstyrelsen i hög grad olämpligt, att ifrågavarande åldriga och i flera avseenden för sitt ändamål olämpliga båt skulle undergå omändrings- och reparationsarbeten till en så betydande kostnad och då generaltullstyrelsen för övrigt icke till sitt förfogande har medel för ändamålet, har tullbevakningsinspektionens omnämnda framställning icke föranlett någon annan åtgärd från generaltullstyrelsens sida än att styrelsen låtit vid flottans härvarande varv för en kostnad av 5,440 kronor 44 öre utföra de reparationer, som varit alldeles ofrånkomliga för ångslupens användning under närmaste tid.

Nu nämnda kostnad utgör ett led i de utgifter, som förorsakas tullverket av de årligen återkommande mer eller mindre dyrbara reparationsarbeten, vilka icke kunna undvikas, om ångslupen överhuvud taget skall kunna användas. Då dessa reparationer, under vilkas pågående annat fartyg för ändamålet ifråga måste av tullverket förhyras, i längden torde för statsverket bliva avsevärt mycket dyrare än anskaffandet av en ny ändamålsenlig motorfarkost och därjämte ovillkorligen allvarsamma olägenheter måste uppstå, om icke ny patrullbåt för Stockholms tullbevakning snarast anskaffas, har generaltullstyrelsen ansett sig nödsakad att — — — ånyo göra framställning om anskaffande av en sådan patrullbåt.»

I fortsättningen har styrelsen omförmålt, att den under hand från närmare angivna svenska firmor och bolag införskaffat anbud å bygganbudet av en för tullbevakningen i Stockholm avsedd båt av samma beskaffenhet som den för Göteborg enligt beslut av 1921 års riksdag anskaffade patrullbåten samt att dessa anbud slutade på belopp av lägst 44,400 kronor och högst 77,000 kronor. Med denna utgångspunkt har styrelsen sedan utformat sitt anslagskrav på detta sätt:

»Då de avgivna anbuderna sålunda variera i ganska betydlig mån och det icke i sakens nuvarande läge kan avgöras, huruvida det lägsta anbudet lämpligen bör antagas, har styrelsen icke trott sig kunna föreslå det erforderliga anslaget belopp begränsat till det lägsta anbudets — — —; och hemställer alltså styrelsen nu, att å tilläggsstat för år 1922 måtte, för anskaffande av en för Stockholms hamn avsedd patrullbåt, anvisas ett förslagsanslag, högst 55,000 kronor.»

Departementschefen.

Av handlingarna i detta ärende har jag fått den uppfattning, att åtgärder måste vidtagas för att få fullgod båtmateriell ställd till Stockholms tullbevaknings förfogande, i likhet med vad som under fjolåret skett beträffande Göteborgs tullbevakning. Den nuvarande patrullbåten synes nämligen vara av den otillfredsställande beskaffenhet, att ständiga reparationer påfordras för att få densamma i det skick, att den kan anses åtminstone tämligen sjövärdig. Då kostnaderna för dessa, enligt vad som upplysts, endast för de senaste fyra åren uppgått till sammanlagt nära 26,000 kronor, förutom vad som måst erläggas för förhyrning av annan

båt under de tider, reparationerna pågått, förefaller det mig vara ekonomiskt mindre fördelaktigt att nedlägga eljest ofrånkomliga betydande kostnader å istandsättande av den hittills använda patrullbåten, vilken för övrigt, efter vad jag inhämtat, i flera avseenden icke nöjaktigt kan uppfylla de fordringar, som numera måste ställas på en patrullbåt inom Stockholms vidsträckta hamnområden. Möjlighet att få ifrågavarande båt ersatt med någon flottan tillhörig sådan av lämpligare beskaffenhet synes vara helt utesluten. Ej heller har, såvitt jag erfarit, från enskilt håll inom landet avgivits anbud om avyttring av redan färdigbyggd båt, passande för patrulltjänsten. Vid sådant förhållande läser ej återstå annat än att gå i författning om byggande av en särskilt för ändamålet konstruerad farkost. Det förslag generaltullstyrelsen i sådant avseende framlagt, nämligen att, såsom av sakkunniga förordats, låta utföra en dylik farkost efter i huvudsak de ritningar och arbetsbeskrivningar, som tjänat till ledning vid byggandet av förenämnda för Göteborgs tullbevakning levererade båt, synes mig kunna godkännas, allrahelst som ett den 30 december 1921 utfärdad avsyningsinstrument rörande sist omnämnda båt givit vid handen, att denna vid anställda provningar visat sig fullt tillfredsställande. De föreliggande anbudena å leverans av den tilltänkta patrullbåten för Stockholm härröra samtliga från svenska verkstäder, varför inhemsk arbetskraft kommer att, oavsett vilket anbud som slutligt antages, med båtens byggande erhålla sysselsättning. Med hänsyn till de gränser, inom vilka leveransprisen enligt de olika anbudena ligga, och den kostnad, patrullbåten för Göteborgs tullbevakning betingat, enligt uppgift 62,500 kronor, vill jag icke ifrågasätta någon sänkning av det maximianslag, generaltullstyrelsen ansett behöfligt för anskaffandet av patrullbåten för Stockholms tullbevakning, 55,000 kronor. Emellertid förutsätter jag, att nytt leveransanbud kommer att infordras, sedan tillstånd till båtens byggande lämnats, då möjligen någon ytterligare nedgång i anskaffningskostnaden kan påräknas.

Jag tillstyrker alltså, att en motorpatrullbåt, byggd i huvudsaklig överensstämmelse med den av 1921 års riksdag för Göteborgs tullbevakning beviljade, anskaffas för Stockholms tullbevakning samt att för sådant ändamål anvisas nyssnämnda belopp, 55,000 kronor. Då emellertid leveransen av denna båt knappast kan hinna eller i varje fall med hänsyn till de provisoriska reparationer å den nuvarande patrullbåten, som ändock kunna förväntas bli oundgängliga under tiden för samma leverans, behöva ske tidigare än i början av år 1923, synes anskaffningsbeloppet ej nödvändigtvis böra anvisas å tilläggsstat för år 1922 utan kunna utgå av anslag å ordinarie staten för förra halvåret 1923. De förskott

å leveranssumman, som må kontraktsevenligt fordras, lärer generaltullstyrelsen kunna utan riksdagens särskilda medgivande få av under år 1922 tillgängliga medel utbetala. I enlighet härmed har jag i det förslagsanslag å omkostnadsstaten för sagda budgetsperiod, som avser medel till inköp av fortskaffningsmaterieell för kustbevakningen, inräknat meranämnda för patrullbåten i Stockholm erforderliga högsta belopp, 55,000 kronor, samtidigt varmed jag förändrat benämningen å samma anslag till »anslag till inköp av fortskaffningsmaterieell för tull- och kustbevakningen».

Kustbevak-
ningens far-
koster m. m.

Vad beträffar kostnaderna för nyanskaffning och underhåll av den vid kustbevakningen enligt generaltullstyrelsens uppfattning erforderliga tjänstemateriellen har styrelsen i förevarande skrivelse den 17 oktober 1921 med stöd av mottagna leveransanbud och eljest erhållna uppgifter ansett desamma kunna beräknas sålunda:

Tab. I.

Engångskostnader.

Tulljagare med tillbehör (24 st. å 50,800 kronor)	kronor 1,219,200:—
Tullbåtar av typ I (28 st. å 8,500 kronor)	» 238,000:—
Tullbåtar av typ II (18 st. å 4,950 kronor)	» 89,100:—
Snipor (med utombordsmotor; 84 st. å 700 kronor)	» 58,800:—
Motorcyklar (2 st. å 1,800 kronor)	» 3,600:—
Cyklar (73 st. å 220 kronor)	» 16,060:—
Summa	kronor 1,624,760:—

Tab. II.

Annuiteter och årskostnader.

(Annuiteter uträknade efter en räntefot av sex procent.)

Tulljagare med tillbehör (24 st.):	
annuitet (16 år)	kronor 120,642: 45
underhåll (24 × 1,000 kronor)	» 24,000:—
Tullbåtar av typ I (28 st.):	
annuitet (16 år)	» 23,550: 61
underhåll (28 × 300 kronor)	» 8,400:—
Tullbåtar av typ II (18 st.):	
annuitet (16 år)	» 8,816: 64
underhåll (18 × 200 kronor)	» 3,600:—
Snipor (84 st.):	
annuitet (16 år)	» 5,818: 39
underhåll (84 × 75 kronor)	» 6,300:—
Motorcyklar (2 st.):	
annuitet (5 år)	» 854: 63
underhåll (2 × 200 kronor)	» 400:—
Cyklar (73 st.):	
annuitet (5 år)	» 3,812: 59
underhåll (73 × 25 kronor)	» 1,825:—
Summa	kronor 208,020: 31.

De årliga kostnaderna för driften av tjänstemateriellen vid kustbevakningen efter genomförande av generaltullstyrelsens förslag till omorganisation av nämnda bevakning har styrelsen funnit kunna upptagas sålunda:

Tulljagare (24 st.; gångtid för motorn 250 dygn med 4 timmars normal och $\frac{1}{2}$ timmas forcerad fart; bensinkostnad per timma respektive kronor 9:28 och 29:58; smörj-oljekostnad per timma respektive kronor 1:— och 3:—)	kronor 344,460:—
Tullbåtar av typ I (28 st.; gångtid för motorn 300 dygn à 2 timmar; fotogenkostnad per timma kronor 1:20; smörj-oljekostnad per timma kronor 0:10)	» 21,840:—
Tullbåtar av typ II (18 st.; gångtid för motorn 300 dygn à 2 timmar; fotogenkostnad per timma kronor 0:60; smörj-oljekostnad per timma kronor 0:06)	» 7,128:—
Snipor (84 st.; gångtid för motorn 300 dygn à $\frac{1}{2}$ timma; driv- och smörj-oljekostnad per timma kronor 0:44)	» 5,544:—
Motorecyklar (2 st.; driv- och smörj-oljekostnad för vardera per år kronor 618:—)	» 1,236:—
Summa kronor	380,208:—

Till dessa beräkningar har generaltullstyrelsen knutit följande uttalanden:

»Enligt nu återgivna beräkningar skulle alltså, då jämlikt styrelsens förslag allenast tulljagarna komme att inköpas och underhållas av tullverket men övrig tjänstemateriell anskaffas och underhållas av tjänstemännen själva mot legor, *tullverkets engångsutgift* för tjänstemateriellen för kustbevakningspersonalen belöpa sig till högst 1,219,200 kronor, eller kostnaden för 24 tulljagare med tillbehör. Anmärkas bör emellertid, att i denna summa kostnaden för motorer till jagarna upptagits till ett belopp av 23,300 kronor per motor, utgörande normalt pris för en sådan, ehuru till styrelsen ingivits anbud om försäljning av fem nya och tjugu endast föga använda, tillfälligtvis tillgängliga motorer av för jagarna avsett slag (dock av äldre konstruktion, som ej läser möjliggöra fartens uppdrivande till mera än 10. s eller vid forcering 17 knop) till ett pris per motor — exklusive propeller à 300 kronor — av 8,900 kronor eller, om samtliga motorer inköpas samtidigt, 8,000 kronor. Då styrelsen anser, att på senare tiden inträffade förhållanden göra en snabb förbättring av kustbevakningspersonalens tekniska hjälpmedel till en angelägenhet av största betydelse och förty finner sig böra bland annat tillstyrka ett genomförande på en gång över hela riket av systemet med tulljagare, erfordras givetvis, att särskilda medel nu anvisas för tullverkets nyssberörda engångsutgift för tjänstemateriellen vid kustbevakningen, 1,219,200 kronor. Med hänsyn därtill, att ifrågavarande materiell knappast kan till någon del komma till definitiv användning förrän ett par veckor förflutit av år 1923, torde icke, ehuru beställningen av materiellen tydligen måste ske under år 1922, tiden för den slutgiltiga leveransen av och därmed också slutlikviden för materiellen behöva bestämmas till tidigare tillfälle än någon dag i början av år 1923. Vid sådant

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89). 29

förhållande synas de förberörda anskaffningsmedlen böra utgå av anslag å 1923 års stat och anvisning av medel för ändamålet å tilläggsstat för år 1922 kunna undvikas. Erforderliga förskott å leveranssumman under sistnämnda år lärer styrelsen kunna få av tillgängliga medel utbetalade. Det torde böra här uppmärksammas, att nyssberörda anskaffningskostnad realiter blir minskad med det belopp, som må inflyta vid försäljning av den av tullverket för närvarande ägda kustbevakningsångaren inom Haparanda tullkammardistrikt, vilken framdeles skulle bliva för tullverket obehövligh.

Av de nyss framlagda beräkningarna framgår vidare, att *underhållet* av tulljagarna ävensom *driften* av dessa och den fortskaffningsmateriell, som skulle anskaffas av tjänstemännen själva, komme att betinga en årlig sammanlagd kostnad av i runt tal 404,200 kronor. Däri ingår kostnaden för underhållet av tulljagarna med 24,000 kronor. Då emellertid denna underhållskostnad under första året efter tulljagarnas anskaffning icke torde behöva uppgå till på långt när detta belopp, har styrelsen ansett ifrågakostnad kunna upptagas med allenast fjärdedelen av beloppet eller 6,000 kronor. Tullverkets kostnad för underhåll och drift av kustbevakningens fortskaffningsmateriell skulle därigenom för år 1923 komma att belöpa sig till allenast 386,200 kronor eller för första halvåret 1923 till 193,100 kronor. Detta belopp torde böra utgå av det på tullverkets omkostnadsstat förefintliga förslagsanslag till 'underhåll och drift av fortskaffningsmateriell'.

Jämväl för bestämmande av storleken å det belopp, som bör anslås till *legor* åt kustbevakningspersonalen efter den nya organisationens ikraftträdande synas meranämnda beräkningar kunna tjäna till ledning. Styrelsen anser nämligen, att legornas storlek bör och för framtiden också säkrare än hittills kan göras beroende av annuiteterna och underhållskostnaderna för respektive tjänstemateriell. Med denna utgångspunkt kan, med hänsyn till att summan av annuiteterna och de årliga underhållskostnaderna för samtliga tullbåtar, snipor, motoreyklar och cyklar beräknats till 63,378 kronor, den del av det å tullverkets omkostnadsstat upptagna förslagsanslag till 'legor för fortskaffningsmateriell', som avser dylika legor åt kustbevakningspersonalen, uppskattas för år till omkring 64,000 kronor och således för första halvåret 1923 till 32,000 kronor. Det förefaller emellertid styrelsen, som om en viss besparing i det sålunda beräknade anslaget skulle kunna ernås genom tillämpning av det system för *övergången* till den nya tjänstemateriellen, till vilket styrelsen nu går att framlägga förslag.

Såsom förut ifrågasatts, böra samtliga erforderliga tulljagare redan från början på en gång anskaffas. Vad åter beträffar tullbåtarna, torde såsom sådana under de närmaste åren få, därest vederbörande kustbevakningstjänstemän så önska, användas tulljakter av hittillsvarande typ, som med avseende å byggnad och fart prövas icke vara de föreslagna tullbåtarna underlägsna och jämväl ur bemanningssynpunkt anses tillfredsställande, dock att legorna för dessa jakter, vilka givetvis böra fastställas med hänsyn till jaktens kostnad och ålder, ej skulle — till förebyggande av obehörigt dröjsmål med nyanskaffning av de fastställda, mera ändamålsenliga och i drift merendels billigare tullbåtarna — i något fall få utgå med högre belopp än som skolat utgå, därest tjänstefarkosten i stället utgjort en tullbåt. Genom en sådan anordning synes

utan förfång för det allmännas intressen den enskilde tjänstemannens olägenheter av ett brådstörtat inköp av kostsam ny materiell hava tillbörligen beaktats. De hittillsvarande tulljakter, vilka icke på detta sätt komma till användning, böra under i tillämpliga delar enahanda former, som styrelsen tidigare tillstyrkt (utlåtande över 1914 års tullkommissions betänkande IA, sid. 129 o. f.), inlösas av tullverket, för så vitt vederbörande kustbevakningstjänsteman anmält önskemål i sådan riktning och därvid tillika förpliktat sig att avstå från sin materiell mot det inlösningsvärde, som vid av tullverket anordnad värdering kunde varda fastställt. Särskilt anslag för bestridande av kostnaderna för en sådan inlösnings och den förutgångna värderingen läser icke vara behöfligt, utan torde styrelsen kunna bemyndigas att förskottera dessa av tullmedlen. Ifrågavarande kostnader kunna nämligen antagas bli va tullverket ersatta genom försäljning av den inlösta materiellen; till äventyrs uppkommande underskott synes böra få av styrelsen avföras ur räkenskapen från vederbörligt anslag å omkostnadsstaten. Vad slutligen angår återstående tjänstemateriell, snipor, motorecyklar och cyklar, bör givetvis hinder ej resas mot att hos kustbevakningen vid tiden för omorganisationens ikraftträdande förefintlig sådan materiell av tjänlig beskaffenhet alltfört tills vidare kommer till användning i den utsträckning, som enligt styrelsens posteringsplan befunnits erforderlig; övrig nu omhandlad materiell bör enligt styrelsens mening likaledes under nyss berörda förutsättningar och villkor inlösas av tullverket.»

Jag har förut i dag fäst uppmärksamheten å den synnerliga angelägenheten av kustbevakningens skyndsamma modernisering och i avslutning därtill tillstyrkt ett omedelbart godkännande av de förbättrade typer för båtmateriellen vid samma bevakning, som generaltullstyrelsen föreslagit efter en till synes grundlig utredning genom på området förfarna personer. Härtill må nu läggas, att jag finner det vara av ej mindre vikt, att den båtmateriell, vars beskaffenhet sålunda ansetts lämplig, snarast möjligt anskaffas i sin helhet. Även om åtskilliga kuststräckor kunnat utpekas såsom för smugglingsåtgärder i särskilt hög grad utsatta, synes det mig icke gärna kunna medföra nöjaktigt hämmande av den olagliga trafiken att tills vidare utrusta kustbevakningen med bättre tekniska hjälpmedel allenast här och var, så mycket mindre som det lär visat sig, att erforderlig skärpning av kustbevakningen på en plats endast lett till att den olagliga varutrafiken uppsökt en annan, där tullverkets tillsyn varit för samma trafik mindre besvärande. Med hänsyn härtill och då varje dröjsmål med genomförandet av ett effektivare skydd vid landets vattengränser otvivelaktigt måste innebära, att åsyftad verkan av viss social eller ekonomisk lagstiftning i allt större mån äventyras, vill jag alltså icke underlåta att nu tillstyrka anvisande av medel i staten för förra halvåret 1923 till anskaffande med det snaraste av den viktigaste båtmateriellen, tulljagarna. Den kostnadsberäk-

Departement-
schefen.

ning, som av generaltullstyrelsen framlagts, har ej givit mig anledning till erinran; dock förväntar jag, att, därest det omförmälda billigare anbudet å motorer för dessa jagare står fast vid tiden för ett eventuellt medgivande till båtmateriellens anskaffning, ytterligare undersökningar skola genom styrelsens försorg företagas till utrönande av, huruvida nämnda motorer må kunna jämväl ur annan än ekonomisk synpunkt anses böra ifrågakomma till inköp för jagarna. De medel, som skulle behöva ställas till förfogande för anskaffning av tulljagarna, 1,219,200 kronor, har jag i mitt statförslag sammanfört med de för inköpet av patrullbåten för Stockholms tullbevakning beräknade medlen, 55,000 kronor, under den gemensamma titeln »anslag till inköp av fortskaffningsmateriell för tull- och kustbevakningen».

Ej heller mot grunddragen av den plan, generaltullstyrelsen tänkt sig anlitad beträffande tjänstemateriellen vid övergången till den nya organisationen för kustbevakningen, har jag skäl till invändningar. Emellertid förutsätter jag, att styrelsen icke med sin plan velat utestänga möjligheten för vederbörande kustbevakningspersonal att få jämväl de nuvarande så kallade tullbåtarna inlösta av statsverket, i mån som desamma icke kunna på grund av likvärdighet med viss materiell enligt de nya typerna under en övergångstid användas i stället för sådan. Därjämte anser jag mig böra framhålla, att bestämmandet av inlösningssumman för den materiell, som enligt nämnda plan skulle av statsverket inlösas, bör enligt min mening ske med tagen hänsyn icke blott till beskaffenheten av materiellen utan även i görligaste mån till vad ägaren av materiellen fått efter dess inköp sammanlagt uppbära av staten i mot amortering av inköpskostnaderna svarande legobelopp. Den närmare ordningen för ifrågavarande inlösen liksom ock för genomförandet av övergången i övrigt till de förändrade smärre båttyperna läser emellertid icke nu behöva fastställas; utan synes bestämmandet i detalj härav kunna anförtras åt generaltullstyrelsen. Jag hemställer därför nu allenast om utverkande av riksdagens medgivande, att tullpersonal tillhörig, mot lega hittills hållen fortskaffningsmateriell må, i mån som generaltullstyrelsen finner så böra ske och efter vederbörlig värdering, av statsverket inlösas, att värderings- och inlösningskostnaderna må av tullmedlen förskotteras samt att, i händelse vid försäljning för statsverkets räkning av ifrågavarande materiell försäljningspriset skulle understiga nyssberörda kostnader, underskottet må ur tullverkets räkenskap såsom omkostnader avföras.

De för kustbevakningens del avsedda anslagsbeloppen till underhåll och drift av fortskaffningsmateriell och till legor för fortskaffningsmate-

riell har jag funnit vara av generaltullstyrelsen till storleken väl avvägda, varför dessa belopp jämväl ingå i det statförslag, om vars godkännande jag hemställer. I likhet med generaltullstyrelsen har jag visserligen ansett icke osannolikt, att en viss besparing å sistberörda anslag skall kunna visa sig möjlig till följd av sättet för övergången till den nya båtmateriellen; dock finner jag det knappast välbetänkt att i saknad av erfarenhet om övergångens verkningar nu låta denna förmodan föranleda nedsättning i det anslagsbelopp, som eljest måste anses behövt.

Storleken av de olika anslagen på omkostnadsstaten under hälften av åren 1922 och 1923, beträffande sistnämnda halvår enligt dels generaltullstyrelsens, dels mitt nu föreliggande förslag till stat, ävensom av de verkliga utgifterna från staten under förra halvåret 1921 framgår av den sammanställning i dessa avseenden, vilken jag anhåller att nu få framlägga. Denna sammanställning upptager jämväl de hittillsvarande anslagsbeloppen under de delvis förändrade titlar, som av mig föreslagits, ändock att ändamålet med dessa belopp i ett par fall icke varit till alla delar desamma, som angives i den använda nya anslagstiteln.

Jämförande
översikt.

	Verkliga utgifter förra hälften av år 1921 kronor	Anslag enligt stat		
		hälften av år 1922 kronor	hälften av år 1923	
			enligt generaltull- styrelsens förslag kronor	enligt departe- ments- chefens förslag kronor
Anslag till vissa arvoden enligt särskild förteckning ¹ , <i>förslagsanslag</i>	1,360	1,360	1,310	1,310
Anslag till gottgörelse åt rådhusrätterna för avgörande av tullmål, <i>förslagsanslag</i>	7,905	2,000	8,000	8,000
Anslag till rese- och traktamentskostnader, <i>förslags- anslag</i>	31,851	55,000	30,000	30,000
Anslag till byggnader, hyror och tomtören m. m., <i>för- slagsanslag</i>	55,221	50,000	50,000	50,000
Anslag till underhåll och drift av fortskaffningsmaterieil, <i>förslagsanslag</i>	20,028	40,000	212,000	212,000
Anslag till expenser, <i>förslagsanslag</i>	349,212	250,000	300,000	300,000
» » telegramporto, <i>förslagsanslag</i>	33,304	15,000	30,000	30,000
» » läkarvård och medikamenter samt begravningshjälp, <i>förslagsanslag</i>	27,947	30,000	30,000	30,000
Anslag till gratifikationer åt krono-, lots- och kanal- personal.....	449	750	500	500
Anslag till legor för fortskaffningsmaterieil, <i>förslags- anslag</i>	133,482	125,000	75,000	75,000
Anslag till utbildning i tulltjänsten, <i>förslagsanslag</i> ...	19,532	10,500	10,500	10,500
» » beklädnad och beväpning, <i>förslagsanslag</i> ...	73,664	226,500	280,000	8,000
Anslag till beslagarandelar samt tullstatens enskilda pensionsinrättnings andelar av böter, <i>förslagsanslag</i>	446,911	545,000	45,000	45,000
Anslag till ersättning för övertidstjänstgöring, <i>förslags- anslag</i>	—	—	125,000	125,000
Anslag till hemliga utgifter.....	6,000	3,000	3,000	3,000
» » diverse utgifter, <i>förslagsanslag</i>	77,183	70,000	95,000	95,000
» » inköp av fortskaffningsmaterieil för tull- och kustbevakningen (engångsutgift), <i>förslagsanslag</i>	—	—	* 1,274,200	1,274,200
Summa	1,284,049	1,424,110	2,569,510	2,297,510

¹ Till särskild ordförande i gränstullrätten inom Norrbottens län 1,000 kronor, till tolk för finska språket vid samma rätt 150 kronor, till präst i Sandhamn 125 kronor, till skollärare i Landsort 35 kronor samt för förra hälften av år 1921 och hälften av år 1922 till skollärare i Huvudskär 50 kronor.

* Därav 55,000 kronor beräknade å tilläggsstat för år 1922 till inköp av en patrullbåt för Stockholms tullbevakning.

Denna sammanställning giver vid handen, att summan av det av mig framlagda förslag till omkostnadsstat för förra halvåret 1923 överstiger det beräknade anslagsbeloppet enligt stat för motsvarande tid 1922 med 873,400 kronor.

Vidare utvisar sammanställningen, att summan av mitt förslag jämväl överstiger de såsom verkliga betecknade utgifterna från omkostnadsanslagen under förra hälften av år 1921 med 1,013,461 kronor men understiger det sammanlagda beloppet av anslagen enligt generaltullstyrelsens förslag med 272,000 kronor.

Om vid dessa jämförelser anslagen till engångskostnader för inköp av fortskaffningsmaterie till tull- och kustbevakningen icke medtagas, underskjuter mitt förslag anslagen enligt stat för hälften av år 1922 med 400,800 kronor, de verkliga utgifterna under förra hälften av år 1921 med 260,739 kronor och anslagen enligt generaltullstyrelsens förslag med 272,000 kronor.

Bortses därjämte även från anslagen till beslagarandelar samt tullstatens enskilda pensionsinrättnings andelar av böter ävensom till ersättning för övertidstjänstgöring — vilka anslag upptagits i de olika staterna endast av bokföringshänsyn — visar det sig, att mitt förslag visserligen överstiger de verkliga utgifterna under förra hälften av år 1921 med 16,172 kronor men understiger anslagen enligt stat för hälften av år 1922 med 25,800 kronor och anslagen enligt generaltullstyrelsens förslag med 272,000 kronor.

Extra staten.

Då frågorna om de administrativa anordningarna vid tullverkets kustbevakning tidigare i dag behandlades, omnämnde jag bland annat, att generaltullstyrelsen och 1902 års löneregleringskommitté tillstyrkt förslag om inrättande å ordinarie stat av tre kustbevakningskontrollörsbefattningar, vilkas innehavare skulle utöva såväl administrativt som kameratealt chefskap över kustbevakningspersonalen inom var sitt distrikt.

Under erinran att även jag förklarat mig biträda förslaget om anställande av tre kustbevakningskontrollörer men emellertid av närmare angivet skäl funnit deras befattningar böra tills vidare uppföras på extra stat, får jag nu hemställa om utverkande på sådan stat för förra halvåret 1923 av medel till avlöningar under nämnda tid vid ifrågavarande befattningar. Det för ändamålet erforderliga anslagsbeloppet utgör, då befattningarna böra hänföras till 13 lönegraden och innehavarna av desamma till följd av befattningarnas uppförande på extra

Ökning av arbetskrifterna vid tullverket.

Departementschefen.

stat böra åtnjuta lön enligt en löneklass närmast lägre än den, som eljest skulle gällt, 10,485 kronor eller i avrundat tal 10,500 kronor. Då det emellertid ej får anses helt uteslutet, att ett överskridande av detta sistnämnda belopp i någon mån kan bli nödvändigt till undvikande av att å sådan befattning förordnad tjänsteman lider minskning i avlöningsförmåner, som eljest skolat tillkomma honom, synes det sålunda beräknade beloppet lämpligen böra upptagas såsom förslagsanslag.

I fråga om grunderna för avlöningsförhållandena vid omförmälda befattningar bör gälla vad redan meddelats i 43 § av kungörelsen den 31 december 1921 (nr 778) med avlöningsbestämmelser för icke-ordarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

Övergångsavlön-
ing till
tullverkets
personal.

I samband med godkännande av avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, beslöt 1921 års riksdag, med anledning av det i reglementet förekommande stadgandet om avlönings utbetalande i efterskott, att vid reglementets ikraftträdande skulle till tjänsteman, som dessförrinnan ägt uppbära någon del av avlöningen i förskott, på statsverkets bekostnad utbetalas erforderligt belopp för förmedling av övergången till det nya utbetalningssystemet.

Generaltullstyrelsen har nu förutsatt, att ett liknande beslut borde för tullverkets vidkommande meddelas och har därför i sitt den 17 oktober 1921 framlagda förslag till extra stat för tullverket för budgetsperioden 1 januari—30 juni 1923 till nyssberörda ändamål avsett ett beräknat belopp av 428,000 kronor. Detta belopp har upptagits såsom förslagsanslag, enligt uppgift förnämligast på grund av den osäkerhet i beräkningen, som vore en följd av under tiden före den nya statens ikraftträdande inträffande befordringar och avsked samt därmed sammanhängande ändringar med avseende å utgående avlöningsförhöjningar.

Departements-
chefen.

Lika med generaltullstyrelsen finner jag det uppenbart, att den i tidigare fall tillämpade anordningen för förmedling av övergången till efterskottsutbetalning av hela lönen måste förekomma även vid tullverket. Jag hemställer därför om utverkande av riksdagens förklaring i sådan riktning. För den av en dylik förklaring härrörande engångskostnad, vilken i överensstämmelse med generaltullstyrelsens beräkningar torde kunna upptagas till 428,000 kronor, tillstyrker jag, att medel utverkas på extra stat för förra halvåret 1923 såsom ett förslagsanslag. Nyssnämnda belopp har i 1922 års statsverksproposition bland de extra

anslagen under sjunde huvudtiteln beräknats för övergångsavlöning till tullverkets personal.

Sammanfattning av staterna för förra halvåret 1923.

Anslagsbeloppen enligt av mig framställda förslag rörande tullverkets ordinarie och extra stater för budgetsperioden 1 januari—30 juni 1923 utvisa i jämförelse med halva anslagsbeloppen å nämnda stater för år 1922 följande slutsummor:

Jämförande
översikt.

S t a t e r	A n s l a g s b e l o p p			
	hälften av år		ökning kronor	minskning kronor
	1922 kronor	1923 kronor		
a. Ordinarie staten.				
Avlöningsstaten	¹ 4,154,625	6,142,280	1,987,655	—
Indragnings- och övergångsstaterna	3,450	83,000	79,550	—
Pensionsstaterna:				
för avskedade tjänstlinnehavare	200,000	200,000	—	—
för avlidna tjänstlinnehavares änkor och barn	12,500	19,000	6,500	—
Omkostnadsstaten	1,424,110	2,297,510	873,400	—
Säger	5,794,685	8,741,790	2,947,105	—
b. Extra staten.				
Till ökning av arbetskrafterna	² 429,250	10,500	—	418,750
Till övergångsavlöning	—	428,000	428,000	—
Säger	429,250	438,500	428,000	418,750
Summa	6,223,935	9,180,290	3,375,105	418,750

Den av mig framlagda ordinarie staten för förra halvåret 1923 överstiger således hälften av motsvarande stat för år 1922 med 2,947,105 kronor, under det att den av mig tillstyrkta extra staten för förra halvåret 1923 överskjuter hälften av ext¹ staten för år 1922 med 9,250 kronor. Summan av de ordinarie och extra staterna enligt mitt förslag

¹ Här ingå anslagsbelopp för begynnelseavlöningar jämte ortstillägg, vikariatsersättningar m. m. (3,090,625 kronor), ålderstillägg (400,000 kronor), tillfällig löneförbättring (41,000 kronor) och tillfälliga lönetillägg (623,000 kronor).

² Här ingå anslagsbelopp för avlöningar (386,750 kronor) och ortstillägg (42,500 kronor).

är följaktligen 2,956,355 kronor högre än däremot svarande summa enligt 1922 års stat.

Det bör emellertid härvid uppmärksammas, att i staterna för förra halvåret 1923 äro medräknade tvenne väsentliga anslagsbelopp till engångskostnader, som icke äga motsvarighet i staterna för år 1922, nämligen dels å ordinarie omkostnadsstaten 1,274,200 kronor till inköp av viss fortskaffningsmaterieell för tull- och kustbevakningen, dels ock å extra staten 428,000 kronor till övergångsavlöning. Undantagas dessa belopp, tillsammans 1,702,200 kronor, kommer merbeloppet enligt mitt förslag till stater att uppgå till allenast 1,254,155 kronor.

Härutöver må slutligen beaktas, förutom vad i det föregående anförts om viss förväntad, till omkring 178,000 kronor möjligen uppgående besparing i den av mig upprättade avlöningsstaten, jämväl att i samtliga här ifrågavarande beräkningar bortsetts från dyrtidstillägg. Då med de beräkningsgrunder, jag förut i dag vid behandlingen av tullverkets avlöningsstat angivit, nedgången i statsverkets utgifter för dyrtidstillägg åt tullpersonal i och med den nya statens tillämpande torde kunna för förra halvåret 1923 uppskattas till omkring 556,000 kronor, minskas alltså, därest hänsyn tages till berörda förmån, merkostnaden enligt staterna för förra halvåret 1923 till 2,400,355 kronor eller vid frånräknande tillika av nyssnämnda engångskostnader till 698,155 kronor.

Förändrad
uppställning
av staterna.

Den specifikation av utgiftsstater för tullverket under tiden 1 januari—30 juni 1923, i vilken mina förslag till de särskilda anslagsbeloppen å de olika staterna sammanställts (bil. A), är upprättad enligt samma principer som hittills gällande utgiftsstater för tullverket i syfte att underlätta jämförelser med sistberörda stater. Därest emellertid avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk förklaras skola vinna tillämpning jämväl å generaltullstyrelsen och tullstaten, betingas därav en ganska genomgripande förändring i utgiftsstaternas uppställning. Vidtages en sådan i enlighet med av 1902 års löneregleringskommitté (betänkande LXII: sid. 130 o. f.) föreslagna och av riksdagen i princip godkända huvudgrunder, kommer tullverkets ordinarie stat för förra halvåret 1923 att erhålla detta utseende:

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Generaltullstyrelsen.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	243,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	10,000
Arvode till tullverkets ombudsman	»	1,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	30,000

Tullstaten.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	5,190,030
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	60,000
Arvoden å högst 1,500 kronor, för år räknat, till två laboratorieföreståndare, <i>förslagsanslag, högst</i>	»	1,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	751,750
	kronor	6,287,280.

B. Indragnings- och övergångsstater.

Avlöningar till tjänstemän å indragnings- och övergångsstater, <i>förslagsanslag</i>	kronor	83,000.
--	--------	---------

C. Pensionsstater.

Pensioner till avskedade tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	200,000
Pensioner till avlidna tjänstemäns änkor och barn, <i>förslagsanslag</i>	»	12,500
Gottgörelse till tullstatens enskilda pensionsinrättning för mistade andelar av avlöning vid vakanta tjänster	»	6,500
	kronor	219,000.

D. Omkostnadsstat.

Kostnader för avdömande av tull- mål, <i>förslagsanslag</i>	kronor	9,150
Resekostnads- och traktamentser- sättningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	40,000
Hemliga utgifter	»	3,000
Övriga kostnader för tullverket, <i>förslagsanslag</i>	»	2,100,360 kronor
		2,152,510.
Summa <i>förslagsanslag</i> kronor		8,741,790.

Samtliga de i denna summa inbegripna utgifter lära, i likhet med vad förhållandet varit beträffande beloppen å tullverkets hittillsvarande stater, böra få direkt utgå av tullmedel.

I det nu framlagda statförslaget ingå under rubriken *avlöningsstat* de i förenämnda specifikation till utgiftsstater (bil. A) förekommande anslagstitlar på följande sätt:

Generaltullstyrelsen.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän:

Förslagsanslag till avlöningar åt ordinarie befattningshavare hos generaltullstyrelsen	kronor	242,147
Förslagsbelopp till personliga lönetillägg och ersättning för in- dragna extra inkomster ävensom till läkarvård och medikamenter samt begravningshjälp	»	853 kronor 243,000

Vikariatsersättning:

Del av förslagsanslag å 715,000 kronor till avlöning åt vissa icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättning, arvoden åt extra biträden samt gratifikation	»	10,000
---	---	--------

Arvode till tullverkets ombudsman:

Anslag till arvode åt tullverkets ombudsman ..	»	1,000
--	---	-------

Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.:

Del av förslagsanslag å 715,000 kronor till avlöning åt vissa icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättning, arvoden åt extra biträden samt gratifikation	»	30,000 kronor
		284,000.

Tullstaten.*Avlöningar till ordinarie tjänstemän:*

Förslagsanslag till avlöningar åt ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning	kronor 5,057,030	
Förslagsanslag till kallortstilllägg och kallortstraktamenten	»	27,500
Förslagsanslag till felräkningspenningar	»	7,000
Förslagsanslag till personliga lönetillägg samt ersättning för indragna extra inkomster m. m.	»	73,500
Del av förslagsanslag å 30,000 kronor till läkarvård och medikamenter samt begravningshjälp	»	25,000 kronor 5,190,030

Vikariatsersättningar:

Del av förslagsanslag å 715,000 kronor till avlöning åt vissa icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättning, arvoden åt extra biträden samt gratifikationerna	»	60,000
---	---	--------

Arvoden till två laboratorieföreståndare:

Anslag till arvoden åt 2 föreståndare för lokala laboratorier i Göteborg och Malmö med högst 1,500 kronor till vardera för år räknat, högst	»	1,500
---	---	-------

Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.:

Förslagsanslag till arvoden åt tullexpeditions- och gränstullstationsföreståndare	kronor	6,750	
Del av förslagsanslag å 715,000 kronor till avlöning åt vissa icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättning, arvoden åt extra biträden samt gratifikationerna	»	615,000	
Del av förslagsanslag å 30,000 kronor till läkarvård och medikamenter samt begravningshjälp	»	5,000	
Förslagsanslag till ersättning för övertidstjänstgöring ..	»	125,000 kronor	751,750 kronor 6,003,280
Summa kronor			6,287,280

Samma statförslag innefattar under rubriken *omkostnadsstat* följande anslagstitlar i omförmälda specifikation till utgiftsstater sålunda:

Kostnader för avdömande av tullmål:

Del av förslagsanslag å 1,310 kronor till vissa arvoden enligt särskild förteckning (åt särskild ordförande i gränstullrätten inom Norrbottens län, 1,000 kronor, samt tolk för finska språket vid samma rätt, 150 kronor)	kronor	1,150		
Förslagsanslag till gottgörelse åt rådhusrätterna för avgörande av tullmål.....	»	8,000	kronor	9,150

Resekostnads- och traktamentsersättningar m. m.

Förslagsanslag till ersättning för flyttningskostnader	kronor	10,000		
Förslagsanslag till rese- och traktamentskostnader	»	30,000	»	40,000

Hemliga utgifter:

Anslag	»	3,000		
--------------	---	-------	--	--

Övriga kostnader för tullverket:

Del av förslagsanslag å 1,310 kronor till vissa arvoden enligt särskild förteckning (åt präst i Sandhamn, 125 kronor, och skollärare i Landsort, 35 kronor)	kronor	160		
Förslagsanslag till byggnader, hyror och tomtören m. m.	»	50,000		
Förslagsanslag till underhåll och drift av fortskaffningsmateriell	»	212,000		
Förslagsanslag till expenser	»	300,000		
Förslagsanslag till telegramporto	»	30,000		
Anslag till gratifikationer åt krono-, lots- och kanalpersonal	»	500		
Förslagsanslag till legor för fortskaffningsmateriell	»	75,000		
Förslagsanslag till utbildning i tulltjänsten ..	»	10,500		
Förslagsanslag till beklädnad och beväpning ..	»	8,000		
Förslagsanslag till beslagarandelar samt tullstatens enskilda pensionsinrättnings andelar av böter	»	45,000		
Förslagsanslag till diverse utgifter	»	95,000		
Förslagsanslag till inköp av fortskaffningsmateriell för tull- och kustbevakningen (engångsutgift)	»	1,274,200	kronor	2,100,360
				Summa kronor 2,152,510

Tilläggsstaten för år 1922.

Vid den tidigare i dag lämnade redogörelsen för generaltullstyrelsens den 17 oktober 1921 framlagda förslag till ordinarie avlöningsstat för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning omnämndes, att en av generaltullstyrelsen och järnvägsstyrelsen den 11 augusti 1920 tillsatt delegation i den 20 juli 1921 avgivet betänkande tillstyrkt tullkammarrens i Riksgränsen förflyttning den 1 oktober 1922 till Kiruna.

Anskaffning
av bostads-
lägenheter åt
viss tull-
personal.

Denna förflyttning, mot vilken, såsom likaledes förut omförmålt, generaltullstyrelsen ej haft anledning till erinran, har av delegationen ansetts lämplig med hänsyn bland annat till att därigenom skulle för statsverket uppstå en besparing av i runt tal 35,300 kronor årligen samt möjlig med avseende å dels påvisade ytterst dåliga framkomstmöjligheter i trakterna av riksgränsbanans norra del annorledes än med järnväg och den synnerligen låga befolkningssiffran därstädes, dels den ringa omfattningen av järnvägstrafiken till och från orterna vid bansträckan Riksgränsen—Kiruna, dels ock slutligen en i utsikt ställd medverkan av järnvägspersonal vid utövande av tullbevakningen längs järnvägslinjen mellan gränsen och tullkammarrens blivande förläggningsort.

1920 års
delegation.

Besparing i
statsutgifter
m. m.

Beräkningen av nyssnämnda besparing för statsverket har skett med beaktande jämväl av frågan om statsverkets nuvarande och blivande kostnader för bostäder åt vederbörande tullpersonal. I fråga om de för närvarande i Riksgränsen förefintliga, staten tillhöriga boställsbyggnader för tullpersonalen har delegationen lämnat följande upplysningar:

Nuvarande
tullboställen
i Riks-
gränsen.

»Tullpersonalens boställsbyggnader äro uppförda å tomt, som tillhör kronan och förvaltas av järnvägsstyrelsen. De utgöras av en huvudbyggnad jämte ett uthus. Byggnaderna uppfördes genom järnvägsstyrelsens försorg för tullverkets räkning (kungl. brev den 23 november 1900) år 1902 och togos i bruk i mars år 1903. Huvudbyggnaden, till vilken ritningar fastställdes den 10 december 1900 och vars uppförande betingade en kostnad av 41,000 kronor, är uppförd av till nedre hälften rest och till övre hälften liggande virke på sten-
fot av 0.5 meters höjd, under tak av plåt. Byggnaden är 23.5 meter lång, 11 meter bred och 6 meter hög till taklisten samt innehåller källare-, botten- och vindsvåningar. Källarvåningen innefattar å ena sidan två ved- och tre visthuskällare och å den andra tre ved- och tre visthuskällare samt däremellan en tvättstuga och en bagarstuga. Bottenvåningen inrymmer en för tullförvaltaren avsedd lägenhet om två förstugor, tre rum och kök, alkov (jungfrukammare), serveringsrum och tambur samt för två vaktmästare bestämda lägen-

heter, vardera om ett rum och kök med gemensam förstuga. På vinden finnas, förutom garderober, sedan år 1914 inredda två bostadsrum för tullförvaltaren och ett gemensamhetsrum för mangling, strykning m. m. Vatten- och avloppsledningar äro anordnade från statens järnvägars ledningar till tullbostället. För ifrågavarande lägenheter erlägges årlig hyra av tullförvaltaren med 150 kronor och av vardera vaktmästaren med 30 kronor. Tullverkets hyresinkomst av ifrågavarande lägenheter uppgår således för närvarande till inalles 210 kronor för år.»

Kostnader
för bostäder
i Kiruna.

Vad åter angår de bostäder, som skulle bli behöfliga för tullpersonalen efter tullkammararens förläggande till Kiruna, har delegationen behandlat frågan om dessa i samband med uttalanden om andra av statsverket ägda byggnader i Riksgränsen än tullverkets och i sådant avseende anfört:

»Järnvägsstationens i Riksgränsen nedläggande och därvarande tullkammararens förflyttning inåt landet komma att få till följd, att åtminstone flertalet av förenämnda av staten ägda lägenheter bli obehöfliga för sitt nuvarande ändamål. I stället böra — — — av statsverket anskaffas bostadslägenheter — — — åt den statspersonal, som ytterligare blir — — — behöflig på grund av den ifrågavarande förflyttningen. Den sistberörda anskaffningen kan emellertid måhända undgås, därest förflyttningen sker till Kiruna, där möjlighet för statspersonalen att inom samhället erhålla bostad utan statsverkets bistånd icke kan anses helt utesluten. Vid det förhållandet, att bostadsbrist för närvarande är liksom i allmänhet inom landet rådande i Kiruna, och inför ovissheten, huruvida någon ändring i omförmälda förhållande kan hava hunnit inträffa vid tidpunkten för tullkammararens eventuella förflyttning, har delegationen emellertid icke ansett rådligt att vid beräkning av Kirunaalternativets ekonomiska innebörd utesluta kostnaderna för byggande av bostäder åt ifrågavarande personal.»

I fortsättningen har delegationen meddelat, att berörda kostnader, i vad de avsåge anskaffande av bostäder åt tullpersonalen i Kiruna, syntes kunna approximativt beräknas draga en kostnad för tullverket av 119,000 kronor. Härvid hade delegationen med stöd av uppgift från järnvägsstyrelsens banbyrå räknat med en byggnadskostnad av 7,000 kronor per eldstad, varjämte lägenheterna i allmänhet upptagits till två rum och kök; tullförvaltarens lägenhet hade dock med hänsyn till det bostadsutrymme, som i allmänhet avsåges för tjänsteman vid statens järnvägar i motsvarande ställning, beräknats till fyra rum och kök.

Realisations-
värde å bygg-
nader i Riks-
gränsen.

Beträffande frågan, huruvida något värde bör vid utrönandet av den ekonomiska innebörden av den omhandlade förflyttningen äsättas de husbyggnader, vilka framdeles ej bli behöfliga i Riksgränsen för statens järnvägar eller tullverket, har delegationen, under framhållande

att den ansett sig böra därutinnan framgå med särskild försiktighet, vidare yttrat som följer:

»Utomordentliga svårigheter skola — — — helt säkert yppa sig att få de i en ödemark belägna byggnaderna avyttrade, och en rivning samt förflyttning av desamma till annan plats, för vederbörande statsmyndighets räkning torde, efter vad från järnvägsstyrelsens banbyrå upplysts, med hänsyn till de antagligen ännu en tid framåt bestående höga arbets- och fraktkostnaderna komma att ställa sig endast obetydligt lägre än nybyggnader på respektive plats. En uthyrning av byggnaderna sådana de befinna sig lärer icke heller vara att påräkna. Uteslutet synes visserligen icke vara, att något utrymme i desamma kan bli behöfligt för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt för fortsättande av de i Riksgränsen hittills genom järnvägspersonal bedrivna väderleksobservationer; någon hyresvinst för staten är dock ej att härav förvänta, då förberörda anstalt för närvarande icke drabbas av någon lokalhyra på platsen till enskild. Delegationen har emellertid efter förhandling med nyssnämnda byrå inom järnvägsstyrelsen ansett sig kunna beräkna, att vid uppförande av nya byggnader i — — — Kiruna genom användande av materiell, som erhålles vid rivning av byggnaderna i Riksgränsen, skulle kunna ernås en minskning i byggnadskostnaderna av omkring 25,000 kronor.»

Av sistnämnda belopp, 25,000 kronor, har delegationen avsett 3,000 kronor för tullverkets vidkommande, varför de verkliga kostnaderna för uppförande i Kiruna av bostäder åt tullpersonalen skulle stanna vid 116,000 kronor.

Generaltullstyrelsen har i sin föreliggande skrivelse den 17 oktober 1921 förklarat sig också vara av den mening, att man vid tullkammarens i Riksgränsen förflyttning till Kiruna vore tvungen räkna med att statsverket nödgades uppföra och till tullpersonalen mot hyra upplåta bostäder å sistnämnda plats. Det därför beräknade kostnadsbeloppet, 116,000 kronor, har ej föranlett erinran från styrelsens sida. Emellertid har styrelsen fäst uppmärksamheten därå, att, om tullkammarens förflyttning komme att äga rum å beräknad tid, detta belopp erfordrades under år 1922 och alltså borde upptagas å tilläggsstat för samma år med natur av förslagsanslag. Generaltullstyrelsen har också gjort hemställan i sådan riktning.

*General-
tullstyrelsen.*

Förslaget om nedläggandet av tullkammaren i Riksgränsen och det samtida inrättandet av tullkammare i Kiruna, vilket förslag efter vad i det föregående nämnts biträatts även av mig, står i samband med tvenne under januari månad 1920 mellan svenska järnvägsstyrelsen och hovedstyret för Norges statsbaner träffade överenskommelser, avseende den ena leverans från svensk sida av elektrisk energi för drift å linjen

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 78 häft. (Nr 89.)

*Departements-
chefen.*

Narvik—Riksgränsen och den andra lokomotivsamtrafik å linjen Narvik—Abisko. Sedan norska stortinget den 13 juli 1920 beslutit elektrifiering av bandelen Narvik—Riksgränsen, väntas berörda överenskommelser träda i tillämpning senast den 1 oktober 1922. Åtminstone vid sistnämnda tidpunkt lärer därför tullpersonal behöva stationeras i Kiruna. Då det emellertid, efter vad som upplysts angående hyresmöjligheterna i Kiruna, föreligger skäl befara, att svårigheter skola yppa sig för tullpersonalen att vid sagda tidpunkt erhålla nöjaktiga bostäder å nämnda ort, synes mig staten knappast kunna underlåta att vidtaga åtgärder för undanröjande av dessa svårigheter. Ehuru jag därvid i främsta rummet tänker mig, att detta skulle ske genom att staten låte uppföra erforderliga byggnader och upplåte dessa åt tullpersonalen mot skälig hyra, anser jag det likväl icke uteslutet, att statens ingripande kunde bestå i inköp av redan färdig fastighet. För denna förmodan finner jag ett visst stöd i den omständigheten, att, enligt vad för mig inberättats, i dagarna från flera håll avgivits underhandsanbud om försäljning till tullverket av boställsbyggnader i Kiruna. Dessa anbud, vilka avse byggnader av mycket växlande storlek, sluta på belopp, liggande mellan 40,000 kronor och 75,000 kronor. Någon prövning av dessa byggnaders värde i allmänhet med tagen hänsyn till ålder, behövliga omändrings- och reparationsarbeten samt belägenhet m. m. har icke hunnit företagas; ej heller hava uppgifter lämnats, huruvida verkligen ens någon av lägenheterna i dessa byggnader må komma att bliva för ny hyresgäst disponibel den 1 oktober 1922. Vid sådant förhållande har jag ansett försiktigheten bjuda att vid beräkandet av de medel, som för ifrågavarande ändamål böra anslås, icke förutsätta, att ett dylikt köp ovillkorligen skall komma till stånd och därigenom begränsa medlen till ett lägre belopp än en nybyggnad skulle betinga.

Då jag i överensstämmelse med detta uttalande finner mig nu böra tillstyrka, att medel för ändamålet utverkas å tilläggsstat för år 1922 till det belopp, som av generaltullstyrelsen på till synes goda grunder ifrågasatt, nämligen 116,000 kronor, vill jag emellertid icke underlåta att uttrycka min förväntan, att generaltullstyrelsen skall, innan definitivt beslut om uppförande av omförmälda boställsbyggnader, efter det här tillstyrkta anslag må hava beviljats, taga under sorgfälligt övervägande, huruvida icke den föreliggande bostadsfrågan kan på ett för tullverket och dess vederbörande personal tillfredsställande sätt lösas genom inköp av redan uppförd fastighet, samt det på förutnämnda sätt fixerade anslagsbeloppet därigenom till väsentlig del besparas. Anslaget bör få karaktär av reservationsanslag.

I samband med redogörelser för vissa organisations- eller avlöningsfrågor rörande tullverket har jag vid skilda tillfällen förut i dag uttalat mig för dels att de till nyinrättande föreslagna befattningarna såsom personalbyråchef, tulldirektör och kustbevakningsinspektör måtte i och för utförandet av åtskilliga nödvändiga förarbeten för övergången till den nya organisationen tillsättas respektive fyra, tre och fyra månader före tidpunkten för samma organisations ikraftträdande, dels ock att vederbörlig tullpersonal anställdes från den dag under år 1922, då frihamnarna i Göteborg och Malmö kunde bli öppnade.

Ökning av
arbetskraf-
terna vid
tullverket.

Beträffande de medel, som skulle bli under år 1922 erforderliga för avlöningar åt innehavarna av de tre först angivna befattningarna, har generaltullstyrelsen i sin förevarande skrivelse den 17 oktober 1921 ansett dessa kunna å tilläggsstat för nämnda år upptagas med, för personalbyråchefen 3,500 kronor, motsvarande en tredjedel av begynnelseavlöningen för byråchef efter ortsgrupp G, för tulldirektörerna i Stockholm, Göteborg och Malmö — med inbesparande av vederbörlig del av det i 1922 års avlöningsstat förekommande anslagsbelopp till arvoden åt tulldirektörer — 7,695 kronor, motsvarande en fjärdedel av begynnelseavlöningen för tulldirektör i respektive ortsgrupper G, F och E, samt för kustbevakningsinspektören 3,333 kronor 33 öre, motsvarande en tredjedel av årsarvodet åt sådan befattningshavare.

Generaltull-
styrelsen.

Vidkommande de under år 1922 behövlige medlen för avlönande av tullpersonalen vid de blivande frihamnarna i Göteborg och Malmö har generaltullstyrelsen i samma skrivelse till en början på följande sätt närmare yttrat sig över personalbehovet vid tullförvaltningarna i nämnda frihamnar under den del av år 1922, varunder frihamnarna kunna komma att vara öppnade för trafik, eller tidigast från och med den 1 april 1922:

»I detta hänseende hava vederbörande lokala tullmyndigheter förutsatt, att ungefär samma personal, som för vardera av dessa tullförvaltningars räkning avsetts under första hälften av år 1923, skulle uppföras å extra stat för berörda del av år 1922. Denna uppfattning kan styrelsen likväl dela endast i fråga om chefs- och bevakningstjänsterna, sålunda tullförvaltartjänsterna samt de tjänster, som under år 1922 motsvara de i den nya staten för frihamnarna avsedda tullmästar-, tullöveruppsyningsmans-, tulluppsyningsmans- och tillsyningsmanstjänsterna, nämligen överuppsyningsmans-, uppsyningsmans- och vaktmästartjänster. Att tullförvaltartjänsterna äro behövlige, läser utan särskild bevisföring få anses uppenbart. Vad bevakningstjänsterna beträffar, torde desamma vara erforderliga, då efter frihamnarnas öppnande å vardera platsen uppkommer ett nytt område av betydande storlek, som kräver en nog-

grann bevakning, utan att i sammanhang därmed vare sig förutvarande bevakningsområde minskas eller någon del av den för dettas bevakning erforderliga personalen kan undvaras. Visserligen har i Stockholms frihamn behovet av större delen av bevakningspersonalen, nämligen uppsyningsmannen och vaktmästarna, kunnat, liksom behovet av personal för kontors- och tullbehandlingsgöromål, täckas medelst personal från tullförvaltningen i tullhamnen därstädes eller från andra tullplatser, vilken personal givetvis måst i sista hand ersättas av extra ordinarie personal; men denna anordning har varit möjlig endast på grund av frihamnens relativt obetydliga storlek, och en motsvarande anordning kan, vad bevakningspersonalen beträffar, enligt styrelsens åsikt icke lämpligen vidtagas i de betydligt större frihamnarna i Göteborg och Malmö.

Styrelsen anser sålunda, att för tullförvaltningarnas i sistnämnda två frihamnars räkning böra å extra stat för år 1922 uppföras följande antal tjänster, nämligen: 2 tullförvaltartjänster av klass 1; 2 överuppsyningsmantjänster av klass 1; 7 uppsyningsmanstjänster av klass 1; samt 42 vaktmästartjänster av klass 1.

Vad däremot beträffar den för kontors- och tullbehandlingsgöromål avsedda personalen vid tullförvaltningarna i Göteborgs och Malmö frihamnar torde, då genom frihamnarnas öppnande för trafik rörelsen i respektive tullhamn och därmed även göromålen vid därvarande tullförvaltning otvivelaktigt komma att åtminstone till en början i viss mån minskas (till vilket förhållande styrelsen — — — tagit hänsyn vid beräkandet av personalbehovet vid vederbörande tullförvaltningar under år 1923) samma anordning som vid tullförvaltningen i Stockholms frihamn kunna utan svårare olägenhet tillämpas, och sålunda den för nämnda göromål erforderliga personalen, med undantag för tullförvaltarna, tagas från vederbörande avdelningar vid tullförvaltningarna i Göteborg och Malmö eller från andra tullförvaltningar.»

Avlöningen till de 53 befattningshavare, som enligt detta förslag skulle för ifrågavarande två frihamnars räkning uppföras å extra stat för år 1922, har generaltullstyrelsen härefter, med avseende därå att frihamnarna bleve för trafik tillgängliga under högst tre fjärdedelar av året, beräknat sålunda:

2 tullförvaltartjänster av klass 1 à 6,300 kronor.....	kronor	12,600
2 överuppsyningsmanstjänster av klass 1 à 2,600 kronor.....	»	5,200
7 uppsyningsmanstjänster av klass 1 à 2,050 kronor	»	14,350
42 vaktmästartjänster av klass 1 à 1,750 kronor	»	73,500

Summa kronor 105,650

Från detta belopp borde avdragas en fjärdedel, eller 26,412 kronor 50 öre, då återstoden bleve 79,237 kronor 50 öre, i avrundat tal 79,240 kronor.

Departements-
chefen.

Mot vad generaltullstyrelsen sålunda anfört dels beträffande vilka tulltjänster, som böra för år 1922 uppföras för frihamnarnas i Göteborg och Malmö behov, dels ock i fråga om de medel, vilka under samma år må å tilläggsstat erfordras för avlöningar vid berörda tjänster, saknar

jag anledning till erinran. Däremot finner jag mig icke kunna tillstyrka styrelsens beräkning av de behövliga medlen till avlöningar vid personalbyråchefs-, tulldirektörs- och kustbevakningsinspektörsbefattningarna. Styrelsen synes nämligen hava vid denna beräkning utgått från den förutsättning, att avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. skulle i åtminstone vissa avseenden få tillämpning å innehavarna av dessa befattningar redan under år 1922. En sådan tillämpning anser jag icke lämplig utan förordar, att hittillsvarande avlöningsbestämmelser få under innevarande år gälla även beträffande ifrågavarande befattningshavare och att avlöningarna för dessa så avpassas, att de bringas att överensstämma med avlöningarna för innehavare av närmast likvärdiga tjänster på nu gällande stat. Med tillämpning härav skulle, för år räknat, begynnelseavlöningen upptagas till, för personalbyråchefen och kustbevakningsinspektören beloppet av nuvarande byråchefsavlöning enligt stat, eller 8,100 kronor, därav tjänstgöringspenningar 2,500 kronor. För tulldirektör åter borde begynnelseavlöningen bestämmas till vad nuvarande innehavare av tulldirektörsförordnande i arvode och begynnelseavlöning vid sin ordinarie tjänst uppbär, eller 7,300 kronor, motsvarande jämväl begynnelseavlöning för högst avlönade föreståndare för tullförvaltningsavdelning i Stockholm eller Göteborg, vilkens avlöning fördelas i lön 4,700 kronor och tjänstgöringspenningar 2,600 kronor. De under förut angivna månader av år 1922 erforderliga medlen för avlöningar åt här ifrågavarande befattningshavare skulle således uppgå till, för personalbyråchef och kustbevakningsinspektör vardera tredjedelen av 8,100 kronor, eller 2,700 kronor, samt för envar av tre tulldirektörer fjärdedelen av 7,300 kronor, eller 1,825 kronor. Inalles skulle följaktligen ett belopp av 10,875 kronor bliva för omförmälda ändamål behövt. Det är emellertid att iakttaga, att vederbörlig del av det i 1922 års ordinarie stat upptagna anslagsbelopp till arvoden åt tulldirektörer besparas. Tillfällig löneförbättring respektive tillfälligt lönetillägg bör givetvis enligt vanliga grunder tillkomma sistnämnda fem tjänstemän under år 1922.

Med tillstyrkande, att å tilläggsstat för år 1922 måtte från och med den dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, dock tidigast från och med den 1 april, för tullförvaltningarna i Göteborgs och Malmö frihamnar uppföras 2 tullförvaltartjänster av klass 1, 2 överuppsyningsmanstjänster av klass 1, 7 uppsyningsmanstjänster av klass 1 samt 42 vaktmästartjänster av klass 1, hemställer jag alltså, att till avlöningar åt dessa (79,240 kronor) och övriga nyssnämnda, till nyinrättande under år 1922 föreslagna befattningar vid tullverket (10,875 kronor) å tilläggsstat för nämnda år anvisas ett förslagsanslag, högst 90,115 kronor.

Beträffande de närmare avlöningsförhållandena under år 1922 vid personalbyråchefs-, tulldirektors- och kustbevakningsinspektörsbefattningarna ävensom vid övriga av mig här tillstyrkta nya tjänster å tilläggsstat för år 1922 vill jag såsom min mening framhålla, att såväl för dessa tjänster som för innehavarna av desamma och i succession efter dem förordnade tjänstemän liknande bestämmelser böra bli under nämnda år gällande som i fråga om de å tullverkets extra stat för år 1922 uppförda tjänster och deras innehavare samt i succession efter dem förordnade tjänstemän. De vid sådant förhållande blivande avdrag motsvarande avgift för egen pensionering böra fastställas till, för år räknat, för personalbyråchef och kustbevakningsinspektör 300 kronor, för tulldirektör 250 kronor, för tullförvaltare av klass 1 200 kronor samt för övriga här omförmälda befattningshavare belopp, som angivas i kungörelsen den 22 juni 1921 (nr 442) angående särskilda bestämmelser för vissa extrastatsbefattningar. Erforderliga belopp till ortstillägg och tillfälliga lönetillägg åt bemälda nya befattningshavare vid tullstaten och i succession förordnade tjänstemän torde, med hänsyn till de jämförelsevis obetydliga summor, om vilka saken rör sig, kunna utgå av de förslagsanslag till berörda ändamål, som av 1921 års riksdag anvisats å extra stat för år 1922.

Förstärkning
av anslaget
till diverse
utgifter vid
tullverket.

Det har i det föregående anförts, att generaltullstyrelsen ansett sig böra ifrågasätta anvisande dels för budgetsperioden 1 januari — 30 juni 1923, dels ock för år 1922 av medel för detektivundersökningar, varom styrelsen kunde behöva föranstalta för bekämpande av den på senare tider alltmera överhandtagande smuglingen. Medlen borde enligt styrelsens förslag för vardera tiden uppgå till 25,000 kronor.

Departements-
chefen.

Jämte erinran, att jag förut i dag understött, vad generaltullstyrelsen i förevarande avseende ifrågasatt beträffande utverkande av medel för förra halvåret 1923, vill jag nu uttala min anslutning till styrelsens enligt mitt förmenande välbefogade anhållan, att även för innevarande år få visst belopp ställt till sitt förfogande för detektivundersökningar. Då utgifter för sådant ändamål synas mig lämpligen böra utgå av det å styrelsens omkostnadsstat förefintliga förslagsanslag »till diverse utgifter», tillstyrker jag således, att till förstärkning under år 1922 av detta anslag å tilläggsstat för nämnda år anvisas ett förslagsanslag, högst 25,000 kronor.

Sammanfatt-
ning av
tilläggsstaten
för år 1922.

Enligt de av mig här gjorda framställningar skulle av riksdagen å tilläggsstat för år 1922 äskas:

	Kronor
Till anskaffning av bostadslägenheter åt viss tullpersonal, <i>reservationsanslag</i>	116,000
Till ökning av arbetskrafterna vid tullverket, <i>förslagsanslag, högst</i>	90,115
Till förstärkning av anslaget till diverse utgifter vid tullverket, <i>förslagsanslag, högst</i>	25,000
Summa	231,115

Detta slutbelopp understiger med 3,685 kronor vad för nu angivna ändamål inalles beräknats i tilläggsstaten till riksstaten för år 1922 under sjunde huvudtiteln.

Slutlig sammanfattning.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

Departementschefens
hemställan.

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, den 22 juni 1921 (nr 451) skall från och med den 1 januari 1923 äga tillämpning å befattningshavare vid generaltullstyrelsen och tullstaten;

dels besluta, att 5 § 1 mom. av nämnda avlöningsreglemente skall från och med den 1 januari 1923 hava följande ändrade lydelse:

»1. För följande befattningar, vilka tillsätts genom förordnande på viss tid, nämligen generaldirektörs- och chefsbefattningarna vid socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, byggnadsstyrelsen och kommerskollegium ävensom generaltulldirektörs- och chefsbefattningen vid tullverket, utgår *arvode*, för år räknat, med 19,000 kronor. För kustbevakningsinspektörsbefattningen vid tullverket, vilken befattning likaledes tillsättes genom förordnande på viss tid, utgår *arvode*, för år räknat, med 10,000 kronor»;

dels besluta, att antalet ordinarie befattningar vid tullverket jämte de för vederbörande befattningshavare avsedda lönegrader enligt den i 9 § av avlöningsreglementet intagna löneplan skall bestämmas på följande sätt:

Befattningar	Lönegrader	Befattningar	Lönegrader
Generaltullstyrelsen och tullstaten.			
<i>Generaltullstyrelsen.</i>			
a. Manliga befattningshavare.		5 tullförvaltare av klass 1 A	B 16
1 generaltulldirektör, arvode enligt	—	3 tullkommissarier	B 16
5 § i avlöningsreglementet		6 tullförvaltare av klass 1 B	B 15
5 byråchefer	B 20	20 tullöverkontrollörer	B 15
1 kustbevakningsinspektör, arvode	—	16 förste tullkontrollörer	B 14
enligt 5 § i avlöningsreglementet		1 gränsbevakningschef	B 14
1 chef för statistiska avdelningen...	B 16	20 tullförvaltare av klass 2.....	B 14
7 byråinspektörer	B 15	14 tullförvaltare av klass 3.....	B 13
2 förste revisorer	B 15	126 tullkontrollörer	B 13
1 kamrerare	B 15	11 tullförvaltare av klass 4.....	B 11
2 sekreterare	B 15	16 tullkassörer	B 11
4 aktuariier	B 13	1 gränstullmästare	B 9
2 notarier.....	B 13	402 kammarskrivare	B 9
1 registrator.....	B 13	23 tullmästare	B 8
14 revisorer	B 13	10 gränsöveruppsyningsmän	B 6
1 materialförvaltare	B 8	22 kustöveruppsyningsmän	B 6
2 förste expeditionsvakter	B 3	130 tullkontorister	B 6
7 expeditionsvakter	B 1	131 tullöveruppsyningsmän	B 6
		199 gränsuppsyningsmän	B 4
b. Kvinnliga befattningshavare.		44 kustuppsyningsmän	B 4
4 kontorsskrivare	C 5	477 tulluppsyningsmän	B 4
14 kanslibiträden	C 3	42 förste kustvakter	B 3
20 kontorsbiträden	C 2	149 kustvakter	B 2
5 skrivbiträden	C 1	699 tillsyningsmän	B 2
		30 kustbevakningsbiträden	B 1
<i>Tullstaten.</i>		100 tullvakter	B 1
a. Manliga befattningshavare.		b. Kvinnliga befattningshavare.	
3 tulldirektörer	B 19	1 kontorsskrivare	C 5
3 tullöverinspektörer	B 17	5 kanslibiträden	C 3
3 tullbevakningschefer	B 16	12 kontorsbiträden	C 2
3 tulldirektörsassistenter	B 16	12 skrivbiträden	C 1

dels besluta, att i den till avlöningsreglementet hörande tjänsteförteckning skola under sjunde huvudtiteln för generaltullstyrelsen och tullstaten införas nu angivna benämningar å samt lönegrader för tjänstebefattningar därstädes;

dels godkänna följande särskilda bestämmelser att från och med den 1 januari 1923 lända till efterrättelse beträffande tjänstemän vid generaltullstyrelsen och tullstaten, nämligen:

med ordinarie befattning vid tullverket må förernas uppdrag såsom tullverkets ombudsman, därest generaltullstyrelsen finner uppdraget icke kunna anses inverka hinderligt för utövande av den ordinarie befattningen;

tjänsteman vid tullverket, tillhörande någon av 1—8 lönegraderna enligt avdelning B i 9 § av avlöningsreglementet, vilken befordras till kammarskrivare vid tullverket, må, i den mån så prövas skäligt, för bestämmandet av hans begynnelselön i den nya tjänsten och sedermera för hans uppflyttning till högre löneklass, kunna tillgodoföras intill hälften av den tjänstetid, han innehaft ordinarie anställning vid tullverket, dock att härvid icke må samtidigt tillämpas 12 § 1 mom. av avlöningsreglementet samt ej heller i något fall tillgodoräknas honom mera än sex år; och skall, därest vid sådant tillgodoräknande del av kalenderkvartal uppstår, hänsyn icke tagas därtill;

tjänsteman, som bestrider tjänst å ort, tillhörande den i 14 § av avlöningsreglementet omförmälda kallortsklassen VI, må, därest tjänstgöringen är av beskaffenhet att i särskilt hög grad utsätta honom för inverkan av ortens klimatiska förhållanden, kunna enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser tilldelas kallortstraktamente med 50 öre för varje tjänstgöringsdag;

tjänsteman vid tullstaten, tillhörande någon av 1—8 lönegraderna enligt avdelning B eller 1—5 lönegraderna enligt avdelning C i 9 § av avlöningsreglementet, må jämväl i andra fall än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten, enligt av Kungl. Maj:t med-

delade närmare bestämmelser, erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel på tullverkets bekostnad, dock att vård å sjukhus, sanatorium eller annan dylik vårdanstalt icke må vid sådant sjukdomsfall bestridas av tullverkets medel under tid, då tjänstemannen åtnjuter oavkortad lön;

tjänsteman, som omedelbart före avlöningsreglementets ikraftträdande för tullverket tillhör generaltullstyrelsens ordinarie vaktbetjäning och i sådan egenkap äger åtnjuta läkarvård jämte läkemedel på tullverkets bekostnad, må, så länge han kvarstår i ordinarie tjänst inom styrelsens vaktbetjäning, såsom personlig förmån tillgodonjuta enahanda rätt till kostnadsfri läkarvård jämte läkemedel, som, enligt vad nyss nämnts, tillkommer vissa tjänstemän vid tullstaten; samt

anslag, som vid vissa tjänster erfordras till lega för fortskaffningsmateriell, må till beloppet bestämmas av generaltullstyrelsen och skall av för ändamålet anvisade medel utgå till den, som förrättar tjänsten, dock att, om denna bestrides på förordnande, ordinarie innehavare av tjänsten må kunna vid anslaget bibehållas, mot det att han tillhandagår vikarien med vad som för anslaget skall hållas;

dels, med godkännande av det av mig framlagda förslag till ordinarie stat för tullverket för tiden 1 januari—30 juni 1923, bestämma det *ordinarie* anslaget för tullverket för nämnda tid till ett mot statens slutsumma svarande belopp av kronor 8,741,790 att såsom förslagsanslag direkt utgå av tullmedel;

dels besluta, att såsom förutsättning för ikraftträdande den 1 januari 1923 av den nya avlöningsstaten för tullstaten skall gälla, att Kungl. Maj:ts dessförinnan meddelar från och med sagda dag tilllämplig föreskrift därom, att följande slag av tulltjänstemän tillkommande extra inkomster skola upphöra att till dem utgå, nämligen: ersättning enligt taxan den 23 december 1910 för å övertid verkställda tjänstförrättningar; aktoratsprovision; auktionsprovision vid försäljning enligt tullstadgan av beslagsgods eller annat gods ävensom vid försäljning av sjöfynd; slagavgift

vid försäljning å auktion; lösen för av tullverkets lokal-förvaltningar utfärdade depositionsbevis; ersättning för uppbörd av till stad eller annan kommun utgående avgifter; och ersättning av post- eller järnvägsmedel för vissa i sammanhang med tulltjänsten verkställda göromål för postverkets eller statens järnvägars räkning;

dels förklara, att såsom kompensation för sålunda indragna extra inkomster — ersättningen enligt taxan den 23 december 1910 likväl endast i mån som den icke är att hänföra till resekostnadsersättning eller dag-traktamente enligt resereglementet eller annan fortskaffningskostnad — skall åt ordinarie tjänsteman, som uppföres å den med 1923 års ingång ikraftträdande ordinarie avlöningsstaten och vilkens sammanlagda avlöning i medeltal under åren 1921 och 1922 jämte under samma tid i medeltal uppburna extra inkomster av ifrågavarande slag, de senare uppgående till minst 100 kronor och beräknade till högst 5,400 kronor, överstiger årsavlöningen för år 1923, utbetalas personligt lönetillägg, motsvarande berörda överskott, dock med iakttagande att det sålunda bestämda lönetillägget, vilket i övrigt bör minskas eller upphöra i den mån avlöningen å ny stat ökas, skall under loppet av nio år avskrivas med en niondel om året;

dels förklara, att efter motsvarande grunder beräknat personligt lönetillägg skall utbetalas jämväl till sådan å nuvarande ordinarie stat eller å en äldre övergångsavlöningsstat kvarstående tjänsteman, som ej anmäler sig icke vilja övergå på den nya staten;

dels förklara, att sådan å nuvarande ordinarie stat eller å en äldre övergångsavlöningsstat kvarstående tjänsteman vid tullstaten, som ej anmäler sig icke vilja övergå på den nya staten, må under tiden 1 januari—30 juni 1923 efter Kungl. Maj:ts bestämmande komma i åtnjutande av tillfälligt lönetillägg till belopp, vilket kan anses stå i lämpligt förhållande till den tjänstgöring, som må komma att krävas av vederbörande, eller eljest kan prövas skäligt, dock icke i något fall till högre belopp, för år räknat, än som genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 juni 1921 angående tillfälliga löne-

tillägg åt viss personal vid tullverket för år 1922 blivit bestämda;

dels förklara, att tillfällig löneförbättring åt sådan å nuvarande ordinarie stat kvarstående tjänsteman hos generaltullstyrelsen, som ej anmäler sig icke vilja övergå på den nya staten, må bestridas av det i staten för avlöningar till tjänstemän å indragnings- och övergångsstater avsedda förslagsanslag;

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må med stöd av undersökningar, verkställda av en efter Kungl. Maj:ts bemyndigande av generaltullstyrelsen tillsatt särskild tjänstgöringskommission, i den avlöningsstat för tullverket, som varder för tiden 1 januari—30 juni 1923 fastställd, vidtaga

ej mindre de förändringar i fråga om antalet tullförvaltartjänster inom de olika lönegraderna, till vilka omständigheterna kunna giva anledning,

än även sådana förändringar i antalet till tullförvaltartjänster ej hänförliga ordinarie befattningar vid lokaltullförvaltningen, tillhörande 1—13 lönegraderna enligt avlöningsreglementets 9 §, avdelningar B och C, vilka kunna finnas erforderliga eller lämpliga men tillika icke kunna anses innebära ökning i det för avlöningar vid dessa slag av befattningar i nämnda avlöningsstat avsedda anslagsbelopp;

dels medgiva, att tullpersonal tillhörig, vid den nya statens ikraftträdande mot lega hållen fortskaffningsmateriell må, i mån som generaltullstyrelsen finner så böra ske och efter vederbörlig värdering, av statsverket inlösas, att värderings- och inlösningskostnaderna må av tullmedlen förskotteras samt att, i händelse vid försäljning för statsverkets räkning av ifrågasvarande materiell försäljningspriset skulle understiga nyssberörda kostnader, underskottet må ur tullverkets räknenskaper såsom omkostnader avföras;

dels till ökning av arbetskrafterna vid tullverket med tre kustbevakningskontrollörer på *extra* stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisa ett förslagsanslag av kronor 10,500;

dels besluta, att där vid tullverket anställd tjän-

steman, å vilken ovannämnda avlöningsreglemente kommer att äga tillämpning, enligt hittills gällande avlöningsbestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i stat upptagen avlöning som tillfällig löneförbättring och tillfälligt lönetillägg — i förskott, vid ingången av januari månad 1923 till honom skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad tjänstemannen skulle hava i den befattning, han vid utgången av år 1922 innehar, i förskott uppburit för januari månad 1923, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande, vilket belopp för tjänsteman, som utöver kontant avlöning åtnjuter fri bostad jämte fritt bränsle eller fri bostad jämte fri uppvärmning och fri belysning, skall ökas med värdet, enligt generaltullstyrelsens uppskattning, av denna förmån för en månad;

dels till bestridande av kostnaderna för övergång till anordning med hela avlöningens utbetalning i efterskott på *extra* stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 bevilja ett förslagsanslag av kronor 428,000;

dels medgiva, att tullkammaren i Riksgränsen må, därest omständigheterna anses böra därtill föranleda, under år 1922 förflyttas till Kiruna;

dels till bestridande av kostnaderna för anskaffning under nämnda år, under förutsättning att sådan förflyttning sker, av bostadslägenheter åt i Kiruna stationerad tullpersonal på *tilläggsstat* för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av kronor 116,000;

dels till ökning av arbetskrafterna vid tullverket med en personalbyråchef, tre tulldirektörer, en kustbevakningsinspektör samt enligt av mig lämnad redogörelse erforderlig tullpersonal vid tullförvaltningarna i Göteborgs och Malmö frihamnar under respektive fyra, tre, fyra och högst nio månader av år 1922, med inbesparing av vederbörlig del av det i samma års avlöningsstat för tullverket förekommande anslagsbelopp till arvoden åt tulldirektörer, å *tilläggsstat* för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 90,115;

dels förklara, att såväl för dessa befattnings-

havare och deras tjänster som för i succession efter dem förordnade tjänstemän skola i tillämpliga delar gälla enahanda bestämmelser som i fråga om de å tullverkets extra stat för år 1922 uppförda tjänster och deras innehavare samt i succession efter dem förordnade tjänstemän, med iakttagande att de i kungörelsen den 22 juni 1921 (nr 442) avsedda avdrag skola utgöra, för år räknat, för personalbyråchef och kustbevakningsinspektör 300 kronor, för tulldirektör 250 kronor och för tullförvaltare av klass 1 200 kronor;

dels ock till gäldande av under år 1922 uppkommande kostnader för detektivundersökningar för tullverkets räkning såsom förstärkning av det å tullverkets omkostnadsstat för samma år uppförda, till bestridande av diverse utgifter avsedda förslagsanslag upptaga å *tilläggsstat* för år 1922 ett förslagsanslag, högst..... kronor 25,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Georg Z. Topelius.

Bil. A.

Specifikation

av

utgiftsstater för tullverket,

att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1923.

	Löne- grad	Avlöning Kronor	S u m m a		
			Kronor	Kronor	Kronor
Ordinarie stat.					
I. Avlöningsstaten.					
A. Generaltullstyrelsen.					
a. Manliga befattningshavare.					
1 generaltulldirektör	Arvode	9,500			
5 byråchefer	B 20	28,050			
1 kustbevakningsinspektör	Arvode	5,000			
1 chef för statistiska avdelningen	B 16	4,650			
7 byråinspektörer	B 15	29,274			
2 förste revisorer	B 15	8,364			
1 kamrerare	B 15	4,182			
2 sekreterare	B 15	8,364			
4 aktuarier	B 13	14,088			
2 notarier	B 13	7,044			
1 registrator	B 13	3,522			
14 revisorer	B 13	49,308			
1 materialförvaltare	B 8	2,506			
2 förste expeditivsvakter	B 3	3,159			
7 expeditivsvakter	B 1	9,912	186,923		
b. Kvinnliga befattningshavare.					
4 kontorsskrivare	C 5	7,032			
14 kanslibiträden	C 3	19,572			
Transport		26,604	186,923		

	Löne- grad	Avlöning Kronor	S u m m a		
			Kronor	Kronor	Kronor
Transport					
20 kontorsbiträden	C 2	26,604	186,923		
5 skrivbiträden	C 1	23,670			
		4,950	55,224		
Till personliga lönetillägg och ersättning för indragna extra inkomster ävensom till läkarvård och medikamenter samt be- gravningshjälp, <i>förlagsvis</i>		—	853	243,000	
B. Lokaltullförvaltningen.					
<i>a. Manliga befattningshavare.</i>					
3 tulldirektörer	B 19	15,750			
3 tullöverinspektörer	B 17	14,310			
3 tullbevakningschefer	B 16	13,590			
3 tulldirektörsassistenter	B 16	13,590			
5 tullförvaltare av klass 1 A	B 16	22,290			
3 tullkommissarier	B 16	13,590			
6 tullförvaltare av klass 1 B	B 15	23,454			
20 tullöverkontrollörer	B 15	81,417			
16 förste tullkontrollörer	B 14	56,835			
20 tullförvaltare av klass 2	B 14	68,962			
14 tullförvaltare av klass 3	B 13	45,256			
126 tullkontrollörer	B 13	428,004			
11 tullförvaltare av klass 4	B 11	30,210			
16 tullkassörer	B 11	47,212			
398 kammarskrivare	B 9	1,016,066			
23 tullmästare	B 8	52,945			
130 tullkontorister	B 6	256,182			
131 tullöveruppsyningsmän	B 6	251,628			
477 tulluppsyningsmän	B 4	764,505			
699 tillsyningsmän	B 2	984,582			
100 tullvakter	B 1	129,972	4,330,350		
<i>b. Kvinnliga befattningshavare.</i>					
1 kontorsskrivare	C 5	1,758			
5 kanslibiträden	C 3	6,843			
Transport		8,601	4,330,350	243,000	

	Löne- grad	Avlöning Kronor	S u m m a		
			Kronor	Kronor	Kronor
Transport		8,601	4,330,350	243,000	
12 kontorsbiträden	C 2	13,878			
12 skrivbiträden	C 1	11,250	33,729	4,364,079	
C. Kustbevakningen.					
3 kammarskrivare	B 9	7,718			
22 kustöveruppsyningsmän	B 6	38,058			
44 kustuppsyningsmän	B 4	60,720			
42 förste kustvakter	B 3	56,022			
149 kustvakter	B 2	183,456			
30 kustbevakningsbiträden	B 1	35,085	—	381,059	
D. Gränsbevakningen.					
1 gränsbevakningschef	B 14	3,510			
1 gränstullmästare	B 9	2,661			
1 kammarskrivare	B 9	2,484			
10 gränsöveruppsyningsmän	B 6	18,222			
199 gränsuppsyningsmän	B 4	285,015	—	311,892	
E. Särskilda anslag på avlöningsstaten.					
Till arvode åt tullverkets ombudsman		1,000			
» arvoden åt tullexpeditions- och gränstullstations- föreståndare, <i>förslagsanslag</i>		6,750			
» arvoden åt 2 föreståndare för lokala laboratorier i Göteborg och Malmö med högst 1,500 kronor till vardera för år räknat, högst		1,500			
» kallortstillägg och kallortstraktamenten, <i>förslags- anslag</i>		27,500			
» ersättning för flyttningskostnader, <i>förslagsanslag</i>		10,000			
» felräkningspenningar, <i>förslagsanslag</i>		7,000			
» avlöning åt vissa icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättning, arvoden åt extra biträden samt gratifikation, <i>förslagsanslag</i>		715,000			
» personliga lönetillägg samt ersättning för in- dragna extra inkomster m. m. <i>förslagsanslag</i>		73,500	—	842,250	1 6,142,280
Transport		—	—	—	6,142,280

¹ Förslagsanslag.

	Kronor	Summa Kronor
Transport	—	6,142,280
II. Indragnings- och övergångsstaterna.		
<i>Förslagsanslag</i>		83,000
Indragningsstaten:		
<i>Landskrona.</i>		
För år räknat:		
Kustroddaren A. P. L. Bahr	kronor 700	
<i>Falkenberg.</i>		
Kustuppsyningsmannen C. G. Meyer	» 800	
Jaktuppsyningsmannen C. F. Andersson	» 1,100	
<i>Varberg.</i>		
Kustroddaren J. A. Berndtsson	» 700	
» J. A. A. Gustafsson	» 700	
» A. Andersson	» 700	
<i>Göteborg.</i>		
Kustuppsyningsmannen A. G. Christensson	» 800	
Kustroddaren E. Svensson	» 700	
<i>Östersund.</i>		
Gränsridaren J. P. Bodin	» 700	
	Kronor 6,900	3,450
Övergångsstaten:		
III. Pensionsstaterna.		
Pensionsstaten för avskedade tjänst innehavare:		
<i>Förslagsanslag</i>	—	200,000
Transport	—	6,425,280

	Kronor	Summa Kronor
Transport	—	6,425,280
Pensionsstaten för avlidna tjänst innehavares änkor och barn:		
a. För bestridande av den genom Kungl. Maj:ts reglemente den 16 februari 1833 stadgade pensionering, <i>förslagsanslag</i>	12,500	
b. Gottgörelse till tullstatens enskilda pensionsinrättning för mistade andelar av avlöning vid vakanta tjänster	6,500	19,000
IV. Omkostnadsstaten.		
Anslag till vissa arvoden enligt särskild förteckning, <i>förslagsanslag</i> ...	1,310	
» » gottgörelse åt rådhusrätterna för avgörande av tullmål, <i>förslagsanslag</i>	8,000	
» » rese- och traktamentskostnader, <i>förslagsanslag</i>	30,000	
» » byggnader, hyror och tomtören m. m., <i>förslagsanslag</i>	50,000	
» » underhåll och drift av fortskaffningsmateriell, <i>förslagsanslag</i>	212,000	
» » expenser, <i>förslagsanslag</i>	300,000	
» » telegramporto, <i>förslagsanslag</i>	30,000	
» » läkarvård och medikamenter samt begravningshjälp, <i>förslagsanslag</i>	30,000	
» » gratifikationer åt krono-, lots- och kanalpersonal	500	
» » legor för fortskaffningsmateriell, <i>förslagsanslag</i>	75,000	
» » utbildning i tulltjänsten, <i>förslagsanslag</i>	10,500	
» » beklädnad och beväpning, <i>förslagsanslag</i>	8,000	
» » beslagarandelar samt tullstatens enskilda pensionsinrättnings andelar av böter, <i>förslagsanslag</i>	45,000	
» » ersättning för övertidstjänstgöring, <i>förslagsanslag</i>	125,000	
» » hemliga utgifter	3,000	
» » diverse utgifter, <i>förslagsanslag</i>	95,000	
» » inköp av fortskaffningsmateriell för tull- och kustbevakningen (engångsutgift), <i>förslagsanslag</i>	1,274,200	2,297,510
Ordinarie stat	—	8,741,790

**Förteckning å arvoden på tullverkets omkostnadsstat för tiden
1 januari—30 juni 1923.**

	Kronor
Arvode till särskild ordförande i gränstullrätten inom Norrbottens län	1,000
» » tolk för finska språket vid gränstullrätten inom Norrbottens län	150
» » präst i Sandhamn	125
» » skollärare i Landsort (intill stationens förflyttning till Regarn)	35
Säger	1,310

	Kronor
Extra stat.	
Anslag till ökning av arbetskrafterna vid tullverket, <i>förslagsanslag</i>	10,500
» » övergångsavlöning till tullverkets personal, <i>förslagsanslag</i>	428,000
Extra stat	438,500

Bil. B.

U t d r a g
ur
avlöningsreglemente
för

befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande
den civila statsförvaltningen;

utfärdat av Kungl. Maj:t den 22 juni 1921.

(Svensk författningssamling nr 451 år 1921.)

1 avd. Ordinarie tjänstemän.

3 kap. Ordinarie tjänstemän, som tillsätts genom fullmakt eller konstitutorial.

9 §.

L ö n e p l a n .

Avdelning A. För manliga tjänstemän i chefs- eller därmed jämförlig ställning.

Avdelning B. För andra manliga tjänstemän.

L ö n e g r a d	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
<i>1:a lönegraden</i>	1	1,980	2,070	2,160	2,250	2,340	2,430	2,520
	2	2,100	2,196	2,292	2,388	2,484	2,580	2,676
	3	2,220	2,322	2,424	2,526	2,628	2,730	2,832
	4	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	5	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
<i>2:a lönegraden</i>	2	2,100	2,196	2,292	2,388	2,484	2,580	2,676
	3	2,220	2,322	2,424	2,526	2,628	2,730	2,832
	4	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	5	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
	6	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300

L ö n e g r a d	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
3:e lönegraden		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
	3	2,220	2,322	2,424	2,526	2,628	2,730	2,832
	4	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	5	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
	6	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
	7	2,730	2,856	2,982	3,108	3,234	3,360	3,486
4:e lönegraden	4	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	5	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
	6	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
	7	2,730	2,856	2,982	3,108	3,234	3,360	3,486
	8	2,880	3,012	3,144	3,276	3,408	3,540	3,672
5:e lönegraden	6	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
	7	2,730	2,856	2,982	3,108	3,234	3,360	3,486
	8	2,880	3,012	3,144	3,276	3,408	3,540	3,672
	9	3,060	3,198	3,336	3,474	3,612	3,750	3,888
	10	3,240	3,384	3,528	3,672	3,816	3,960	4,104
6:e lönegraden	8	2,880	3,012	3,144	3,276	3,408	3,540	3,672
	9	3,060	3,198	3,336	3,474	3,612	3,750	3,888
	10	3,240	3,384	3,528	3,672	3,816	3,960	4,104
	11	3,450	3,600	3,750	3,900	4,050	4,200	4,350
	12	3,660	3,816	3,972	4,128	4,284	4,440	4,596
7:e lönegraden	10	3,240	3,384	3,528	3,672	3,816	3,960	4,104
	11	3,450	3,600	3,750	3,900	4,050	4,200	4,350
	12	3,660	3,816	3,972	4,128	4,284	4,440	4,596
	13	3,960	4,122	4,284	4,446	4,608	4,770	4,932
	14	4,260	4,434	4,608	4,782	4,956	5,130	5,304
8:e lönegraden	11	3,450	3,600	3,750	3,900	4,050	4,200	4,350
	12	3,660	3,816	3,972	4,128	4,284	4,440	4,596
	13	3,960	4,122	4,284	4,446	4,608	4,770	4,932
	14	4,260	4,434	4,608	4,782	4,956	5,130	5,304
	15	4,560	4,746	4,932	5,118	5,304	5,490	5,676

L ö n e g r a d	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
9:e lönegraden		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
	12	3,660	3,816	3,972	4,128	4,284	4,440	4,596
	13	3,960	4,122	4,284	4,446	4,608	4,770	4,932
	14	4,260	4,434	4,608	4,782	4,956	5,130	5,304
	15	4,560	4,746	4,932	5,118	5,304	5,490	5,676
	16	4,860	5,058	5,256	5,454	5,652	5,850	6,048
10:e lönegraden.....	13	3,960	4,122	4,284	4,446	4,608	4,770	4,932
	14	4,260	4,434	4,608	4,782	4,956	5,130	5,304
	15	4,560	4,746	4,932	5,118	5,304	5,490	5,676
	16	4,860	5,058	5,256	5,454	5,652	5,850	6,048
	17	5,160	5,370	5,580	5,790	6,000	6,210	6,420
11:e lönegraden.....	14	4,260	4,434	4,608	4,782	4,956	5,130	5,304
	15	4,560	4,746	4,932	5,118	5,304	5,490	5,676
	16	4,860	5,058	5,256	5,454	5,652	5,850	6,048
	17	5,160	5,370	5,580	5,790	6,000	6,210	6,420
	18	5,520	5,736	5,952	6,168	6,384	6,600	6,816
12:e lönegraden.....	16	4,860	5,058	5,256	5,454	5,652	5,850	6,048
	17	5,160	5,370	5,580	5,790	6,000	6,210	6,420
	18	5,520	5,736	5,952	6,168	6,384	6,600	6,816
	19	5,880	6,102	6,324	6,546	6,768	6,990	7,212
13:e lönegraden	17	5,160	5,370	5,580	5,790	6,000	6,210	6,420
	18	5,520	5,736	5,952	6,168	6,384	6,600	6,816
	19	5,880	6,102	6,324	6,546	6,768	6,990	7,212
	20	6,300	6,528	6,756	6,984	7,212	7,440	7,668
14:e lönegraden	18	5,520	5,736	5,952	6,168	6,384	6,600	6,816
	19	5,880	6,102	6,324	6,546	6,768	6,990	7,212
	20	6,300	6,528	6,756	6,984	7,212	7,440	7,668
	21	6,720	6,954	7,188	7,422	7,656	7,890	8,124
15:e lönegraden	20	6,300	6,528	6,756	6,984	7,212	7,440	7,668
	21	6,720	6,954	7,188	7,422	7,656	7,890	8,124
	22	7,140	7,380	7,620	7,860	8,100	8,340	8,580
	23	7,620	7,860	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060

L ö n e g r a d	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
16:e lönegraden	22	7,140	7,380	7,620	7,860	8,100	8,340	8,580
	23	7,620	7,860	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060
	24	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540
	25	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020
17:e lönegraden	23	7,620	7,860	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060
	24	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540
	25	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020
	26	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500
18:e lönegraden	24	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540
	25	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020
	26	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500
	27	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500	10,740	10,980
19:e lönegraden	25	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020
	26	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500
	27	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500	10,740	10,980
	28	10,020	10,260	10,500	10,740	10,980	11,220	11,460
20:e lönegraden	26	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500
	27	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500	10,740	10,980
	28	10,020	10,260	10,500	10,740	10,980	11,220	11,460
	29	10,500	10,740	10,980	11,220	11,460	11,700	11,940

Avdelning C. För kvinnliga tjänstemän.

L ö n e g r a d	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
1:a lönegraden	1	1,440	1,500	1,560	1,620	1,680	1,740	1,800
	2	1,560	1,620	1,680	1,740	1,800	1,860	1,920
	3	1,680	1,740	1,800	1,860	1,920	1,980	2,040
	4	1,800	1,860	1,920	1,980	2,040	2,100	2,160

L ö n e g r a d	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
2:a lönegraden	4	1,800	1,860	1,920	1,980	2,040	2,100	2,160
	5	1,920	1,983	2,046	2,109	2,172	2,235	2,298
	6	2,040	2,106	2,172	2,238	2,304	2,370	2,436
	7	2,160	2,229	2,298	2,367	2,436	2,505	2,574
3:e lönegraden.....	7	2,160	2,229	2,298	2,367	2,436	2,505	2,574
	8	2,280	2,352	2,424	2,496	2,568	2,640	2,712
	9	2,400	2,475	2,550	2,625	2,700	2,775	2,850
	10	2,550	2,628	2,706	2,784	2,862	2,940	3,018
4:e lönegraden.....	8	2,280	2,352	2,424	2,496	2,568	2,640	2,712
	9	2,400	2,475	2,550	2,625	2,700	2,775	2,850
	10	2,550	2,628	2,706	2,784	2,862	2,940	3,018
	11	2,700	2,784	2,868	2,952	3,036	3,120	3,204
5:e lönegraden.....	11	2,700	2,784	2,868	2,952	3,036	3,120	3,204
	12	2,850	2,940	3,030	3,120	3,210	3,300	3,390
	13	3,030	3,126	3,222	3,318	3,414	3,510	3,606
	14	3,210	3,312	3,414	3,516	3,618	3,720	3,828
6:e lönegraden.....	12	2,850	2,940	3,030	3,120	3,210	3,300	3,390
	13	3,030	3,126	3,222	3,318	3,414	3,510	3,606
	14	3,210	3,312	3,414	3,516	3,618	3,720	3,828
	15	3,390	3,501	3,612	3,723	3,834	3,945	4,056
7:e lönegraden.....	15	3,390	3,501	3,612	3,723	3,834	3,945	4,056
	16	3,600	3,714	3,828	3,942	4,056	4,170	4,284
	17	3,810	3,927	4,044	4,161	4,278	4,395	4,512
	18	4,020	4,140	4,260	4,380	4,500	4,620	4,740
8:e lönegraden.....	18	4,020	4,140	4,260	4,380	4,500	4,620	4,740
	19	4,260	4,380	4,500	4,620	4,740	4,860	4,980
	20	4,500	4,620	4,740	4,860	4,980	5,100	5,220
	21	4,800	4,920	5,040	5,160	5,280	5,400	5,520

Innehållsförteckning.

	Sid.
Inledning	1
Förslag till omorganisation och lönerreglering	3
Behovet av omorganisation	3
Översikt	5
Trafikföreskrifter	6
Tullfrihet; tullindring; restitutioner, s. 6. Upplysningar om varas rubricering; tulllaboratorier, s. 7. Lossning och lastning; transitförsändning; bevakningsområden; årspass; paketpost; m. m., s. 7. Tullräkningar; depositionsbevis, s. 8. Pantvärde å nederlagsgods, s. 8. Handräkning vid tullbehandling, s. 8. Provvägning, s. 19.	
Administrativa anordningar	19
Distriktchefer, s. 19. Generaltullstyrelsen, s. 19. Lokalförvaltningen, s. 28. Kustbevakningen, s. 46. Gränsbevakningen, s. 88. Personalen, s. 103.	
Avlöningsförhållanden	115
Grunder för avlöningsrevisionen, s. 115. Indragning av sportler, s. 116. Kompensation för sportler, s. 120. Lönenämnd, s. 122. Avlöningsreglemente, s. 124. Tjänsteförteckning till avlöningsreglementet, s. 130.	
Tullverkets stater för förra halvåret 1923	142
Avlöningsstaten	142
Avlöningsbeloppens beräkning, s. 142. Tjänstantalens beräkning, s. 143. Generaltullstyrelsens stat, s. 145. Lokalförvaltningens samt kust- och gränsbevakningens stater, s. 157. Översikt av departementschefens förslag, s. 193. Särskilda anslag, s. 197. Jämförande översikt, s. 204.	
Indragnings- och övergångsstaterna	205
Olika slag av stater, s. 205.	
Pensionsstaten för avskedade tjänstinnehavare	214
Anslagsbelopp, s. 214.	
Pensionsstaten för avlidna tjänstinnehavares efterlämnade änkor och barn	214
Anslag till pensioner, s. 214. Gottgörelse för mistade avlöningsandelar, s. 214.	
Omkostnadsstaten	215
Titelförändringar, s. 215. Anslagens storlek, s. 216. Anslag till fortskaffningsmaterie- riell, s. 219. Jämförande översikt, s. 229.	
Extra staten	231
Ökning av arbetskrafterna vid tullverket, s. 231. Övergångsavlöning till tullverkets personal, s. 232.	
Sammanfattning av staterna för förra halvåret 1923	233
Jämförande översikt, s. 233. Förändrad uppställning av staterna, s. 234.	

	Sid.
Tilläggsstaten för år 1922	239
Anskaffning av bostadslägenheter åt viss tullpersonal	239
Ökning av arbetskrafterna vid tullverket	243
Förstärkning av anslaget till diverse utgifter vid tullverket	246
Sammanfattning av tilläggsstaten för år 1922	246
Slutlig sammanfattning	247
Departementschefens hemställan	247
Bilagor	255
A. Specifikation av utgiftsstater för tullverket, att tillämpas under tiden 1 januari— 30 juni 1923	255
B. Utdrag ur avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen	261